

Evri za odvetnika kar na roke?

Domnevno sporno početje Jožeta Korpiča

Stran 3

Med bolj pogumnimi pri porabi antibiotikov iz domače lekarne

Stran 17-20

Policisti vsak drugi dan zasežejo najmanj en avtomobil

Stran 41

RADIO
MURSKI VAL
94,6 • 105,7 Mhz

že 55 LET

od 9. do 17. ure

jutri dan odprtih vrat

VESTNIK

28. NOVEMBRA 2013

MURSKA SOBOTA, LETO LXV, ŠT. 48, ODGOVORNA UREDNICA MAJDA HORVAT, CENA 1,95 €

Hidroelektrarne na Muri

Ustavljati jih bo začela kriza

Viljem Pozeb: »Trebalo bo pregledati vse načrtovane in začete investicije in se prilagoditi novim okoliščinam«

V Dravskih elektrarnah Maribor (DEM) je zavladal preplah. V medijih je v zadnjem času mogoče prebrati in slišati opozorila sindikalistov, da se pripravlja racionalizacija v okviru skupine HSE (Holding slovenske elektrarne), ki je stoo odstotni lastnik DEM. Racionalizacija predvideva združevanje podpornih služb v skupno enoto, ki bi bila v Ljubljani, to pa naj bi med drugim pomenilo ukinitve uprave DEM v Mariboru. Kje zgodba zavije v Pomurje? Racionalizacija zaposlenih naj bi bila namreč samo en del procesa, saj je po besedah predsednika sindikata DEM Bjana Majheniča iz dolgoročnega poslovnega načrta holdinga razvidno, da je predvideno črtanje vseh investicij do leta 2027, vključno z gradnjo hidroelektrarn na Muri. Po Majheničevih pojasnilih predlog za racionalizacijo izhaja iz študije, ki jo je za HSE naredila družba Pricewaterhouse Coopers (PWC), ki pri analizi stroškovne učinkovitosti v podpornih službah predlaga združitev teh v en podporni center v Ljubljani. To bi po Majheničevih besedah po prvotnem scenariju pomenilo, da bi postali odveč dve tretjini od 290 zaposlenih v DEM, med katerimi je po njegovih besedah tudi nekaj Pomurcev. V HSE zatrjujejo, da je ta domneva v celoti neresnična: »Navedbe gospoda Majheniča so tako neresnične in zavajajoče ter jih odločno zanikamo.«

Majhenič nasprotno trdi, da sta oktobra na sestanku s sindikatom in poslovodstvom generalni direktor HSE Blaž Košorok in predstavnik PWC Andrej Vizjak predstavila načrte, po katerih bi bila združitev podpornih služb izvedena že do štirinajstega decembra, kar naj bi dokazovali tudi dokumenti, ki jih ima sindikat.

Nadaljevanje na 2. strani

Župan Razkrižja Stanko Ivanušič je med tistimi, ki bi obžalovali, če bi se proces gradnje hidroelektrarn na Muri ustavil. Pravi namreč, da bi z gradnjo elektrarn prišli do protipoplavnih nasipov in urejene infrastrukture: »Meni je žal, če se bo to zgodilo, kljub močnim gibanjem proti gradnji. Če bi se gradila elektrarna na Gibini, ki je bila nekoč predvidena, bi se lahko uredila pretočnost murskih mrtvic in turizem bi se lahko razvijal. Izboljšala bi se kakovost življenja ljudi, saj se danes ob poplavih v občini dušimo od smradu in trpimo ob komarjih. Današnje stanje je katastrofalno.« FOTOGRAFIJA NATASA JUHNOV

V premislek

TI NISI, TI SI

Majda Horvat

Naši medsebojni pogovori zaudarjajo po zatohlosti in temačnosti zaradi negativizma, ki smo se ga navzeli iz političnih soban do te mere, da drug drugega ne znamo več prav dobro pohvaliti, si priznati uspeha, pokazati hvaležnosti in se nasmejati. Že otroke smo navadili na negativno pedagogiko, ko jih sprašujemo, česa v šoli nisi vedel ali koliko ti je zmanjkalo do odličnosti, popolnosti, namesto da bi nas zanimalo, s čim si uspel. Potem pa se čudimo, zakaj nam zmanjkuje zraka, volje do življenja, zakaj izgubljamovo vero vase in v ljudi okoli sebe. Toda zanimivo, še vedno znamo na veliko hvaliti avtomobile, obleko, dobro hrano, morda turistično ponudbo in kar je še takšnega.

Teden Karitasa je letos z geslom Verjamem vate opozoril na mrak in hlad, ki se je poveznil na nas, in pozval k zupanju v sočloveka, pa tudi k solidarnosti in dobroti med ljudmi. Da bomo preživeli, potrebujemo (za)upanje, najprej vase in potem v sočloveka. V času, ko so številni ljudje zaradi izgubljenih delovnih mest v zelo velikih stiskah in trpijo zaradi materialne in duhovne revščine ter bolezni, bi bilo zlagano pisati o prižiganju sveč na adventnem vencu upanja, na da bi si priznala: veliko ljudi okoli mene živi v okoliščinah, ki jih opredeljujejo »ti nisi«. Ker si zguba, zadnja smet, nevrredna, da bi te kdo sploh pobral. Toda brez da bi posameznik spet postal »ti si«, zanj ni rešitve. Zato pa potrebuje (so)človeka, ki ga bo dvignil z besedami in dejanji ter znal v posamezniku odkriti njegovo vrednost.

Teden Karitasa je tako namenjen tudi priznanju vsem, ki znajo v ljudeh odkrivati vredno, ter v spodbudo in hvaležnost dejavnim prostovoljcem Karitasa v Sloveniji, ki jih je več kot devet tisoč, skoraj tisoč v Pomurju, ki delajo dobro iz ljubezni in ne napuha. Razlika med njima je v tem, da ljubezen nikoli ne išče svoje hvale.

Nepreslišano

KARINATURA ANTON BUZETI

Vestnikovi naročniki dobijo VEČ!

Vsi zdajšnji in novi naročniki Vestnika dobite do 31. januarja 2014 v Veterinarski ambulanti Moravske Toplice, d. o. o.,

20 % POPUSTA pri sterilizaciji in kastraciji psov in mačk.

Za rezervacije in dodatna vprašanja pokličite (02) 548 12 30.

Veterinarska ambulanta Moravske Toplice, d. o. o., Dolga ulica 30, 9226 Moravske Toplice

Pri uveljavljanju ugodnosti je treba predložiti Vestnikovo kartico naročnika ali ta izrežek iz časopisa. Za nove naročnike velja izpolnjena naročilnica Vestnika.

Naročnik

ISSN 0351-6407

Šestleten projekt Centri vseživljenjskega učenja Slovenije končan

Obrnjeni v pravo smer po poti do znanaja, zdaj morajo po njej naprej

Za moto sklepne prireditve je CVŽU Pomurje izbral misel v prekmurskem jeziku: »Fčenje nema začetka, nej končetka, tak je kak Müjra«

Pred šestimi leti še nihče ni slutil, da bodo krizni časi dodatno prizadeli najbolj ranljive skupine ljudi in še bolj oklestili sredstva, namenjena izobraževanju. Zato ima danes projekt štirinajstih centrov vseživljenjskega učenja Slovenije s podporo Ministrstva za izobraževanje, znanost in kulturo, ki je v višini 9,2 milijona evrov financiran s sredstvi Evropskega socialnega sklada, toliko večji pomen. Kakor je napovedala mag. Katja Dovžak s Sektorja za višje šolstvo in izobraževanje odraslih na ministrstvu za izobraževanje na petkovi sklepni prireditvi v Murski Soboti, bodo po vsej verjetnosti na podoben način delo lahko nadaljevali tudi do leta 2020 in tako uresničili v praksi staro modrost, ki jo je izrekla direktorica Ljudske univerze Murska Sobota (LUMS) Alenka Kučan: »Če smo obrnjeni v pravo smer, moramo v tej smeri samo naprej.«

In prav Center vseživljenjskega učenja (CVŽU) Pomurje je bil »obrnjen v pravo smer«, saj je LUMS skupaj s partnerji (Ljudska univerza Gornja Radgona, Območna obrtno-

Vesna Laissani in Alenka Kučan, nekdanja in sedanja direktorica Ljudske univerze Murska Sobota, prva je začrtala in druga sklenila uspešen projekt CVŽU Pomurje. FOTOGRAFIJA BERNARDA B. PEČEK

podjetniška zbornica Murska Sobota, Ljudska univerza Lendava, Razvojni center MS, Razvojna agencija Sinergija in Športno-izobraževalni center Ljutomer) uvajal številne nove in posnemanja vredne oblike izobraževanja in svetovanja, kot so na primer delavnice za podjetnike, izobraževanje učečih se družin, medgeneracijsko sodelovanje, energetska svetovanja in drugo. V ISIO, svetovalnem središču za izobraževanje odraslih v Murski Soboti, ki deluje k okviru projekta CVŽU Pomurje, so v dogovoru z Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije, Andragoškim centrom Slovenije in Zavodom PIP Europe Direct v letu 2011 vzpostavili tudi vsestransko uporabno spletno stran in natisnili brošuro PoMoč kot brezplačno pomoč in podporo prebivalcem pomurske regije, za kar so prejeli tudi priznanje Andragoškega centra Slovenije. V okviru CVŽU so odlično sodelovali s številnimi socialnimi partnerji, društvi, združenji, zavodi in podjetji, informacije in svetovanje so lahko vsi zainteresirani dobili v svetovalnem

središču v Murski Soboti in na dislociranih enotah v Lendavi, Ljutomeru, Gornji Radgoni, Beltincih in mobilni enoti, točke VŽU pa so bile v Beltincih, Martjancih, Puconcih, Kuzmi, Turnišču, Lendavi, Gornji Radgoni, Ljutomeru, PIŠK Murska Sobota in OOPZ Murska Sobota. Vsekakor je bil osnovni namen CVŽU Pomurje – povečanje vključenosti čim večjega števila prebivalstva v različne oblike vseživljenjskega učenja s posebnim poudarkom na neformalnem učenju in uporabi IKT-tehnologije – več kot dosežen. Eden od udeležencev je v oceni zapisal: »Svetovalci znajo prisluhnti, svetovati in te pripraviti do razmišljanja.« Projekt in dobre prakse šestletnega izvajanja projekta bodo nadaljevali tudi v naslednji finančni perspektivi.

V prihodnje se bodo morali še bolj posvetiti izobraževanju oseb, starih več kot 40 let, osipnikom, ki niso končali poklicnega ali strokovnega izobraževanja, ter svetovanju zaposlenim v malih in srednje velikih podjetjih. **Bernarda B. Peček**

Hidroelektrarne na Muri

Ustavljati jih bo začela kriza

Vilijem Pozeb: »Treba bo pregledati vse načrtovane in tudi začete investicije ...«

Nadaljevanje s 1. strani

Direktor DEM mag. Vilijem Pozeb pravi, da se je na podlagi sklepa vlade iz letošnjega maja začel postopek prostorskega umeščanja prve HE na Muri, ki bo predvidoma končan konec leta 2015, ko je načrtovana vložitev potrebne dokumentacije za gradbeno dovoljenje, po pridobitvi tega pa je predvidena ustanovitev družbe za upravljanje pomurskih elektrarn. Pozeb sicer pritrjuje, da v skupini HSE pripravljajo pomembne ukrepe za racionalizacijo poslovanja: »Med njimi bo seveda treba pregledati vse načrtovane in tudi začete investicije in se prilagoditi novim okoliščinam. Nič konkretnega pa še ni dogovorjeno.«

Darko Anželj, direktor Pomurskega razvojnega inštituta, ki so ga pri DEM ustanovili z namenom, da pritegne stro-

kovno javnost k razpravi o pomenu gradnje elektrarn na Muri, pravi, da uradnih informacij o ustavitvi investicije nima. Tudi on samo pove, da je hidroelektrarna v Hrastju - Moti v postopku sprejemanja prostorskega načrta, prav tako po njegovi oceni še ni jasen celoten obseg hidroelektrarn na Muri, zadnja uradna vizija pa predvideva tri. Tudi za prvo načrtovano v Hrastju - Moti je za zdaj predvidenih več možnosti umestitve v prostor, tako da natančna lokacija naj še ne bi bila znana.

Glede ustanovitve družbe za upravljanje pomurskih elektrarn Anželj pojasni, da so dali pobudo za njeno ustanovitev pomurski župani. Anželj nima uradnih informacij, da bi predvidena racionalizacija kakor koli vplivala na delovanje Pomurskega razvojnega inštituta, sicer pa pove, da finančni načrt za delovanje

inštituta za leto 2014 še ni sprejet. Na inštitutu je zaposlena administratorica, Anželj pa kot njegov direktor deluje po pogodbi. Kot pravi, za zdaj še ni ocen o delovnih mestih, ki bi jih regiji prinesla gradnja elektrarne, ker še ni natančno določeno, na kakšen način bo elektrarna delovala. Na vprašanje, kaj bi po njegovem mnenju ukinitve projekta pomenila za regijo, Anželj odgovarja: »Obnovljivi viri energije so prihodnost in menim, da bi regija z gradnjo elektrarne več dobila kot izgubila, če pa do tega ne pride, še ne bo konec sveta.« Tudi župan Gornje Radgone Anton Kampuš, ki se je doslej večkrat izpostavil kot zagovornik gradnje elektrarn na Muri, meni, da bi bila ustavitve investicije nespametna poteza, saj gre po njegovem mnenju za najbolj čist vir energije.

Timotej Milanov

Izum 2013

Znanje in inovativnost je treba vključiti v podjetje

Pomen zdravega okolja za razvoj Pomurja

Z odprtjem Razstave ustvarjalnosti mladih se je včeraj v trgovskem centru Maximus začel letošnji festival Inovativnost, znanost in ustvarjalnost mladih – Izum 2013, ki ga organizira Regionalni center Zveze za tehnično kulturo v Murski Soboti. Pri tem sodelujejo 31 pomurskih vrtcev, osnovnih in srednjih šol, Center eksperimentov iz Maribora, RRA Mura, Cero in drugi. Da bi v regiji še bolj povežali dogajanje na temo kreativnosti, ustvarjalnosti in znanosti, se festivalu letos pridružujeta še Pomurska gospodarska zbornica in Pomursko društvo za kakovost.

Na festivalu bodo v četrtek različne ustanove predstavile ustvarjalnost najmlajših, ki nastaja kot nadgradnja obveznih šolskih programov. Kaj pomeni, ko pridobljeno znanje in spoznanja nadgradiš, da zaživijo v podjetju, ustanovi ali na katerem drugem področju, je povedal dr. Mitja Slavinec, predsednik ZOTKS. Mladi potrebujejo nekaj podobnega, kot je ta festival, kjer se lahko pokažejo in dokažejo. »S tem spodbujamo tudi njihovo samozavest in krepimo tiste vrednote, ki temeljijo na znanju, ustvarjalnosti, na osnovi, na kateri bodo kasneje uspešni v svoji karieri in bodo tvorno prispevali k razvoju naše pokrajine in Slovenije.«

Posebno pozornost pa je v Pomurju treba nameniti nadarjenim učencem. Zato bodo za mentorje potekala dodatna izobraževanja s področja naravoslovja in tehnike, torej znanj, do katerih v tem okolju težje pridemo, so pa nujna in koristna pri nadaljnjem izobraževanju in usposabljanju. Festival pa je tudi izziv, kako kreativnost in ustvarjalnost, po katerih slovijo mladi Pomurci, uspešneje vgrajevati v okolje in podjetja, podeljene pa bodo tudi nagrade za izumitelje.

Pomurska gospodarska zbornica (PGZ) pripravlja v četrtek okroglo mizo z naslovom Inovativnost v pri-

hodnosti, na kateri bodo inovatorji spregovorili o pomenu inovacij v podjetjih. »Pri tem želimo bolj povezati poklicno politiko in možnosti zaposlovanja v naših podjetjih,« je povedal Robert Grah, direktor PGZ. V 12 letih so v pomurskih podjetjih razvili 85 inovacij, pri katerih je sodelovalo 135 inovatorjev. Letos je nagrajenih sedem inovacij, tri so dobile zlato, po dve pa srebrno in bronasto priznanje. Ob 20-letnici delovanja pa bo Pomursko društvo za kakovost v okviru festivala pripravilo 19. letno konferenco z naslovom Sistemi vodenja – za ali proti. Kot je povedala predsednica društva Vesna Laissani, pa bodo tudi najmlajšim, ki so razmišljali o prihodnosti, podelili nagrade, dodala pa je, da se v regiji v teh kriznih časih, ko je vse težje najti sponzorje za prireditve, vedno najde nekaj takih, ki za dobre skupne namene znajo združiti moči.

V petek in soboto bo znanstvena konferenca Pomurske akademske znanstvene unije, na kateri bo rekordno število 36 pomurskih akademikov predstavilo del svojih raziskovanj. Temo so naslovlili Zdravo Pomurje za zdrav razvoj, pri tem pa želijo poudariti pomen zdravega okolja, zdravega gospodarstva, turizma in tudi pomen zdrava ljudi.

Kot je povedal Slavinec, sredstev za pripravo festivala niso dobili, dolgujejo jim celo sredstva za organizacijo tekmovanj v minulem šolskem letu, so ga pa uspeli pripraviti z minimalnimi sredstvi. Vseeno se jim zdi zelo pomembno, da na tak način mladim pomagajo, da si izberejo poklic, v katerem bodo uživali in bodo uspešni. Pa še nekaj je, poudarja Slavinec, mladi Pomurci morajo sebe in svoja znanja bolj ceniti in znati sposobnosti tudi prodati, ne pa, kot vidimo danes, da se mnogi vrhunski inženirji in strokovnjaki prepoceni prodajajo v tujini.

A. Nana Rituper Rodež

KUPON

mali oglas

čestitka (označi)

Za mali oglas vpišite v vsako okence eno črko.

Naročniki, s kuponom dobite darilo!

V mesecu, ko slavite rojstni dan, imate možnost izbrati darilo: mali oglas v Vestniku ali čestitko na Murskem valu.

Izpolnjen kupon v mesecu, ko imate rojstni dan, predajte v naročniški službi Vestnika, Ulica arhitekta Novaka 13, Murska Sobota. Mali oglas z besedilom do 100 znakov ali radijska čestitka z eno pesmico sta brezplačna.

Ugodnost velja samo za naročnike časopisa Vestnik, ki imajo v mesecu uveljavitve kupona rojstni dan (ob predaji kupona obvezna legitimacija – dokazilo o rojstnem dnevu), na hrbtni strani pa je odtisnjen naslov naročnika.

Male oglase in čestitke brez kupona zaračunavamo po ceniku in veljajo samo za fizične osebe.

Rojstni dan naročnika v času od 1. do 31. 12. 2013. Nečitljivih kuponov ne upoštevamo.

Mimo zakonov

Evri za odvetnika kar na roke?

Domnevno sporno početje Jožeta Korpiča – Odvetniška zbornica: odvetnik lahko zahteva plačilo nagrade in izdatkov le na podlagi specificiranega in stranki izstavljenega računa

Dragica Sirknik iz Gomilice je devetega oktobra prejela dopis murskosoboškega odvetnika Jožeta Korpiča, v katerem je ta v preprostem jeziku, samo v nekaj vrsticah, brez natančnih dejstev, s čim in kje je domnevno Sirknikova razžalila Korpičevo stranko, in brez priloženega pooblastila za zastopanje stranke, kot bi to moral odvetnik narediti po Zakonu o pravnem postopku in Obligacijskem zakoniku, Sirknikovi sporočil, da mora njegovi stranki v petnajstih dneh plačati zahtevano odškodnino na roke ali denar – tisoč petsto evrov – odnesti na njen domači naslov. Korpič je oškodovanki ponudil še možnost, da v Vestniku objavi opravičilo za izrečene besede, in zato ne bi sledilo uveljavljanje odškodnine ali morebitna tožba.

Dragica Sirknik je 25. oktobra prejela še eno pisanje Jožeta Korpiča – poziv na poravnavo in zadnji opomin pred tožbo. Splet je bil dokument precej prosto spisan. Pozivu je odvetnik sicer predložil pooblastilo, ki nosi datum 24. oktober, kar torej pomeni, da pri prvem dopisu, ko je pisal, da že zastopa stranko, odvetnik Korpič njenega pooblastila očitno še ni imel. Petega novembra so potem v odvetnikovi pisarni sklenili poravnavo – Sirknikova je objavila opravičilo in je še prevzela plačilo 244 evrov stroškov, ki jih je imela z odvetnikom njegova stranka. Jože Korpič takrat ni izdal nobenega računa – ne svoji stranki in ne Sirknikovi. To sta nam potrdili obe.

Za mnenje smo zaprosili Odvetniško zbornico Slovenije. Roman Završek je poudaril, da v vsakem primeru lahko odvetnik zahteva plačilo nagrade in izdatkov le na podlagi specificiranega in stranki izstavljenega računa. O tem govori 11. člen Zakona o odvetniški tarifi, ki še določa, da je treba v specifikaciji računa med drugim razdelati posamezne zneske, plačilo za porabljen čas ali telekomunikacijske storitve. »V primeru plačila brez računa ne pride do odmere in plačila davka na dodano vrednost, zato so takšna ravnanja, ki predstavljajo oškodovanje javnih financ, v prvi vr-

Odškodnino plačate na roke oz. na naslov oškodovanke v roku 15 dni oz. v istem roku posredujete tekst objave za javno opravičilo.

V nasprotnem primeru bo vložena odškodninska tožba pri pristojnem sodišču.

Odvetnik Jože Korpič je predlagal plačilo odškodnine na roke.

Po cehovsko

V odvetniški zbornici, ki jo vodi Roman Završek, so bili pričakovano cehovski do svojega stanovskega kolega. Na vprašanja, ali je murskosoboški odvetnik Jože Korpič s svojimi dopisi in postopki, ko je predlagal plačilo mimo računov, kot sledi iz njegovih podpisanih dopisov, kar na roke, prešel črto, ki določa odvetniški poklic, niso odgovorili, ampak so le poslali skop odgovor, da bi bila za presojo ravnanja odvetnika pred Odvetniško zbornico Slovenije potrebna prijava stranke odvetnika.

sti predmet obravnave pristojne davčne inšpekcije in drugih pristojnih organov pregona,« je razložil predsednik zbornice Završek.

Za tri izvode 244 evrov

Jože Korpič pravi, da je s prvim dopisom Sirknikovo le želel opozoriti, da se lahko izogne velikim stroškom, ki bi jih prinesla morebitna pravda: »Zato sem ji tudi omogočil možnost, da sestavi opravičilo za časopis.« Na vprašanje, ali ni zaobšel Zakona o pravnem postopku,

Zakona o odvetništvu in Obligacijskega zakonika, ki bi moral že k prvemu dopisu priložiti pooblastilo in fiduciarni račun svoje pisarne, kamor bi bil nakazan denar od terjane odškodnine, ki bi jo potem nakazal stranki, ki jo je zastopal, je Korpič odgovoril, da to sicer drži, vendar je s tovrstnim pisanjem sprva želel doseči, da bi se obe strani sami poravnali: »Moj dopis je bil poskus stika med vsemi vpletenimi. Če bi sprožili tožbo, bi stroški vsekakor narasli na tisoč ali več evrov.«

Neizdan račun za 244 evrov? »Prav danes (v torek, 26. novembra, op. p.) sem nameraval svoji stranki, ki me je prosila, ali lahko plača v dveh obrokih, poslati račun za plačilo stroškov.« Mimogrede: v sporočilu o poravnavi je zapisano, da mora Sirknikova odvetnikovi stranki poravnati 244 evrov, kolikor je stal postopek. Potem ko smo govorili z obema stranema, smo še izvedeli, da so se dogovorili, da Sirknikova denar preda na roke Korpičevi stranki, saj Korpič ne more izstaviti računa Sirknikovi, ker je seveda ni zastopal, sama pa ni najela nobenega odvetnika. »Z opravičilom in plačilom stroškov se vse skupaj ustavi in ne pride do tožbe, plačila odškodnine ali kazenskega postopka,« pravi Korpič.

Dokumentacijo primera, ki ga je vodil odvetnik – njegovi podatki so bili prekriti –, smo dali na vpogled Korpi-

Podpisala v strahu

Kot pravi Danica Sirknik iz Gomilice, je poravnavo sprejela, ker se je ustrašila postopkov, čeprav je, kot je dejala, le povzela govornice, ki jih je slišala. Prestrašila se je tudi morebitnega pregona na sodišču in besed odvetnika Jožeta Korpiča, ki je dejal, da bodo stroški in odškodnina precej višji, če ne bo pristala na poravnavo, ki ji je bila ponujena. Sama namreč nima veliko finančnih sredstev in je v strahu, da bi izgubila vse prihranke, raje podpisala sestavljeno opravičilo.

čevima stanovskima kolegoma, ki bosta iz razumljivih razlogov ostala neimenovana. Po izračunih, ki sta jih oba opravila ločeno in opirajoč se na Zakon o odvetniški tarifi, je višji od obeh zneskov znašal nekaj več kot 120 evrov, v kar je bil vštet tudi davek na dodano vrednost. Glede na različne izračunane vrednosti je sklepati, da očitno v odvetniškem cehu ne veljajo enotni vatli. Jože Korpič je povedal, da so v znesku 244 evrov zajeti »njegovo delo, stroški dopisov, telefonskih klicev, vabil, preklincev in davek na dodano vrednost.«

Andrej Bedek

Uspešen lov

Možgani končali v priporu

Število vlomov večje za več kot polovico

Če bodo tukajšnji policijski preiskovalci uspešno sestavili mozaik o več kot štiridesetih precej pretkanih vlomih v pokrajini ob reki Muri, za katerimi bi lahko stali tridesetletni Romun, ki je za zdaj v priporu, in še vsaj trije njegovi kolegi, bo to nedvomno eden njihovih večjih uspehov v letu, ki se počasi izteka. Tridesetletnika z obsežno policijsko kartoteko, na grbi ima še vlomilske pohode v Franciji in Španiji, je patrolja lendavskih policistov med običajno kontrolo ustavila osemnajstega novembra v Petišovcih. Ker se je v evropskih policijskih evidencah pokazalo, da gre za starega znanca policistov in za katerega so tukajšnji preiskovalci skoraj zagotovo prepričani, da je vmljal v objekte v Centibi in Dobrovniku, so ga odpeljali k preiskovalnemu sodniku, ki je Romuna poslal za zapaha. Tujec za zdaj velja za možgane ene od kriminalnih združb, ki plenijo v regiji, največkrat ob meji z Madžarsko, tudi v notranjosti in na Goriškem. Policijska preiskava še poteka, že zdaj pa je jasno, da se je število velikih vlomov v pokrajini ob reki Muri letos glede na lansko statistiko povečalo za več kot polovico, saj so jih pomurski policisti do včeraj našli vsaj dvesto sedemdeset. Najmanj vsak četrti vlom zakrivijo tujci, združeni v prefinjeno organiziranih kriminalnih skupinah, ki s pridom izkoriščajo bližino mej, predvsem vzhodne, za pobeg s kraja zločinov. Pridanici podvige načrtujejo do sleherne potankosti, pogosto ropajo zakrknani in celo, ko so stanovalci doma. Njihov plen je največkrat tehnično blago, po katerem je veliko povpraševanja na črnem trgu. Tudi zato bodo poslej tukajšnji policisti in kriminalisti, ki obenem upajo na samozaščitno obnašanje občanov in na večjo dovtetnost ljudi, ko se v njihovi okolici potikajo neznane, morda sumljive osebe, še več energije, kljub kadrovski stiski, usmerili prav v preprečevanje delovanja tovrstnih vlomskih združb.

Andrej Bedek

Sesalnik za dva tisočaka in pol

Zvijajača pretkanih trgovcev ali kupčeva naivnost

Namesto zmogljivega aparata sklep o izvršbi – O vseh okoliščinah prodaje dragega aparata bo zdaj očitno odločalo sodišče

Vas je že kdaj na domu obiskal prodajalec in vas prepričal, da ste kupili vodni supersesalnik? Vas je kljub temu, da si le stežka privoščite tak nakup, prepričal zanj? Gostinka iz Prekmurja je na domu sprejela zastopnico podjetja Rainpolc. »Nikoli nisem dovolila, da bi mi kdo na domu prodal kar koli, vendar sem njo spustila v hišo, saj jo poznam, poznam pa tudi njeno mamo.« Zastopnica je predstavila zmogljiv sesalnik, ki je obenem še čistilnik zraka. Vreden je poltretji tisočak. »Vse, kar sem podpisala na predstavitvi, je bila izjava, s katero se je podjetje obvezalo, da mi bo sesalnik prodalo po obljubljeni ceni, ki je bila zapisana, in to za obdobje enega leta. Ne spomnim se, da bi še kaj podpisala. Skoraj sem prepričana, da nisem podpisala pogodbe. Vprašala sem jo še, ali sem zdaj dolžna kupiti sesalnik, pa je zastopnica rekla, da sem podpisala le dogovor o zajamčeni ceni.«

Tudi splet skriva pasti

Nedavno smo že poročali, da je nekdo po spletu naročil in vplačal računalnik, a domov po pošti dobil poleno v škatli. Pred časom pa smo poročali tudi o Prekmurcu, ki je zaradi oglasa po internetu naročil mobilni telefon, vendar je domov po pošti dobil prazno škatlo, čeprav je plačal skoraj tisoč evrov. Po besedah uporabnikov spletnih nakupov se z nakupi po spletu izognemo velikim nakupovalnim središčem, iskanju med nepregledno množico izdelkov, izgubi časa z odhodom v trgovino, izdelki pa so običajno

dostavljeni kar domov. Zaradi nižjih stroškov poslovanja so tudi cene praviloma nižje. Pa vendar. Za privlačno stranjo ali ponudbo se lahko skriva lažen prodajalec. To velja posebno za razne dražbe in spletne tržnice, kjer so prodajalci fizične osebe. Ključno pa je običajno treba tudi vnaprej plačati. Računalniški strokovnjaki zato svetujejo, da je najbolje nakupovati v preverjenih in znanih spletnih trgovinah. Preveriti moramo prodajalca in tudi droben tisk ali pogoje poslovanja.

Nato je sledil šok. Konec oktobra je na naslov sogovornice prispela pošta ljubljanskega okrajnega sodišča s sklepom o izvršbi – sodišče je sklep izdalo

na podlagi podatkov upnika in ni preverjalo resničnosti navedb. Kot je povedala gostinka, pred izvršbo sploh ni prejela nobenega računa ali opomina za mo-

reditno neplačilo. Rainpolcu je dolžna 2423 evrov. Sogovornica je zdaj na robu obupa. Počuti se opeharjeno, a je še v isti sapi jezna nase, ker se je dala speljati na tanek led. Kot je tudi dejala, je menda enako usodo doživelo še najmanj pet ljudi, ki so se domnevno opekli pri nakupu sesalnikov. Na izvršbo se je pritožila in je kot pričlo predlagala zastopnico. Odgovora na pritožbo še ni dobila.

Zastopnica, s katero smo govorili, je povedala, da je naredila le tisto, kar so jo mentorji Rainpolca naučili na seminarju. »Gospa je natančno vedela, kaj podpisuje. Delala sem po postopku, ki smo se ga v podjetju držali. Imela je tudi možnost stornirati posel, kar je bilo zapisano v prodajni pogodbi, ki jo je podpisala. En izvod pogodbe je dobil kupec, enega sem zadržala sama, tretji izvod pa sem poslala na podjetje.« Akviziterka zdaj ni več pogodbeno vezana z Rainpolcem, zato nas je po več pojasnil napotila v Maribor.

Denis Polc, Rainpolc Slovenija, je dejal, da ima na mizi pogodbo, sklenjeno z gostinko oziroma njenim podjetjem. »Pogodba, ki jo je sklenila naša donekdavna sodelavka, vsebuje vse podatke, tudi davčno številko podjetja, in je podpisana. Gospa je izbrala možnost plačila na obroke in dali smo ji še 300 evrov popusta.« Polc je povedal, da so gostinki 16. avgusta poslali predračun in poziv k plačilu do 31. avgusta. »Vse imamo v arhivu.« Direktor je še povedal, da je imel kupec v določenem času možnost odpovedati nakup, kar se ni zgodilo. Števila, koliko tovrstnih aparatov prodaja, Denis Polc zavoljo poslovne skrivnosti ni izdal, je pa potrdil, da imajo nekaj primerov, podobnih primeru naše bralke.

Vse torej kaže, da bo zadnje besedo imelo sodišče, ki bo tudi odločilo, ali je šlo za prebrisano trgovce ali kupčeva naivnost.

Andrej Bedek

VESTNIK

Izdaja: Podjetje za informiranje Murska Sobota, d. o. o. Izhaja ob četrtkih.

Elektronska pošta: Vestnik: vestnik@p-inf.si, marketing: marketing@p-inf.si, naročniška služba: oglasi.vestnik@p-inf.si, www-stran: http://www.vestnik.si.

Uredništvo: Majda Horvat (odgovorna urednica), Janez Votek (namestnik odgovorne urednice), A. Nana Rituper Rodež, Andrej Bedek, Bernarda Balažič Peček, Milan Jerše, Vida Toš, Timotej Milanov, Jože Gabor, Tomo Koles, Ciril Kosednar (novinarji), Nataša Juhnov (fotografija), Nevenka Emri (lektorica), Ksenija Šomen (tehnična urednica), Robert J. Kovač (računalniški prelom). Direktor: Dejan Fujs. Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Ulica arh. Novaka 13, tel. št.: 538 17 10 (redakcija), 538 17 20 (naročniška služba), 538 17 18

(marketing), št. telefaksa 538 17 11. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Letna naročnina za fizične osebe je 98,80 evra, za pravne osebe 145,60 evra, za naročnike v tujini 208 evrov, letna naročnina za on-line Vestnik je 62,40 evra. Naročniki tiskane izdaje imajo online dostop brezplačen. Izvod časopisa za naročnika je 1,90 evra. Davek na dodano vrednost (9,5 %) je vrčunan v ceno izvoda. IBAN pri Novi KBM SI56 0488 1000 1763 203, SWIFT koda banke KBMASI2X. Tisk: Druck Styria GmbH & Co KG, Avstrija. Naklada: 11.850 izvodov.

Imetniki materialnih avtorskih pravic za avtorska dela, objavljena v Vestniku ali njegovih prilogah, so Podjetje za informiranje Murska Sobota, d. o. o., ali avtorji, ki imajo s podjetjem sklenjene ustrezne avtorske pogodbe. Prepovedana je vsakršna reprodukcija, distribucija, predelava ali dajanje na voljo javnosti avtorskih del ali njihovih delov v tržne ali druge namene brez sklenitve ustrezne pogodbe z izdajateljem.

Bodo v Lendavi po treh letih ponovno zagnali tovarno metanola?

Kupec bo prevzel delujočo tovarno

Kdo je kupec, še ni znano, zagotovo pa je nekdo, ki ima dostop do cenejšega zemeljskega plina – Razkril se bo na dnevu odprtih vrat

Direktor Naftne Lendava Dušan Stopar in Robert Serec, prokurist v hčerinski družbi Nafta Petrochem, sta se sešla z delavci, ki so delali v tovarni metanola do njene ustavitve sredi leta 2010, zdaj pa so bodisi zaposleni na drugih delovnih mestih v Naftinih podjetjih, kamor so jih prerazporedili ob ustavitvi tovarne, ali so takrat ostali brez zaposlitve oziroma so se upokojili. Namen srečanja je bil priprava na ponoven zagon tovarne metanola. Potencialni kupec bi namreč kupil delujočo tovarno z usposobljeno ekipo delavcev. Kdo je to, delavci uradno niso izvedeli, dokaj verjetne pa so njihove neuradne informacije, da kupec prihaja iz Avstrije, da je trgovec s plinom, ponovni zagon proizvodnje metanola pa

naj bi pomenil, prav tako neuradno, tesnejše sodelovanje z mag. Mirkom Horvatom, nekdanjim direktorjem Nafta Petrochem in Nafta Lendava, ki je s tega mesta odstopil 3. avgusta 2010, ob njem pa se omenja tudi Egri Gabor, lastnik podjetja Envirochem iz Budimpešte. Vodstvo je delavcem povedalo, da se bodo zaposleni in njihovi družinski člani z novim lastnikom zagotovo lahko spoznali ob dnevu odprtih vrat, ki ga bodo verjetno pripravili še pred zagonom tovarne.

Stopar in Serec sta delavcem, ki bi sprejeli vrnitev in delo v tovarni metanola, ponudila sklenitev nove pogodbe za zaposlitev in trideset odstotkov višjo plačo, kot so jo imeli med obratovanjem tovarne metanola (takrat je

bila med najvišjimi v skupini Nafta), dvajset v času izvajanja remonta tovarne in še deset odstotkov z njenim zagonom. Pogodbe za delavce naj bi bile pripravljene v štirinajstih dneh, ko naj bi se začel tudi remont tovarne. Po njenem zagonu in enomesečnem poskusnem obratovanju bi kupec prevzel tovarno z delavci vred. Teh naj bi bilo okoli 55 ob polnem zagonu tovarne in še pet za podporne funkcije, s tem da bo remont opravljalo 20 delavcev, 15 delavcev pa bo potrebnih še za njen zagon. »Za nas je zelo pomembno, da so vsi delavci in tudi upokojenci ter brezposelni rekli da, saj brez njih tovarne metanola ne bi mogli zagnati,« je za Vestnik povedal direktor Dušan Stopar.

Prodaja tovarne metanola je bila zajeta že v načrtu sanacije Naftne Lendava, ki ga je s privoljenjem države pripravil in izvajal nekdanji direktor Cveto Žalik z ekipo. Ta zadnja je tudi že imela na mizi dve ponudbi, in sicer od podjetja iz ZDA, ki naj bi tovarno demontiralo in jo preselilo v Kazahstan, ter podjetja z več lastniki iz več evropskih držav, ki bi tovarno z delavci prevzelo po opravljenem remontu in uspešnem zagonu. To bo namreč za delavce tudi zelo zahtevno opravilo, saj tovarna ni delovala kar tri zime, kar je za postrojenje slabo. Zdajšnje vodstvo Naftne Lendava, ki hkrati s prodajo tovarne metanola kupcu, o katerem uradno pravi le to, da naj bi imel dostop do zemeljskega

plina po ugodni ceni, išče strateškega partnerja še za čistilno napravo, ki jo želijo prav tako prodati do konca leta, v njej pa zadržati kontrolni delež, ter za Nafto Petrochem, ki naj bi jo po napovedih vodstva prodali v drugi polovici prihodnjega leta. Če jim bodo prodaje uspeli, bodo z novimi lastniki v Lendavi ohranili petrokemično dejavnost in številna delovna mesta, kupnina pa naj bi pomirila tudi banke upnice, ki zdaj pritiskajo na podjetje. Kupnina od prodaje podjetij Nafta Strojne družbi Stroj - Baz v višini 5,2 milijona evrov in nazadnje Nafta Geterm Petrolu za 1,85 milijona evrov namreč ni zadostovala za plačilo celotnega bančnega dolga.

Majda Horvat

Regionalni center RoboCupJunior na SPTŠ Murska Sobota

Roboti bodo plesali in igrali nogomet

Nov center za spodbujanje zanimanja za naravoslovne študije bo na voljo osnovnošolcem, dijakom in učiteljem

Na Srednji poklicni in tehniški šoli (SPTŠ) M. Sobota so v obnovljenem delu šole predali namenu opremljeno učilnico oziroma Regionalni center RoboCupJunior Murska Sobota. Kdor se je že do zdaj zanimal za legokocke in druge sestavljanke ter sodeloval na tekmovanjih RoboCupJunior, ve, kako pomembna je vaja – torej sestavljanje in izdelovanje robotov. Odslej bo vsem, ki jih to zanima, na voljo opremljena učilnica, sestavljanke pa si bodo lahko učitelji oziroma šole tudi izposodili. Na tekmovanjih namreč lahko sodelujejo ekipe, ki gradijo robote iz sestavljanek LegoMindStorms, Fisher tehnik ali drugih samogradnih sestavljanek.

Regijski center v prostorih SPTŠ je tretji center, ki ga je Fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko (FERI) odprla v okviru čezmejnega projekta Tedusar. Ekipe se bodo tako lahko učinkoviteje pripravljale na tek-

Roboti prihodnosti

Roboti so sestavljeni iz platforme, računalniškega senzorja, infrardeče kamere, kinakta in laserskega senzorja, pravi izziv za raziskovalce pa je dodelati robote tako, da se bodo lahko gibali po različnih terenih, razpoznavali zgradbe in ljudi, razumeli preproste ukaze ter izvajali preprosta opravila.

movanje RoboCupJunior, in sicer v razredih reševanja ponesrečencev, ujetih v ruševinah (na odprtju je predstavnica republiškega centra za zaščito in reševanje Olga Andrejek spregovorila o pomembnosti ustreznih znanj pri hitrem ukrepanju v primeru naravnih in drugih nesreč), plesa (ekipe pripravijo plesni ali gledališki nastop z roboti) in nogo-

Doc. dr. Suzana Uran je prepričana, da bodo sestavljanke in računalniki v veliko pomoč učencem in učiteljem.

FOTOGRAFIJA BERNARDA B. PEČEK

meta (ekipe robotov tekmujejo za zmago v nogometu). Za vse igre iz omenjenih razredov so na voljo tudi ustrezne arene, kjer bodo lahko tekmovalci vadili z izdelanimi roboti. Vodja projekta dr. Suzana Uran s FERI je povedala: »V učilnici imamo arene za tekmovanja RoboCupJunior, poleg te opreme pa smo v okviru projekta dali sem še sedem sestavljanek in štiri prenosne računalnike, vse z namenom, da se učenci čim bolj usposobijo za tekmovanje. Namen te učilnice je tudi izvajanje delavnic za učence, dijake in učitelje. V končni fazi jih želimo s tekmovanji spodbujati za raziskovanje na področjih tehnologije in naravoslovja. Podobne učilnice smo že odprli v Velenju in Mariboru, kjer jih že s pridom uporabljajo.«

Že prihodnji mesec bodo v regijskem centru robotike na SPTŠ organizirali delavnico za osnovnošolce.

Bernarda B. Peček

Lukos Agro

Obveznosti poravnavaajo

Proizvodnja je polno zasedena

Lukos Agro v Puconcih, ki je postal glaven kupec in tudi organizator pridelave jabolk na Goričkem, naj ne bi, po informacijah nekaterih sadjarjev, redno plačeval odkupljenega sadja. Vladimir Madžarac, izvršni direktor Lukos Agra, je pojasnil morebiten zaplet ali nerazumevanje položaja pri nekaterih sadjarjih. Kot je povedal, Lukos Agro ni v nobenih poslovnih težavah in še vedno redno plačuje svoje obveznosti dobaviteljem. V prvem letu so odkupljena jabolka v celoti plačali do konca januarja. V lanskem letu so štiri petine odkupljenih jabolk prav tako plačali do konca januarja, za približno petino odkupljenih jabolk, ki ji prodajo kot konzumna na domačem trgu, pa so se z večino sadjarjev dogovorili za preložitvev plačila, in to izključno zaradi podaljšanih plačilnih rokov. Morebiti je nekaj negodovanja na račun začetka

Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje

Na Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje, OS Murska Sobota, je trenutno razpisanih več kot 60 prostih delovnih mest. Delodajalci imajo največje potrebe v zdravstvu, storitvah in gostinstvu.

Najbolj iskani delavci v tem tednu: zdravstveni tehnik - 15, osnovnošolska izobrazba - 9, frizer - 4, natakar - 4, doktor medicine specialist splošne medicine - 2, strojnik - 2, zidar - 2.

Iščejo se tudi:

dipl. organizator turizma (vs) - 1, doktor dentalne medicine - 1, inž. strojništva - 1, keramik - 1, monter klimatizacijskih naprav - 1, monter ogrevalnih naprav - 1, pek - 1, pravnik - 1, profesor slovenščine - 1, strojni tehnik - 1, univ. dipl. inž. strojništva za konstruktorstvo - 1.

Več informacij o prostih delovnih mestih in seznam vseh aktualnih prostih delovnih mest z zahtevanimi pogoji za zaposlitev lahko najdete na uradih za delo, v CIPS-ih ter na internetni strani www.ess.gov.si.

Slovenski festival vin

Radgonski penini na prvem in drugem mestu

Peneči se vini tudi šampiona na Vinu Slovenija v Gornji Radgoni

Radgonska klet kakovost svojih vin preverja na vsakoletnih domačih in tujih ocenjevanjih vin in na vinskih festivalih. Klet in njena vina so med najbolj prepoznavnimi na domačem in tujih trgih. Radgonska klet s svojo 160-letno tradicijo polnjenja penin s priznanji za kakovost na ocenjevanjih samo potrjuje, da ob dostopnosti njihove penine čim širšemu krogu potrošnikov ohranjajo najvišjo raven kakovosti, ki se ji domača konkurenca še ni približala.

Po ugasnitvi ljubljanskega vinskega sejma in njegovega med evropskimi vinarji cenjenega ocenjevanja vin je vrzel zapolnil Slovenski festival vin. Letos so ga organizirali šestnajstič v hotelu Union.

Na letošnjem, ki je potekal 21. in 22. novembra, je strokovna komisija med penečimi se vini suho zlato radgonsko penino uvrstila na drugo mesto, polsuha penina pa je zasedla prvo mesto. S tema dvema priznanjema in absolutnim zmagošlavjem med penečimi se vini sta dobila dodatno potrditev o kakovosti šampionska naslova, ki sta jih penini dobili

Radgonski dom penine in druge trgovske police ponujajo letošnje nagrajene penine. FOTOGRAFIJA NATASA JUHNOV

na letošnjem mednarodnem ocenjevanju vin – Vino Slovenija v Gornji Radgoni. V Radgonski kleti so poudarili, da priznanje pomeni potrditev kakovosti penin, ki so na trgovskih

policah, saj za ocenjevanja ne polnijo posebnih serij, ampak vedno vina, ki so ob ocenjevanju dostopna tudi v trgovinah. J. V.

letošnjih plačil. Letošnja plačila so začeli s štirinajstodnevno preložitvijo zaradi nekoliko kasnejšega pritoka svežih likvidnih sredstev za plačilo jabolk. Plačevati bodo začeli v teh dneh, in to približno tako kot lansko leto, zato ni nobene bojazni za plačilo odkupljenih jabolk. Dodatno jamstvo je povečan obseg letošnje proizvodnje jabolčnega pireja za 40 odstotkov. Sklenjene pogodbe za letošnje predelane količine in plačilni roki tujih dobaviteljev so eden od elementov za zaupanje. Vladimir Madžarac upa, da se vzpostavljeno zaupanje med njimi in pretežnim delom sadjarjev ne bo podrlo. Kot pravi, večina sadjarjev razume, da gre za specifično predelovalno dejavnost, ki je vezana na spravilo jabolk. Zato potrebuje za izredno kratek čas veliko kapitala, ki ga vsega ni mogoče zagotavljati iz lastnih virov. Ravno kratek časovni interval med spravilom in predelavo zahteva nekaj let, da se finančni tokovi v podjetju in odnosu do sadjarjev stabilizirajo in podjetje ne bo več toliko odvisno od kratkoročnega kreditiranja proizvodnje in odkupa. J. V.

Vestnikovi naročniki dobijo **VEČ!**
VSE O AKCIJI NA NASLOVNICI

Kmetijstvo 2013

Kriza tiho najeda kmeta in s tem lastno oskrbo s hrano

Javna služba bo morala obrniti list v svojem načinu delovanja – Poleg dohodka kmet potrebuje zaupanje

Kmetijsko poslovno leto se je končalo v prvi polovici tega meseca. Pridelki lanske jesenske setve (žita in oljna ogrščica) so bili pospravljeni poleti, koruza in okopavine pa jeseni. Znan je iztržek za neposredno prodane pridelke. Del pridelka žit in koruze, ki ni končal na trgu, bo uporabljen za ustvarjanje dodane vrednosti na kmetiji. Del tega pridelka se uporabi za predelavo doma in neposredno prodajo potrošniku, pretežni del ga kmetje uporabijo kot krmino osnovo za živinorejo – predvsem govedorejo in prašičerejo. Prireja perutnine

55 let, pri nas pa 43 odstotkov. Eden od morebitnih kazalcev zaostajanja slovenskega kmetijstva bi lahko bila izobraženost. V Sloveniji ima popolno kmetijsko izobrazbo devet odstotkov gospodarjev, v EU pa 27 odstotkov, medtem ko pri nas kmetuje s praktičnimi izkušnjami v kmetijstvu 64 odstotkov gospodarjev, je v EU takih 70 odstotkov. Demografski potencial in izobrazba slovenskega kmetijstva sta primerljiva. Zaostanek je v količini obdelovalne zemlje na kmetijo in polne zaposlenosti delovne moči na kmetiji. Da je tako, je treba pripisati

ši za četrtino od lanskega. Približno pet odstotkov manj je bilo zasejanih površin s strnimi žiti, preostala petina pa odpade na neugodne vremenske razmere, ki so vplivale na nižji pridelek. Kmete delno že skrbi žetev v naslednjem letu, če se bo mokro vreme še nadaljevalo. Podobno se je zgodilo s koruzo in krompirjem. Letošnji pridelek koruze je za petino manjši od lanskega, ko je koruzo tudi prizadela suša, in za četrtino manjši od desetletnega povprečja. Neugodnim vremenskimi razmerami so bili izpostavljeni krompir in oljne buče.

podatkoh pa komaj 185 evrov. Še huje je bilo s koruzo, ki so jo lani odkupovali po 215 evrov, letošnja cena pa se po podatkih Agencije za kmetijske trge (AKTRS) giblje med 168 in 180 evri. Vzporedno s sicer ugodnimi odkupnimi cenami v letu 2012 kmetijstvo dosegla rast cen proizvodnih vložkov, ki so bili višji za okrog štiri odstotke. Zaradi slabših pridelkov je bila dodana vrednost v lanskem letu na povprečni kmetiji nižja za 11 odstotkov, dohodek pa se je zmanjšal za 12 odstotkov. Kako se bo izšlo letos, je težko napovedovati. Razlike v odkupnih

Pri pregledu odkupnih cen na letni ravni se vidi, da so kupci po letu 2011, ko so še plačali za tono pšenice 232 evrov, v lanskem letu plačali zanjo samo še 222 evrov, v letošnjem letu pa je ta v povprečju dosegla komaj 195 evrov.

mi bi lahko pokrila dolgove iz lastniških transferjev.

Za krožki zdaj socialno podjetništvo

Pridelava počasi drsi navzdol in se rešuje z najedanjem lastne substance. Pri reševanju ji pomagata stanovska Kmetijsko-gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) in javna svetovalna služba, ki deluje pod njenim okriljem. Tej ne moremo očitati, da na svojih rednih letnih posvetih ne sledi trendom. Tako so pred dvema letoma razpravljali o avstrijskem modelu krožkov (neke vrste kooperativa), ki naj bi zaščitil slovenskega kmeta pred zdrsom v krizo. Žal konkretnih ugotovitev iz te zgodbe kmetje niso dobili, ker so se odgovorni skrili za neurejeno normativno okolje, ki naj ne bi omogočalo tovrstne organiziranosti. V terek so se oprijeli novega trendovskega modela socialnega podjetništva. Ne gre za to, da modela ne bi bilo mogoče uveljaviti v kmetijstvu. Problem je, kdo ga bo uveljavljal in kakšen bo pristop. Slovenske pokrajine premorejo primere dobrih praks tako s specializiranimi združenji kot tudi nekaj socialnimi podjetji na področju kmetijstva, ki pa so sad prizadevanja in razumevanja zgodbe pri posameznikih, ki so ustvarili zaupanje znotraj določenega kroga kmetov in jim ponudili ustrezno tehnološko podlago ter našli trg za pridelke. Pomursko kmetijstvo je ravno tu na prelomni točki. V pomurski zgodbi se vrtilo veliko projektov, ki pa nikakor ne uspevajo zaživeti v praksi. V prvi vrsti zato, ker se nihče ne ukvarja s ponovno vzpostavitvijo zaupanja. Za Prekmurje je značilno, da se je zaupanje v kakršno koli obliko nove organiziranosti podrlo po propadu Panonke. Več kot devet desetih kmetov ali polkmetov namreč ne zaupa novim pristopom, in to iz preprostega razloga, ker imajo vpliv in moč še vedno strukture kmetov, ki so imele največ neposrednih ali posrednih koristi od zadrug in tudi njihovega propada, ki so ga umešno povzročili.

J. Votek

Poletne suše pobirajo pridelek, borze pa dohodek. FOTOGRAFIJA NATAŠA JUHNOV

je organizirana drugače, saj gre za vertikalno povezavo rejca s kupcem oziroma predelovalcem piščančjega mesa.

Kmetovanje s praktičnimi izkušnjami

V Poročilu o stanju v kmetijstvu za lansko leto in oceni stanja za prvih devet mesecev letošnjega leta, ki ga na osnovi podatkov Statističnega urada RS (SURS) pripravlja Kmetijski inštitut Slovenije (KIS) in predstavi na tradicionalnem posvetu kmetijske svetovalne službe, ugotavljajo, da strukturne spremembe v slovenskem kmetijstvu zaostajajo za tistimi v EU. Ugotovitev je in to potrjujejo podatki popisa kmetijstva leta 2010, da se Slovenija po kazalcih velikostne posestne strukture in tudi po ravni produktivnosti uvršča v zadnjo petino držav članic EU. V Sloveniji kmetijska gospodarstva v povprečju uporabljajo 6,5 hektarja kmetijske zemlje, v EU pa 14,6 hektarja. Po poročilu polnodelovna moč obdeluje 6,3 hektarja kmetijske zemlje, v EU pa 17,6 hektarja. Pri nas redi živinorejska kmetija 8,8 glave velike živine, v EU pa 20 glav. Znotraj slovenskega kmetijstva je opazna vse večja specializacija. Na evropski ravni je tri četrtine kmetij proizvodno specializiranih, pri nas pa 71 odstotkov. Ob specializaciji smo si zelo blizu tudi po demografski podobi kmetijstva. V EU je 47 odstotkov gospodarjev mlajših od

objektivnim okoliščinam – geografskim razmeram kmetovanja, ki jih nikakor ni mogoče izenačiti s kmetijsko najbolj razvitimi državami. Če bi iz povprečja izvzeli specializirane kmetije, bi se pokazalo, da so te povsem primerljive z evropskimi. Slovenske kmetije v večini primerov le delujejo nekoliko drugače, kot je v evropsko razvitih kmetijskih državah. Večinoma je kmetija še vedno v vlogi socialnega blažilnika. Na eni strani je pomemben vir dohodka, četudi samo v obliki doma pridelane hrane, za zaposlene na vse slabše plačanih delovnih mestih. Lahko pa zapišemo tudi obratno. Kmetije z manjšim obsegom zemljišč in s tem objektivno manjšo pridelavo se vzdržujejo z vlaganji od dohodkov iz zaposlitve. Toda tudi ta način jim zagotavlja cenejšo in kakovostnejšo hrano v gospodinjstvu. Ob morebitni opustitvi kmetovanja bi bili izdatki gospodinjstva za hrano bistveno večji. Statistika te kmete zajema po velikosti posesti, ne pa po njihovem prispevku k samooskrbi s hrano.

Pridelka poljščin manj za petino

Kmetijstvo so v lanskem letu pestile izrazito slabe vremenske razmere, zaradi katerih so bili pridelki poljščin za desetino nižji od tistih v letu 2011. Po podatkih SURS je letošnje leto še slabše, saj je bil letošnji celotni pridelek manj-

Bučnega semena je bilo pridelanega za 40 odstotkov manj kot v lanskem letu. Krompirja so kmetje pridelali 64 tisoč ton, to pa je za petino manj od pridelka v lanskem letu. Letina je bila ugodnejša le za sadje in zelenjavo. Iz poročila KIS izhaja, da se je obseg kmetijske proizvodnje že v letu 2012 v primerjavi z letom 2011 zmanjšal z desetino. V rastlinski pridelavi je bil pridelek manjši za petino, je pa obseg živinoreje ostal na enaki ravni kot leta 2011. Za dobro desetino se je zmanjšala samooskrba pri koruzi, od 82-odstotne samooskrbe je padla na 72 odstotkov. Pri krompirju je padla s 63 na 55 odstotkov. Nizka je ostala raven samooskrbe z zelenjavo (34 odstotkov) in s prašičjim mesom (46 odstotkov).

Odkupne cene ne pokrivajo izpada pridelka

V letu 2012 so bile cene kmetijskih proizvodov na letni ravni višje za približno štiri odstotke. V lanskem letu so najbolj porasle cene prašičev, ki so presegle desetodstotno rast. Pri prašičih sta svoje opravila pomanjkanje prašičev in sorazmerno visok dvig cen krme v avgustu. Pri pregledu odkupnih cen na letni ravni se vidi, da so kupci po letu 2011, ko so še plačali za tono pšenice 232 evrov, v lanskem letu plačali zanjo samo še 222 evrov, v letošnjem letu pa je ta v povprečju dosegla komaj 195, po nekaterih

cenah in izpad pridelka pa so blizu realni napovedi, da bodo prihodki manjši za več kot tretjino. Odkupne cene so bile letos za več kot desetino nižje od modelnih stroškovnih kalkulacij KIS. Modelne kalkulacije upoštevajo proračunska izplačila (subvencije), ki jih dobijo kmetje za pridelavo.

Živilska predelava

Problem slovenskega kmetijstva je še vedno živilskopredelovalna industrija. Obseg proizvodnje živil se je zmanjšal za pet odstotkov. Tega izpada niso uspeli nadomestiti z dvigom cen, zato so prihodki manjši za 2,5 odstotka. Mesnopredelovalna industrija ima 1,7 milijona evrov izgube. Pekarstvo pa je ustvarilo 2,8 milijona evrov izgube. Kot izhaja iz poročila, je mesnopredelovalna industrija izpostavljena cenovnim pritiskom tuje konkurence, ki jo je v preteklosti tudi sama spodbujala. Pri tem imam v mislih poceni uvoz predvsem prašičjega mesa iz Avstrije, ki ga je ta ponujala po dampinških cenah. Poročilo še naprej opozarja na nadpovprečno zadolženost mesnopredelovalne industrije, ta pa ni posledica investicijskih in razvojnih vlaganj, ampak lastniških transferjev. Realno gledano odprava kreditnega krča ne bi izboljšala položaja panoge, saj ravno pritisk tuje konkurence panogi ne omogoča ustvarjanja visokih dobičkov, s kateri-

izobraževanje kmetovalcev

2. 12. 2013: dvorana Gasilskega doma Gornja Radgona, Gasilska cesta 2, 9250 Gornja Radgona, 9.00, ne velja za KOP – predavanje, Reja pujskov, Ukrep dobro počutje živali v prašičereji, Sanitacija v prašičerejskih objektih, Pomen in vloga krožkov v prašičereji.

2. 12. 2013: dvorana KGZS – zavod MS, Ulica Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota, 9.00, ne velja za KOP – tečaj, začetek 42-urnega tečaja za stekleničenje vina (obvezne predhodne prijave na GSM 031 703 607).

3. 12. 2013: Sadjarska kmetija Šandor, Bokrač, 9201 Puconci, 10.00, KOP – IPS – prikaz, Sadjarstvo – Zimska rez pečkarjev.

4. 12. 2013: dvorana KGZS – zavod MS, Ulica Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota, 9.00, ne velja za KOP – predavanje, Knjigovodstvo na kmetijah.

4. 12. 2013: Šunkarna Kodila, Markišavci 44, 9000 Murska Sobota, 10.00, KOP – EK – predavanje, Možnosti reje in trženja krškopoljskega prašiča v ekološki prireji.

pobirki
bšpɛɪki

V enem od najmočnejših pomurskih podjetij, ki se ukvarja z igro na njivah – tako pravi njegov direktor in lastnik –, so skrčili delovno moštvo na dovoljen minimum. Že pred tremi leti so zmanjšali število igralcev za tri, zdaj so jih še za dodatne tri in bodo ostali pri šestnajstih. Uradno se bo ekipa ponovno povečala v času začetka spomladanskega dela igre na njivah. Ta del moštva, ki je del rezervne ekipe in ki naj ne bi imel pravega dela in tudi možnosti za trening ne, so nameravali začasno prerazporediti na parkirišče ob novi lendavski kolesarski poti. Tam naj bi skrbeli za pravilno parkiranje koles in njihovo garažiranje v prostorih podjetja, pa to ni bilo mogoče, ker parkirišča in javnih koles še ni ob poti.

V Bogojini naj bi pred kratkim imenovali prvega laičnega pomožnega škofa. Ta skrbi za pomiritev med župljani in skrbi za enakomerno razporeditev turistov pri bližnjih ponudnikih hrane in pijače. Skrbel pa naj bi tudi za izmenjavo izkušenj med župnijami.

V Šalovcih je režijski obrat začel prve izkope za goriški vodovod. V nasprotju z drugimi izvajalci gradbenih del imajo šalovski rovokopače na električni pogon. Da ne bi imeli problemov z dobavitelji električne energije, jim to dobavlja bližnja bioplinarna.

V Murski Soboti naj bi do prihodnje pomladi dobili lovilnike trdih delcev v zraku in tako razbremenili onesnaženo mestno ozračje. Lovilnike naj bi razvijalo podjetje, ki je pred štirimi leti Murski Soboti obljubilo tovarno s 700 zaposlenimi delavci.

Po imenovanju novega podžupana v Beltincih naj bi bil ogrožen že usklajen podpis dogovora o dobrososedskem sodelovanju in pobratenuju ter morebitni poznejši združitvi tišinske in beltinske občine.

V Rogaševcih bodo z novim letom začeli prostovoljne nabirke. Te bodo vsakega 18. v mesecu. Šlo naj bi za obvezne nabirke, ki jih bo predpisala občina in so strogo namenske. Z njimi naj bi nadomestili triletni izpad prihodkov na račun novega zakona o obdavčitvi nepremičnin. Zdej preračunavajo, koliko nadomestila za stavbna zemljišča bi morali pobrati v preteklih treh letih, pa jih niso.

Farma Podgrad naj bi vložila zahtevek za možnost priključitve na radgonsko kanalizacijo in čistilno napravo, ki so jo začeli graditi te dni.

Evropski teden zmanjševanja odpadkov že četrtič tudi v Pomurju

Ne pljuvaj v vodnjak, iz katerega boš nemara še pil!

Srednješolci so ponovno dokazali svojo vsestransko nadarjenost, najsi bo glasbeno, raziskovalno ali igralsko

Mladi imajo ideje – tudi o tem, kako rešiti problem prevelike količine odpadkov. Toda po navadi njihovih predlogov ne slišijo tisti, ki bi lahko sprejeli ukrepe, kjer pa so mladi vzeli stvari v svoje roke, so vidni uspehi. Tako je tudi na pomurskih srednjih šolah, kjer se že četrto leto ukvarjajo s problematiko zmanjševanja odpadkov. Na sklepi prireditvi ob evropskem tednu zmanjševanja odpadkov 2013, ki so jo minulo sredo v organizaciji Zavoda PEC Murska Sobota in podjetja Saubermacher & Komunala organizirali na Ekonomski šoli Murska Sobota, smo lahko slišali marsikaj zanimivega in koristnega. Prispevki dijakov so vsako leto boljši in letos so jih pripravili za naslovom Prepričaj me in prepreči.

Na eni šoli več kot 2300 kilogramov papirja

Laura Jud iz Gimnazije Franca Miklošiča Ljutomer (GFML), kjer se lahko pohvalijo s kar nekaj izboljšavami v skrbi za okolje, je svojo predstavitev podkrepila s številkami: »Na GFML kar 90 odstotkov dijakov ločuje odpadke, 48 odstotkov jih uporablja flaško za vodo za večkratno uporabo, toda 30 odstotkov jih še vedno kupuje vodo v plastenkah. Da bi zmanjšali količino plastične odpadne embalaže, smo lani začeli zbirati keramične lončke, vsak dijak in zaposlen pa je dobil decembra za darilo flaško za vodo. Kuharice smo opozorili, naj vključijo v malico tudi solatni krožnik, dijake pa ves čas opozarjamo, naj več malicajo v šoli in ne hodijo v trgovino. Prizadevamo si tudi za zmanjšanje porabe papirja, kajti ugotovili smo, da kar 1260 kilogramov papirja letno porabimo za seminarske naloge, 254 kilogramov za domače naloge in laboratorijske vaje

Green Family ali Zelena družina na pikniku – igrice so zaigrali dijaki SPTS: Tjaša Majerič, Tino Ciganovič, Tine Zdravec in Monika Šparaš.

FOTOGRAFIJA
BERNARDA B. PEČEK

in 806 kilogramov za delovne liste.« V tem šolskem letu želijo porabo plastične dodatno zmanjšati in še bolj ozaveščati dijake in profesorje. V ta namen so posneli film o pravilnem ločevanju odpadkov – opozarjanje sošolcev je namreč lahko najučinkovitejša metoda, kako dijake navajati na pravilen odnos do odpadkov. Želijo si, da bi imeli na šoli še več pitnikov z vodo, še naprej bodo zbirali star papir in izvedli akcijo Vzemi vrečko – pred trgovinami bodo delili stare, a še uporabne vrečke.

Bazar še uporabnih stvari

Špela Marzidovšek in Aneja Žnidarič iz Gimnazije Murska Sobota sta predstavili izide ankete, ki so jo naredili med gimnazijci, naredili pa so tudi dva poučna plakata, na enem od njih so zapisali stare modrosti, kakršni sta: »Kjer osel leži, tam dlako pušči ali »Ne pljuvaj v vodnjak z vodo, iz katerega boš nemara moral še piti.« K

temu bi lahko dodali »Čez sedem let vse prav pride«, zato bodo organizirali zbiralno akcijo starih oblačil Počistimo omare in oblecimo nekoga. Dijaki Srednje zdravstvene šole Murska Sobota so se odločili, da bodo letos podrobno proučili problematiko najhitreje rastočih odpadkov – to je odpadna elektronika, saj so računalniki, mobilni telefoni in druge elektronske naprave postale že kar blago, ki ga tudi dijaki menjavajo vsako leto. V njihovi notranjosti je veliko koristnih surovin, ki bi jih lahko pridobili z organiziranim zbiranjem in predelavo. To je za zdaj najboljše organizirano v Nemčiji, kjer iz odpadne elektronike že pridobivajo dobršen del dragocenih surovin, ki jih na svetovnem trgu primanjkuje ali imajo visoko ceno. Dijaki Srednje poklicne in tehniške šole Murska Sobota pa so se tokrat lotili problematike biloških odpadkov. Prepričani so, da se okoljska vzgoja začne v družini, zato

so uprizorili priložnostno igrice, ki jo je napisal profesor na SPTS Milan Vincetič. Prav gotovo pa je takšen način sporočanja mnogokrat učinkovitejši od golega podajanja podatkov ali filma, je prepričana njihova mentorica Edita Vučko.

Dijaki gostiteljice Ekonomske šole Murska Sobota pa so predstavili svoja prizadevanja za čim boljše ozaveščanje tako dijakov kot profesorjev in v ta namen posneli tudi film z naslovom Eko čez cesto. Prejšnja leta so imeli koše za ločeno zbiranje odpadkov le na hodnikih in v skupnih prostorih, zdaj pa jih imajo v vseh razredih. Napovedali so, da bodo decembra v predprazničnem času organizirali bazar, na katerem bodo podarjali stvari, ki jih doma več ne potrebujejo. Ideja sodelujočih je bila, da bi na tem bazarju sodelovale tudi druge pomurske srednje šole.

Bernarda B. Peček

Zavod Pelikan – pomoč odvisnikom

Umik iz domačega okolja

Opustiti nefunkcionalne življenjske vzorce in vzpostaviti nove – Veliko uporabnikov prihaja tudi iz Pomurja

V Sloveniji je kar nekaj organizacij in programov, ki delujejo pri preprečevanju ali zdravljenju zasvojenosti. Nekateri so v Pomurju redno navzoči, drugi pa tukaj delujejo le terensko. Med te spada tudi Zavod Pelikan – Caritas s sedežem v Ljubljani. Je nevladna organizacija, ki je bila ustanovljena leta 1998 na pobudo Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, ustanovil pa jo je Slovenski Caritas.

Zavod ponuja različne programe pomoči na različnih lokacijah po Sloveniji. Kot pravi vodja celodnevnega pripravljalnega terapevtskega centra v Višnji Gori Aleksej Mišičič, se v program vključujejo uporabniki, ki so se odločili za zdravljenje odvisnosti od alkohola ter drugih psihoaktivnih substanc. Program temelji na popolni abstinenci. Starostne omejitve ni, v svetovanja pa se vključujejo tudi mladletni. Sprejmejo vsakega, ki pokaže motivacijo za zdravljenje. V celodnevno obravnavo vključijo tiste uporabnike, ki zaradi nezmožnosti ohranjanja abstinence v domačem okolju potrebujejo celostno zdravljenje. To pomeni, da je posameznik vključen v dolgotrajen strukturiran program, ki mu omogoča, da lahko napreduje na te-

lesnem in duševnem področju. Na ta način zmanjšuje potrebo po omamljanju in ustvarja razmere za trajno abstinenco brez psihoaktivnih snovi.

Po intenzivni psihosocialni rehabilitaciji v pripravljalnem centru v Višnji Gori se uporabniki vključijo v nadaljevalne terapevtske skupnosti, ki delujejo v različnih krajih Slovenije: Razbor nad Sevnico, Vremski Britof pri Divači, Kostanjevica nad Novo Gorico, Čadrg nad Tolminom in Sveta Trojica pri Lenartu. V okviru zavoda deluje tudi terapevtska skupnost v Sostrem za zasvojenost s pridruženimi težavami v duševnem zdravju, torej tiste, pri katerih gre za dvojne diagnoze.

Program v Pomurju sicer nima posebne enote, je pa pod njegovim okriljem pred časom v Kobilju delovala komunna, ki je bila ukinjena. Strokovni in laični delavci iz omenjenega zavoda pa v naši regiji še vedno izvajajo terensko delo. To vključuje področje preventivne in svetovanja. Kot pravi Mišičič, so njihovi uporabniki iz celotne Slovenije in iz različnih okolij. Problem zasvojenosti v Sloveniji je opaziti v vseh družbenih slojih.

Veliko uporabnikov prihaja tudi iz Pomurja. Zaželeno je namreč, da se

Zgodba 44-letnega uporabnika

»Tukaj sem že dva meseca. Pomoč sem prišel iskat zaradi čezmernega uživanja alkohola, saj nisem našel izhoda iz začaranega kroga. Stvari sem pripeljal tako daleč, da so me domači postavili pred dejstvo, ali se grem zdraviti ali nimam več vstopa v domačo hišo. Tako sem pristal tukaj. V programu mi najbolj pomagajo pogovori s strokovnimi delavci, saj se z njihovo pomočjo spoprijemam z marsikatero težavo, s katero se prej ne bi mogel. Struktura in red programa ter odgovornosti, ki jih imam znotraj programa, mi pomagajo, da se bom lažje postavil nazaj na svoje noge. To je seveda tudi moj cilj. Tu zelo rad delam na vrtu in z lesom, saj mi to veliko pomeni in me pomiri. Veliko mi pomeni tudi, da sem, odkar sem tu, lahko ponovno vzpostavil stik z nekaterimi bližnjimi osebami.«

uprabniki, ki potrebujejo strokovno vodenje v terapevtski skupnosti, za nekaj časa umaknejo iz domačega okolja in se zdravijo v komuni oz. terapevtski skupnosti v drugi regiji. Pogosto prav domače socialno okolje (nefunkcionalni odnosi med družinskimi člani, pomanjkljiva oz. neustrezna socialna mreža) posamezniku onemogoča, da bi lahko vzpostavil trajno abstinenco od psihoaktivnih substanc. Novo okolje terapevtske skupnosti in skupina mu omogočata, da začne opuščati nefunkcionalne življenjske vzorce in v novih odnosih vzpostavlja nove. Pri tem ima pomoč in podporo zaposlenih strokovnih delavcev.

Vzporedno z uporabniki, vključenimi v celodnevno obravnavo, so v program vključeni tudi njihovi svojci. Prav delo z njimi je pogosto ključno. Ko se posameznik vrača iz terapevtske skupnosti v domače okolje, morajo biti bližnji na to ustrezno pripravljeni.

Kot še doda Mišičič, odpiranja posebne enote v Pomurju ne načrtujejo. Še naprej pa bodo na tem področju izvajali delo na terenu v povezavi z drugimi organizacijami.

C. K.

Slovesnosti ob dnevu Rudolfa Maistra v Dokležovju in Gornji Radgoni

»Izročilo generala je aktualno in vredno posnemanja«

Državljanji imamo pravico, da se sebičnosti in samopašnosti politikov upremo – Na ogled tudi likovna razstava del učencev osnovne šole

Od leta 2005 je 23. november v Sloveniji dan Rudolfa Maistra, generala, pesnika in branilca naše severne meje. Uradno je to državni praznik, ni pa dela prost dan. Osrednja pomurska slovesnost ob tem dnevu je bila minulo soboto zvečer v vaškem domu v Dokležovju, kjer je bil slavnostni govornik Ladislav Lipič, predsednik Zveze veteranov vojne za Slovenijo. »Izročilo generala Maistra je še vedno živo in aktualno ter vredno posnemanja vseh nas danes in tudi v prihodnje. Vendar se zavedajmo, da bomo pri teh dejavnostih vzdržali samo, če bomo zagotovili enotnost, vero v prihodnost naše družbe in vero v našo domovinsko zavest. Zato govorjenje naših političnih voditeljev o finančah, ekonomiji in politiki nasploh ni dovolj. Mir, blaginja, pravičnost in pravna država ter skrb za dostojanstvo državljanov in državljanov Slovenije bi moralo biti vodilo vseh tistih, ki odločajo o usodah ljudi in države. Ob tem morajo v celoti zanemariti strankarske in lastne interese in se posvetiti tistim, ki so jih iz-

brali na demokratičnih volitvah. Tako kot v začetku devetdesetih let tudi danes ni prostora za osebne interese, sebičnost in samopašnost, ko si posamezniki vzamejo za talca lastno državo. Vsi mi pa imamo ne samo pravico, ampak tudi dolžnost, da na takšno početje opozorimo in se mu tudi odločno upremo,« je dejal Lipič.

Zato je v zvezi in posameznih družstvih generala Maistra ohranjanje teh izročil izjemnega pomena. Enako velja za vse veteranske in domoljubne organizacije, ki vlagajo veliko napora v ohranjanje pozitivnih vrednot, po katerih bi se morali ravnati, je še dodal predsednik veteranske zveze. Slovesnost v počastitev Maistrovega dneva so v Dokležovju proslavili še z bogatim kulturnim programom, v katerem so nastopili učenci Osnovne šole Bakovci, moški pevski zbor iz Lipovec, člani Društva prijateljev

Slavnostni govornik na slovesnosti ob Maistrovem dnevu v Dokležovju Ladislav Lipič je ostro kritiziral negativne lastnosti posameznikov v politiki. FOTOGRAFIJA TOMO KOLEŠ

mladine Dokležovje in domače ljudske pevke Jesenske listje. Ob tej priložnosti sta bili na ogled tudi likovna razstava del učencev osnovne šole pod mentorstvom profesorja Antona Buzetija in knjižna razstava o Rudolfu Maistru.

Tako kot že nekaj zadnjih let zapovrstjo so se minuli petek, pred Maistrovim dnevom, tudi pri spomeniku Svetilniku miru v Gornji Radgoni zbrali učenci tamkajšnje šole na učni uri. O življenju, delu in pomenu legendarnega borca za severno mejo sta spregovorila učenca Laura Müller in Samo Vogrinec, sodelovali so še člani veteranskih organizacij, nekaj manj znanih dejstev iz Maistrovega življenja pa je razkril predsednik Zgodovinskega društva Gornja Radgona dr. Ivan Rihtarič. Ravnatelj radgonske osnovne šole Dušan Zagorc, tudi sam član Društva general Maister, je poudaril, da je omenjena šola ena redkih v Sloveniji, ki se na ta dan z učno uro spomni Rudolfa Maistra. T. K.

pomurje.si
BOLJŠA STRAN SPLETA

Izbor Pomurke in Pomurca meseca novembra 2013

Predlogi za Pomurko meseca

Spomenka Juretič, bivša ravnateljica Dvojezične osnovne šole II Lendava, dobitnica priznanja Občine Lendava za prispevek k razvoju socialne politike v občini in za dolgoletno delo pri vzgoji in izobraževanju otrok s posebnimi potrebami. Njeno strokovno delo, je zaznamovalo širši prostor.

Jasmina Opec, pomurska poslanka v državnem zboru, je podpredsednica SLS in nova predsednica podmladka Ljudske stranke. Kot opozicijska poslanka vztrajno opozarja na posledice centralizacije države. Odločno se je postavila proti ukinitvi sedeža Pošte v Murški Soboti, zavzema se za ohranitev lokalnih in regionalnih RTV-programov in nasprotuje zakonu o davku na nepremičnine, ki siromaši podeželje.

Jožica Šiftar, atletska veteranka, članica Tekoške sekcije Radenske, je na 20. svetovnem prvenstvu v atletiki za veterane v Braziliji presenetila s kar dvema medaljami. V teku na pet kilometrov je bila srebrna, na deset kilometrov pa bronasta.

Predlogi za Pomurca meseca

Mag. Geza Erniša, dosedanji škof Evangelizacijske cerkve na Slovenskem in prejemnik državnega odlikovanja srebrni red za zasluge. S svojo iskreno vernostjo, ekumensko naravnanoostjo in delavnostjo je postal eden najbolj prepoznavnih slovenskih verskih dostojanstvenikov. Zaupanje in spoštovanje si je pridobil tudi med neverujočimi in drugače verujočimi državljani.

Adrian Gomboc, odlični judoist, dobitnik bronaste medalje na mladinskem svetovnem prvenstvu v Ljubljani. V kategoriji do 66 kilogramov je uspel premagati odlične tekmovalce iz Litve, Mongolije in Grčije, pa tudi dva srbska tekmovalca, ki jima je tokrat pošteno vrnil za dosedanje poraze.

Marko Rus, umetniški vodja folklorne skupine Leščček iz Verzeja, ki se ji je uspelo povzpeti med najboljše folklorne skupine v državi. Nekaj let se redno uvršča na državno srečanje folklornih skupin. Na letošnjem srečanju ji je strokovna komisija sklada podelila zlato priznanje s pohvalo za kakovostno delo.

Izpolnjene originalne glasovnice iz Vestnika pošljite najpozneje do sobote, 14. decembra 2013, na naslov: Vestnik, Ulica arhitekta Novaka 13, 9000 Murska Sobotica, s pripisom Za Pomurko in Pomurca leta. SMS-sporočila prav tako lahko pošiljate do sobote, 14. decembra. Uporabniki Mobilata in Debitela lahko glasujete tako, da pošljete SMS na 2929. Cena povratnega sporočila je 0,417 evra. Za Spomenko Juretič glasujte tako, da pošljete na 2929 SMS-sporočilo RMV P A, za Jasmino Opec RMV P B, za Jožico Šiftar pa RMV P C. Za Gezo Ernišo glasujete tako, da pošljete na 2929 SMS-sporočilo RMV P D, za Adriana Gomboca RMV P E in za Marka Rusa RMV P F.

SAVA
HOTELS & RESORTS
TERME 3000 -
MORAVSKE TOPLICE

Pomurka in Pomurec meseca novembra

Pomurka meseca:

Pomurec meseca:

Ime in priimek, naslov:

Hofer sporoča

OD ČETRTRKA DO NEDELJE,
28.11.-01.12., oz. do razprodaje zalog
V nedeljo je ponudba na voljo samo v poslovalnicah, ki so do nedelje odprte.

AKCIJA

Korenje
razred I, 1 kg

-34%
AKCIJA
za zavoj samo
0,45

Skuša z
zelenjavo
več vrst,
125 g

-23%
AKCIJA
za kos samo
0,99

-30%
AKCIJA
za kos samo
0,69

Lomée
Tatarska
omaka
iz hladilnika,
165 g

Hruške
razred I, 1 kg

-31%
AKCIJA
za zavoj samo
0,89

Mešani
domači keksi
400 g

-20%
AKCIJA
za kos samo
1,99

Polnjeni
pralineji
več vrst,
129 g

-30%
AKCIJA
za kos samo
1,39

Cvetača
razred I

-40%
AKCIJA
za kos samo
0,75

Zobna
ščetka
več vrst,
2 kosa

-50%
AKCIJA
za zavoj samo
0,49

OD ČETRTRKA, 28.11.
Želite več informacij o izdelku
iz naše posebne ponudbe?
Uporabite QR-kodo in obiščite
www.hofer.si!

MEDION®
Večpredstav-
nostni osebni
računalnik
MEDION®
AKOYA®
E2040 D
(MD8308)

za kos
399,-

3-LETNA
GARANCIJA

Redne cene akcijske ponudbe izdelkov iz naše stalne ponudbe v tem oglasu so originalne Hoferjeve diskontne cene. Redne cene akcijske ponudbe sadja in zelenjave v tem oglasu so Hoferjeve diskontne cene, ki so veljale do akcijske ponudbe.

Prodaja samo v količinah, običajnih za gospodinjstva. Slike so simbolične in so predlogi za serviranje. Steklena embalaža je nevračljiva, cene vključujejo vse davke. Cene so v evrih in vključujejo DDV. Za napake v tisku ne odgovarjamo.

Obiščite nas tudi
na Facebooku

Več kot fer!

Hofer trgovina d.o.o.
www.hofer.si

V Lendavi premierno predstavili dokumentarni film

Dolgo zamolčana zgodba o eksodusu Primorcev

Primorski duh med potomci priseljencev še živi – Poudarili pomen Društva Primorcev in Istranov v Prekmurju za ohranjanje identitete

Društvo Primorcev in Istranov v Prekmurju je v lendavski gledališki in koncertni dvorani organiziralo premierno predstavitev dokumentarnega filma Eksodus Primorcev, pri nastajanju katerega so člani tudi sodelovali.

Avtorji dr. Uroš Lipušček, mag. Metka Lokar in Joco Znidaršič v 50-minutnem dokumentarcu govorijo o prisilni izselitvi Primorcev in Istranov z njihovih domov med prvo svetovno vojno in po njej, še posebej v času, ko je prišel na oblast v Italiji fašizem, po italijanski okupaciji Primorske. Upokojeni televizijski novinar dr. Uroš Lipušček, ki je svoj novi dom našel v Vadarcih na Goričkem, je na tiskovni konferenci pred začetkom projekcije povedal, da je ideja o snemanju filma nastala po spletu več naključij. Prekmurske Primorce in Istrane mu je predstavil Bogdan Lemut, ki je prav tako po rodu s Primorskega, k temu pa sta ga spodbudili tudi proslava ob 90-letnici vasi Benica in knjiga Stanka Bense Od Soče do Mure. Metka Lokar pa je sodelovala pri projektu Inštituta za slovensko izseljenstvo in migracijo pri ZRC SAZU s tem, kako so se migranti s Primorskega integrirali v novo okolje.

Primorski begunci v Prekmurju in Banjaluki

V dokumentarnem filmu, ki je nastal v produkciji Libra News, skozi pripovedovanje njihovih potomcev spremljamo trnovo življenjsko pot primorskih beguncev ter njihovo neomajno življenjsko energijo in voljo, da si v Prekmurju in na območju Banjaluke v Bosni in Hercegovini ustvarijo novo življenje: »Veliko družin se je naselilo v Prekmurju, pa tudi v Mariboru, Bosni, Makedoniji in drugje. Začelo se je med prvo svetovno vojno, ko je bila na tistem območju vojna črta, ko so prišli fašisti na oblast, pa so se hoteli znebiti Slovencev. Namen dokumentarca je bil tudi, da pokažemo, kako so se vključili v okolje, saj je znano, da jih marsikje niso sprejeli prav z odprtimi rokami. Tudi v Prekmurju je bilo tako. Film smo ob premieri posvetili pred nedavnim umrli Zori Bensa, ki pripoveduje o življenju Primorcev v Prekmurju.«

Predsednik društva Primorcev in Istranov v Prekmurju Vlado Radikon je dodal, da jim dokumentarni film veliko pomeni, saj je bila tema, o kateri govori, doslej bolj ali manj pozabljena, zamolčana zgodba, ki se

počasi razkriva javnosti. Leta 2002 je Milivoj Miki Roš o tej temi posnel film z naslovom Artikulacija spomina, o tem je veliko pričeval tudi v knjigi Stanka Bense Od Soče do Mure, spomin na te čase pa je tudi spominska hiša oziroma muzej v Benici, ki so ga uredili in odprli lani.

Stanko Bensa je dodal, da so s pričevanjem ljudi v knjigi Od Soče do Mure resnično ujeli zadnji vlak, da so lahko zapisali pričevanja ljudi, ki so iz ust svojih staršev poslušali o eksodusu. Prve generacije, ki je prišla v Prekmurje, ni več in tudi druge generacije, njihovih otrok, je vse manj: »Moja mama, ki je nedavno umrla v starosti 92 let, je prišla v Prekmurje kot dojenček in se je leta 1922 rodila v begunskem taborišču pri Ptujju. Ve-

Dediščina dobrih kulturnih in moralnih vrednot

Po premieri filma je Branka Bensa, ki je sodelovala tudi pri nastajanju filma in knjige, povedala, da njena generacija povezanosti s primorskimi koreninami ne čuti več tako močno, kot jo čutijo prejšnje generacije: »Verjetno tudi zaradi zaposlenosti z drugimi skrbmi, s katerimi se mlad človek v današnjem času ves čas spoprijema. Toda zdi se mi, da je vsak vsaj malce ponosen na svoje korenine, predvsem na svoje prednike, ki so bili, kot jih jaz vidim, skromni, a sposobni in častni ljudje.« Čeprav je film videla že nekaj dni pred premiero, je bila pred premiero nekoliko na trnih ter v pričakovanju odzivov ljudi, tako tistih, ki zgodbo o preselejevanju Primorcev poznajo, kot tistih, predvsem tistih, ki zgodbe ne poznajo. Pravi, da film pripoveduje slabo znano žalostno zgodbo potomcev ljudi, ki so morali zapustiti svoje domove na Primorskem, pa vendar ohranja pozitivno naravnost: »Na ta način je film dvakrat poučen. Uči nas o zgodovinskih dejstvih iz ne tako davne preteklosti in hkrati je naravnost pozitivno v prihodnost, saj pokaže, da je iz še tako težkih razmer mogoče zgraditi novo in uspešno življenje. Morda so za to potrebna leta, celo desetletja, dve, tri, zagotovo pa dediščina dobrih kulturnih in moralnih vrednot ter vztrajnost zagotavlja boljše prihodnost. Odzivi ljudi, ki so se premiere udeležili, so zelo dobri, tako med potomci Primorcev kakor tudi drugih, tako Slovencev kot Madžarov.«

Mag. Metka Lokar je v predstavitvi študije Inštituta za slovensko izseljenstvo in migracije ZRC SAZU povedala, da so izsledki pokazali, da je »primorski duh« med potomci v Prekmurje priseljenih Primorcev in Istranov še vedno zelo živ, po drugi strani pa tudi, da so postali sestavni del prekmurskega okolja. Anketirani so tudi poudarili pomen Društva Primorcev in Istranov v Prekmurju za ohranjanje njihove identitete, približno polovica jih je odgovorila, da še obvladajo istrski ali primorski govor in da ga uporabljajo v pogovoru z domačimi. Med njimi je ohranjena zavest o primorskih koreninah. Da se čutijo v prvi vrsti Slovenci, jih je odgovorilo več kot 60 odstotkov, 18 odstotkov se jih ima za Primorce, 16 pa za Prekmurce.

Jože Gabor

Izpoved Marije Peric v knjigi Od Soče do Mure

»Po prihodu na Benico smo bili bridko razočarani. Naše barake so bile postavljene na pašniku ob reki Ledavi, kjer ni bilo niti enega drevesa. Kamorkoli smo pogledali, nismo videli nič drugega kot led in sneg. Zimo smo preživeli v hladni baraki, kjer je bilo zelo težko za odrasle, kaj šele za otroke. Ko je prišla pomlad, smo z novo vztrajnostjo začeli obdelovati zemljo na najprimitivnejši način, kajti niti ena družina v vsej vasi ni imela ne krave ne konja.«

liko podatkov sem dobil od nje in iz dnevnika njene mame. Zgodovinskih podatkov o življenju v prvi polovici prejšnjega stoletja pa je ohranjenih zelo malo. Ohranjeni so recimo dokumenti prošenj za agrarno zemljo in za jugoslovansko državljanstvo in podobno. Lesena hiša oziroma muzej v Benici pa je replika barake, kakršna je bila hiša mojih prednikov.«

Bensa dodaja, da je pomembno, da se zgodovina njihovih prednikov postavi v pravo luč, saj so bili to pošteni in ponosni ljudje, ki so morali zaradi zgodovinskih razmer zapustiti svoje domove, vse, kar so si ustvarili, in se odseliti v tuje kraje: »To so bili vztrajni ljudje, ki so si zgradili domove, si v tujem okolju začeli spet graditi nove domove in tudi preživeli deset let v taboriščih, kjer so si prav tako gradili bivališča. Vendar se jim zgodovina nikoli ni opravičila.«

Stanko Bensa: »Pomembno je, da se zgodovina naših prednikov postavi v pravo luč, saj so to bili pošteni in ponosni ljudje.«

FOTOGRAFIJE JOŽE GABOR

Branka Bensa: »Film pripoveduje malo znano žalostno zgodbo potomcev ljudi, ki so morali zapustiti svoje domove na Primorskem, pa vendar ohranja pozitivno naravnost.«

Dr. Uroš Lipušček: »V dokumentarnem filmu spremljamo trnovo življenjsko pot primorskih beguncev ter njihovo neomajno življenjsko energijo in voljo.«

Vlado Radikon: »Hiša-muzej v Benici je replika barake, v kakršnih so živeli naši predniki, v njej pa so shranjeni tudi predmeti, ki so jih uporabljali, in dokumenti.«

barometer

Dr. Zinka Zorko nagrada za znanstveno odličnost

Zoisovo nagrado za življenjsko delo je prejela akademikinja dr. Zinka (Terezija) Zorko, zaslužna profesorica Filozofske fakultete Univerze v Mariboru, ki se je pri svojem raziskovalnem delu posvečala slovenskim dialektom. Med drugim je skrbno in natančno proučevala tudi panonsko narečno skupino in s tem tudi prleško in prekmursko narečje ter govor v Porabju in Radgonskem kotu.

Branko Kerman postal doktor znanosti

Interpretacija zgodovinske poselitve Prekmurja na podlagi aerofotografije je naslov doktorske naloge muzejskega svetovalca, arheologa, kustosa in raziskovalca Pomurskega muzeja Murska Sobota, ki jo je pred dnevi tudi uspešno zagovarjal. Med njegova pomembnejša dela lahko štejemo razstavo Tü mo – Slovanska poselitvev Prekmurja.

Matej Zavec podžupan

Župan Občine Beltinci dr. Matej Gomboš je imenoval podžupana. To je zavzet občinski svetnik in član SDS Matej Zavec. Županu bo pomagal pri sodelovanju z občinskim svetom ter pri razvojnih projektih in pripravi projektne dokumentacije za pridobivanje evropskih sredstev v naslednji razvojni perspektivi 2014–2020.

Skupinska fotografija dijakov Srednje šole za gostinstvo in turizem Radenci in župana Janeza Rihtariča s prijatelji iz Zrenjanina

FOTOGRAFIJA IZ ARHIVA SŠGT

Ponovno odkrivanje nekdanjih bratskih držav

Po srčnost, neposrednost in prijaznost

Drage ekskurzije in izleti mladih v tem času, še posebej, če od njih ni prav posebnih koristi, marsikomu dvignejo tlak

V devetdesetih letih so se najstniki še navduševali nad turbofolkom in balkanskimi pevci, ne da bi prav vedeli, ali je to početje in prepevanje na javnih mestih v letih po osamosvojitvi Slovenije in po koncu vojne na Balkanu izraz nekakšne podpore ali zaznavanja Bosne, Hrvaške ali Srbije ali samo nekakšna alternativa, nasprotovanje vzgojiteljem, staršem in učiteljem, v zadnjih desetih letih pa se je tudi pozornost mladih skoraj povsem usmerila na zahod. Samo v zahodne države so potem tudi turistične agencije organizirale maturantske izlete v »industrijske« turistične centre, edini kriterij pri izbiri pa je bil, da imajo čim večje diskoteke. V te »razvite« evropske države so potem še šole organizirale strokovne ekskurzije, vse to pa je praznilo družinske blagajne. O tem so spregovorili na glas le redki. Če nisi bil za Evropo, si bil nazadnjaški in neveden, kakor da na Balkanu ne bi našli nič več primernega, koristnega. Pa to ni res. Tisti, ki so ohranili stike ali navezali nove z južnimi sosedi, lahko potrdijo, da so tam našli veliko več kot v »razvitih« državah: našli so srčnost, dobroto, odkritost, sproščenost, spoštovanje in prijateljstvo.

Ravnateljica Srednje šole za gostinstvo in turizem Radenci Janja Prašnikar Neuvirt verjetno še sama ni vedela, kaj se bo izcimilo iz njenega predloga, ki ga je povedala novinarju revije Agrar Božidarju Driniću iz Zrenjanina med kmetijsko-živilskim sejmom v Gornji Radgoni. Zato je bila toliko bolj vesela pisnega odgovora iz Srbije in poslanih informacij, v katerih je Drinić zapisal, da sta Dragan Šekula-

Marija Horvat: »Znajo si vzeti čas, cenijo pravo prijateljstvo, želijo si sodelovanja, so zelo gostoljubni, veseli in odprti ljudje. Znajo ceniti svojo kulturo, pripadnost in tradicijo ter priznati uspehe drugim, izreči besede priznanja in navdušenja ter nagraditi z bučnim aplavzom.«

rac, direktor ekonomsko-trgovinske šole Jovana Trajkovića, in Goran Petković, direktor doma učencev srednjih šol Angeline Kojić - Gine iz Zrenjanina, navdušena nad navezavo stikov. Pred njo je bila še ena težka naloga: prepričati dijake, da bodo to jesen namesto na strokovno ekskurzijo v Avstrijo, Nemčijo ali Italijo odpotovali v Srbijo. »Najprej so bili dijaki seveda zelo ogorčeni, kaj, tja dol, Novi Sad pa Zrenjanin. Pa kje je sploh to, so govorili. Rekla sem jim, da Evropa nista samo Italija in Avstrija, ampak tudi Balkan in države nekdanje Jugoslavije, saj

smo mi včasih živeli v skupni državi, pa da so oni naši gostitelji. V njihovem dijaškem domu imajo kar 260 dijakov iz različnih šol, na ekonomsko-trgovinski šoli pa imajo med drugim tudi program gostinstva. Namesto predvidenih dveh dni smo bili tam tri dni – v petek, soboto in nedeljo, tam pa so bili na ekskurziji tudi dijaki iz Leskovca, torej so se naši dijaki družili z dijaki iz Zrenjanina in Leskovca. Prvi dan smo si ogledali še Novi Sad, drugi dan smo imeli izobraževalno delo in interesne dejavnosti, tretji dan pa izlet v njihov čudoviti naravni park Carska Bara. Na koncu so bili dijaki seveda navdušeni. In so sami predlagali, zakaj pa ne bi šli še v Beograd.«

S sabo so povabili tudi župana Občine Radenci Janeza Rihtariča, ki se je srečal z županom občine Zrenjanin Ivanom Bošnjakom. Torej se je iz nekega naključnega prijateljskega pomenka na sejmju razvilo novo sodelovanje med občinama in šolama, ki ga bodo utemeljili še s podpisom pisma o nameri o dolgoročnem sodelovanju, in ravnateljica Janja Prašnikar Neuvirt je prepričana: »Prijaznost in gostoljubje sta tam taka, da se ju ne da opisati.«

»Osnovna šola Franceta Prešerna Črenšovci s srbsko šolo Vuka Karadžića v Surčinu sodeluje že osem let,« je povedala ravnateljica črenšovske šole Marija Horvat. Sodelovanje se je začelo v okviru prireditve Radost Evrope v Beogradu, na kateri so sodelovali njihovi učenci. »Takrat so za vsako sodelujočo šolo skrbeli vrstniki srbskih šol in naše učence so na dom sprejeli učenci

OŠ Vuka Karadžića iz Surčina. Tako se je začela naša pot prijateljstva in strokovnega sodelovanja, ki traja še danes. Prijatelji iz Srbije so nam kmalu vrnilo obisk in se s folklorno skupino zelo uspešno predstavili na prireditvi Evropska vas v Murski Soboti ter na prireditvi Pozdrav Evropi v šoli v Črenšovcih. Obiski in nastopi so se nadaljevali ob prazniku Občine Črenšovci ter s sodelovanjem in predstavitvijo primerov dobre prakse na mednarodnem simpoziju, ki ga vsako leto organizira naša šola. Tudi naši učenci in strokovni delavci se vsako leto odpravimo v Srbijo na dan šole, ki ga praznujejo v začetku meseca novembra,« je povedala Marija Horvat. Tako so se v zadnjih letih stkala pristna prijateljstva med učenci in zaposlenimi obeh šol, sodelovanje pa so nadgradili tudi s strokovnim sodelovanjem med šolama in občinama. Ravnateljcem, svetovnim delavcem in nekaterim učiteljem, skupaj je bilo okrog 40 slušateljev, so v občini Surčin predstavili delo OŠ Franceta Prešerna Črenšovci, dosežke,

organiziranost in usmeritve. Njihove predstavitve vedno spremljajo zelo zavzeto in z velikim zanimanjem in Marija Horvat opaža, da se tudi zelo hitro učijo.

»Vedno se je zelo prijetno srečati z njimi, saj so zelo neposredni, odprti v komunikaciji, sproščeni in zdi se, da se tam čas vsaj za trenutek ustavi. Znajo si vzeti čas, cenijo pravo prijateljstvo, želijo si sodelovanja, so zelo gostoljubni, veseli in odprti ljudje. Znajo ceniti svojo kulturo, pripadnost in tradicijo ter priznati uspehe drugim, izreči besede priznanja in navdušenja ter nagraditi z bučnim aplavzom,« je ravnateljica opisala doživljanje tega sodelovanja s srbsko osnovno šolo. Učenci so za nastope vedno nagrajeni z bučnim aplavzom in sprejeti z navdušenjem. Tako so se v Srbiji že predstavili s folklorno skupino, s pevskim zborom, ki je zapel venček slovenskih narodnih in ljudskih pesmi, z glasbenimi točkami s kitaro in nepogrešljivo harmoniko ... Tako so oboji pravi ambasadorji kulture, prijateljstva in sodelovanja in Marija Horvat je prepričana: »Otroška govornica je vsepovsod enaka, otroška prijateljstva zblizujejo tudi odrasle in gradijo mostove ter povezujejo. Naše sodelovanje želimo nadaljevati z delom pri kakšnem projektu, ki bi pomenil dodano vrednost in obogatilo naša srečanja tudi v prihodnje.«

Takih zgledov, kot sta zgoraj opisana, je verjetno v Pomurju še nekaj, prav pa bi bilo, da bi jih bilo čim več, kajti tako otroci spoznavajo, kaj pomeni biti Človek.

Bernarda B. Peček

Janja Prašnikar Neuvirt: »Najprej so bili dijaki seveda zelo ogorčeni, kaj, tja dol, Novi Sad pa Zrenjanin. Pa kje je sploh to?«

barometer

Bogdan Lešnjak tretji na svetu

Glavni trener judo kluba Klima center Tratnjek Beltinci je na svetovnem veteranskem prvenstvu v judu, ki je bilo v glavnem mestu Združenih arabskih emiratov Abu Dhabiju, osvojil bronasto medaljo. Med 23 tekmovalci v starostni skupini od 40 do 44 let je v kategoriji do 81 kilogramov v dvoboju za tretje mesto premagal Francoza Fabricia Loutobyja.

Aleksandra Pinterič spodbuja nematerialne vrednote

Gonilna sila soboškega zavoda Vista je po resnični zgodbi napisala in izdala slikanico Hanina božična zgodba. Pripoveduje o deklici, ki je na invalidskem vozičku in si od Božička zaželi, da bi lahko hodila vsaj en dan. Zavod Vista bo denar od prodane slikanice namenil za nakup gugalnice za gibalno ovirane otroke, ki jo želijo postaviti na soboškem javnem otroškem igrišču.

Dr. Mitja Slavinec opozarja na lastno ceno

Podčrtujemo izjavo akademika, profesorja, znanstvenika in predsednika ZOTKS na festivalu Izum 2013, da morajo mladi Pomurci sebe in svoja znanja veliko bolj ceniti in znati svoje sposobnosti tudi bolje prodati, ne pa da se, kot vidimo danes, mnogi vrhunski inženirji in strokovnjaki prepoceni prodajajo v tujini.

Le Corbusier v Franciji in Murski Soboti

Evropska prestolnica kulture Marseille v Franciji bo kulturno leto sklenila z veliko razstavo o arhitektu in slikarju Le Corbusierju, pri katerem se je učil in navdihoval tudi soboški arhitekt Feri Novak. Stavbe, zgrajene sredi 20. stoletja, navdihnjene pri La Corbusierju, pa so bistveno zaznamovale podobo mesta. Na izjemno dobro obiskani razstavi v orjaškem hangarju je predstavljenih 260 originalnih del zadnjih 20 let njegovega ustvarjanja, ki so nastala v času od leta 1946 do 1965.

Arheološka izkopavanja v Murski Soboti**Veliko fragmentiranih najdb iz različnih časovnih obdobj**

Niso pričakovali krožnega jarka iz železne dobe – Veliko kulturne dediščine je bilo uničeno

Od začetka novembra na ulici Plese v Murski Soboti (na njivi ob tovarni Mura) potekajo arheološka izkopavanja, imenovana Na plesi. Arheološko najdišče je veliko 0,8 hektarja, izkopavanja pa vodi arheolog Samo Sankovič iz Pomurskega muzeja Murska Sobota. Gre za prvo arheološko izkopavanje po množičnem in sistematičnem arheološkem izkopavanju pred gradnjo avtoceste, in to na območju, kjer bo družba Petrol gradila bencinski servis. Še prej pa je treba opraviti izkopavanja, ki so lahko zanimiva, saj se raziskuje območje vzhodnega roba mesta Murska Sobota, pa tudi sicer v mestu že leta ni bilo izkopavanj.

»Ne pričakujemo, da bi s kakšno najdbo zapolnili kakšno sivo luknjo v poznavanju preteklosti te pokrajine,« meni Sankovič. Prizna pa, da niso pričakovali krožnega jarka iz železne dobe, ki je bil najverjetneje obod manjše gomile ali groba. Na najdišču pa niso našli kakšnih konkretnih konstrukcij ali hiš, le večje plasti z veliko zdrobljene keramike. Ker gre plast najdišča pod cesto na relaciji Murska Sobota proti Rakičanu, je tudi veliko uničenega. Poleg tega je kmetijsko zemljišče, zemlja pa je bila v preteklosti zelo globoko zorana, brazde se vidijo do pol metra. S tem je bila na koščke zdrobljena tudi

Karamel, nov roman pisateljice Norme Bale

Erotične avanture, ki nas odmaknejo od dolgočasnega življenjskega vzorca, so že od vekomaj in še bodo burile domišljijo. Zapletena ljubezenska razmerja literarnih junakov pa je z vso senzibilnostjo, pronicljivostjo in prefinjenostjo, kot zna le ona, v svojem novem romanu Karamel opisala Norma Bale, pisateljica, pred leti finalistka za nagrado kresnik, profesorica, kolumnistka in direktorica zavoda Kulprotur. Izšel je pri založbi Franc-Franc.

Ta veseli dan kulture

V okviru vseslovenske prireditve Ta veseli dan kulture bodo 3. decembra svoja vrata odprle kulturne ustanove, zvrstili pa se bodo mnogi brezplačni koncerti, prireditve, razstave, predavanja, vodenja in delavnice.

Na večeru samospevov je zapela tudi Anja Kutoš, na klavirju jo je spremljal Predrag Šantek. FOTOGRAFIJA A. NANA RITUPER RODEŽ

Večer slovenskih samospevov v Glasbeni šola Murska Sobota**Pomlad v novembru**

Največ samospevov govori o nesrečni ljubezni – Zapeli učenci oddelka za petje

V dvorani Glasbene šole Murska Sobota so v petek zvečer pripravili Večer slovenskih samospevov. Zapeli so jih učenci tamkajšnjega oddelka za petje, ki delajo pod mentorstvom Gabrielle Bratina, na klavirju pa jih je spremljal korepetitor Predrag Šantek. Izvedli so samospeve desetih slovenskih skladateljev, Josipa Ipvavca, Antona Lajovica, Antona Foersterja, Cirila Preglja in drugih, ki so nastali v 19. in 20. stoletju in v katerih se prepletajo ljubezen, pomlad in dogajanje v naravi.

Sredi novembra že tradicionalno pripravijo tematski večer, ki je posvečen različnim avtorjem, letos pa so izbrali slovenske skladatelje in njihove samospeve na besedila Ottona Župančiča, Josipa Murina, Simona Jenka, Mileta Klopčiča in drugih. »Ko sem prelistala slovensko literaturo,

sem spoznala, da večina slovenskih samospevov temelji na ljubezni, na tisti bolj žalostni in nesrečni ljubezni, ki ljubezen bolj objokuje, kot bi jo slavila,« je povedala Gabriela Bratina. »Prav potruditi sem se morala, da sem za naše pevce našla nekaj vrednejših skladb, ki ne govorijo le o zlomljenem srcu.«

Po številu izbranih del so prevladovala dela slovenskega Schuberta, to je Benjamina Ipvavca, ki je napisal res veliko lepih samospevov, zato tudi mnogi pedagogi in izvajalci z veseljem posegajo po njegovih delih. Vendar tudi Ipvavec v samospevih največkrat objokuje ljubezen. Tudi danes skladatelji pišejo samospeve, vendar se veliko manj poglobljajo v pisanje samospevov. Poleg tega so novejši samospevi precej zahtevni za pevce, ker ni več tako spevne glasbe,

pa tudi glasovno se pri izvedbi zahtevajo zavidljivi glasovni obsegi. Ker gre do samospevi iz časa romantike s svojo melodijo bolj v uho, izvajalci in pedagogi pogosto posegajo po samospevih bratov Ipvavca in drugih skladateljev iz časa romantike.

Na petkovem koncertu so se predstavili tudi trije dueti, samospeve pa bodo pri komorni igri na pevskem oddelku glasbene šole v letošnjem šolskem letu še nadgradili. Pripravili bodo še duete in tercete samospevov in jih predstavili spomladi, najverjetneje na gradu pri Gradu.

V predprazničnem času pa bomo lahko pevce prisluhnili na božičnih koncertih v več prekmurskih cerkvah. Učenci so s slovenskimi samospevi nastopili tudi v Glasbeni šoli Ilirska Bistrica.

A. Nana Rituper Rodež

Na arheološkem najdišču Na plesi so izkopanine iz različnih zgodovinskih obdobj, od bakrene dobe naprej. FOTOGRAFIJA TOMISLAV VREČIČ

Arheološka izkopavanja še potekajo, kolikor pa so uspeli pregledati najdbe, so te iz različnih zgodovinskih obdobj. Sankovič je povedal, da so najstarejše najdbe iz časa bakrene dobe, večinoma iz lasinske kulture, ki sega v čas od leta 4200 do 3800 pred našim štejem, iz železne dobe je najverjetneje krožni jarek, ki še ni izkopan, odkrili pa so tudi srednjeveške ostaline, vodnjak, nekaj jam in naselbinskih ostalin. Tu pa je tudi potekala stara cesta iz srednjega veka, ki je iz Murske Sobotne vodila proti Madžarski.

naša dediščina. Kot je povedal Sankovič, so na večini arheoloških najdiščih po Pomurju doslej vedno našli izkopanine iz vseh obdobj, kar kaže, da je bilo to območje vedno poseljeno. Tudi najdišča pred gradnjo avtoceste, ki je prerezala Pomurje, so pokazala poseljenost od prazgodovine do srednjega veka. Najdbe zadnjih izkopavanj pa bo treba še proučiti, nato bo razstava ali vsaj predavanje, da bi izvedeli še kaj več o življenju v preteklosti.

A. Nana Rituper Rodež

Regijsko tekmovanje odrskih pevskih zborov**Zlato za Cantate, srebro za Aeternum**

Med desetimi nastopajočimi dve pomurski zasedbi – Slavje MEPZ Cantate

V avli Osnovne šole Gornja Radgona je bilo v soboto eno od šestih slovenskih regijskih tekmovanj odrskih pevskih zasedb 2013, na katerem je nastopilo deset zborov in vokalnih skupin iz Štajerske in Pomurja. Pomurje sta letos zastopala moški vokalni kvintet Aeternum iz Črenšovca in mešani pevski zbor Cantate iz Murske Sobotne. Tekmovanje je potekalo v organizaciji Javnega sklada za kulturo RS in gornjeradgonske območje izpostave, nastopijo pa lahko zasedbe, ki so sodelovale na Naši pesmi 2012, Sozvočnjah ali so jih na območnih revijah predlagali strokovni spremljevalci. Zbori so morali v šestnajstih minutah pred-

staviti izbran program pesmi, ki je moral zajemati umetno pesem slovenskega skladatelja, napisano od leta 1980 do danes, slovensko ljudsko pesem in skladbi po lastni izbiri. Mešani pevski zbor Cantate, ki deluje šest let in ga vodi Dejan Prasl, je prejel eno od dveh zlatih priznanj. Poleg zlata so pobrali še štiri od sedmih podeljenih posebnih priznanj, priznanje za najboljši mešani zbor, za najboljšo zasedbo, ki je prvič nastopila na regijskem tekmovanju, za najbolj obetavnega zborovodjo ter za najboljšo izvedbo slovenske novosti. Izvedli so prekmursko ljudsko pesem Venci veili v priredbi Urške Pombe, poleg tega so zapeli še dela Thomasa

Tallisa (If ye love me), Jerneja Rustje (Pater Noster) in Mihaela Rožanca (Da sem jaz ptičica).

Moški vokalni kvintet Aeternum, ki deluje pod vodstvom Andreja Tibauta, pa se je predstavil z delom Jacobusa Handla Gallusa (Confirma hoc deus), Jakoba Ježa (Iz sna stoletij), Walterja Lo Nigra (Canzona II na besedilo Franceta Prešerna Pod oknom) in prekmursko ljudsko v priredbi Danijela Berdena Zrejlo je žito. Za nastop jim je strokovna komisija v sestavi predsednika Damijana Močnika ter Danice Pirečnik in Sebastjana Vrhovnika podelila srebrno priznanje.

A. Nana Rituper Rodež

Mešani pevski zbor Cantate je prejel zlato priznanje in še štiri posebna priznanja. FOTOGRAFIJA IZ ARHIVA MEŠANEGA PEVSKEGA ZBORA CANTATE MURSKA SOBOTA

Dr. Saša Štraus, od slavistke do doktorata s področja kmetijstva

»Med polji me preveva prav poseben občutek«

Dolga leta sodelavka založbe Franc-Franc in soavtorica monografije o Murski Soboti je postala vodja kmetijsko-živilskega in tehnološkega centra Pan-Nutri

Dr. Saša Štraus rada dela na zemlji in z zemljo ter med ljudmi. Poleti ste jo lahko večkrat videli z motiko in sodelavci socialnega podjetništva na njivah Panvite. Na Panvito, d. d., je prišla leta 2009 kot mlada raziskovalka, ko je še pripravljala doktorat na mariborski Fakulteti za kmetijstvo in biosistemske vede, vodenje centra Pan-Nutri pa je prevzela 2010. leta. Prosti čas pa je samo njen in od njenih najbližjih, njena pa sta tudi pes in vzpostavljane kmetije v Dolencih. Prosti čas je zanj enostavno svet. Prizna, da ima srečo s svojo izvorno družino, saj ji je ta ves čas stala ob strani pri vseh njenih »podvigih«. Prav tako pa ne more razumeti, kako lahko ima nekdo obdelovalno zemljo ali zelenjavni vrt, pa ne prideluje doma za svoje potrebe zelenjave, krompirja, pire... Preračunala je, da je že s tem, da je dala zmlati svojo piro v mlinu in ima zdaj kruh iz domače moke, kar precej privarčevala.

cela vključena v kontrolo ekološkega kmetijstva.«

Torej ste ob pripravah doktorata preverili tako teoretično kot praktično, kako se da ustvariti ekološko kmetijo?

»Moje delo je bilo pripraviti celostno oceno kmetijskih sistemov (ekološki, integrirani in konvencionalni) z vidika trajnosti, ker so bili do zdaj kmetijski sistemi povečini proučevani le z vidika ekonomije ali okoljskega vidika. Skupaj z mentorji pa smo se odločili, da bodo kmetijski sistemi proučevani skozi vse vidike trajnosti, da dobimo celostno sliko, torej skozi ekonomski, okoljski, agronomski in socialni vidik. Pri socialnem vidiku smo proučevali predvsem kakovost hrane. Celostno gledano je bil ekološki kmetijski sistem najbolje ocenjen. Sama sem bila nemalo presenečena nad ugotovitvijo, kako drugačen je okus na primer kisle-

oziroma v okviru kmetijsko-živilskega tehnološkega centra Pan-Nutri.

»Ja, tudi tu 'tečnarim' z ekološkim kmetijstvom. Najprej smo imeli v ekološko kontrolo vključen en hektar in pokazalo se je za dobro, zdaj pa imamo vključenih kar 80 hektarjev njiv na različnih lokacijah (del pri Rakičanu, del pri Beltincih), kajti nismo želeli vseh njiv na eni lokaciji, ker nikoli ne veš, kje bo npr. toča. Sicer pa je večina mojega dela na Pan-Nutri povezana z razpisi, bolj kot z raziskavami. Na Pan-Nutri nas je zaposlenih sedem, poleg mene še trije prek socialnega podjetništva in trije prek javnih del, saj za delo na zemlji, na primer za odstranjevanje plevela, potrebujemo ljudi. Letos smo imeli tudi poskusno posajeno raznovrstno zelenjavo tako kot doma na vrtu, da bi ugotovili, kaj od tega ima največ možnosti za pridelovanje, kaj je mogoče prodati in kaj je mogoče pridelati

osem, od tega so kar štirje povedali, da tega ne bi delali. Mene je to šokiralo, ker tega nisem pričakovala glede na to, kako visoka je brezposelnost v Pomurju.«

Zakaj, mislite, nočejo več delati na zemlji?

»Ne vem, ali so ljudje tako odmaknjeni od zemlje, da raje ne bodo nič delali, kot da bi delali na zemlji. Eni tega res ne morejo zaradi zdravstvenih problemov, toda med brezposelnimi je tudi veliko mladih. Meni na primer ni bilo težko vzeti motike in v okviru projekta socialnega podjetništva delati z njimi na njivi. Imela pa sem tudi občutek, da jih ne bom mogla pridobiti, če ne bom z njimi delala na njivi. Jaz sem rada na njivi, celo rajši kot v pisarni, zato sem tudi sama imela praktičen del usposabljanja in sem bila redno vsak dan po nekaj ur na njivah. Toda ves čas nisem mogla biti, saj je moje osnovno delo pripravljane projektov in prijavljanje na razpise.«

Ste jih že veliko prijavi?

»Imamo politiko prijavljanja na čim več razpisov, kjer izpolnjujemo osnovne pogoje. Torej se prijavljamo na razne razpise, izobraževalne, raziskovalne, gospodarske, sodelovalne, seveda kmetijske – večkrat se pošalim, da se lahko zaradi moje široke izobrazbe. Veliko se prijavljamo in na srečo smo velikokrat tudi uspešni. Najhuje je, da tako dolgo traja od prijave do odločitve o izbiri in potem odobritve zahtevkov. Tudi leto in pol se zna zavleči. Ne predstavljam si, kako lahko mala podjetja to zmorejo. Mi imamo na srečo za sabo veliko

»Meni se zdi, da je to, kar ti je v življenju pomembno, predvsem odvisno od otroštva, od tistega najzgodnejšega otroštva. Vsaj pri meni je bilo tako, da sem bila kot otrok vedno na njivi, saj me je dedek vedno peljal s sabo na polje. Pa tudi drugi domači so, ko so prišli iz službe, delali na kmetiji. Spominim se, da sem bila čisto majhna, ko je dedek kopal krompir, jaz pa sem ga pobirala in dajala v košaro. Danes je to nepredstavljivo, da majhen otrok dela ... toda to delo ni težko, je tako kot igra. Danes pa so pomembni televizija, računalnik, igrače in druženja v nakupovalnih središčih. Otroci pa ne vedo, da zelenjava ne raste na policah nakupovalnih središč.«

Nekateri imajo tak odpor do zemlje, da se je sploh nočejo dotakniti, če pa že kaj delajo, to počnejo z rokavicami?

»Jaz ne morem nič delati z rokavicami, tako sploh nimam pravega občutka. Zdaj lahko imam bolj urejene roke in dolge nohte, v sezoni pa, ko moram včasih v Ljubljano na kakšne sestanke na ministrstva, moram kar skrivati roke, da se ne vidijo od zemlje črni nohti.«

Tisti, ki delajo na kmetijskem ministrstvu, bi morali imeti vsaj nekaj znanja o delu na zemlji.

»Strinjam se, da bi moralo biti na ministrstvu več praktikov. Saj se prevečkrat dogaja, da o pomembnih stvareh v kmetijstvu odločajo ljudje, ki nikoli ali vsaj že dolgo niso videli zemlje od blizu. Toda mislim, da bolj ko si praktik in z dušo pri kmetijstvu, težje prenašaš vse tisto, kar je v nasprotju s tvojimi prepričanji.«

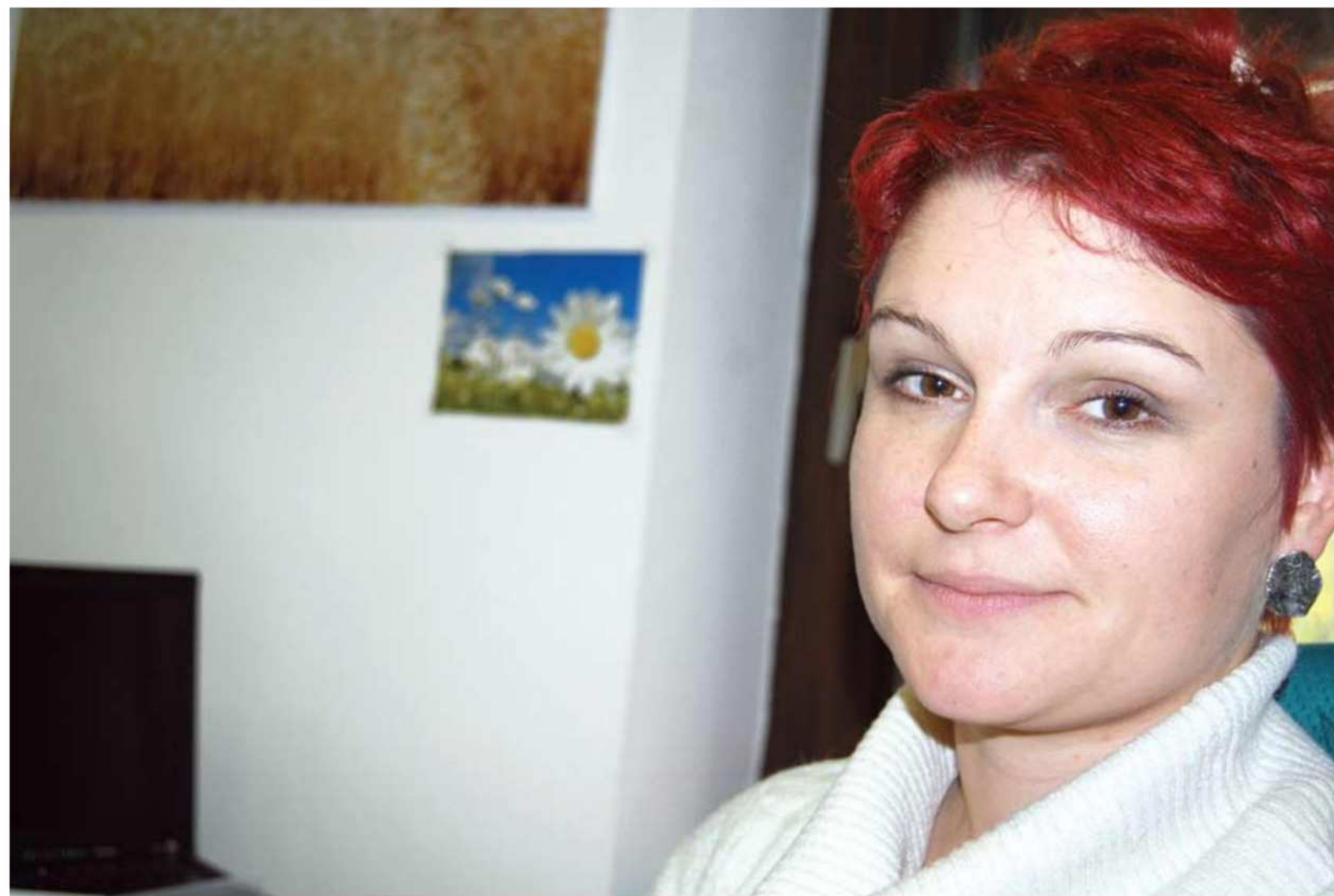
»Presenetilo me je, kako težko smo našli kandidate za zaposlitev prek javnih del za odstranjevanje plevelov. Ko smo imeli na zavodu sestanek, jih je prišlo le osem, od tega so kar štirje povedali, da tega ne bi delali. Mene je to šokiralo.«

Kako je torej prišlo do tega, da ste od geografije in slavistike prišli na kmetijstvo?

»Tega tudi Franc Just, moj šef na založbi Franc-Franc, ni mogel razumeti. Toda jaz sem že od malega močno povezana z naravo in sem rada delala na zemlji. Rada sem hodila po njivah s psom na sprehod in vedno sem imela sredi njiv prav drugačen, poseben občutek. To me je prepričalo, da je prava pot kmetijstvo. Po srednji šoli sem sicer razmišljala o kmetijstvu, toda vsi prijatelji so šli študirat ekonomijo, pravo ali podobne stvari – sicer pa je res, da sem vedno imela rada tudi književnost, pesmi in geografijo – in se potem nisem opogumila za kmetijsko smer. Ko sem diplomirala – in to v zelo kratkem času –, sem se odločila še za nadaljevanje študija in pripravo doktorata na Fakulteti za kmetijstvo in biosistemske vede. Imela sem občutek, da če tega ne bom zdaj naredila, ne bom nikoli in mi bo vse življenje žal.«

V to vašo zgodbo so vključeni tudi Dolenci na Goričkem, kjer ste kupili trihektarsko parcelo.

»Ta zemlja je vključena v raziskovanje, saj sem imela na njej tudi poskus za doktorat, z njo pa je povezana tudi zgodba, ki me je stala mnogo živcev. Na parceli je bila domačija, ki je pred 40 leti pogorela. Leta 1997 je niso vpisali kot gradbeno parcelo in tako sem šest let čakala na spremembo prostorskega plana in spremembo namembnosti. Zdaj gredo stvari proti koncu. In končno bomo lahko tam kaj naredili, kajti dolgoročno načrtujem ekološko kmetijo, ker je že zdaj par-

Dr. Saša Štraus, vodja kmetijsko-živilskega in tehnološkega centra Pan-Nutri FOTOGRAFIJA BERNARDA B. PEČEK

ga zelja in soka rdeče pese iz ekoloških pridelkov. Tudi pri barvi se opazi razlika. Doktorska naloga je temeljila na poskusu na polju, ki je bilo veliko pol hektarja. Razdeljeno je bilo na parcelice, in sicer konvencionalne, integrirane in ekološke ter kontrolno. Pridelovali smo buče, piro, rdečo peso in zelje s triletnim kolobarjem. Sicer pa sem se odločila za ekološko kmetijstvo že pred temi ugotovitvami, ker se že od nekdaj zelo navdušujem za ekološko kmetijstvo. Na večjih površinah lahko razumem, da je včasih težko obvladovati škodljivce, ne razumem pa, zakaj bi človek predvsem pri lastni pridelavi dodajal umetna gnojila in kemične pripravke.«

To svojo usmerjenost uveljavljate tudi na delovnem mestu v Panviti

brez velikih stroškov. V podjetju moramo seveda paziti na strošek delovne sile, kajti tu se vse delo obračuna, kupiti pa bomo morali tudi še več ustrezne mehanizacije za nove pridelke.«

Ali hočejo ljudje danes sploh še delati z motiko na njivah?

»Različno. Na primer na usposabljanju delavcev v projektu Razvoj socialnih tržnih produktov v agroživilstvu je bilo opaziti, da so eni imeli doma vrt in so delali na zemlji, drugi pa so imeli manj volje. Nekako imam občutek, da bi večino ljudi, ki npr. ne izhaja s kmetij, morali kar precej motivirati, da bi delali na njivi. Presenetilo me je, kako težko smo našli kandidate za zaposlitev prek javnih del za odstranjevanje plevelov. Ko smo imeli na zavodu sestanek, jih je prišlo le

podjetje, pa je še vseeno včasih treba najeti premostitveno posojilo. Odkar je kriza, ki se vleče že pet let, pa je posojila in garancije težko dobiti. Zato bi to morali na državni ravni drugače rešiti, s predplačili vsaj prvega zahtevka. Potem pa, ko že dobiš prvi denar, nekako gre.«

In kmetija v Dolencih?

»Moja kmetija v Dolencih je pač bolj za hobi, čeprav sem imela pred leti idejo, da bom nekoč pustila službo in imela le svojo kmetijo. Za zdaj še nisem tako daleč, kajti priznam, da rada hodim v službo in v kolektivno na Panviti se dobro počutim.«

Kaj menite, kako mladim povrniti veselje do dela z zemljo ali ta občutek?

Če se še malo povrneva na del Panvitinih njiv, ki bodo imele v prihodnje ekološki certifikat. Kaj bo torej raslo na njih: lan, konoplja, ajda, fižol, krompir?

»Lan imamo zdaj posejan še kot poskusno poljščino, vsekakor pa bolj za pridelavo semena kot prelepo poljščino. Kako se bo obnesel, še ne vemo. Vsekakor je ena od zanimivih možnosti tudi konoplja, stare sorte koruze. Od lanskega leta, ko smo imeli celo paleto zelenjadnic, bomo vsekakor naredili izbor. Krompir, ajda, fižol, pira bodo vsekakor v ožjem izboru, vendar je treba narediti kompromis med tistim, kar dobro uspeva, kar je dobro za njivo, in med tistim, kar bomo lahko prodali.«

Bernarda B. Peček

Aktiven konec tedna v prekmurskih vaseh

Predbožično vzdušje, komične drame ...

Ko se ti vrag spravi pod kožo in ko te žena obiše v oštariji

Čeprav je zunaj lilo kot iz škafo, to že v petek zvečer ni ustavilo obiskovalcev razstave izdelkov prednovoletnega časa v Šalamencih.

Dvorana v obnovljenem dolenskem vaško-gasilskem domu je bila čisto polna, zato so nekateri kar s kukanjem pri vratih poskušali ujeti delček dogajanja na odru.

Pevke folklorne skupine Kulturno-turističnega društva Moščanci so v gostilni Šiftar v Strukovcih pokazale, kaj se zgodi, če v oštarijo pridejo ženske. FOTOGRAFIJE TOMO KÖLES

Phuu, kakšno vreme. Dež, veter, naliv, tema, turobnost. Slabe vremenske razmere ob koncu minulega tedna so bile kot nalašč za obisk kakšnega dogodka, ki so ga ti ali oni organizatorji pripravili pod to ali ono streho. In čeprav je bilo zunaj videti, kot da v Prekmurju vlada popolno mrtvilo, je bilo v nekaterih prekmurskih vaseh kot naročeno ravno takrat obilo dogajanja. Mi smo obiskali štiri.

Šalamenci

V prostorih vaško-gasilskega doma v Šalamencih je pripravilo domače turistično društvo že tradicionalno razstavo izdelkov prednovoletnega časa. V istih

vsaksebi,« je bilo vodilo enih in drugih. Oboji pa so za svojo razstavo prejeli veliko pohval obiskovalcev.

Strukovci

Malce manj resno je bilo minulo soboto zvečer v Strukovcih. V gostilni Šiftar so namreč pokazali, kaj se zgodi, ko pride žena v oštarijo, medtem ko je mož že tam. Tu obstajata samo dve možnosti: ali ga bo nadrla in spodila domov ali pa bo tudi sama zapela in se zapila z njim. Da je več te druge možnosti, so na prireditvi s tem naslovom – namreč Ko žena v oštarijo pride – pokazale organizatorice, pevke folklorne skupine KTD Moščanci,

Ivanka Fajs in Anica Krpič sta s svojima kolegicama gostom na adventno-novoletni razstavi v Brezovcih tudi postregli domače dobrote.

prostorih je že stalna razstava, zraven pa tudi gasilski muzej, tako da so tisti, ki so obiskali razstavo, dobili še dodaten bonus. Izdelki prednovoletnega časa, ki so jih prispevali tudi člani in članice Kulturno-turističnega društva Dolina, so bili na ogled od petka do nedelje. »S takšnimi razstavami, kot je ta, ki jo prirejamo že vrsto let, želimo ljudem čim bolj pričarati predbožično vzdušje in prispevati k večji ohranjenosti ter prepoznavnosti vasi in kraja,« je poudaril predsednik Turističnega društva Šalamenci Danilo Janasik, ki skupaj s svojo

ki so na večeru ljudskih pesmi in pripovedk iz Prekmurja na svoj način zapele stare ljudske pesmi. Pri tem so jim pomagali gostje: violinistka Zora Vrečič, saksofonist Pišta Banko, cimbalist Andi Sobočan, harmonikar Niko Pelc in kontrabasist Slavko Petek. Gost je bil tudi župan Občine Puconci Ludvik Novak, vendar za glasbilo ni poprijel.

Dolenci

Na koncu smo naredili še skok na visoko Goričko. Turistično društvo Diše-

Gledališka skupina Veseli pajdaši iz Števanovec je s komično predstavo v Dolencih poskrbela za obilo smeha.

ekipo skrbi za vsakoletno dogajanje v tem kraju in tako tudi za stalno okrasno spremljanje predbožičnega časa.

Brezovci

Adventno-novoletno razstavo so pripravili tudi v gasilskem domu v Brezovcih. Razstavljeni so bili adventni venčki ter božično-novoletni aranžmaji, za njih pa so poskrbele članice športnega, kulturnega in turističnega društva Breza. Odprtje razstave je bilo v petek že ob 13. uri, odprl pa jo je Simon Kolar, predsednik društva Breza, ki je na tej funkciji od leta 2011. Članice, ki so bedele nad razstavo, pa so gostom postregle tudi obložene kruhke, pogače ter rdeče in belo vino. Tudi ta razstava je bila na ogled tri dni, vse do nedelje. Vsi izdelki so bili ta dan – tako v Brezovcih kot Šalamencih – na voljo, da so jih obiskovalci lahko odnesli domov, seveda ob plačilu simboličnega zneska. Pa še nekaj je zanimivo: tako eni kot drugi organizatorji so obljubili, da bodo obiskali razstavo v drugi vasi. Tako so tisti iz Šalamencov odšli v Brezovce na ogled, Brezovčani pa so jim vrnili obisk v Šalamencih. »Moramo si medsebojno pomagati in si dajati podporo, saj navsezadnje nismo tako daleč

či volčin je pripravilo v sodelovanju z vasjo Dolenci in Občino Šalovci v zelo lepo obnovljenem dolenskem vaško-gasilskem domu družabno nedeljsko popoldne s podobnim imenom – Poznojesenski popoldan. Glede na to, da je bilo v Strukovcih na trenutke manj resno, na trenutke pa precej resno, je bilo tukaj v glavnem zelo neresno. Pa ne zaradi organizacije, ki je bila čisto resna in ustrežna, ampak zaradi nastopajočih. Predvsem samo enih. Poleg pevskih nastopov otrok iz vrta in učencev šalovske osnovne šole se je polni dvorani obiskovalcev predstavila še gledališka skupina Veseli pajdaši iz Zveze Slovencev Števanovci z novo komično-dramsko igro Vrag se je pod koužo spravilo. To bo, kot kaže, nova ljudska uspešnica v naših krajih, saj so se gledalci ob poslušanju in spremljanju humoristične igre včasih tudi valjali od smeha. Tako kot je treba za razbitje sicer monotonega nedeljskega popoldneva. Tega so v Dolencih »razbili« še z brezplačno tombolo z bogatimi nagradami. In pa seveda z druženjem, ki je tako na najboljši način zaokrožilo več kot aktivno dogajanje v Prekmurju minuli konec tedna.

T. K.

Tržne priložnosti za ekološko kmetijstvo

Največ težav s prodajo pridelkov

Kmetje potrebujejo učinkovit sistem svetovanja in tudi povezovanje pri trženju

V Bistri hiši v Martjancih je bil drugi od treh dogodkov na temo ekološkega kmetovanja v okviru projekta Bioexperience. Dvostranski posvet z naslovom Tržne priložnosti za ekološko kmetijstvo v obmejnem območju med Slovenijo in Madžarsko je bil namenjen predvsem spoznavanju tržnih priložnosti za ekološko kmetijstvo v obmejnem območju ter krepitevi razvoja ekoloških produktov in vključitvi v turistično ponudbo programskega območja. Vodilni partner projekta je Razvojna agencija Sinergija, v njem pa sodelujejo še Center za zdravje in razvoj Murska Sobota, Ekološki center Svit Pomurje Gornja Bistrica, Celodin Zalai Alapitvany in Naturpark iz Orizentpetra.

Kmetje, ki se ukvarjajo z ekološkim kmetijstvom, in tisti, ki to načrtujejo, so med drugim prislunili podatkom o stanju na področju ekološkega kmetijstva v Sloveniji. Po besedah Sonje Jurca z Ministrstva za kmetijstvo in okolje je bilo v letu 2012 v državi 2682 ekoloških kmetijskih gospodarstev, kar je 3,5 odstotka vseh kmetij, povprečna ekološka kmetija obsega 13 hektarjev, več kot 2100 kmetij pa je že dobilo ekološki certifikat. Na psvetu je bilo rečeno, da je največja težava prodaja pridelkov. Kmetje so med drugim poudarjali, da potrebujejo učinkovitejši sistem svetovanja in tudi povezovanje pri trženju.

Kot primer dobre prakse pri ekološki pridelavi in trženju so se predstavili izletniška ekološka kmetija Uranjek Borisa Uranjeka, biokmetija Zel Zvonka Pukšiča in Skupina vrtovi panonski, z. o. o., z inovativnimi tržnimi potmi ekoloških pridelkov in izdelkov, predstavnik

madžarskega Ekozavoda pa je predstavil ekološko kmetijo na Madžarskem.

Inovativne tržne poti ekoloških pridelkov in izdelkov je predstavil Denis Topolnik, predsednik zadruga Skupina vrtovi panonski, z. o. o. Zelena točka je trgovina s slovenskimi pridelki in izdelki, kjer prodajajo tudi lokalne ekološke izdelke, poudarek pa je dan hrani s certifikatom kakovosti (integrirani, ekološki, geografska oznaka idr.). Njen cilj je pripeljati lokalno hrano iz okoliških kmetij na eno točko in jo tako približati kupcem. Ustanovili so jo zelenjadarji zadruga Skupina vrtovi panonski, z. o. o., z namenom lažje neposredne prodaje lastnih pridelkov, svoje prostore pa ima na tržnici v Murski Soboti. Toda le do decembra, ko se seli v BTC v Mursko Soboto.

Trgovina Zelena točka deluje od maja letos, v tem času pa je 78 odstotkov prihodkov ustvarila s prodajo sveže zelenjave, prodaja ekoloških izdelkov je 11-odstotna, med njimi pa se prodaja največ ekoloških olj, sokov in moka. V Zeleno točko dostavlja svoje pridelke 30 zelenjadarjev, šest ponudnikov ekoloških izdelkov in šest ponudnikov drugih pridelkov in izdelkov (med, sadje, marmelade...).

Lokalna hrana je bolj sveža od uvožene, poleg tega pa z njenim nakupom skrbimo tudi za razvoj podeželja in podpiramo domače kmetijstvo, z razvojem domačega kmetijstva pa skrbimo tudi za videz krajine. Kot je znano, je zelenjadarstvo tudi delovno-intenzivna panoga, to pa pomeni, da je mogoče na enoto pridelovalne površine ustvariti več delovnih mest kot npr. pri pridelavi poljščin.

M. H.

med gredice poč...¹⁰

Lepota je vedno tudi praktična

Čas za načrtovanje – Kako narisati načrt – Biti mora celovit, funkcionalen, logičen in izrabiti mora vse potencialne neke parcele

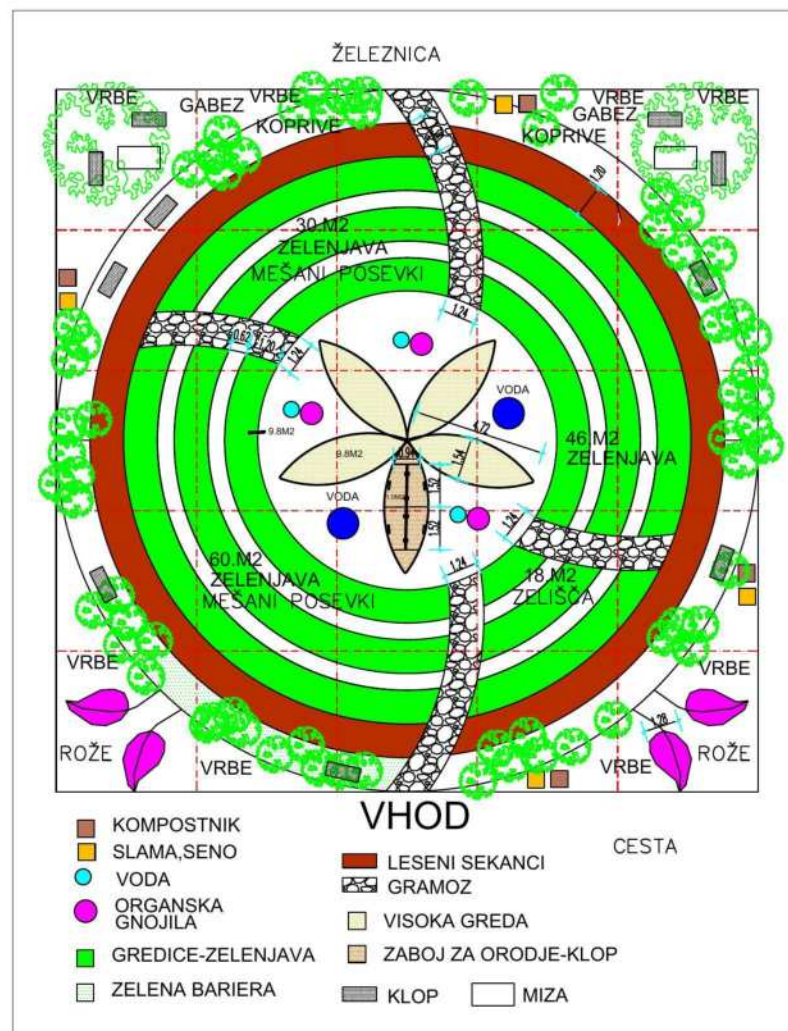
Tanja Borovšak, permakulturna svetovalka, je po prvi izobrazbi (in prepričanju, dodajam jaz) arhitektka. To je nesporno dejstvo, ki se opazi vsepovsod – na njej, na njenem vrtu, pri njeni kuhi in pripravi jedi, skratka – vse je lepo, skladno in barvno. Tanja Borovšak: »Vidim, da je ta kombinacija arhitekture in permakulture zelo koristna. Sploh, če hočeš živeti v simbiozi z naravo, na okolju zdrav in prijazen način. A mi vsi smo arhitekti svojih vrtov in krasno je, če jih oblikujemo ne le tako, da nečemu pač služijo – torej pridelovanju –, ampak da damo velik poudarek tudi lepoti. Lepota pa je vedno tudi praktična, če je seveda prava.« In Tanji je res mala malica pripraviti načrt vrta, s katerim se bomo danes spet poigrali. In to na konkretnem primeru. Zima je namreč pred vrati in to je čas, da dovolimo vrtu, da se počne spočije. Medtem da imamo mi čas za načrtovanje in skiciranje. Načrt parcele in vrt, kot si ga zamisljamo, najprej »vržemo« na papir. Spomladi bomo potem toliko lažje šli »veselo na delo«.

Kako, kje, kdaj so ključna vprašanja

Tanja pravi, da se sama, ko nekomu recimo pomaga pri načrtovanju permakulturnega vrta, z lastnikom najprej loti analize sedanjega stanja: »Videti moraš, kje je dostop na parcelo, kje in kakšni objekti so na njej, poti do njih, kje je vzhod, zahod, kako je parcela osončena, nagib terena, kdaj in kako pihajo vetrovi in kakšna je vlaga... Potem pa se tudi pogovoriva, kakšne so njegove želje.« Poleg tega moramo upoštevati tudi nekatera pravila permakulturnega kmetovanja, prvo je gotovo, da je vrt praktičen: »Vse, kar je zasajeno na vrtu, mora biti na dosegu roke. To pomeni, da upoštevamo pravilo 'po meri človeka'. Da kasneje tisti, ki dela, nikoli več ne stopi na gredico. Zato je pa tako pomembno narediti dober načrt. Ker, ko ga imaš, ti pravzaprav ni treba nikoli več posebej veliko razmišljati. Mogoče samo še o tem, kako boš kolobaril in kaj boš novega posadil naslednje leto.« Vse skupaj, tako pravi permakultura, pa je seveda ekološko vzgojeno, lepo in drugačno: »Združujemo torej lepo in uporabno.«

Vrt Hiše Sadežev družbe v Murski Soboti kot prečno prerezano jabolko

O omenjenem vrtu smo že pisali, čeprav ne v tej rubriki. Društvo Panonetum iz Murske Sobotice se je namreč povežalo s soboško Hišo Sadežev družbe, ki ima ob železniški progi v Murski Soboti – prek od tistih velikih pisanih Mlinopekovih silosov – vrt. In tam so se odločili narediti vrt po načelih permakulture s pomočjo Jakoba Borovšaka iz društva Panonetum. Tanja si ga je zamislila v obliki prerezanega jabolka, če ga gledaš iz zraka, seveda. In če pogledate priložen načrt, boste takoj videli peščišča prerezanega jabolka. Tanja: »Izhodišče je, da je vrtiček velik 25 krat 25 metrov, da je v bližini železniška proga, na parceli pa ni nobene utice. Zato sva razmišljala tudi o tem, kako bo potekalo urejanje vrta, ko ga prideš obdelovati. Kako priti, kaj prinesiti s seboj in podobno. Najprej smo torej analizirali stanje, pa tudi druge lastnosti vrta: osončenost, kako piha veter, in da je teren popolnoma raven. Potem sva z računalnikom narisala načrt in vanj vključila želje, kaj naj bi se tukaj dogajalo. Ker permakultura vedno izhaja iz vzorcev narave – če se spomnite vrta v Sūču pri Lendavi, ki sem ga oblikovala v obliki trte, grede pa v obliki

Permakulturni načrt vrta v Murski Soboti, ki sta ga pripravila Tanja in Jaka Borovšak.

Prvo pravilo permakulturnega kmetovanja je gotovo, da je vrt praktičen: »Vse, kar je zasajeno na vrtu, mora biti na dosegu roke. To pomeni, da upoštevamo pravilo 'po meri človeka'. Da kasneje tisti, ki dela, nikoli več ne stopi na gredico. Zato je pa tako pomembno narediti dober načrt. Ker ko ga imaš, ti pravzaprav ni treba nikoli več posebej veliko razmišljati. Mogoče samo še o tem, kako boš kolobaril in kaj boš novega posadil naslednje leto.«

trtnih listov –, sva z Jakobom dobila idejo, čeprav gre za mestni vrt, da bi ga oblikovala v krog. Moramo namreč vedeti, da je izraba pri okrogli zasaditvi dokazano boljše kot pri štirioglati. Na koncu sva prišla na idejo, da naredimo vrt v obliki prečno prerezanega jabolka. Tako je na načrtu lepo videti rožico – peščišče, ki predstavlja tudi središče vrta: »Na parceli vedno določimo neko središče, v katerem so ponavadi kakšni kompostniki, priključki za vodo ali zaboja z orodjem, skratka s stvarmi, ki so vedno tam, da jih ne nosiš s seboj. In eden od listkov te središčne 'rožice' je lesen zaboja s pokrovom, kjer bo zloženo vse potrebno, potem pa so še štiri visoke grede ali neke vrste kompostniki, v katere potem dajesh ves odpadni material, ki ostane na vrtu. Iz središča greš potem na obrobje in določiš vse poti – glavne so široke meter in 40 centimetrov, da lahko pelješ samokolnico, vmesne pa so ožje, saj tam hodiš le peš. Nato smo dobili tri glavne okrogle gredice, ki so široke meter in 20 centimetrov.« Za okolico sta predvidela posaditev vrb, sploh na strani, kjer vozi vlak, za neko pregrado: »Na obrobju pa bi kotičke, ki ostanejo prazni, zasadili z rastlinami, ki jih potrebujemo za organsko gnojenje. To je gabez pa koprive

... Premišljevala sva tudi, da morajo biti kompostniki na štirih točkah, da ne hodiš vsenaokrog, ampak so vedno na dosegu, ne glede na to, kateri del vrta obdeluješ. Ker ta vrt vključuje še socialni vidik, saj se bodo ljudje zbirali in družili, sva predvidela tudi klopec in mizice.«

Svinčnike v roke ...

Tako. Zdaj pa svinčnike v roke pa veliko ustvarjalnega navdiha pri načrtovanju! Tanja pravi, da je vsak strah odveč: »Saj imate izkušnje s svojim vrtom, poznate ga. Nekje nekaj boljše raste, tam slabše. Mogoče imate del vrta v senci in ga želite premakniti... Zdaj je pravi čas, da naredite načrt in spomladi tudi kaj preselite, naredite na novo, bolje... Ne bojte se premeštevati in izboljšav, tudi če bo kak rododendron 'letel ven', boljše bo, če bo tam raslo kaj koristnega.«

Če pa imate v glavi vseeno preveč vprašajev, pokličite ali pišite Tanji: 040 888 843 ali zlati.rez@gmail.com. Pa še nečesa ne pozabite: izrežite ta članek. Ko boste imeli vse, jih boste lahko v naši naročniški službi zamenjali za knjižico o permakulturnem kmetovanju. **Vida Toš**

Kot slovenski med se lahko prodaja akacijev, lipov, kostanjev, hojev, smrekov, cvetlični ali nektarni in gozdni ali manin med.

Čebelarji prišli do cilja

Evropska komisija zaščitila slovenski med

Priznana kakovost in postavljeni visoki standardi

Evropska komisija je v uradnem listu 22. novembra objavila registracijo slovenskega medu. To je devetnajsti slovenski proizvod, zaščiten pri Evropski komisiji, in je edini, ki ima pri geografski oznaki zapisano, da je slovenski. Med geografsko zaščitenimi sta kočevski gozdni in kraški med.

Kot slovenski med se lahko prodaja akacijev, lipov, kostanjev, hojev, smrekov, cvetlični ali nektarni in gozdni ali manin med. Za novozaščiteni slovenski med so značilne visokokakovostne zahteve, saj mora vsebovati manj kot 18,6 odstotka vode in HMF (hidroksimetilfurala – organske spojine, ki iz-

haja iz dehidracije nekaterih sladkorjev). Na Čebelarji zvezi Slovenije so poudarili, da sta z registracijo slovenskega medu Sloveniji priznana dolgotrajna tradicija gojenja čebel in stalno pridobivanje visokokakovostnega medu. Del te tradicije in prenašanja znanja iz roda v rod je tudi to, da je Slovenija izvorno območje kranjske čebele. Zaščita slovenskega medu je sad načrtnega dela in resnega pristopa čebelarjev, ki so že leta 1990 uvedli kontrolirano pridelavo medu, ki so jo čebelarji sprejeli in še dodatno dopolnili z novimi znanji. **J. V.**

Sekcija slikopleskarjev Pomurja

Za razstavljanje del soboških upokoencev

Prostori nekdanje Semenarne v Zvezni ulici v Murski Soboti bodo postali »dom« upokoencev

Soboški upokoenci so dobili pravico do petletne brezplačne uporabe praznih prostorov v stavbi v Zvezni ulici 6 v Murski Soboti. V njej so bili dolga leta prostori Semenarne, toda zgradba je dragocena in po mnenju mnogih primerna za strožjo zaščito in temu primerno obnovo. Tudi uporaba prostorov je v vsakem primeru ustrežnejša za obvarovanje stavbe, kot da bi bila stavba prazna. S pomočjo Društva upokoencev Murska Sobota, ki jo bo uporabljalo kot razstavišče in za svoja srečanja, bo vsaj še pet let rešena pred propadom. Njena prednost je tudi to, da stoji v strogem mestnem središču v neposredni bližini avtobusne postaje, knjižnice in galerije.

»Da bi pomagali upokoencem, med katerimi je tudi moj oče, smo se odlo-

čili pomagati društvu s humanitarno akcijo. Sicer imamo mi kar precej takih akcij, na primer letošnja vseslovenska humanitarna akcija bo decembra v bolnišnici v Kranju, kjer bo več kot 80 prostovoljcev prepleskalo nad tri tisoč kvadratnih metrov površin. Poleg naše regijske sekcije slikopleskarjev v tej akciji brezplačne pomoči upokoencem sodelujejo tudi druge sekcije, tako so brezplačno pomagali tudi kolegi električarji, gradbeniki in drugi.« je povedal predsednik sekcije Ernest Bransberger. Slikopleskarji so prostore urejali od 11. do 14. novembra, nekaj dela pa bodo opravili še pozneje. Upokoenci naj bi prostore kot galerijski ali razstaveni prostor začeli uporabljati spomladi 2014. leta.

B. B. P.

Udeleženci letošnjega srečanja in pohoda ob dnevu diabetesa v Gornji Radgoni FOTOGRAFIJA IZ ARHIVA DD G. RADGONA

Društvo diabetikov Gornja Radgona

Srečanje in pohod

Eno najmočnejših orodij v boju s sladkorno boleznijo je znanje

Ob svetovnem dnevu diabetesa (14. november) so svoja vrata odprli tudi v Društvu diabetikov Gornja Radgona in povabili člane, njihove sorce in prijatelje, da skupaj zaznamujejo ta dan. Vabilu se je odzvalo 35 članov, kar je dobra četrtina vseh.

Udeležencem so izmerili krvni sladkor, seznanjeni pa so bili tudi z novo društveno pridobitvijo – oglasno tablo, kjer se bodo lahko člani in drugi seznanili o društvenih aktivnostih.

V nadaljevanju so prisluhnili predavanju o zgodovini diabetesa. Osrednja aktivnost, ki so jo izvedli, pa je bil pohod pod geslom Pohodimo sladkorno bolezen, ki ga organizirajo že več let. Na pohodu po ulicah Gornje Radgone so mimoidočim delili prilogo revije Dita z naslovom Spremenimo diabetes. Eno najmočnejših orodij v boju s sladkorno boleznijo je namreč znanje o nastanku bolezni, o procesih, ki ga pospešijo ali upo-

časnjijo, ter prepoznavanju zgodnjih znakov, ki napovedujejo prihod bolezni in ki nam, če pravilno ukrepamo, omogočijo, da nastanek bolezni preložimo.

V društvu se zavedajo, da k zdravemu življenjskemu slogu sodi tudi prijetno druženje, zato so srečanje nadaljevali na sedežu društva z druženjem ob čaju in izbranimi dobrotami ter pogovorom.

D. B.

Likovna razstava v Središču

Dolenjec se predstavi na Goričkem

V pomurskih krajih razstavljal drugič – Slikar že vse od malih nog

Roman Štrubelj živi na Lavrici v Občini Škofljica. Po poklicu je mizar, zaposlen pa je kot voznik mestnega avtobusa v Ljubljani. Je poročen in oče dveh otrok. Leta 2004 je v Središču na Goričkem kupil staro domačijo, ki jo počasi obnavlja. Je tudi zbiratelj, čebelar in ljubiteljski slikar. Pred dnevi je imel svojo drugo razstavo likovnih del na Goričkem.

Kot pravi Štrubelj, je ljubiteljski slikar že od malih nog. »Že v prvem razredu me je pri verouku bolj kot vera

zanimala umetnost. Župniku sem postavil vprašanja iz umetnosti in gledal slike slikarjev. Zanimalo me je, kdo je prvi narisal Jezusa.«

Navduševal se je nad različnimi področji umetnosti, najbolj pa mu je ležalo slikarstvo. Najraje slika stare arhitekturne elemente in tudi resnične osebe v dogodkih z zgodovinsko vsebino.

Vse razstave do zdaj je imel v Ljubljani in okolici. Letos od avgusta do novembra je prvič razstavljal na Go-

ričkem, in sicer v Domu duhovnosti Kančevci, kjer je bilo na ogled 24 slik. V Središču pa je bilo minuli konec tedna na ogled 46 njegovih del.

Do obeh razstav je prišlo spontano v pogovoru z ljudmi iz Prekmurja, ki so želeli videti njegova dela. Zadnja je bila pregledna z deli iz različnih obdobji. Odprtje je potekalo minulo soboto v vaškem domu v Središču v sodelovanju s tamkajšnjim Kulturnim društvom Antala Ferenca Središče.

C. K.

Od leve:
predsednica KD
Antala Ferenca
Središče Silvija
Šanca, slikar
Roman Štrubelj
in predsednica
madžarske
narodnostne
manjšine v Občini
Moravske Toplice
Zsuzsi Vugrinec.

FOTOGRAFIJA
DEJAN ROČNER

Ernest Bransberger, predsednik Sekcije slikopleskarjev Pomurja, pred obnovljenimi prostori Društva upokoencev Murska Sobota. FOTOGRAFIJA BERNARDA B. PEČEK

Karitasov klic dobrote

Letos prireditev na Razkrižju

Sredstva namenja za program Domačija v Šprincu

Osrednjo Karitasovo humanitarno prireditev, imenovano Klic dobrote, že več kot 20 let pripravljajo tudi v Pomurju. V organizaciji Škofjskega karitasa Murska Sobota bo letos na Razkrižju, in sicer 1. decembra ob 14. uri v tamkajšnjem kulturnem domu.

Na njej bodo sodelovali člani župnijskih karitasov iz Dekanije Ljutomer ter člani župnijskih karitasov s Cankove (Dekanija Murska Sobota) in Turnišča (Dekanija Lendava). Pripravili bodo 13 kulturnih točk z otroškimi, mladinskimi in odraslimi pevskimi zbori ter drugimi kulturnimi skupinami. Osrednji govorec na prireditvi bo murskosoboški škof Peter Štumpf. Med drugim so na dobrodelno prireditev povabili tudi

generalnega tajnika slovenskega Karitasa Imreta Jerebica. Sredstva se bodo zbirala za program Domačija, ki deluje na obnovljeni domačiji v Šprincu (Župnija Razkrižje). Gre za socialnovarstveni program, namenjen mladim, ki so se izgubili v tem pridobitniškem svetu ter zastali na delu svoje življenjske poti, bodisi pri izobraževanju ali iskanju zaposlitve. To so mladi, ki ne sodijo v druge že znane in organizirane oblike pomoči, kot so psihiatrične ustanove, komune ali druge ustanove za zdravljenje zasvojenosti. Nosilec programa je murskosoboški škofjski Karitas, ki ga je pripravil ob pomoči različnih strokovnjakov in Občine Razkrižje.

C. K.

Rogašovke gospodinje zbrale stare recepte

Jedi, katerim grozi, da bodo pozabljene

Osnova so živila, ki so jih ljudje pridelali sami – Izstopajo zelje, koruza, krompir, proso, ajda in fižol – Po razstavi bo še izdaja knjige

Društvo podeželskih žena Občine Rogašovci je minulo nedeljo pripravilo razstavo jedi pod naslovom Tak kak inda. To ni bila le ena od številnih razstav jedi, ki jih je danes kar nekaj, ampak predstavitev enoletnega raziskovanja in zbiranja receptov tradicionalnih jedi, ki so jih nekoč kuhali v njihovih krajih. Recepti bodo kmalu zapisani tudi v knjigi, ki jo želijo izdati.

Društvo deluje že enajsto leto. Članice, teh je več kot 40, so aktivne skozi vse leto na različnih področjih in pripravljajo različne aktivnosti. Lansko leto so se odločile, da nekoliko natančneje raziščejo jedi, ki so jih in jih še kuhajo v teh krajih. Večino receptov so članice prispevale kar same, saj v glavnem prihajajo iz kmečkih družin, kjer še pripravljajo stare jedi, vendar se na krožnikih znajdejo redkeje kot včasih. Nekatere recepte so dobile tudi od starejših gospodinj in drugih krajanov iz severnega dela rogašovske občine.

Čeprav je šlo za ljubiteljsko raziskovanje, so izvedle kar nekaj zanimivih značilnosti o hrani in prehranjevanju na tem območju, ki so v glavnem enake kot drugod po Goričkem, nekaj pa je tudi lokalnih posebnosti. Kot so ugotovile, so imeli nekoč ljudje, kljub veliko dela na kmetiji, čas za vse obroke, torej zajtrk, kosilo in večerjo ter vmes še čas za malico. Res pa je, da

obroki največkrat niso bili sestavljeni iz več jedi, ampak iz ene glavne jedi. Šlo je v glavnem za enostavne jedi, kar se tiče priprave. Te so sestavljala živila, ki so jih pridelali sami, in pri kar nekaj družinah je še danes tako. Med živili izstopajo zelje, koruza, krompir, proso, ajda in fižol. Meso je bilo redko sestavina starih jedi, če pa že, je največkrat šlo za svinjino in seveda so porabili vsak del prašiča. Čeprav bi lahko večina ljudi s tega območja veliko živil pridelala kar doma, žal ni tako, ampak raje kupijo delno predelana živila, ki omogočajo hitrejšo pripravo obroka.

Kot so še ugotovile, so se imena enakih jedi razlikovala od vasi do vasi, včasih tudi od družine do družine. Pa tudi kombinirali so jih različno. Tako so ponekod k enaki jedi jedli solato, drugod pa kompot. Ker gre za območje ob avstrijski meji, katerega del pa je nekoč spadal tudi pod madžarsko upravo, je vpliv obeh držav čutiti tudi v kulinariki.

Kot pravijo članice društva, ne gre za pozabljene jedi, ampak tradicionalne jedi, katerim pa grozi, da bodo pozabljene, če receptov ne bodo zapisali in če jih mlajše generacije ne bodo pripravljale. Prav zato so se odločile za zbiranje receptov, razstavo jedi in izdajo knjige.

Za omenjeno razstavo so pripravile več kot 70 različnih jedi, med kate-

Prvi korak pri ohranjanju receptov starih jedi in spodbujanju priprave teh je bil razstava. FOTOGRAFIJA CIRIL KOSEDNAR

rimi so bile: oženjena kaša, prosena kaša z grajom, rakova župa, kasetna župa z mrkevov ipd. Knjiga, v kateri bodo zapisani vsi recepti razstavljene

jedi, bo tudi slikovno opremljena. Izdali jo bodo naslednje leto, pri čemer jih podpira tudi Občina Rogašovci, kjer se zavedajo, da je promocija

kulinarike s tega območja pomembna, še posebej, če želijo staviti tudi na turizem. K. K.

Bodoče medicinske sestre nabirale izkušnje v Nemčiji

Spremljanje dela praktikantk prek skypa

Dijakinje Srednje zdravstvene šole M. Sobota so v okviru projekta Leonardo da Vinci Mobilnost opravljale prakso v Schwindeggu v Nemčiji

Srednja zdravstvena šola Murska Sobota že več kot deset let sodeluje z ustanovo Augustinum, ki ima v Nemčiji 23 domov za ostarele. Do zdaj je bila ustaljena oblika sodelovanja počitniška praksa dijakov, v letošnjem šolskem letu pa so se odločili, da Augustinum pritegnejo k sodelovanju kot partnerja v projekt Leonardo da Vinci Mobilnost, katerega koordinatorka je profesorica Mira Vaupotič.

so opravljale tritedensko prakso v Sanatoriju za dementne Augustinum Schwindeg, kjer je trenutno 52 varovancev in 73 zaposlenih. Delo dijakinja sta prvi teden spremljali usklajevalka projekta profesorica nemščine Mira Vaupotič in profesorica angleščine Renata Rožanc, naslednja dva tedna pa vodja sanatorija gospod Ralf van den Dolder. Po vrnitvi obeh profesorice v Slovenijo so bile praktikantke

lončarskih in raznih drugih delavnic, Petra pa je z malo mlajšim varovancem igrala namizni tenis. Vsak dan so na domačo šolo z navdušenjem sporočale o svojih doživljanjih pri delu. Z dementnimi so se v takšnem obsegu in tako neposredno srečale prvič. Drugi in tretji teden so dekleta razporedili k opravljanju nege.

»K sodobni mobilnosti sodita poleg delovne prakse poznavanje kultu-

re in jezika dežele, v katero pridemo. Tako smo prvi teden, ko smo bili še vsi skupaj, nekoliko intenzivneje posvetili tema dvema aspektoma projekta. Schwindeg je vasica, oddaljena od Münchna eno uro vožnje z vlakom, zato smo se v prostem času večkrat odpravile v München na ogled kulturnih znamenitosti. Dekleta, ki so tudi športnice (Tanja igra hokej na travi, Petra je nogometašinja, Sara judoist-

ka in Eva se ukvarja s konji), so želele videti areno Allianz in pravijo, da je vredna ogleda,« je pojasnila Mira Vaupotič.

Ko so se v začetku novembra vrnile, so bili vsi na šoli deležni njihovega obsežnega poročila o vtisih in strokovnih, jezikovnih ter življenjskih izkušnjah, ki jim bodo zagotovo koristile ob vključevanju v poklicno življenje. B. B. P.

Fotografija kot spomin na zelo poučne dni v nemškem domu za starejše: od leve proti desni (čepijo) Tanja Könye, Eva Bašič, Sara Milinarevič, Petra Klemenčič, (stojijo) Ralf van den Dolder, Renata Rožanc, Mira Vaupotič. FOTOGRAFIJA IZ ARHIVA SREDNJE ZDRAVSTVENE ŠOLE MURSKA SOBOTA

Dijakinje četrtega letnika SZŠ Murska Sobota Eva Bašič, Petra Klemenčič, Tanja Könye in Sara Milinarevič

vsak večer v stiku z usklajevalko projekta prek skypa, tako je šola bila ves čas obveščena, kako poteka praksa in kako se dijakinje počutijo.

V prvem tednu so dijakinje oskrbovale varovance, se med drugim igrale z njimi družabne igre, udeleževale so se

Pošljite letos božično-novoletno voščilnico po klasični pošti

Ogrejte srca vaših najdražjih z lepo mislijo in željo. Zapišite jo na voščilnico, na Pošti Slovenije pa bodo poskrbeli, da bo pravočasno prispela v prave roke.

Kljub razvoju informacijskih tehnologij se slovenski poštarji vsak praznični december srečujejo s 6 odstotkov večjim prometom kot v preostalih mesecih v letu. V lanskem decembru je bilo v Sloveniji tako prenesenih slabih 27 milijonov navadnih naslovljenih pisemskih pošiljk, kar je za 1,5 milijona več kot znaša povprečje v preostalih mesecih. Slovenci torej še vedno prisegamo na klasična, z roko napisana voščila, ki nam jih prinese poštar. Zaradi povečanega prometa Pošta Slovenije priporoča **pravočasno oddajo voščilnic** – za naslovnike v tujini do 10. decembra, za naslovnike v Sloveniji pa do 18. decembra 2013.

Znamke z božičnimi in novoletnimi motivi

Pošta Slovenije vsako leto pripravi za pošiljanje božičnih in novoletnih voščilnic posebne znamke.

Novoletni in božični zvežek s po 12-imi znamkami za naslovnike v Sloveniji, oznaka A, 3,48 €

Novoletni in božični zvežek s po 12-imi znamkami za naslovnike v tujini, oznaka C, 7,20 €

Top 6 na Pomurje.si v preteklem tednu

1. Spet smo zaigrali in zapeli po domače
2. Mura 05 toži Erika Janžo
3. Gibina: Pristojne službe bodo ocenile nevarnost
4. Rubežnik odgovornost prevahal na tajnico
5. Zbiranje hrane ob pomoči zvezdice prvič tudi v Pomurju
6. Svetli prostori čakajo opremo

FOTOGRAFIJA NATASA JUHNOV

Komentar tedna na Pomurje.si

Uporabnik Horgoš o počastitvi generala Maistra: »Naj bom malo provokativen. Kaj bi nam manjkalo sedaj, če bi bili pod Avstrijo? Brezposelnost 4%? Ali povprečna plača 2000 evrov? Samo od narodne zavesti se ne da živeti. Vprašajte to tisoče Pomurcev, ki se vozijo v Avstrijo na delo in bodo plačevali ne vem kako visoko dohodnino. No, seveda pa je Maister naredil nekaj dobrega, za vse tiste, ki so oropali Slovenijo!«

pomurje.si
BOLJŠA STRAN SPLETA

Očitno je bilo v zakulisju prireditve Zaigrajmo in zapojmo po domače precej veselo, vsaj če sklepamo po odličnem razpoloženju pevke Natalije Verboten in voditelja Geze Farkaša. A tega, ali je bil vzrok prešernega smeha Gezov poškodovan srednji prst, nista hotela izdati. In tudi tega ne, zakaj se je v ozadju tako resno držal Dejan Vunjak. FOTOGRAFIJA NATASA JUHNOV

Zelo resno so se v prvi vrsti v gasilskem domu v Dokležovju držali tudi nekdanji župan Občine Beltinci Milan Kerman, Elizabeta Horvat, predsednik sveta KS Lipovci Janko Bezjak in predsednik sveta KS Dokležovje Simon Horvat. Saj je bila resna tudi prireditev – počastitev dneva Rudolfa Maistra. Le nekoga izmed navzočih je naš fotoaparata zanimal bolj kot dogajanje na odru. Uganete, koga? FOTOGRAFIJA TOMO KOLEŠ

Čprav so bili na razstavi v Brezovcih v glavni vlogi predvsem adventni venčki in aranžmaji, se je v tamkajšnji gasilski dom »prikradlo« tudi nekaj malce bolj nenavadnih izdelkov. Nam je bila všeč ta družina polarnih medvedov, ki so na najbolj očiten način nakazovali, da se nam bliža zima, zima bela. FOTOGRAFIJA TOMO KOLEŠ

Skavti župnije sv. Petra v Gornji Radgoni so lahko veseli, saj so v tradicionalni akciji zbrali skoraj pet ton papirja. Izkupiček bodo porabili za svoje aktivnosti v zimskih in zgodnjih spomladanskih mesecih. Se lahko človek potem sploh čudi, da je radgonsko združenje skavtov, ki vključuje okrog šestdeset mladih, eno najbolj dejavnih v Sloveniji? FOTOGRAFIJA FRANCI KLEMENČIČ

Ljudske pevke iz Apač so bile na koncertu v tamkajšnji športni dvorani glavne slavljenke, saj ohranjajo ljudsko petje, obenem pa z nastopi bogatijo še druge dogodke v občini. Čprav so prejele veliko pohval od drugih, so tudi one vrnilo »milo za drago«. Predsednica društva ljudskih pevk Štefka Sobočan je namreč preostalim nastopajočim in zaslužnim za izvedbo koncerta podarila priložnostna darila in rože. Vi nam petje, mi vam cvetje. FOTOGRAFIJA LUDVIK KRAMBERGER

Jasna Divjak in Emil Šmid sta v hotelu Radin v Radencih vodila drugi dobrodelni turistični ples, predsednica domačega turističnega društva Karmen Žibret Kavčič pa je razkrila namen prireditve. Zbrana sredstva bodo namenjena za postavitev vodometna v radenskem krožišču, ena od nagrad pri prodaji srečk za tombolo pa je bila slika domače likovne umetnice Albine Kragelj. Srečni dobitnik pa ni bil nihče drug kot moderator Emil. Povsod je lepo, a najlepše je doma. FOTOGRAFIJA DANI MAUKO

DA BAKTERIJE NE BODO PAMETNEJŠE OD NAS!

A. Nana Rituper Rodež

Ko nas kaj boli ali imamo zdravstvene težave, obiščemo zdravnika in najraje bi, da bi nam predpisal škatlico tablet, s pomočjo katerih bi naše težave hitro izginile. Včasih kdo kar zasije, ko ambulantno zapusti s kupom receptov. V primeru, ko zdravnik svetuje le več počivanja, vitaminov in tekočine, pa je, kot da ne razume bolnika in njegove bolezni, češ »sploh mi ni nič dal«. V času gripe in prehladov je težav s slabim počutjem še več, ljudska modrost pa pravi, če pri prehladu vzamemo tablete, traja prehlad en teden, če smo brez njih, pa sedem dni.

Zdravila ne zdravijo bolezni kot s klikom na gumb, pa četudi se po zaužitju tablet bolje počutimo. To pa še ne pomeni, da je naše telo res zdravo in da nimamo več zdravstvenih težav. Z zdravili bolečino in težave le prekrijemo, kot bi smeti pometli pod preprogo. Čudežnih tabletk ni.

In tudi antibiotik, ki mu tokrat posvečamo večjo pozornost, ni čudežno zdravilo. Resda se je z odkritjem penicilina leta 1929 rešilo marsikatero življenje in je prinesel pravo revolucijo v boju proti bakterijam, ne gre pa ga uporabljati kar tako, saj lahko nesmotrna uporaba bolj škodi kot koristi. Pa ne le tistemu, ki ga vzame, ampak naslednjim generacijam in človeštvu.

Raziskave so pokazale, da antibiotik v Sloveniji brez posvetovanja z zdravnikom uporablja kar deset odstotkov vprašanih, doma pa ga ima kar dvajset odstotkov in gotovo bi ga po lastni presoji tudi uporabili. Ljudje pa antibiotik iz lastne lekarne vzamejo tudi zaradi gripe, prehlada, vnetja grla ... Slovenci smo po porabi antibiotikov glede na Evropejce v zlati sredini, a še vedno preveč, Pomurci pa še bolj pogumno posegamo po antibiotikih, pravijo zdravniki in tako kažejo tudi podatki.

Antibiotiki se borijo z bakterijami, ki so, povedano plastično, izrazito prebrisani organizmi. Morda bi jih lahko primerjali s sodobno tehnologijo, saj hitro prepoznajo napadalca, razvijajo obrambne mehanizme, odpornost proti antibiotikom. Več doz antibiotikov bakterijam pomeni tudi več dodatnih vaj, da razvijajo strategije in so še bolj pripravljene na boj proti antibiotikom. Če bomo svoje orožje, torej antibiotike, preveč kazali naokoli in jih po nepotrebnem uživali, nam bo kaj kmalu zmanjkalo učinkovitega orožja, ko bo to res potrebno. Kmalu ne bomo imeli več učinkovitega orožja v boju proti bakterijam, podobno kot v času, ko so ljudje zaradi okužb z njimi tudi umirali. Bakterije moramo včasih tudi presenetiti, če se izrazimo po vojaško.

Zato premišljeno pri antibiotikih.

FOTOGRAFIA NATASA JUHNOV

Infektolog mag. Emil Pal o posledicah rabe antibiotikov

Prav Pomurci smo med bolj pogumnimi pri porabi antibiotikov iz domače lekarne

Pri nahodu, gripi in suhem kašlju antibiotiki ne bodo pomagali – Bolniki zahtevajo tudi »samo en antibiotik«

Ko zbolimo, najprej odpremo svojo domačo lekarno in pobrskamo, s čim bi si lahko pomagali, da bi ozdraveli ali se počutili bolje. Med ostanki zdravil iz prejšnjih zdravljenj so pogosto tudi antibiotiki. Samozdravljenje z antibiotiki, ne da bi nam jih predpisal zdravnik, je ne le neučinkovito, ampak celo škodljivo za zdravje uporabnika in ima neželene učinke. Alergije, težave z jetri, hude driske in še kakšne posledice lahko povzročijo zdravilo, ki je z odkritjem rešilo marsikatero življenje. O posledicah rabe antibiotikov smo se pogovarjali z infektologom mag. Emilom Palom z Oddelka za infekcijske bolezni in vročinska stanja Splošne bolnišnice Murska Sobota.

V Sloveniji je v zadnjem času raba antibiotikov upadla za tretjino. V Pomurju pa ne moremo biti ravno zadovoljni s podatki.

Čprav raba antibiotikov pri ljudeh upada, zdravniki še vedno tretjino antibiotikov predpišejo po nepotrebnem. V Evropski uniji je lani antibiotik vzelo 35 odstotkov ljudi, v Sloveniji pa 28 odstotkov. V Sloveniji obstajajo tudi velike regionalne razlike v njihovem predpisovanju in razlike med

najnižjo in najvišjo porabo v regijah se gibljejo od 24 do 41 odstotkov. V Pomurju pa še posebno močno izstopamo po ambulantni rabi antibiotikov pri odrasli populaciji.

Tudi pri otrocih je poraba antibiotikov visoka. Jih starši otrokom dajejo tudi na lastno pest?

Poudariti moramo, da večino okužb v otroški dobi povzročajo virusi, proti katerim antibiotiki ne delujejo. Lahko pa povzročijo hude neželene učinke, ki se kažejo kot izpuščaji, driske, okvare jeter, ledvic, alergične reakcije, ki se lahko v težjih primerih končajo tudi s smrtjo. Otroci obiščejo zdravnika štiri- do petkrat letno, v malo manj kot polovici primerov jim zdravnik predpiše antibiotik. Manjši delež, a ne nepomemben, prispevajo tudi starši z antibiotiki iz »domače lekarne«. Pomembno je zaupati zdravniku, ki predpiše antibiotik šele po skrbnem pregledu bolnega otroka ob dokazani okužbi z bakterijami s pregledom krvi ali mikrobiološko preiskavo.

Presenetljiv je podatek, da deset odstotkov ljudi jemlje antibiotike proti gripi, 23 pri vnetju grla in sedem odstotkov celo pri prehladu.

Če imamo nahod, bolečine v žrelu, suho kašljamo, kihamo, nas pečejo oči, antibiotiki ne bodo pomagali. Tudi kašelj redko pomeni, da gre za bakterijsko okužbo, večinoma so povzročitelji virusi. Gripa je prav tako virusna bolezen, ki jo lahko uspešno preprečimo s cepljenjem, antibiotiki pa ne pomagajo. V Sloveniji močno izstopamo pri predpisovanju antibiotikov pri vnetju žrela. Raziskava je pokazala, da je pri nas zaradi vnetja žrela antibiotik prejelo 23 odstotkov bolnikov, v Evropi pa pol manj vprašanih. Zanimiv je podatek, da v Sloveniji z antibiotiki zdravimo 40 odstotkov bolnih zgornjih dihal.

Posledica nekritičnega predpisovanja in prevelike porabe antibiotikov je razvoj odpornosti pri bakterijah. V preteklosti smo lahko veliko bakterijskih okužb zdravili s tabletami. Danes je stanje drugačno. Na primer, okužbe sečil zdaj velikokrat zahtevajo bolnišnično zdravljenje z antibiotiki v žilo, ker so bakterije odporne proti številnim antibiotikom. Pojavljajo se tudi bakterije, ki so odporne proti vsem antibiotikom. Vračamo se v predantibiotsko obdobje, ko so ljudje zaradi okužb z bakterija-

mi, na primer pri sepsi ali pljučnici, tudi umirali.

V Pomurju predstavljajo velik problem driske, ki so posledica antibiotičnega zdravljenja. Antibiotiki lahko uničijo »dobre« bakterije v črevesju. Pride do razrasta bakterije *Clostridium difficile*, ki lahko povzroči hudo potekajoče driske. Zelo pogoste so ponavljajoče se driske. Pri vsaj tretjini bolnikov s klostridijsko drisko se bo bolezen ponovila, pri polovici od teh še drugič. Na žalost smo imeli tudi v naši bolnišnici letos nekaj smrti zaradi okužbe z omenjeno bakterijo.

Katere so še tiste tipične bolezni, pri katerih se ljudje samoiniciativno odločijo za jemanje antibiotikov? Kakšen je potem učinek?

Slovenci se po uporabi antibiotikov iz domače lekarne uvrščamo med pogumnejše. Izsledki raziskave samozdravljenja z antibiotiki v Sloveniji so pokazali, da je v zadnjem letu 1,3 odstotka vprašanih za zdravljenje uporabilo ostanke antibiotikov iz prejšnjih zdravljenj, 10,1 odstotka bi vzelo antibiotik brez pregleda pri zdravniku in 17,8 odstotka bi morda vzelo antibiotik brez pregleda pri zdravniku.

Najpogostejši vzroki za samozdravljenje so bolečina ali rdečina v žrelu, boleznin dlesni, zob in bronhitis. Zaradi teh okužb tudi pogosto obiščemo zdravnika, ki nam velikokrat neuteemeljeno predpiše antibiotik. Vzroki za »zaloge« v domačih lekarnah so zaradi neupoštevanja navodil zdravnika, tako da zdravila jemljemo krajši čas, ostanki zdravljenja svojcev, znanec, ali ker so antibiotiki v obliki tablet pakirani v večjih škatlah, kot jih potrebujemo. Če na primer predpišemo antibiotik za pet dni, jih za pet dni še ostane. Primerno bi bilo predpisati natančno število tablet za neko bolezen, ki ni odvisno od pakiranja.

Zdravljenje brez pregleda pri zdravniku odsvetujemo, ker je lahko dajanje antibiotika nepotrebno in se bodo lahko pojavili neželeni učinki. Če ni bil izbran ustrezen antibiotik v pravilnem odmerku in trajanju, zdravljenje ne bo uspešno, bolezen se bo lahko ponovila, bakterije bodo razvile odpornost, ki se bo lahko hitro razširila. Treba je vedeti, da neustrezni antibiotiki lahko celo zabišejo simptome in znaki bolezni se nato težje prepoznajo in uspešno zdravijo.

Nadaljevanje na 19. strani

Mikrobiolog mag. Iztok Štrumbelj o vplivih nepreudarne rabe antibiotikov na bakterije

S čim bomo ustavili bakterije, če bodo razvile odpornost proti antibiotikom?

Več antibiotikov bolnik zaužije, večjo odpornost razvijejo bakterije – Odgovornost obeh, bolnika in zdravnika

Antibiotike uporabljamo pri bakterijskih okužbah, saj ti bakterije ubijejo ali preprečijo njihovo rast, njihova raba pa ima lahko tudi alergijske in druge stranske učinke, hkrati pa uporaba spodbuja bakterije, da razvijajo svojo odpornost proti antibiotikom. Tako imajo čez čas bolniki manjšo možnost, da bodo uspešno zdravljeni z antibiotiki. O tem, kaj prinaša nepreudarna raba antibiotikov in kako bakterije razvijajo odpornost, smo se pogovarjali z mikrobiologom mag. Iztokom Štrumbeljem, vodjem laboratorija za medicinsko mikrobiologijo v Murski Soboti in članom nacionalne komisije za smiselno porabo protimikrobnih zdravil.

Kaj pomeni prepogosto ali nepotrebno jemanje antibiotikov, kako vpliva na posameznika in kako na odpornost bakterij?

Vsaka raba antibiotika, naj bo upravičena ali ne, vpliva na vse bakterije, ki jih imamo v telesu. Bakterije imajo prirojene mehanizme odpornosti, lahko pa razvijajo še nove. Tudi bakterije se med seboj selekcionirajo, preživijo tiste, ki so odpornejše, in se potem lahko še uspešneje širijo in povzročajo okužbe. V zadnjih desetletjih se je odpornost bakterij zelo povečala, tako da so posamezne bakterije razvile večje ali manjše odstotke odpornosti proti antibiotikom. Izjema je penicilin, ki deluje proti streptokoku, ki povzroča vnetje žrela, tu je ostala stoodstotna občutljivost.

V Sloveniji smo pri porabi antibiotikov boljši od evropskega povprečja, v zadnjih letih smo jo znižali za 30 odstotkov. Pomurje pa vseeno negativno izstopa.

Nedavno objavljeni podatki kažejo, da je v Pomurju v primerjavi z drugimi regijami pri osebah, starejših od 15 let, uporaba antibiotikov čezmerna. Največji del antibiotikov se predpiše ambulantno, ne v bolnišnicah. Ugotavljajo, da se v regijah z višjim predpisovanjem antibiotikov kaže tudi višja odpornost bakterij. Med drugim vpliva na porabo antibiotikov tudi odnos zdravnika in bolnika in kot ugotavlja tudi profesor na Medicinski fakulteti v Ljubljani dr. Milan Čizman, obstaja povezava med številom obiskov pri zdravniku in številom predpisanih antibiotikov. Pa še en problem imamo v Sloveniji, antibiotik sicer ni v prosti prodaji, vendar bolnikom doma ostajajo neuporabljena zdravila od prejšnjih zdravljenj, ki jih uporabijo za samozdravljenje.

Antibiotik uporabljamo le, če nam ga predpiše zdravnik.

Da, le ob skrbni proučitvi vseh okoliščin se je smiselno odločiti za antibiotik, uporaba antibiotikov, ki so nam ostali od prejšnjih zdravljenj, je škodljiva. Pri zapletenejših okužbah je smiselno, da nam zdravnik zaradi preudarne rabe antibiotikov pred začetkom zdravljenja vzame vzorec urina ali krvi ali drugo kužnino, da s tem dobi izolat bakterije. Na osnovi tega se iz-

Iztok Štrumbelj: »Zato je vsak posameznik soodgovoren, da bakterije razvijejo čim manj odpornosti proti antibiotikom. Vsak se mora zavedati, da mora jemati antibiotik le, če je potrebno. In vsak zdravnik, ki predpiše antibiotik, se mora zavedati, da je poleg tega, da pomaga bolniku, treba misliti na razvoj odpornosti bakterij zaradi prihodnjih bolnikov.« FOTOGRAFIJA: A. NANA RITUPER RODEŽ

bere optimalen antibiotik s čim ožjim spektrom delovanja na bakterije in seveda na povzročitelja. Na ta način zmanjšujemo pojav odpornosti bakterij. V zadnjih letih se je zlasti povečala odpornost proti Gram-negativnim bakterijam, ki povzročajo npr. okužbe sečil in krvi, zato so običajni antibiotiki večkrat neučinkoviti in narašča uporaba rezervnih antibiotikov.

Kakšna pa je pri nas uporaba rezervnih antibiotikov?

Problem danes v Sloveniji je povečanje zdravljenja s karbapenemi, kritično pomembnimi antibiotiki, ki jih uporabljamo, ko običajni antibiotiki ne delujejo več. Gre za zadnjo učinkovito skupino antibiotikov, ker pa je poraba treba omejiti, so uvrščeni med rezervna zdravila. Ker se pojavljajo srednje odporne bakterije, se morajo uporabiti karbapenemi, edino še učinkovito zdravilo pri hudih okužbah. Večja poraba rezervnih antibiotikov spodbuja možnosti, da se pri bakterijah pojavi odpornost še proti njim. In potem za nekatere bakterije ne bomo imeli ničesar več. Zato je vsak posameznik soodgovoren, da bakterije razvijejo čim manj odpornosti proti antibiotikom. Vsak se mora zavedati, da mora jemati antibiotik le, če je potrebno. In vsak zdravnik, ki predpiše antibiotik, se mora zavedati, da je poleg tega, da pomaga bolniku, treba misliti na razvoj odpornosti bakterij zaradi prihodnjih bolnikov.

A. Nana Rituper Rodež

Okrepimo si imunski sistem

V tem jesensko-zimskem času, ko se narava pripravlja na zimsko spanje, je za nas izrednega pomena, da našemu organizmu zagotovimo dovolj zaščitnih snovi, ki okrepijo in varujejo naš imunski sistem. Zato je pomembno, da posegamo po živilih, ki so bogata z vitaminom C, to pa so paprika, peteršilj, grenivka, kivi, pomaranče, limone, koleraba, papaja. Pomembno je, da se navadimo vsak dan nujno zaužiti svež sadež ali nekaj zelenjave. Vsekakor pa ne pozabimo še na en imunski čudež, to je vitamin A. Osnova za to hranilo so karotenoidi, ki se v presnovi preoblikujejo v vitamin A. Najdemo jih v paradižniku, bučah, pomarančah, rumeni in rdeči papriki itd. V centru NaturHouse pa ponujamo tudi naravna prehranska dopolnila, ki so izvlečki sadja, zelenjave in zelišč. Za učinkovito krepitev imunskega sistema so na voljo ampule INMUNAT (izvleček gob šitake, belušev in limone), ampule JUVENKI (izvleček korenčka, pomaranče, acerole, boraginega olja) in ampule VIVAT (izvleček belega grozdja, papaje, verbene, aloe vere, ananasa). Da bomo čili in zdravi, si pomagajmo na naraven način!

Tadeja Puhek Lenart, univ. dipl. inž. živ. tehnol.

NATUR HOUSE
Nutricionizem in dietetika

Pomagamo vam do zdrave telesne teže, zdravja in dobrega počutja v posvetovalnici in trgovini NaturHouse Murska Sobota, Slovenska ulica 37, kontakt: 070 770 066!

Treniraj manj – pokuri več maščob

Nova znanstvena odkritja, nova oblika vadbe – HIIT vadba

Kaj je HIIT?

HIIT je kratica za High Intensity Interval Training. Znanost ga je poimenovala kot najpametnejši in najučinkovitejši način treniranja, saj pri tej vadbi v 15–30 minutah dosežemo enake oz. boljše učinke, kot če bi aerobno (zmerno tekli, kolesarili) vadili 90 minut. Vadba HIIT se lahko izvaja v različnih oblikah: superserije, krožna vadba, hurikani, tabate, finižerji ali fartlek. Bistvo je, da vadimo v intervalih, ki jih izvedemo v visoki intenzivnosti 90–95 odstotkov maksimalnega utripa. Razmerja med aktivnimi intervali in počitkom so lahko različna.

Učinki vadbe HIIT

Pokurimo več maščob, predvsem zaradi EPOC (Excess Post-Exercise Oxygen Consumption) efekta – kisikovega dolga, ki nastane zaradi visoko intenzivne vadbe, vadbe v anaerobnem območju. Kurjenje maščob tako poteka še do 38 ur po vadbi.

Pospeši se metabolizem.

Izboljša se vzdržljivost, čeprav treniramo krajši čas. Povečata se naš anaerobni in laktatni prag.

Povečata se hitrost in eksplozivnost.

Izboljša se hormonalni odziv – spodbuja se sproščanje ravnega hormona.

Vadba HIIT ni primerna za začetnike, ljudi z visokim krvnim tlakom in srčne bolnike. Preizkusite jo in se prepričajte o njenih pozitivnih učinkih.

Dušan Šut

Vadba HIIT, PILATES, TNZ aerobika, STEP aerobika, OBLIKOVANJE telesa, ZUMBA, ORIENTALSKI PLESI

V Gornji Radgoni, Ljutomeru in Lenartu.

gsm: 040 640 049
e-mail: info@fit-fajn.si
www.fit-fajn.si

FIT FAJN

Domača lekarna Samozdravljenje

Vzeti zdravilo ali ne?

Poleg terapije ali zdravila, ki ga predpiše zdravnik in naj bi bilo varno ter z dokazano največjo učinkovitostjo, ljudje za preventivo in zdravljenje pogosto naredijo še marsikaj. Zdravila, ki jim jih je predpisal njihov zdravnik, kombinirajo tudi z zdravili brez recepta. Ali pa sploh ne grejo k zdravniku in posegajo po zdravilih iz domače lekarne, ki je polna ostankov zdravil iz prejšnjih zdravljenj, zdravil, ki so pomagala sorodniku, zdravilnih zeli, vitaminov in drugih zdravilnih izdelkov iz proste prodaje ali kupljenih pri zdravilcih.

Da o tem, koliko je poljudnih revij in člankov o zdravju, ki obljublja nemoč, ter tistih, ki v škatlicah in stekleničkah prodajajo zdravje bolnim ljudem, sploh ne govorimo. Vse več je zdravil in zdravilnih izdelkov, ki so dostopni brez recepta in jih lahko kupimo ne samo v lekarnah, ampak še v drogerijah in celo samopostrežbi. Zato je tudi samozdravljenje in domačih zdravnikov vedno več.

Zgovoren je podatek, da vsak peti jemalec zdravila po dobrohotnem nasvetu sorodnika, soseda ali prijatelja. Vse to pa skrivajo pred osebnimi zdravniki, ker tudi ne vedo, ali so njihovi zdravniki naklonjeni raznim zdravilnim izdelkom in kakšnim alternativnim metodam zdravljenja. Zgodi pa se, da zaradi čudežnih zdravil opustijo zdravljenje, ki jim ga je predpisal zdravnik. S tem pa sebi delajo največjo škodo.

Za vsak prehlad resda ne bomo obiskali zdravnika, pri resnejših težavah pa ni dobro, da takoj odpremo domačo lekarno.

A. N. R. R.

Sladkorna bolezen je epidemija 21. stoletja

Polovica jih niti ne ve, da imajo sladkorno bolezen

Vsako leto več sladkornih bolnikov, tudi pri mladih – Vzrok tudi nezdravo življenje in prevelika teža – Previdnost pri opustitvi zdravljenja in zdravlil

Ljudje s sladkorno boleznijo so taki kot ti in jaz, ne obravnavajte jih drugače! je geslo letošnjega svetovnega dneva sladkorne bolezni, ki so ga zaznamovali sredi meseca novembra. Gre za razširjeno kronično bolezen, lahko bi rekli celo epidemijo 21. stoletja, za katero po svetu zboleva 367 milijonov ljudi. Predvidevajo, da bo število obolelih leta 2030 doseglo 550 milijonov. V Sloveniji registra bolnikov s sladkorno boleznijo ni, ugotavljajo, da jih je okoli 136 tisoč, vsako leto jih je za pet odstotkov več, v Pomurju jih je že več kot deset tisoč. Podatki Mednarodne diabetične zveze kažejo, da polovica bolnikov niti ne ve, da imajo sladkorno bolezen. Svetovni dan sladkorne bolezni je priložnost, da se ljudje poučijo o bolezni ter o pomenu pravega in pravočasnega zdravljenja z namenom, da preprečijo pozne zaplete.

Pri sladkorni bolezni gre za presnovno motnjo, za katero je značilna hiperglikemija, to je zvišana raven glukoze v krvi. Ta je posledica pomanjkanja inzulina, hormona, ki ga izloča trebušna slinavka, ali njegovega pomanjkljivega delovanja. Če bolezen

ni prepoznana ali ni dobro urejena, lahko privede do kroničnih zapletov, med katere prištevamo okvaro vida, ki lahko pripelje do slepote, okvaro ledvic, ki lahko vodi v končno odpoved ledvic, in okvaro živčevja. Neurejena sladkorna bolezen močno poveča tveganje za pojav srčno-žilnih bolezni in s tem nastanek srčnega infarkta in možganske kapi, slaba prekrvavitev spodnjih okončin lahko pripelje do amputacije okončin, opozarja Nataša Pitz, zdravnica diabetologinja iz Splošne bolnišnice Murska Sobota.

Večina, okoli 90 odstotkov obolelih, ima sladkorno bolezen tipa 2, ki se običajno pojavlja pri čezmerno prehranjenih, telesno neaktivnih ljudeh, najpogosteje med 50. in 70. letom starosti. Skrb vzbujajoče je, ugotavlja Pitzeva, da se zaradi nezdravega načina življenja in porasta števila debelih otrok in mladostnikov povečuje število mladih bolnikov s sladkorno boleznijo tipa 2. Samo odkrito sladkorno bolezen tipa 2 se lahko večinoma vsaj v začetnem obdobju uspešno ureja le s spremembo življenjskega sloga in znižanjem telesne teže. Če ob tem bolezen ni dobro urejena, se dodatno

uvede zdravljenje v obliki tablet, po potrebi tudi injekcij inzulina. Kot je povedala Pitzeva, so izvedli leta 2010 manjšo raziskavo, ki je potrdila, da je več kot 90 odstotkov bolnikov s sladkorno boleznijo tipa 2, ki se zdravi v diabetološki ambulanti Splošne bolnišnice Murska Sobota, čezmerno prehranjenih ali debelih.

Sladkorna bolezen tipa 1 je običajno posledica avtoimunske bolezni in se pojavi v otroštvu ali pri mladostnikih, bolniki so običajno suhi. Od postavitve diagnoze naprej se zdravijo z insulinom, ki ga vnašajo v podkožje s pomočjo inzulinskega peresnika ali inzulinske črpalke. Poznamo še nosečnostno sladkorno bolezen, drugi tipi sladkorne bolezni pa so redki.

V zadnjem obdobju se v časopisih, revijah in na spletu pojavljajo številni oglasi, ki obljublajo ozdravitev sladkorne bolezni s pripravki in metodami, ki pa vse ne temeljijo na dokazih podprti medicini. Diabetologinja Nataša Pitz zato svetuje previdnost, saj lahko opustitev inzulinskega zdravljenja pri bolnikih s sladkorno boleznijo tipa 1 ogrozi celo življenje.

A. Nana Rituper Rodež

Tradicionalna kitajska medicinska masaža

Najprej je bil dotik

»Masaža je nujna za zdravje«, to ni daleč od resnice

Sebastijana Starovasnika poznate, če ste kdaj tekali po igriščih, konkretno je, če ste se podili za okroglim usnjem: »Dolgo sem se polprofesionalno in celo profesionalno ukvarjal z nogometom, bil sem vratar. In v vseh letih svoje kariere sem na lastnih kosteh in mišicah izkusil veliko poškodb. Ogromno sem si jih sam pozdravil in to me je od nekaj zanimalo. Ker sem želel ostati v nogometu, sem postal trener vratarjev, zaradi prijatelja, ki ima šolo za maserje in terapevte, pa sem se navdušil za masiranje. In združil obe funkciji.« Danes je sam svoj gospod, kot se šalimo za samostojne podjetnike, s svojim studiem Zenga. Ime me je najprej spomnilo na »zen«, zato sem ga seveda povprašala, ali ima kakšne zveze tudi s tem: »To je pravzaprav moj vzdevek iz časa 'fusbala', ker pa je v imenu še 'zen', je pravzaprav to to, kar sem želel z imenom povedati.«

zmanjka: vode, elektrike, a toplina in moč rok in dotik ostajata.

»S tem dosežem vse, kar želim«

Sebastijan Starovasnik pravi, da druge vrste masaž ne opravlja in da prisega na tradicionalno kitajsko medicinsko: »S tem dosežem vse, kar želim in kar oseba potrebuje. A tu niso mišljene le masaže, ki odpravljajo bolečine in probleme, ampak tudi relaksacijske masaže. Tradicionalna kitajska medicinska masaža je nasploh zelo priznana v tujini, kjer jo pozna več uporabnikov in ima res dobre uspehe pri odpravljanju najrazličnejših bolezenskih stanj, bolečin in problemov.« Uporaba tovrstne masaže z namenom sprostitve pa, pravi Sebastijan, spada k preventivi (ki je seveda vedno boljša kot kurativa, se smejeva): »Zdaj vam bom povedal na tako zelo banalen način. Avto redno vozimo na servis, sebe ne. In v avtomobil gremo prej natočiti bencin, preden ga zmanjka, za sebe ne skrbimo tako. Pri sebi čakamo, da pregorimo, šele potem blazimo posledice. Namesto da bi poskrbeli, da posledic sploh ne bo. Čeprav, če se spet dotakneva pripodobimo avtomobila, za rezervne dele pri njem ni problema: greš in jih kupiš. Naših 'rezervnih' delov pa za zdaj še ni v trgovinah.« (Smeh.) Na žalost v našo družbo ni vpleta kultura masaže: »Preventivne masaže si, sploh dandanes, nekako ne privoščimo. Žal. To je bolj 'pridih' vzhoda, oni imajo to vpeto v svojo kulturo. Jaz pa vseeno upam – glede na vse neumnosti, ki jih znamo posvojiti z zahoda –, da bomo znali uvoziti tudi kaj dobrega, za spremembo. Ker ko se zmoreš nekomu prepustiti za eno uro, je to nekaj odličnega... prav omotični odhajajo ljudje od mene, res.« Sebastijan pri masažah prisega na domače šentjanževo olje, ki ga celo sam izdeluje: »To je daleč najboljša masažno olje. Šentjanževka je odlična za kožo in nasploh vsestransko uporabna: ne le za bolečine, tudi za opekline ter zdravljenje revmatizma in izpahov. Celo na sveže krvaveče rane priporočajo, da namažemo šentjanževo olje. Imam pa tudi druga olja, ki so bolj specifična – eno za mišice, za zvine in podobno. A šentjanževo je pa res vsestransko uporabno in jaz ga imam najraje za vse vrste masaž.«

Vida Toš

Opazuj zunanost, da vidiš notranost

»Moja izobrazba je v smeri tradicionalne kitajske medicinske masaže. In v vseh letih mojih izkušenj ter mešanice kitajske masaže in športa sem videl, da daje fantastične uspehe. Namreč, saj o tem govori tudi eden od motivov v naši študijski kitajski medicinski masaži: Najprej je bil dotik. S tem je povedano vse. Masaža je namreč prisotna, odkar smo prišli na svet. Otroka pobožajo ali potrepajo, pa je takoj vse bolje, tudi ko se sam udariš, se najprej primeš. To so pravzaprav vse masaže. Tako da je masaža v vsem našem življenju.« A zahodni svet je malo pozabil na to, dodaja Sebastijan: »Kitajci pa vse skupaj podprejo še z energijami, ki jih imamo ljudje v telesu, pa jing-jang teorijo, torej teorijo črnega in belega, ki se dopolnjujeta, pa s principom petih elementov, po katerem je vse zloženo kot legokocke. V smislu, da se vse telo zloži kot kocke in je vse povezano. Kitajci imajo tudi odlične diagnostične metode na račun tega, da gledajo telo kot celoto. Torej, opazuj zunanost, pa boš videl notranost. Bolj celostno, naravno in življenjsko je usmerjena ta njihova medicina. Pa nikar nočem reči, da naša uradna medicina dela kaj narobe, a preveč damo na blaženje posledic, pre malo pa na odpravo vzrokov.« A masaža bo preživela vse, meni. Kajti – vsega lahko

Infektolog mag. Emil Pal o posledicah rabe antibiotikov

Med bolj pogumnimi pri porabi antibiotikov iz domače lekarne

Pri nahodu, gripi in suhem kašlju antibiotiki ne bodo pomagali

Mag. Emil Pal, infektolog:
»Pomembno je zaupati zdravniku, ki predpiše antibiotik šele po skrbnem pregledu bolnega otroka ob dokazani okužbi z bakterijami s pregledom krvi ali mikrobiološko preiskavo.«

FOTOGRAFIJA
NATAŠA JUHNOV

Zelo pomembno je vedeti, da ob neustreznih rabi antibiotikov hitro pride do pojave odpornosti proti protimikrobnim zdravilom, njeno zmanjševanje pa je zelo počasno ali celo nemogoče. V zadnjem desetletju smo bili uspešni na področju obvladovanja proti metilinu odpornega stafilokoka (MRSA). V zadnjih letih se tudi v naših krajih pojavljajo bakterije, ki so odporne proti številnim, nekatere tudi proti vsem antibiotikom. Zato moramo biti pri predpisovanju in jemanju antibiotikov previdni, da bomo ohranili učinkovitost antibiotikov, ki jih imamo. Razvoj novih protimikrobnih zdravil ni v koraku s hitrostjo pojave odpornosti pri bakterijah, ki bodo vedno korak pred nami.

A. Nana Rituper Rodež

Nadaljevanje s 17. strani

Do antibiotikov pa ljudje pridejo tudi tako, da jih zahtevajo od zdravnikov, zdravniki pa velikokrat popustijo njihovu pritisku.

Zdravniki včasih predpišejo antibiotike, da »zmanjšajo svojo tesnobo«, saj menijo, da s tem naredijo nekaj dobrega za bolnika. Da bi se izognili konfliktom, občasno popustijo pod pritiski bolnikov, ki zahtevajo »samo en antibiotik«. Način plačevanja zdravstvenih storitev v Sloveniji ni stimulativen za opravljanje laboratorijskih oziroma mikrobioloških preiskav. Ti namreč neposredno finančno bremenijo izvajalce zdravstvene dejavnosti in ustanove, ki imajo za to omejene vire.

Predpisovanje antibiotikov na »zelene recepte« krije zdravstvena zavarovalnica, kar gre prav tako iz skupne blagajne. Laboratoriji v zdravstvenih domovih obratujejo le določen čas in zato ni mogoče opravljati preiskav. Lahko pa se zgodi, da preobremenjenost in preveliko število bolnikov v ambulantah družinskih zdravnikov onemogočita, da bi zdravnik delo opravil skladno s smernicami stroke.

Kakšne pa so izkušnje v murskoboškimi bolnišnici? Pravijo, da je v regiji, kjer se bolj uporabljajo antibiotiki, večja odpornost bakterij? So kakšni antibiotiki, ki so bili še pred časom zelo učinkoviti, danes pa ne več toliko?

Evropski teden testiranja na HIV
22 – 29 november 2013

PRIDRUŽI SE NAM»

EVROPSKI TEDEN PROMOCIJE TESTIRANJA OKUŽBE S HIV

V Sloveniji število okuženih s HIV narašča. Če okužbo s HIV odkrijemo pravočasno, je zdravljenje uspešnejše in kakovost življenja okuženih skoraj enaka kot pri tistih, ki niso okuženi.

ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO VARNOST
MURSKA SOBOTA

TESTIRANJE OKUŽBE S HIV JE NAMENJENO

- bolnikom z bolezenskimi znaki, ki kažejo okužbo s HIV,
- otrokom, rojenim okuženim materam,
- pacientom v ambulantah za spolne bolezni,
- osebam z okužbami, ki kažejo tvegano spolno vedenje,
- injicirajočim uživalcem drog,
- moškim, ki imajo spolne odnose z moškimi,
- vsem, ki zanj zaprosijo, ker menijo, da so se izpostavili.

Testiranje je anonimno ali zaupno in prostovoljno.

TESTIRANJE SE OPRAVLJA

- pri izbranem zdravniku,
- na posebnih testirnih mestih po Sloveniji brezplačno ali samoplačniško (www.stop-aids.si),
- na UKC Ljubljana, Klinika za infekcijske bolezni in vročinska stanja, brezplačno s svetovanjem.

V povprečju je test pozitiven 18–25 dni po okužbi s HIV.

22-29
**EVROPSKI
TEDEN
TESTIRANJA
NA HIV**
2013
www.hivtesting.gov.si

Nova medicinska nega telesa v Sloveniji, ki jo priporočajo dermatologi

EUBOS
MED

Izdelki ne vsebujejo parfumov in sintetičnih dišav, konzervansov, barvil, mineralnih in silikonskih olj, PEG-derivatov in lanolina.

FJF SKRILEC d.o.o.
Murska Sobota

ORFAN
ORTODONCIJA - FARMACIJA - MEDICINA

Lendavska 37, Murska Sobota
tel.: 02 523 13 98, 02 537 14 31
e-mail: fjf@siol.net

Optika Jureš

OPTIKA SONJA JUREŠ d.o.o.
LJUTOMER TEL.: 02 582 14 45
MURSKA SOBOTA TEL.: 02 538 10 44

www.optikajures.si

**Preverite svetovno ponudbo v naših optikah!
Nudimo ugodnosti in kvaliteto, katerih ne ponujajo druge optike. Povprašajte za njih.**

med gredice poč...

Izrežite članke iz Vestnika, in ko jih boste imeli vseh 12, jih boste lahko zamenjali za knjižico nasvetov, ki jo boste pri vrtnarjenju zagotovo potrebovali vsak dan!

WIDEX DREAM™

3 | VEČ ZVOKA
Več zvoka na vhodu, bogatejši zvok na izhodu.

2 | VEČ BESED
Bistveno izboljšano razumevanje govora.

3 | BOLJ OSEBNO
Povezava z uporabniki preko osebne pametne strani - MY.WIDEX.COM

RAZLOGI ZAKAJ

SLUŠNI APARATI - WIDEX d.o.o.
Ljubljana, Resljeva cesta 32
tel.: 01/234 57 00
www.widex.si
widex@widex.si

Kaj je slušni aparat?

Slušni aparat sestavljajo mikrofoni, slušalka oz. zvočnik in ojačevalni blok, ki ga napaja majhna baterija.

Danes so zaradi razvoja digitalne tehnologije slušni aparati tako majhni, da so v sluhovodu skoraj nevidni. Kljub majhnosti aparata ni kakovost predvajanja zvoka nič slabša. Aparat ne more povrniti normalnega sluha, ampak lahko pomaga premagati težave zaradi okvare sluha.

Eden najpogostejših problemov, s katerimi se srečujejo uporabniki slušnih aparatov, je moteč hrup v ozadju. Računalniški čipi, ki so danes sestavni del najbolj izpopoljenih slušnih aparatov, so sposobni zmanjšati hrup ter učinkovito, enostavno in samodejno poudariti govor.

Danes poznamo tri glavne vrste slušnih aparatov, in sicer zauheljni, vušesni in sluhovodni.

Zauheljni slušni aparat je sestavljen iz plastičnega ohišja, v katerem so nameščeni elektronski elementi.

Na voljo je široka paleta različnih modelov zauheljnih slušnih aparatov z različnimi možnostmi prilaganja. Najmočnejši zauheljni slušni aparati pomagajo ljudem s težkimi okvarami sluha. Nekateri modeli so opremljeni z daljinskim upravljalnikom, s katerim lahko izbiramo različne programe poslušanja v različnih zvočnih okoljih.

Vušesni slušni aparati so nameščeni v ušesu in so sestavljeni iz enega samega dela, ki ga imenujemo ohišje, v katerega so vgrajeni elektronski elementi. Aparat deluje najpogosteje popolnoma samodejno.

Sluhovodni slušni aparati so nameščeni globoko v sluhovodu. So majhni in se lahko ponašajo z vsemi prednostmi najnovejše tehnologije in enako kakovostjo kot večji aparati. Aparat je skoraj neviden in nihče ne opazi, da ga nosite.

Slušni aparat je edina pot k vrnitvi v aktivno življenje.

Pomurske lekarne razkrivajo zdravilne skrivnosti

Herpes na ustnicah

Lahko tudi na dlesnih, na nosu ali prstih – Traja do deset dni

Prav pogosto se zgodi, da pred pomembnim dogodkom, ki bo ovekovečen tudi s fotografijami, na ustnici začutimo ščemenje, pojavi se rdečina in kmalu zatem mehurček. Pred ogledalom se sučemo sem in tja, a roko na srce, herpes bode v oči s sleherne strani. Pokukajmo v lekarno in vprašajmo za nasvet!

krat virus vstopi v telo, tam tudi ostane in lahko izbruhne šele čez leta (na istem mestu ali blizu mesta vdora). Pred zagonom lahko na tistem mestu čutite skelenje ali povečano občutljivost. Virus lahko sprožijo nekateri dejavniki: vrsta hrane, stres, vročina, alergije, sončne opekline, menstruacija...

tomov. V lekarnah je na voljo kopica pripravkov, ki pri tem pomagajo.

Protivirusni pripravki (dokožanol – krema erazaban): smiselni so na začetku pojava simptomov, saj z njimi preprečimo razrast virusov in obsežnost herpesa.

Pripravki za hitrejšo sušenje mehurčkov: blažijo pekoč in srbeč občutek in pospešujejo proces zdravljenja (silicijev gel - sikipur, cinkova pasta, mazilo herplex...)

tek in pospešujejo proces zdravljenja (silicijev gel - sikipur, cinkova pasta, mazilo herplex...)

Novejši pripravki na trgu so tudi v obliki obližev in gelov, ki tvorijo zaščitni film: pospešujejo celjenje in preprečujejo širjenje okužbe (filmgel urgo, serum herpatch, obliži herpatch...).

Vsekakor ob bolečinah in vročini lahko posežete tudi po analgetičnem in antipiretičnem zdravilu.

Potrebno je vzdrževanje čistoče na prizadetem območju z nežnim umivanjem z milom in vodo. Paziti je treba, da virusa ne prenesemo v oči, nos... Območje nato previdno osušimo, kajti vlaga lahko poslabša vnetje, upočasnijo celjenje in spodbudi bakterijsko okužbo.

Herpes je težko pozdraviti, lahko pa omilite bolečino, ki vedno spremlja herpes, ter skrajšate čas simptomov. V lekarnah je na voljo kopica pripravkov, ki pomagajo.

Herpes je okužba, ki jo povzroča virus herpes simpleks. Izpuščaj se lahko pojavi kjerkoli po telesu, najpogosteje na dlesnih, na zunanji strani ust in ustnic, na nosu, licih in prstih. Najprej se naredijo mehurčki, ki nato počijo in se iz njih cedi. Nato se naredi rumena krasta, ki se končno odluči, pod njo pa je že nova koža. Herpes ponavadi traja sedem do deset dni. Vsaj enkrat v življenju dobi 90 odstotkov ljudi herpes. Prvi pojav herpesa je ponavadi tudi najhujši. Po prvi okužbi veliko ljudi razvije protitelesa in herpes se jim nikoli več ne pojavi. Čeprav herpes večinoma ni resna bolezen, je neprijetna nadloga zaradi videza in bolečin.

Vzroki

Herpes povzroča virus herpes simpleks, ki se prenaša z različnimi oblikami stikov, kot so poljubljanje okužene osebe ali souporaba jedilnega pribora in brisač. Herpes se razvije 20 dni po izpostavljenosti virusu. Ko en-

Po prvi infekciji virus večinoma miruje v živčnih celicah, kasneje pa se lahko ponovno aktivira in ponovno napade, predvsem ob padcu odpornosti, stresu...

Simptomi

Simptomi, ki se pojavijo ob pojavu herpesa, so: ščemeč občutek okoli ust, ki traja štiri do 12 ur, preden se pojavijo mehurčki, ki so zelo kužni. Mehurčki lahko srbijo ali bolijo, okolica je rdeča, v nekaj dneh počijo in nastane krasta. Herpes se sam popolnoma pozdravi v dveh tednih. Prvi zagon boleznih spremljajo vročina in simptomi, ki so podobni gripi ter nabrekle bezgavke in temno rdeče nabrekle in občutljive dlesni, ponavljajoči se zagoni herpesa pa ponavadi ne sprožijo več teh simptomov.

Zdravljenje

Herpes je težko pozdraviti, lahko pa omilite bolečino, ki vedno spremlja herpes, ter skrajšate čas sim-

z našega štedilnika

Nadevano zajčje stegno v mrežici

2 zajčji stegni, 200 g pustega zajčjega mesa, rezina toasta, sol, poper, 50 g sladke smetane, 50 g piščančjih jeter, 1 jajce, 1 žlica pistacijevih jadr, brinove jagode, 4 tanke prekajane slanine, svinjska mrežica, olje za pečenje, 250 g jušne zelenjave, zmlati klinčki, piment, 2,5 dl goveje juhe, 2,5 dl rdečega vina.

Iz zajčjih stegen odstranimo kosti, morebitne kožice in kite ter začnimo s soljo in poprom. Svinjsko mrežico dobro operemo v vodi, ki smo ji dodali malo limoninega soka, in osušimo. Pusto zajčje meso narežemo na drobne kocke, stresemo v posodo sekljalnika ter dodamo sladko smetano, piščančja jeter, jajce, klinčke in piment. Pripravljene sestavine zmešamo v fin mesni nadev. Brinove jagode zdrobimo. S toasta odrežemo skorjo in ga narežemo na majhne kocke. Brinove jagode, pistacijeva jetera in narezan toast dodamo masi. Nekaj jušne zelenjave narežemo na drobne kocke in prav tako dodamo k mesni masi. Vse sestavine dobro premešamo. Mesni nadev enakomerno porazdelimo na

obe razgrnjeni stegni, vsako posebej ponovno oblikujemo v stegno ter zavijemo v slanino in mrežico. Zelenjavo za praženje narežemo na drobne kocke, pečico pa segrejemo na 180 stopinj Celzija. V ponvi segrejemo olje in stegna na obeh straneh hitro popečemo. Dodamo narezano zelenjavo, dobro prepražimo, nato pa v primernem pekaču pečemo v pečici približno 40 minut. Na polovici pečenja zalijemo meso z rdečim vinom, po potrebi dolijemo tudi malo juhe. Pečeni stegni na toplem prihranimo. Omako precedimo, povremo in začnimo. Nadevani zajčji stegni narežemo na rezine in ponudimo s primernimi prilogami.

Skutin narastek s polento in suhim sadjem

150 g nemastne skute, 60 g koruznega zdroba, 2,5 dl mleka, 2 jajci, žlica limoninega soka, žlica rjavega sladkorja, 100 g suhih marelic, 100 g suhih sliv brez koščic, maslo za model.

V kozici zavremo mleko, vmešamo koruzni zdrob in kuhamo približno pet minut, nato zdrob ohladimo. Rumenjaka ločimo od beljakov. Skuto

zmešamo z rumenjaka, limoninim sokom in sladkorjem v kremno maso. Dodamo jo k polenti in ponovno zmešamo. Suhe marelice in slive razrežemo na četrtine in primešamo masi. Narahlo še primešamo čvrst sneg iz dveh beljakov. Maso nadevamo v okrogel model, ki smo ga namazali z maslom. Narastek pečemo v prej ogreti pečici pri 160 stopinjah Celzija približno 30 minut in toplega ponudimo.

Janez Gjergjek

Večer stand-up komedije

Pižamo sta si delila Tomaž Stanovnik in Vasja Simić - Vasko

Od Miše Molka prek neumnih vprašanj in treninga karateja do kratkih rafalov težkih stvari

Jamstvo za bolečine v trebuhu, glavobol in druge stranske učinke čezmerne smejanja. S temi besedami so v soboškem MIKK v petek zvečer vabili na še enega od večerov stand-up komedije, ciklusa, ki se je začel pred nekaj tedni. Tokrat so oder posamično zavzeli trije stand-up komiki na čelu z znanim Boštjanom Gorencem - Pižama. Pižama je bil tudi povezovalac programa v zelo dobro obiskanem MIKK, kjer sta poleg njega nastopila tudi kolega Tomaž Stanovnik in Vasja Simić - Vasko. Vsi trije so se dobro odrezali in večkrat spravili v smeh občinstvo, osrednja točka pa je bila vseeno Pižamova slovenska verzija mednarodne knjižne uspešnice Petdeset odtenkov sive, ki jo je sam priredil z naslovom Petdeset odtenkov njive. Tudi protagonista romana, gospoda Graya, je prekrstil v gospoda Sivca: »Jaz si namreč vedno predstavljam Ivana Sivca, kako počne vse te stvari. Saj, če človek napiše šest knjig v enem mesecu, se mora nekako sprostiti.« Trojica komikov je v svojih nastopih obdelala vse, poleg literature še šolski sistem, družabno življenje Slovencev, medijske osebnosti, seveda moško-ženske odnose, erotiko, odnose v službi in še in še. »Rad se udeležujem dobredelnih prireditev. Zadnjič sem se udeležil dobredelnega pohoda z baklami na Rožnik, saj smo zbirali denar za poslance, ki so jim zvišali ceno malice s pet na sedem centov. Hodim tako jaz na Rožnik, potem pa se pred mano nekdo obrne - Miša Molka! In me prosi, ali lahko umaknem baklo, saj se ji obraz topi,« je pojasnil dobro izpopolnjen Pižama. Na začetku je izpred sebe odmaknil stojalo za mikrofona, češ »saj me gledalci drugače sploh ne vidijo«. Tomažu Stanovniku

Boštjan Gorenc - Pižama, avtor romana Petdeset odtenkov njive, slovenske priredbe mednarodne knjižne uspešnice Petdeset odtenkov sive

FOTOGRAFIJA TOMO KOLEŠ

pa gredo najbolj na živce vprašanja, pri katerih je odgovor že čisto očiten: »Kot zadnjič, ko sem prišel od frizerja. Pa me 'frend' vpraša: A si se ostrigel? Ne, lase jem za zajtrk, pa sem si jih še nekaj pustil za pozneje. Ali pa ko smo šli nedavno v hribe. Neka ženska, ki se je že vračala, me je vprašala: A greste gor? Ne, 'rikverc' hodim, pa si me že ujela, baba zmešana.« Vasja Simić - Vasko je komik enovrstičnik. Njegove

šale so kratke kot rafali. Pogosto občinstvo niti ne ve, ali se šali ali misli resno: »Imam veliko potenciala. A ga 'šparam'.« Ali pa: »Ko sem bil majhen, sem mislil, da bom nekoč slaven. Pa sem ostal v Sloveniji.« Ali: »Rad imam živali. Še posebej zrezke.«

Medtem ko je Boštjan Gorenc - Pižama že uveljavljeno ime na sceni slovenske stand-up komedije, je Tomaž Stanovnik šele novinec. Petintrideset-

letnik ustvarja mešanico družinskega in črnega humorja, ker trenira karate, pa zase pravi, da je edini človek, ki je iz zdravstvene blagajne vzel več, kot je vanjo dal. Vasja Simić - Vasko je prvi na slovenski sceni, ki se je lotil enovrstičnih šal, kar je verjetno najtežja stvar v tem poklicu. Čeprav poskuša nekaj novega, ga je občinstvo vzljubilo, kar se je videlo tudi v Murski Soboti. T. K.

filmogled

Vse je jasno

All Is Bright, ZDA, 2013

Režija: Phil Morrison. Igrajo: Paul Giamatti, Paul Rudd, Sally Hawkins, Amy Landecker. Žanr: komična drama.

Za ta predbožični čas kot naročeno prihaja iz treh ameriških produkcjskih hiš komična drama Vse je jasno (All Is Bright), prežeta s človeško toplino v razmerah, ko je življenje skoraj povsem na dnu. Struktura filma pa precej spominja na izdelek Prince Avalanche, ki smo ga pred kratkim predstavili na teh straneh. Zgodba filma Vse je jasno se začne v zasneženi kanadski provinci Quebec. Dennis (Giamatti) prihaja na pogojni izpust iz zapora, kjer je sedel zaradi tatvin, saj je to edino, kar je doslej počel v življenju. Toda ko pride domov, ga čaka neprijetno presenečenje. Njegova soproga Therese (Landecker) ga namreč noče spustiti v hišo, saj je njuni hčerkici Michi povedala, da je njen oče mrtev že eno leto in da naj bi umrl zaradi raka. Čeprav Dennis ženi skuša dopovedati, da bo odslej živel po-

šteno, mu Therese tega ne verjame. A ob tem kratkem obisku Dennis vseeno izve, da si hčerka za božič najbolj želi klavir, saj je nadarjena za igranje, glasbila pa si z mamo nikakor ne moreta privoščiti. Zato se Dennis odloči, da bo Michi priskrbel klavir, pa čeprav bo moral za to pošteno garati. V gostilni poišče nekdanjega prijatelja in zdaj že bivšega tatiča Reneja, ki se odpravlja v New York, da bi tam prodajal božična drevesca. Seveda bi Dennis rad šel z njim, a stvar ni tako enostavna. Ker je samo na pogojnem izpustu, Dennis ne sme zapustiti območja Quebeca, poleg tega še vedno zameri Reneju, ker ga je ta pri zadnjem skupnem ropu pustil na cedilu. To pa še ni vse. Čemerni Dennis namreč ne more sprejeti dejstva, da se bo ravno gobezdavi in lahkomišelnemu Rene oženil z njegovo ženo Therese, seveda ko bo najprej dobil ločitvene papirje od svoje sedanje žene Marie. Kljub omenjenim težavam Dennisu in Reneju uspe priiti v New York, kjer pa ju čakajo novi problemi. Na njunem prostoru nekdo že prodaja božična drevesa, zato na začetku kupcev pri njih ni. Ko se pojavi Rusinja Olga (Hawkins), se zadeve obrnejo na bolje, a Dennis in Rene niti ne slutita, da ju največja težava šele čaka... Film je bolj drama kot komedija. Za komične elemente poskrbijo predvsem majhni spori med sprva molččim Dennisom in bolj optimistično razpoloženim Renejem. Oba Paula, Giamatti in Rudd, igralsko blestita, nekateri filmski recenzenti so zato zelo pohvalili njuno medsebojno kemijo. Prav neverjetno je, kako lahko igra Paul Rudd tako nasprotujoče si vloge, kot sta ti resnejši v filmih Prince Avalanche (delo režiserja Davida Gordona Greena Snežni angeli smo si v soboto lahko ogledali na nacionalni televiziji, op. p.) in All Is Bright, na drugi strani pa se spusti v popolnoma butaste projekte z Willoom Ferrellom in Stevom Carellom, kot bo npr. film Voditelj 2: Legenda se nadaljuje (Anchorman 2: The Legend Continues), ki šele prihaja v naše kinematografe. Režiser filma Vse je jasno Phil Morrison je doslej najbolj zaslovel s filmom Junebug, ki je bil leta 2005 celo nominiran za oskarja. T. K.

Konvencija v Trstu

Tri priznanja za tetovator Dejana Mariča

Po lanskem prvem mestu v kategoriji barvnih realističnih tetovaž je letos slavil v črno-sivem realizmu

Trst je v zadnjih letih redno zbirališče vseh ljubiteljev tetovaž, ki lahko uživajo v mojstrovinah tetovatorjev tako iz Italije kot iz drugih držav. Reden gost na drugi največji prireditvi v Trstu je tudi pomurski tetovator Dejan Marič iz Lipe, ki se iz Italije tudi letos ni vrnil praznih rok. Lani je Marič žirijo, v kateri je med drugim sedel tudi maorski mojster tetovaž Brent McCown, prepričal v kategoriji najboljših barvnih realističnih tetovaž, letos pa je slavil v kategoriji najboljših realističnih črno-sivih.

Naslov najboljšega v črno-sivem realizmu si je zagotovil zadnji dan, ko se je potegoval za priznanje tudi v kategoriji, ki mu je lani prinesla naslov. Po mnenju širšega dela občinstva bi si tudi letos zaslužil eno izmed prvih treh priznanj, toda žirija ni bila njegovega

Dejanova zmagovalna tetovaža na letošnji tržaški konvenciji

FOTOGRAFIJA IZ OSEBNEGA ARHIVA

mnenja. Pri Dejanu posebnega žalovanja ni bilo. »Vedno se seveda prijavim, da bi zmagal, toda tudi če ne, ni nič hudega. Še pomembnejše kot zmaga je to, da ljudje vidijo tvoj trud in ga znajo ceniti, pa čeprav ni nagrajen z enim izmed prvih treh mest. Lani sem v tej kategoriji slavil, letos ne. Morda bom spet drugo leto,« z nasmehom pokomentira odločitev sodnikov.

Že pred prvim mestom pa si je Dejan na drugi dan konvencije zagotovil dve priznanji. V kategoriji barvnih tetovaž je prepričal s portretom Alicea Cooperja in si zagotovil tretje mesto, medtem ko je bil v kategoriji črno-sivih tetovaž tik pod vrhom, na drugem mestu.

»Vsakega priznanja sem vesel, pa če gre za prvo ali tretje mesto. Zmaga v črno-sivem realizmu je seveda posebna, ker je vendarle zmaga, toda tudi druga dosežka mi dajeta dodatno voljo,« pravi Marič, ki je dobil še eno priznanje za svoje delo. Dobil je namreč povabilo na mednarodno konvencijo tetovatorjev v Milano, ki je največja v tem delu Evrope. Nanjo se več let neuspešno prebija veliko domačih tetovatorjev, Pomurci pa bomo med tistimi, ki bodo imeli drugo leto v prestolnici mode svojega predstavnika.

Smiljan Kuhar

Še pomembnejše kot zmaga je to, da ljudje vidijo tvoj trud in ga znajo ceniti, pa čeprav ni nagrajen z enim izmed prvih treh mest.

Namizni tenis

Pucončani so postali jesenski prvaki

Aktualni državni prvaki do celotnega izkupička tudi v Vrtojbi – Druga ekipa Keme presenetila favoriziran Tempo Velenje

S tekmami 9. kroga se je končal jesenski del državnega prvenstva v vseh namiznoteniških ligah. Na gostovanju v Vrtojbi je Kema I premagala ekipo Letrika, s čimer ostajajo Pucončani še naprej na vrhu prvenstvene lestvice. Junak srečanja je bil Bojan Ropoša, ki je zmagal kar trikrat, po enkrat pa sta slavila Mitja Horvat in Dominik Škraban. Za največje presenečenje tega kroga je poskrbela druga ekipa Keme Puconci, ki je ugnala favorizirane Velenjčane. V Zeleni dvorani OŠ Puconci so gledalci lahko videli zanimiv dvoboj, ki so ga domačini začeli presenetljivo dobro. Po zmagah veterana in trenerja Mirka Ungerja, Tomaža Pelcarja (dvakrat) in Gorazda Horvata so povedli kar s 4 : 0, nato pa so gostje po zaslugi Slatinška, ki je bil uspešen dvakrat, in Jazbeca izid znižali na 4 : 3. V odločilnem srečanju je Gorazd Horvat s 3 : 0 ugnal Kljajiča.

Izidi: Letrika Vrtojba – Kema I Puconci 5 : 2 (Petrovčič – M. Horvat 0 : 3, Peršolja – Škraban 0 : 3, Tomše – Ropoša 0 : 3, Peršolja – M. Horvat 3 : 0, Petrovčič – Ropoša 1 : 3, Tomše – Škraban 3 : 2, Peršolja – Ropoša 2 : 3), Kema II Puconci – Tempo Velenje 5 : 3 (Unger – Kljajič 3 : 0, Pelcar – Jazbec 3 : 2, G. Horvat – Slatinšek 3 : 1, Pelcar – Kljajič 3 : 0, Unger – Slatinšek 0 : 3, G. Horvat – Jazbec 1 : 3, Pelcar – Slatinšek 2 : 3, G. Horvat – Kljajič 3 : 0), Zavarovalnica Maribor – Mengeš 5 : 0, Olimpija – Krka 0 : 5, Ptuj – Ilirija 0 : 5.

Mirko Unger je dokazal, da se tudi kot veteran lahko uspešno kosa z mlajšimi. FOTOGRAFIJA NATASA JUHNOV

Vrstni red: Kema I Puconci (42 : 11) in Zavarovalnica Maribor (44 : 14), po 16, Krka, 14, Letrika in Ilirija, po 10, Tempo in Mengeš, po 8, Kema II Puconci, 6, Olimpija, 2, Ptuj, 0.

5. krog 2. SNTL: Križe – Sobota 3 : 5 (Fridrih 3, Kolbl 2), Rakek – Sobota 2 : 5 (Kolbl 3, Fridrih 2). Vodi Šternmatik Cirkovce, 18, 2. Sobota, 16.

4. krog 3. SNTL: Kema III Puconci

– Fužinar Interdiskont 2 : 5 (Zelko 2), Žogica Radgona – Fužinar Interdiskont 0 : 5. Vodi Fužinar Interdiskont, 12, 3. Kema III Puconci, 8, 7. Žogica Radgona, 0.

Po pričakovanju so na prvih treh mestih Pucončani, Mariborčani in Novomeščani, ki bodo v končnici prvenstva medsebojno odločali o naslovu novega državnega prvaka.

Tri bronasta odličja

Na mednarodnem mladinskem in kadetskem prvenstvu v Varaždinu so v moštveni konkurenci tri bronaste medalje osvojili igralci Keme Puconci. V mladinski konkurenci sta bila tretja Patrik Sukič in Damjan Zelko, med kadeti Tilen Vogrinčič in Luka Norčič, med mlajšimi kadetinjami pa združena ekipa Kema-Cirkovci z Nušo Vogrinčič in Danijelo Tomanič.

V tekmi 6. kroga skupine B srednjeevropske superlige v Puconcih pa je Kema z 1 : 6 izgubila proti favorizirani ekipi STK dr. Časl s Hrvaške. Posamični izidi: Ropoša-Sukič – Wang-Japec 1 : 3, Ropoša – Japec 0 : 3, Škraban – Redep 3 : 2, Sukič – Wang 0 : 3, M. Horvat – Japec 1 : 3, Ropoša – Wang 0 : 3, Sukič – Redep 1 : 3.

Milan Jerše

Statistika 3. SNL vzhod

Prvi strelec Roman Gostan iz NK Odranci

Jesenske tekme si je ogledalo 19.280 navijačev – 3,24 zadetka na tekmo

Za nami je jesenski del tekmovanja v 3. SNL vzhod. Medobčinska nogometna zveza Lendava, ki je zelo uspešno vodila prvenstveno sezono, je izdelala statistiko, iz katere lahko razberemo nekaj zanimivih podatkov. Na lestvici premočno vodi Dravinja Kostroj iz Slovenskih Konjic, ki je v 13 tekmah zbrala 35 točk, pri čemer ni doživela nobenega poraza, remizirala pa je le dvakrat. Za šest točk zaostaja drugouvrščena Drava Ptuj, na visokem tretjem mestu pa so Odranci, ki imajo 21 točk. Od drugih pomurskih klubov so se od četrtega do šestega mesta z 20 točkami razvrstili Avto Rajh Ljutomer, Nafta 1903 in Rakičan. Avto Škafar Beltinci (17) je osmi, Tromejnik G-

Sukič (16) deveti, Grad (15) je enajsti, Čarda Martjanci (6), ki je zmagala le enkrat, pa je zadnja, štirinajsta.

Skupno si je srečanja tretjeligaških moštev letošnjo jesen ogledalo 19.280 ljudi ali povprečno 212 na tekmo. Po številu gledalcev vodi Avto Škafar Beltinci, saj so našli obisk 4050 navijačev ali 579 povprečno na vsaki domači tekmi. V tem obdobju je bilo v 13. krogih doseženih 295 zadetkov ali 3,24 povprečno na tekmo. Največ so jih dali Odranci, in sicer 35, najmanj (5) pa jih je prejelo vodilno moštvo Dravinja Kostroj. Na listi strelcev je prvi igralec NK Odranci Roman Gostan, ki je v polno zadel 15-krat, od tega dvakrat iz enajstmetrovke. Izka-

zal se je tudi Damir Čontala (Tromejnik G-Sukič), ki je jeseni dosegel 11 zadetkov, pri čemer je realiziral tudi štiri najstrožje kazni.

Kar zadeva disciplino nogometašev, so ti prejeli skupno 459 rumenih (povprečno 5,04 na tekmo) in 44 rdečih kartonov (0,48 na tekmo). Na vrhu najbolj discipliniranih klubov je s 55 točkami Malečnik, med pomurskimi predstavniki pa sta najvišje Grad (77) na petem in Tromejnik G-Sukič (79) na šestem mestu. Zanimivo je, da imajo po jesenskem delu prvenstva najbolj nedisciplinirano moštvo Ljutomerčani, ki so zbrali kar 128 negativnih točk.

Milan Jerše

Nogomet

Dva Pomurca v reprezentanci

Pučko in Janža tvorca uspeha proti Bolgariji

Za izbrance selektorja Tomaža Kavčiča sta za slovensko reprezentanco do 21 let, ki je v Stari Zagori s 5 : 1 premagala Bolgarijo, igrala tudi naša rojaka Matej Pučko (Luka Koper) in Erik Janža (Domžale).

Nogometni trenerji ODNT Lendava in DNT Murska Sobota so se udeležili izobraževalnega seminarja v Varaždinu, na katerem je sodelovalo več kot sto nogometnih trenerjev iz Slovenije in Hrvaške. O programiranju trenajznega procesa in uporabi sociograma je predaval trener Slaven Belupa iz Koprivnice Mladen Frančič, ki je deloval v Iranu, Arabskih emiratih ter v nogometnih klubih Varteks in Medžimurje.

17. (zadnji jesenski) krog lige U-15 vzhod: Pobrežje – Farmtech Veržej 1

: 6 (1 : 2; Lebar in Nemeš po 2, Belcl, Kolmanič). Vodi Maribor Branik, 49, 4. Farmtech Veržej, 34.

Iz statistike jesenskega dela 2. MNL Lendava: v 11 krogih so nogometaši dosegli 217 zadetkov, kar je 4,34 povprečno na tekmo. Podeljenih je bilo 199 rumenih in 13 rdečih kartonov. Vsa srečanja je spremljalo 3.645 gledalcev ali 73 na tekmo. Z največjim obiskom se lahko pohvali NK Graničar, saj si je njihove dvoboje ogledalo 500 navijačev. Na listi strelcev vodi z 11 zadetki Dejan Gostan, drugi je Arpad Marton (oba NK Mostje), 10, Damjan Balažič (Veterani Turnišče), Benjamin Markoja in Boris Panič (oba Renkovci) pa so bili uspešni 7-krat. Najbolj discipliniran je NK Veterani Turnišče.

Milan Jerše

teden v številkah

Plavanje

Tekmovanje mladih, Lenti na Madžarskem (60 plavalcev iz Slovenije in Madžarske): 1. Eszter Horvath na 100 m prosto, 100 m hrbtno in 66 m delfin ter v štafeti 4 krat 33 m, 2. Eszter Horvath na 100 m prsno, 4. Tomka Gergely (oba DOŠ Lendava) na 100 m hrbtno, 6. Tomka Gergely na 100 m prsno.

Pikado

2. kolo Regijske lige Goričko: Friend's team Sv. Jurij – Trnjar G. Slaveči 11 : 5, Klement Grad – R-club G. Slaveči 9 : 7, Balonček Ženavljje – Goričanec Radovci 3 : 13, Zvonari Kovačevci – Rajsar Grad 11 : 5, Pančor XL Domajinci – Špilak Bodonci 10 : 6. Vrstni red: Goričanec Radovci, Zvonari Kovačevci in Klement Grad po 6. 2. rang turnir, Sv. Jurij: 1. Milan Maček

(Rajsar Grad), 2. Daniel Ferko (Goričanec Radovci), 3. Lejo Šarkezi (Trnjar G. Slaveči).

2. kolo 1. Občinske lige Križevci: Boreški veterani – MRD Shooters 2 : 8, LO-KO Kauboyši – Gabrijelov barček 2 : 8, Naš ovinek – Kasač Veržej 6 : 4, Boosters – LO-KO bar Baza 8 : 2. Vrstni red: Boosters Križevci, Gabrijelov barček Vuča vas in Naš ovinek Logarovci po 6.

2. liga: Grabe II – MRD Kapučinke 6 : 4, Slikopleskarstvo Klement – Berkovci 1 : 9, Taxi bar Frč – Bučecovci 6 : 4, Grabe I – Bunčke cvrle 9 : 1. Vrstni red: Berkovci in Grabe I, po 6, Bučecovci, 3.

Lokostrelstvo

Slovenski pokal FITA, Ajdovščina (149 tekmovalcev iz 26 klubov) – ukrivljeni lok, kadeti: 4. Lars Somi (L.K Lendava), 547.

Bovling

1. krog zimske lige Lendava: 1. Dušan Radakovič, 834, 2. Tibor Könye, 816, 3. Ladislav Bagladi, 805.

Košarka

Srečanje veteranov, Lendava: Lindau – Kropa 65 : 49. Najboljši strelec domačinov: Iztok Feher z 19 točkami.

Odbojka

Vrstni red po 2. turnirju starejših deklic v Puconcih: 1. OK Murska Sobota, 2. OK Benedikt, oboje po 4 točke, 3. OK Kema Puconci, 4. OK Lendava, oboje po 2 točki.

Pripravil Milan Jerše

pomurje.si
BOLJŠA STRAN SPLETA

Mali nogomet

Videm pred Suhim Vrhom

Slovenska ves vodilna v mednarodni veteranski ligi

Zaostala tekma 13. kroga Pomurske lige: Videm – Čarda Martjanci 7 : 3. Končna lestvica jesenskega dela: 1. Bulls Apače-Crnci, 30, 2. Videm, 27, 3. Suhi Vrh, 26.

Zaostala tekma Mednarodne veteranske lige: Slovenska ves – ŠRD Tromejnik Oldys 3 : 2. Končna lestvica jesenskega dela: 1. Slovenska ves, 21, 2. All Stars Monošter, 19, 3. NK Grad, 17, 4. ŠRD Gornji Slaveči, 15, 5. KMN Večeslavci, 13, 6. ŠRD Tromejnik Oldys, 9, 7. ŠD Srebrni breg, 7, 8. Gornji Senik, 4, 9. KMN Domanjševci, 0.

Statistika lige Zahodno Goričko – najboljši strelci: 1. Nikolas Buček

Huber (KMN Grad), 23, 2. Matej Unger (ŠD Bodočnost Fikšinci), 14, 3. Mitja Kolmanko (KMN Jezero Krašči) in Uroš Skledar (ŠD Kruplivnik), po 13. Najbolj disciplinirana moštva: 1. ŠD Sveti Jurij in ŠRD Gornji Slaveči, po en zelen karton, 3. ŠD Gerlinci, dva zelena kartona.

Mednarodni turnir osnovnih šol, Monošter: 1. OŠ Oriszentpeter, 2. OŠ Monošter, 3. DOŠ I Lendava, 4. Körmend. Izidi Lendavčanov: DOŠ I Lendava – Oriszentpeter 0 : 2, Monošter – DOŠ I Lendava 4 : 1, DOŠ I Lendava – Körmend 2 : 1.

M. J.

Uspešna sezona pomurskih modelarjev

Ostajajo v slovenskem vrhu

Izkazali so se tudi v svetovnem pokalu, kjer je Miha Lemut med mladinci na visokem četrtem mestu

Letošnjo sezono so sklenili tudi letalski modelarji s prostoletičnimi modeli. Na dveh tekmovanjih, ki sta potekali na nekdanjem letališču pri Vipavi, je sodelovalo 33 tekmovalcev iz 12 klubov, med njimi tudi sedem pomurskih. Na pokalu Primorske, zadnji letošnji tekmi za pokal Slovenije, sta se med domačimi modelarji z drugim in tretjim mestom najbolj izkazala Eva in Miha Rauch iz Društva modelarjev Pomurja, ki sta nastopila v kategoriji malih jadralnih modelov F1H. Enako sta se uvrstila tudi na državnem prvenstvu.

Ob koncu sezone so v Vipavi razglasili tudi najboljše v skupni uvrstitvi celoletnega ciklusa tekmovanj za slovenski pokal. Med pomurskimi modelarji je najvišji uvrstitvi v kategoriji večjih jadralnih modelov F1A dosegel Jernej Jurhar iz Društva modelarjev Pomurja, ki je bil drugi v mladinski konkurenci in tretji v skupni razvrstitvi. Miha Lemut je bil med mladinci četrti in skupno sedmi, Boštjan Bagari in Jože Titan (oba Aeroklub Murska Sobota) pa sta bila v absolutni konkurenci peta in deseta. V kategoriji F1H je ob koncu leta Eva Rauch zasedla tretje, Miha Rauch pa četrto mesto.

Že prej je bila končana sezona tekmovanj v svetovnem pokalu. Med mladimi slovenskimi modelarji je bil najboljši Miha Lemut s četrtem mestom v končni razvrstitvi mladincev v kategoriji F1A, medtem ko je bil Vladi-

Najboljši mladinci v slovenskem pokalu: levo je drugouvršeni Jernej Jurhar. FOTOGRAFIJA IZ KLUBSKEGA ARHIVA

mir Sičov, prav tako član Društva modelarjev Pomurja, deveti na svetu v kategoriji modelov z motorjem s kratotrajnim delovanjem F1C. Za pomur-

skimi modelarji je tako uspešna sezona, ki jo je slovenska reprezentanca, v kateri sta bila tudi Črt Šiftar iz društva Štart in Miha Lemut (Društvo mode-

larjev Pomurja), poleti kronala z naslovom ekipnih evropskih mladinskih prvakov v kategoriji F1A. Milan Jerše

V soboto, 30. novembra, ob 10.30 bo v Krogu adventni tek v okviru 1. Adventnega pokala 2013. Kategorije: člani (6 do 8 km), članice (4 do 6 km), pionirji U-12 (600 do 1500 m), adventne štafete (mešana štafeta). Organizator: ŠKTD Kroške tikvi. Informacije: 041 478 775, e-mail: adventni.pokal@gmail.com.

Več informacij o prireditvah in vadbi na www.migajznami.si, kjer lahko tudi opišete svojo prireditev ali vadbo.

kdaj, kaj, kje

Sobota

Od 9. do 13. ure v stari telovadnici OŠ I Murska Sobota sejem rabljene smučarske opreme SK Prekmurje.

Ob 17. uri v športni dvorani OŠ I Murska Sobota tekma 7. kroga 2. SKL: Radenska Creativ Sobota – Lastovka Domžale.

Ob 19. uri v športni dvorani Radenci rokometni derbi 2. DRL: Arcont Radgona – Pomurje.

Ob 20. uri v športni dvorani OŠ I Murska Sobota tekma 11. kroga 1. DOL: Panvita Pomgrad – GO Volley.

Nedelja

Ob 11. uri ob ribniku v Gradišču 3. dirka za slovenski pokal v ciklokrosu KK Tropovci.

Torek

Ob 20.30 v športni dvorani OŠ I Murska Sobota povratna tekma 4. kroga slovenskega pokala v košarki: Radenska Creativ Sobota – Maribor Nova KBM.

Prvi državni rangturnir v pikadu

Najuspešnejša je bila ekipa Top Gun Grlava

Iz njihovih vrst sta tudi zmagovalca Leon Mertük in Nataša Krajnc

V dvoranah Spartakusa v Murski Soboti je potekal prvi državni rangturnir v pikadu, na katerem je sodelovalo 72 tekmovalcev in tekmovalk iz vse Slovenije, ki so zastopali 25 klubov. Nastopali so tako moški kot ženske, ki so se merili v petih disciplinah. To so: ženske in moške dvojice 501 MO, ženske posamezno in moški posamezno v kategoriji A 501 DO ter skupno v kategorijah B in C 501 DO.

Med moškimi je zmagal Leon Mertük pred Andrejem Gorjakom (oba Top Gun Grlava), tretji pa je bil Darko Majcenovič (Mlinček Ptuj). Peto mesto si je delil Dejan Škafar, sedmo pa Peter

Antolin (oba Friend's team, Ižakovci). V skupnem seštevku vodi z 51 točkami Leon Mertük, drugi je Darko Majcenovič, 46,5, tretji pa Andrej Gorjak, 46. Moški B in C: 1. Ladislav Vüroš (Top Gun Grlava), 2. Zoran Ogrinc (Jack bar Maribor), 3. Božo Lipovšek (Osmica Velenje). Skupno: 1. Zoran Ogrinc, 2. Ladislav Vüroš, oba po 60, 3. Marjan Šket (Amater Poljače), 51.

Med ženskami je bila prva Nataša Krajnc (Top Gun Grlava), druga je Branka Špec (Amater Poljčane), tretja pa Mojca Škafar (Top Gun Grlava). Skupno: 1. Nataša Krajnc, 33,5, 2. Branika Špec, 25,5, 3. Mojca Škafar, 18.

Nataša Krajnc je slavila tudi v ženskih dvojicah, skupaj z Jasno Bezjak (Divje mačke Ptuj). Drugo mesto sta zasedli Branka Špec (Amater Poljčane) in Sabina Majcen (Top Gun Grlava), tretji pa Lila Copot (Top Gun Grlava) in Tjaša Vrčkovnik (Dart Team Pumpas Ravne na Koroškem). Moške dvojice: 1. Damjan Pilinger (Mlinček Ptuj)-Marjan Šket (Amater Poljčane), 2. Dani Maluz (Picerija Petrišič Pišce)-Darko Majcenovič (Mlinček Ptuj), 3. Ludvik Kiraly (Top Gun Grlava)-Sašo Kopše (Strela Velenje). Naslednji državni rangturnir bo 18. januarja v Zdravilišču Radenci. Milan Jerše

Na najvišji članski stopnički Žiga Šendlinger (desno) in Grega Novak. FOTOGRAFIJA IZ KLUBSKEGA ARHIVA

50. pokal Nagaoke v judu

Dvojna zmaga Šendlingerja

Ljutomerčan prvi med člani in mlajšimi člani

V Ljubljani je potekalo že tradicionalno tekmovanje za 50. pokal Nagaoke, na katerem je nastopilo 231 judoistov iz Italije, Srbije, BiH, Makedonije, Bolgarije, Rusije, Madžarske, Hrvaške, Avstrije in Slovenije. V zelo močni mednarodni konkurenci so se izkazali predstavniki TVD Partizana Ljutomer, ki so med 33 klubi in desetih držav zasedli sedmo mesto.

V posamični konkurenci je blestel Žiga Šendlinger, ki je v kategoriji do 60 kg zmagal tako pri članih kot mlajših članih do 23 let, s čimer je osvojil kar dve zlati medalji. Njegov klubski kolega Grega Novak je v isti kategoriji zasedel drugo mesto pri članih. Srebrno medaljo so prejeli še Kaja Čeh (do 57 kg) pri mlajših članicah, kadetinja Hana Prelog (do 57 kg) in kadet Nar-

sej Lackovič (do 90 kg). Dobitniki bronastih odličij pa so: kadet Uroš Vozlič (do 60 kg), mlajša članica Hana Prelog (do 57 kg), mlajša člana Grega Novak (do 60 kg) in Narsej Lackovič (do 90 kg) ter članica Kaja Čeh (do 57 kg). Pri članih (do 90 kg) je bil tretji tudi Marko Žgajner (Beltinci).

Poleg tega so Ljutomerčani zasedli še več četrtilnih in petih mest, kar je gotovo velik uspeh, saj so se na tekmovanju pomerili s številnimi prekaljenimi judoisti in judoistkami iz Evrope. Izjemni dosežki ljutomerskih judoistov in judoistk so plod večletnega vztrajnega in požrtvovalnega dela pod vodstvom neutrudnega trenerja Aleša Vrbaniča, ki od lanskega leta kot predsednik vodi Športno zvezo Ljutomer. Milan Jerše

Top Gun Grlava se ni izkazal le z najuspešnejšimi tekmovalci, ampak tudi z organizacijo državnega turnirja. FOTOGRAFIJA NATASA JUHNOV

Državne odbojgarske lige

Le za hip obetavnije

Fužinarja z Raven ugnali že v dobri uri in četrt – V igri še vedno preveč nihanj

Po slabših predstavah v nekaj zadnjih tekmah so odbojkarji Panvite Pomgrada na domačem parketu v 9. krogu prve državne lige s 3 : 0 (13, 24, 19) premagali Fužinar Metal Ravne. V športni dvorani OŠ I Murska Sobota sta pred 150 gledalci sodila David Gril (Limbuš) in Mojca Tovornik (Maribor).

je zdaj celo vprašljiva njihova uvrstitev v modro skupino. Vsekakor bodo morali v nadaljevanju prvenstva zaigrati mnogo bolj prepričljivo. Po gladko dobljenem prvem nizu so namreč v drugem nerazumljivo popustili, kar se je ponovilo tudi v tretjem nizu. V četrtem nizu so se Sobočani vrnili v

Banfi, Salaj 9, Donša 1, Frumen 7, Sakovič 20, Kadiš 12.

Pucončanke so povsem zaslužno odnesle vse tri točke, ki so jih zadržale na drugem mestu prvenstvene lestvice. To je bila posledica dobrega serviranja, z začetnimi udarci pa sta domači sprejem lomili zlasti Ana Pra-

Andrej Tot (ob mreži) je bil v tekmi proti Fužinarju med boljšimi domačimi igralci. FOTOGRAFIJA JURE ZAUNEKER

Panvita Pomgrad: Ajlec, Pavlovič 13, Pelemiš 14, Čolović, Vrabl, Miličević, Flisar 6, Topovšek, Bogožalec 19, Tot 13, Grabar, Drvarič.

Fužinar Metal Ravne: Stravnik, M. Jež, Šavc, Ciganović 7, Radjenović, J. Jež 12, Sobočan, Taylor Gerald 17, Češnjak, Valentan 5, Abraham 3, Libnik.

Začetek tekme je bil za domačine dokaj obetaven, saj so že ob prvem tehničnem odmoru povedli z 8 : 3, v nadaljevanju pa so imeli ves čas veliko prednost, ki je niso več izpustili iz rok. Tako so dobili prvi niz brez večjih težav, pri čemer so gostje osvojili le 13 točk. Toda že v prvem delu drugega niza so Ravenčani prikazali boljšo igro in vodili vse do 17 : 16. Šele pri 18 : 17 so Sobočani prvič povedli, toda gostje so vedno znova uspeli izid izenačiti. Šele v podaljšku so po asu Pavlovića gostitelji zmagali s 26 : 24. To je bilo dobro svarilo za domačine, ki so odločneje zaigrali v tretjem nizu, kar se jim je kmalu obrestovalo. Ob drugem tehničnem odmoru so povedli s 16 : 10 in to prednost obdržali vse do končnice. Po močnem udarcu Flisarja so ta niz dobili s 25 : 19 in se po uri in 20 minutah veselili zaslužene zmage.

Preostali izidi: Šoštanj Topolšica – Astec Triglav 3 : 0, GO Volley – Lunos Maribor 1 : 3, Krka – Calcit Volleyball 1 : 3.

Sobočani potegnili kratko

10. krog: Šoštanj Topolšica – Panvita Pomgrad 3 : 2 (-17, 21, 22, -17, 11). V športni dvorani Šoštanj sta pred 150 gledalci sodila Valentar (Prevalje) in Štumpfelj (Mežica).

Šoštanj Topolšica: Ivartnik, Zupanc 30, Lipovac 13, Bojinović 4, Port, Kumer 1, Boženek 7, Pavič 3, Menih, Kozelnik, Uršič 6.

Panvita Pomgrad: Ajlec, Pavlovič 11, Pelemiš 18, Čolović 2, Vrabl, Flisar 10, Topovšek, Bogožalec 22, Tot 12, Grabar, Drvarič, Ratkai.

Varovanci Dejana Fujsa so spet igrali po sistemu topla-hladno, na koncu pa morali priznati poraz, po katerem

igro in izid v nizih izenačili na 2 : 2, a bili nato v petem nizu bolj ali manj nemočni.

Drugi izidi: Fužinar Metal Ravne – Calcit Volleyball 0 : 3, Krka – Salonit Anhovo 1 : 3, GO Volley – Astec Triglav 2 : 3. Vrstni red: Calcit Volleyball, 23, Salonit Anhovo, 21, GO Volley, 16, Lunos Maribor in Panvita Pomgrad, po 15, Šoštanj Topolšica in Fužinar Metal Ravne, po 9, Krka, 7, Astec Triglav, 5.

Pari 11. kroga: Panvita Pomgrad – GO Volley (sobota ob 20. uri), Šoštanj Topolšica – Fužinar Metal Ravne, Lunos Maribor – Krka, Salonit Anhovo – Calcit Volleyball.

Brez možnosti proti ACH Volleyu

V prvi četrtfinalni tekmi slovenskega pokala so se odbojkarji ACH Volleya poigrali s Panvito Pomgradom, ki je pred sezono veljala za resno kandidatko za ligaški finale. Izid je bil 3 : 0 (13, 17, 19). Ljubljancani so blesteli z učinkovitim napadom (58 odstotkov) in čvrsto igro ob mreži (15 blokov), tekmečem pa ni pomagal niti boljši sprejem. Točke: Čuk 15, Rašič in Vidič po 11, J. Pokeršnik 9, Flajs 7, Ropret 2; Bogožalec 9, Pavlovič 8, Flisar 5, Pelemiš 4, Tot 3, Čolović 2. Drugi izidi: Črnuče ACH I – Calcit Volleyball 0 : 3, GO Volley – Salonit 3 : 0, Šoštanj Topolšica – Lunos Maribor 3 : 2.

Pucončanke vztrajajo pri vrhu

V 7. krogu 1. DOL za ženske je Kema Puconci dosegla pomembno zmago s 3 : 1 (-20, 18, 19, 20) na gostovanju v Koprju. Pred 80 gledalci v športni dvorani OŠ Koper sta sodila Atanasov (Kranj) in Klinar (Žirovnica).

Luka Koper: Barič 17, A. Lucas, Jančar, Kušar, Ferlinc 4, D. Lucas 13, Lovšin 12, Gojčić Vedlin, Korošec 2, Pušnik, Kaker 11, Flego 3.

Kema Puconci: Koler, Praprotnik, Flisar 6, Vidonja, Franko, Škraban 14,

Odbojkarice Kema Puconci še naprej navdušujejo s prikazanimi igrami v družini prvoliigašic. Tokrat so bile njihova žrtev Koprčanke. Tudi v naslednjem krogu gostujejo, tokrat pri vodilni ekipi Formisa iz Rogoze, kateri so morale priznati premoč že na domačem parketu.

protnik Flisar in Sara Sakovič, najučinkovitejša igralka tekme. Po prvem izgubljenem nizu se je slika v drugem nizu obrnila. Koprčanke so zaostajale od začetka do konca niza. V nadaljevanju so sicer vzpostavile ravnotežje, a po zaostanku 14 : 15 dovolile Prekmurkam tri zaporedne točke, kar je bilo odločilno za zmago v tretjem nizu. V četrtem nizu sta bili ekipi izenačeni pri 14. točki, pozneje pa so pobudo prevzele gostje, ki so v končnici povsem zlomile domač odpor.

Preostali izidi: GO Volley – Formis 0 : 3, UOK Vital Ljubljana – Zgornja Gorenjska 3 : 1, Aliansa – Braslovče 1 : 3. Vrstni red: Formis, 18, Kema Puconci, 15, Braslovče in UOK Vital Ljubljana, po 13, GO Volley, 9, Luka Koper, 7, Aliansa, 5, Zgornja Gorenjska, 4. Pari 8. kroga: Formis – Kema Puconci, Luka Koper – Braslovče, Aliansa – Zgornja Gorenjska, UOK Vital – GO Volley.

6. krog 2. DOL vzhod za ženske: M. Sobota – Mozirje 1 : 3 (24, -18, -21, -20). Vodi Kajuh Šoštanj, 17. 6. M. Sobota, 6. 6. krog 3. DOL vzhod za ženske: Pohorje Volley – ZM Ljutomer 1 : 3 (-11, -24, 22, -18). Vodi Nova KBM Branik II, 18. 6. ZM Ljutomer, 9.

Milan Jerše

teden v številkah

Badminton

1. kolo odprtega prvenstva Škotske, Glasgow: Iztok Utroša (Slovenija) – Lucas Corvee (Francija) 9 : 21, 19 : 21.

Pozivni A-turnir, Kungota – moške dvojice: 1. Miha Horvat-Iztok Utroša; ženske dvojice: 1. Nika Koncut-Sabina Magyar; mešane dvojice: 1. Nika Koncut (vsi Mladost Lendava)-Kek Jamnik (Medvode), 2. Sabina Magyar (Mladost Lendava)-Matevž Bajuk (Mirna).

Mednarodni mladinski turnir, Bagod na Madžarskem (40 tekmovalcev) – U-11: 3. Alex Gerič; U-13: 7. David Jožef Horvath, oba BK Mladost Lendava.

Dvoranski hokej

Prvi turnir mednarodne Interlige, Budimpešta: Suroksar (Madžarska) – Lipovci 6 : 3 (Dominik, Martin in Robert Mesarič), Olcote – Lipovci 0 : 9 (Boštjan Stanko 4, Dominik Mesarič in Franc Maučec po 2, Martin Mesarič), M. Toplice – Rača (Slovaška) 2 : 12, M. Toplice – Šenkvice (Slovaška) 0 : 7.

Rokoborba

Zadnje kolo 1. avstrijske lige: Söding – Höting 37 : 23. Za zmagovalno ekipo sta nastopila tudi člana RD Sobota Jure Kuhar in Dejan Šernek. Prvi je v prostem slogu z 9 : 1 premagal Unterwurzacherja, v grško-rimskem slogu z 8 : 0 Müllerja, drugi pa je v grško-rimskem slogu s 4 : 6 izgubil proti Nagyu. Rokoborci Södinga so zasedli končno peto mesto.

Judo

Mini Nagaoka 2013, Ljubljana (tekmovalci iz štirih držav) – starostna skupina 2002 in 2003: 1. Blaž Kuplen, 3. David Žido in Vid Lunežnik, oba JK Murska Sobota.

Mednarodni turnir, Jennersdorf: 1. ml. deklica Tamara Ferencek (do 34 kg), 2. ciciban Luka Žerdin (do 34 kg) in st. dečko Nejc Mlinarič (do 50 kg), 3. ml. dečko Nino Imrec (do 42 kg), ciciban Gašper Zadravec (do 42 kg) in st. dečko Jure Markoja (do 60 kg), vsi JK Lendava.

Karate

3. državna pokalna tekma do 18 let, Kanal ob Soči (350 tekmovalcev iz 40 klubov) – športne borbe: 1. st. dečko Sami Skotnik (do 40 kg), 2. ml. dečko Nejc Skotnik (do 35 kg), oba KK Radenci, mladinka Melisa Novak (do 48 kg), 3. st. dečka Vid Veren Hochstetter (do 45 kg) in Mario Goubar (do 50 kg) ter ml. deklica Marina Goubar (nad 40 kg). Kate, ekipno kadeti 2. (An Šiplič, Janez Mlinarič, Timotej Rogač), 3. malčice (Taja Hraščanec, Ela Škalič, Živa Kovač), vsi KK M. Sobota.

Rokomet

9. krog 1. B-lige za ženske: Millennium – Antrum Sežana 19 : 25 (12 : 14). Vodi Ljubljana, 16, 9. Millennium, 4. 8. krog 2. DRL: Pomurje – Koper 2013 27 : 44 (David Petraš 9, David Gerič 5), Alples Železniki – Arcont Radgona 25 : 23 (Igor Petrovič 7, Matej Ivanek 6, Matevž Žunič 5). Vodi Koper 2013 (14), 9. Pomurje (6), 10. Arcont Radgona (5).

Strelstvo

2. turnir državne članske A-lige z različnim orožjem, Ljubljana: 6. Turnišče, 1159; posamično: 6. Žan Kelenc (Črenšovci), 450,6 (390). 1. B-liga: 1. Jezero Dobrovnik, 1164, 2. Gančani, 1153, 4. Janko Jurkovič, 1147; posamično: 1. Peter Somogy (Dobrovnik), 396, 3. Mitja Črni (Gančani), 391, 5. Franc Car (Dobrovnik), 388.

2. liga Severovzhod, Črenšovci: 1. Turnišče II, 1139, 2. Tišina II, 1129, 3. Ormož II, 1125; posamično: 1. Gregor Maučec, 388, 2. Aljoša Draškovič (oba Turnišče II), 385, 3. Alex Rozman (Radgona), 382.

2. turnir za mladince: 1. Žan Kelenc (Črenšovci), 390, 4. Tadej Žalik, 384, 5. Jaka Maučec (oba Turnišče), 381;

ekipno: 2. Turnišče, 1146, 3. Črenšovci, 1143. Mladinke: 6. Tamara Črni (Gančani), 378. Kadeti, ekipno: 1. Ljutomer, 1118; posamično: 2. Sandra Kaučič, 3. Nuša Špindler (obe Ljutomer), po 380.

2. turnir državne pionirske lige, Trbovlje – pionirji: 4. Mario Klemenčič (Radgona), 178; ekipno: 4. Turnišče, 496. Pionirke: 4. Nika Horvat, 176, 7. Katja Kavaš (obe Črenšovci), 174; ekipno: 1. Črenšovci, 517.

2. krog regijske lige: M. Sobota – Andrejci 1057 : 1048, Radgona – Gederovci 1047 : 1053, Cankova – Janko Jurkovič 1023 : 1070, Domajinci – Bakovci 1084 : 1099, Mesto Ljutomer – Gančani 1016 : 1004. Vrstni red: Bakovci, 6, Domajinci in M. Sobota, po 4. Posamično: Goran Maučec (Bakovci), 738, Milan Svetec (Radgona) in Branko Car (Domajinci), po 735.

Košarka

6. krog 2. SKL: Elektro Gorenjska prodaja – Radenska Creativ Sobota 86 : 82 (Davorin Škornik 22, Tadej Horvat 21, Bine Barbarič 20). Vodi LTH Castings Škofja Loka, 12, 10. Radenska Creativ Sobota, 8.

1. krog mini pokala Spar za st. dečke U-14: Radenska Creativ Sobota – Lastovka Domžale 77 : 48 (Erik Čerņela 14, Izak Jurjevčič in Filip Vrbnjak po 12).

3. krog Pomurske lige: Lindau Lendava – Paloma-Alfa Sladki Vrh 65 : 78, Sobota – PŠK Ljutomer II 88 : 63, Sv. Ana – Radenci 53 : 79. Vrstni red: Paloma-Alfa Sladki Vrh in Radenci po 6, Sobota, 5.

Kegljanje

9. krog državnih lig – 1. B-liga: Kočevje – Radenska 1 : 7 (3181 : 3316). 1. B-liga (Ž): Šoštanj – Radenska 4 : 4 (3035 : 3088). 2. liga vzhod: Miklavž – Nafta 6 : 2 (3190 : 3125). 2. liga vzhod (Ž): Komcel – Nafta 2 : 6 (2810 : 2880). 3. liga vzhod: Ruše – Radenska II 5 : 3 (3199 : 3196).

12. Martinov pokal upokojencev, Radenci: 1. Radenci I, 2. G. Radgona, 3. Lendava; posamično: 1. Dušan Radakovič, 556, 2. Zlatko Kuk (oba Lendava), 538, 3. Franc Praprotnik (Radgona), 537.

Ciklokros

Tekmovanje za slovenski pokal, Leditne pri Idriji – mladinci: 8. Žiga Horvat; člani nad 40 let: 6. Andrej Štajer, 7. Alojz Horvat; dečki: 3. Uroš Bagari (vsi KK Tropovci). Skupno, mladinci: 8. Žiga Horvat; člani nad 40 let: 7. Andrej Štajer, 8. Alojz Horvat; dečki: 3. Uroš Bagari.

Tenis

Odprti turnir za igralce od 8 do 11 let, Ljubljana: 1. Anamari Žnuderl, 3. Tine Čuk, 5. do 8. Filip Zver, vsi TŠ Jakopi na M. Sobota.

Šah

Državna članska liga, Maribor – 1. kolo: Radenska Pomgrad – Rokada Lendava 5 : 1 (Cigan, T. Gruškovnjak, Lazar in Buzeti po 1, Ruck in Ribli po 0,5; A. in T. Horvath po 0,5), Branik MB – Ptuj 4 : 2, Krka – ŽŠK Maribor 1,5 : 4,5, Triglav Krško – Vrhnika 3 : 3. 2. kolo: Ptuj – Radenska Pomgrad 2,5 : 3,5 (Gjuran in T. Gruškovnjak po 1, Ruck, Ribli in Lazar po 0,5), Nova Gorica – Rokada Lendava 4 : 2 (A. in T. Horvath po 1), ŽŠK Maribor – Branik MB 5 : 1, Vrhnika – Krka 2,5 : 3,5. 3. kolo: Radenska Pomgrad – ŽŠK Maribor 2,5 : 3,5 (Ribli 1, Ruck, Cigan in T. Gruškovnjak po 0,5), Rokada Lendava – Ptuj 1,5 : 4,5 (A. Horvath, Vidič in Nerat po 0,5), Branik MB – Vrhnika 4 : 2, Triglav Krško – Nova Gorica 3 : 3. Trenutni vrstni red: 1. ŽŠK Maribor, 13, 2. Radenska Pomgrad, 11, 3. Branik MB, 9, 9. Rokada Lendava, 4,5.

9. hitropotezni turnir ŠK Branik Maribor (30 igralcev): 1. Marjan Črepnan (Podpeč), 10, 3. Matej Titan (Radenska Pomgrad), 8,5.

Pripravil Milan Jerše

pén

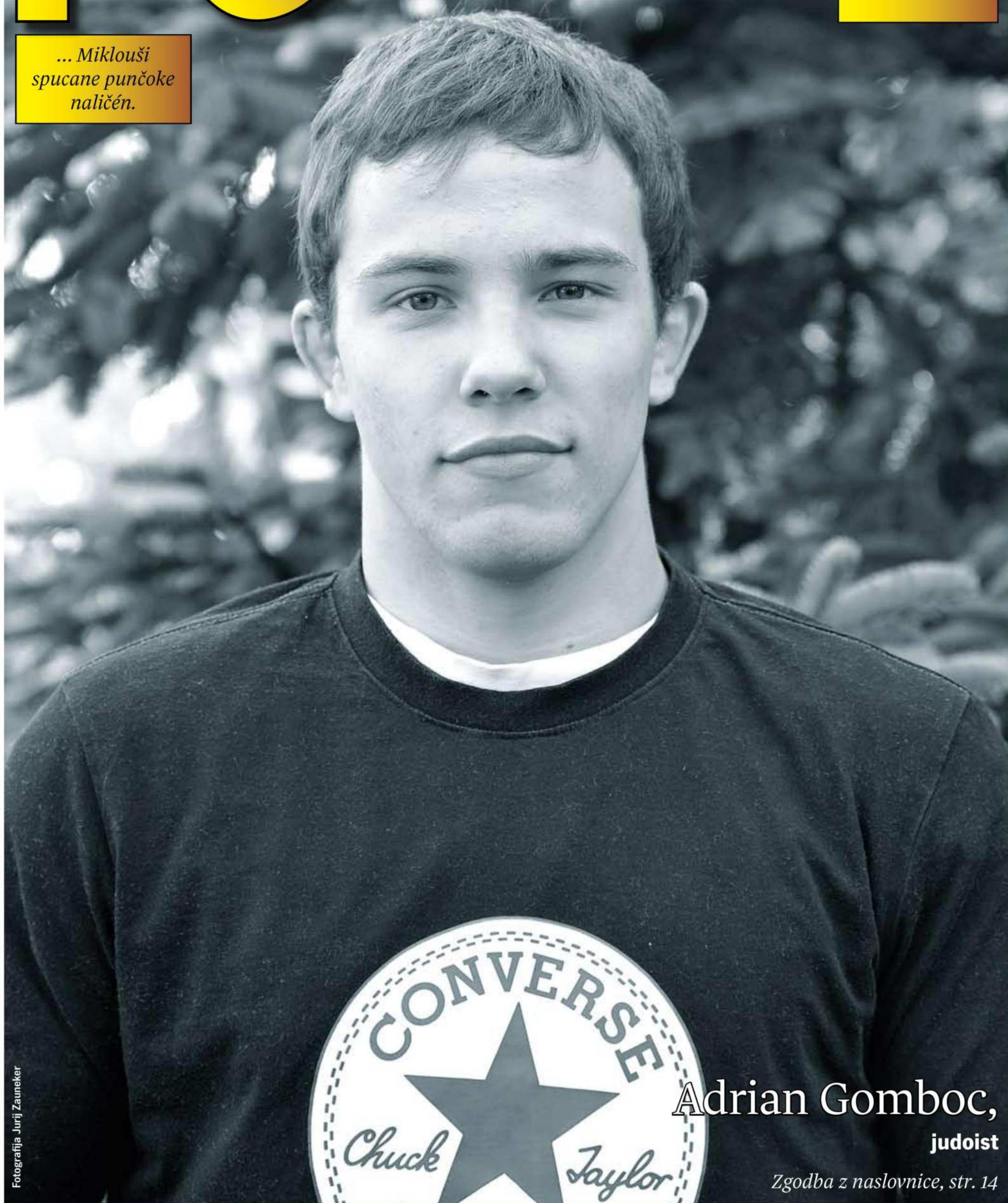
VESTNIKOV
MESEČNIK

četrtek

28. 11. 2013

225. številka

... Miklouši
spucane punčke
naličen.

Fotografija Jurij Zauneker

Adrian Gomboc,
judoist

Zgodba z naslovnice, str. 14

Spoštovane bralke, spoštovani bralci! Pred vami je predzadnji izvod letošnjega Péna.

Tudi tokrat je bogat z zanimivimi zgodbami, dogodki, pričevanji in razmišljanji.

Ravno pravšnjimi za te mrzle dni, ko jesen prehaja v zimo, ko »prehodne« jope zamenjujemo z bundami. Sicer pa naj vam vreme ne pokvari razpoloženja. Prihajajo dobri možje in takrat, ko bomo že v pričakovanju skoka v novo leto, boste v rokah držali nov »pénovski« zapis časa.

Takšnega, kakršnega znamo spisati samo mi, ki zgodbe zapišemo, in vi, ki jih ustvarjate.

Modni trendi 2014

Dušan Radič, Vanek iz Zamurjen-
cev, ki so na sceni že dvajset let, je
končno naredil izpit za kolo. Njegov
skrbni ati se je izkazal in mu za da-
rilo kupil trenutno najmodernejše
kolo. Da se njemu najljubši otrok na
poti v šolo in na številne prostovolj-
ne aktivnosti ne bi preveč utrudil, je
izbral takšnega na električni pogon.
Vaneka smo že lahko srečali na sobo-
ških ulicah, kjer se razkazuje skupaj
s svojo novo pridobitvijo prepričan,
da bo spomladi vožnja s kolesom na
električni pogon pravi modni hit.
Ker prehitava spomladanske modne
usmeritve, so ga kljub skrbno zape-
temu kombinezonu virusi že položili
v posteljo.

-ju-

Korenine se posušijo zadnje

Nogometni zvezdi Borut Semler (levo) in Mitja Mörec, nekoč perspektivna
Murina nogometaša, sta na svoji nogometni poti okrog sveta trenutno v
barvah kazahstanskega prvoligaša FC Kaisar, ki je po zaslugi njune dobre
igre prvak Premier lige Kazahstana. Steber obrambe Mörec in realizator
Semler sta si pošteno dvignila ceno in ni rečeno, da se prihodnje leto ne
bosta vrnila h koreninam in kapitalske presežke investirala v ponoven
razcvet svojega prvega kluba. Če je lahko uspelo FC Kaisariju, zakaj ne bi
moglo znova tudi Muri, se sprašujeta.

-bo-

Kdor poje, dobro misli

Vrhunski mednarodno priznan strokovnjak za geoter-
malno in druge obnovljive vire energije dr. Peter Kralj iz
Gornje Radgone je tudi duhovit in prebrisan človek. Svoji-
ma običajno resnima strankarsko nadrejenima kolegoma,
predsednici Ljudmili Novak in pomurskemu poslancu ter
predsedniku parlamentarnega odbora za zadeve EU Jožefu

Horvatu, je mimogrede zamenjal izraza na obrazu. Nič
drucega ni naredil, samo zapel jima je. Tudi to so obnovljivi
viri energije, zato ga Penove tute predlagamo za kandidata
za inovacijo leta 2013. Slovenski politiki nasploh zna zelo
koristiti, saj ji trenutno ne more biti do smeha.

-ba-

Policijsko-lovska preventiva

Direktor Policijske uprave Murska Sobota mag. Damir Ivančič (v sredini)
si prizadeva zmanjšati število nesreč, ki jih povzroči nepredvidna divjad. Z
Borutom Kocetom (desno), vodjo sektorja uniformirane policije na soboški
policijski upravi, sta se srečala s predstavniki Zveze lovskih družin Prekmurja
in Prlekije, to vodi Anton Holc (levo), in se dogovorila za nekaj nujnih ukrep-
ov. Za zaščito voznikov, živali in avtomobilov naj bi bila koristna namestitvev
svetlobnih odsevnikov na sprednji del glave vse divjadi v gozdovih na levem
in desnem bregu Mure. Akcijo bodo poskusno začeli na Goričkem, poročajo
Penove tute. Tudi zato, da bo končno vidno, katera divjad je slovenska in
katera se hodi iz madžarskih gozdov na črno past na gorička polja.

-ba-

Srbske poti vodijo v Pomurje in obratno

Medtem ko se tako imenovani srbski energetski lobi
v navezi z načrtovano gradnjo ruskega plinovoda že
udobno umešča v naši pokrajini, med drugim naj bi stal
tudi za izborom srbskih izvajalcev za gradnjo enega od
krakov pomurskega vodovoda, pa Slovenija želi na srbski
trg s svojim kmetijskim programom. Nedavni obisk
srbskega ministra za kmetijstvo, gozdarstvo in vodno
gospodarstvo Dragana Glamočiča, ki je bil v naših krajih
na povabilo kmetijskega ministra mag. Dejana Židana,

potemtakem ni naključen. Da smo res dorasli nalogi, ki
jo od Slovenije pričakujejo Srbi, so s svojo novo pridobit-
vijo, najsodobnejšim slovenskim hlevom, srbskega
ministra konkretno prepričali Vrzalovi iz Turjanecv
z gospodarjem Slavkom (levo) in gospodinjjo Tatjano
(desno) na čelu. Penove tute poročajo, da bo pomurski
kmetijsko-gradbeni lobi prihodnje leto v Srbiji gradil
najmanj sto podobnih ali še večjih hlevov.

-ba-

Vsako zgodovinsko obdobje je iskalo odgovore o človeški skrivnosti, o njegovi modrosti, kako je preživel, kako se je razvijal, kaj vse je dosegel na številnih področjih ustvarjanja, s katerimi umskimi sposobnostmi je odkrival skrivnosti, a jih vse do danes ni odkril. Zgodovinarji so ugotovili, da kar več kot sto deset ugank svetovne zgodovine ni razrešenih, da znanstveno niso potrjene, da so ostale v območju domišljije, napačnih, neznanstvenih odgovorov.

Kadar sfinga spregovori

Človek je vedno ostal del mikrokozmosa, ogledalo časa in skromna sinteza velikih spoznanj, univerzuma. Znanost še vedno ni odgovorila na vprašanja, kako so gradili piramide. Ali je bilo za to dovolj tri tisoč delavcev ali je sodelovala pri gradnji Keopsovih piramid armada sužnjev?! Ali je knjižnica v Aleksandriji zgorela ali je bila izropana, saj so izginile tudi knjige, ki jih ni zajel požar? Dejstvo pa je, da je tako ostalo človeštvo brez svojega zapisanega »spomina«. Kaj se je zgodilo z zakladi, ki so jih skrivali francoski katarji? Ali indijanski koledar Majev in Aztekov res napoveduje konec sveta? Ali se je pod imenom Shakespearja skrival lahkomišelni grof iz Oxforda? Ali je kraljica iz Sabe spala s Salomonom, za katerega je vedela, da je strasten, spolno nasiten kralj? Ali je bil Marko Polo navaden lažnivec ali ne?! Kam je izginila kraljevska soba iz jantarja ruskega carja Petra Velikega iz palače v bližini Peterburga? Kje je končalo ustaško zlato Anteja Paveliča? Kdo je bil v resnici Josip Broz - Tito? Vprašanj je več kot pravih odgovorov: zgodovina o mnogih človeških dogodkih in resnicah molči, tako kot več tisoč let stara egipčanska sfinga. O njej so napisali knjige, študije, znanstvene razprave, a še vedno nihče ni našel odgovorov, zakaj je postavljena prav tam, koga varuje, komu grozi, kaj nam sporoča. Edouard Schure je v svoji Evoluciji božanstva položil sfingi v usta naslednje besede: »Poglej me, jaz sem sfinga - narava. Angel, orel, lev in bivol; imam vzvišen obraz kot bog, a telo krilate zveri, ki rjove. Ti, človek, nimaš takšnih bokov, niti krempljev, niti kril, a tvoji prsti so podobni mojim. Jaz sem varuhinja mrtvih faraonov. Kdo si ti? Od kod prihajaš? Kam greš? Ali si nastal iz zemeljskega blata ali sestopaš z bleščeče sončne plošče, ki se dviga tam, nad arabskimi pogorjem? Jaz sem, jaz vidim, jaz vem večno. Sem ena od večnih pratipov, ki živi v svetlobi, ki ni ustvarjen, vendar mi je prepovedano govoriti drugače kot z navzočnostjo. A ti, prehodni človek, neznan potnik, senca, ki izginja, išče in ugotavlja, odkrij skrivnost ali - obupaj.«

Sfinga ima levje telo in človeško glavo. Obrnjena je na vzhod, z majhnim hramom med nogami, šapami. Na njem je napis, tri sončna imena: Keperi - Re - Atum. Sfinga je dolga 74 metrov, visoka 21 metrov in široka šest metrov. Nastala naj bi pred tremi tisočletji pred našim štetjem, nekateri znanstveniki pa mislijo, da je dvakrat starejša. Čas, pesek in veter so jo razjedali, nekajkrat popolnoma zasipali, potem so jo na novo odkopavali, odbili nos, odpadle brke so Napoleonovi vojaki odnesli v Pariz,

manjka ji znak kobre na čelu. Turisti jo fotografirajo, se pogovarjajo z njo, sfinga pa molči, zazrta v daljave, kjer vzhaja sonce, vsak dan, že tisočletja. Grška mitologija pozna njena vprašanja nekdanjim filozofom. Tistega, ki ni odgovoril, je zadavila. Ohranili sta se dve vprašanji. Katero bitje zjutraj hodi po štirih nogah, opoldne po dveh in zvečer po treh? Filozof je odgovoril: Človek. In si tako rešil življenje. Drugo vprašanje je bilo lažje. Dve sestri sta: ena rojeva drugo, a druga prvo. Filozof je znova pravilno odgovoril: Dan in noč.

Danes nihče več ne zahaja k njej z vprašanji, saj ve, da je sfinga prepametna, da bi odgovorila na vprašanja o večnosti in vrednosti vsakdanjega življenja. Danes odgovarjajo bančni magnati, finančne korporacije, poslovniki, ki nimajo smisla za filozofsko vrednotenje človeške eksistence. Rečeno je: Količina svobode je količina denarja. Čim več denarja imaš, bolj si svoboden.

Ameriški jasnovidec Edgar Cayle je napovedal, da bodo v našem stoletju odkrili najbolj zanimivo uganke sveta. Nedavno izvedeno geofizikalno merjenje je odkrilo pod sfingo zazidan prostor s kipom. Nekateri mislijo, da je to Salomonov zaklad, drugi, da je mumija enega od faraonov. Egipčanske oblasti so prepovedale vsako nadaljnjo raziskavo sfinge. Tako ostane samo občudovanje znanosti in strokovnosti starih Egipčanov, ki jim je uspelo zgraditi spomenike, ki skrivajo v sebi neprebrano, neraziskano zgodovino človeštva. Današnji človek ne razume pomena sfinge, ki je postala simbol ezoteričnega pojmovanja človeka. Izgubila je svoj zlati nakit iz časov faraonov, oluščila se je rdeča barva iz okra. A še vedno je simbol krilatega sonca. Nekoč so skozi njena usta govorili bogovi, toda danes molči, se počasi pogreza v pesek. Nekoč davno mi je moj prijatelj Feri Žerdin, novinar Mladine, poslal iz Egipta razglednico. Na njej se je fotografiral poleg sfinge in pripisal: Jaz sem tukaj. Kje si ti? Ko sem pred dnevi našel razglednico, sem videl svoj pripis s svinčnikom: Jaz sem tukaj. A kje si ti? Ali bi sfinga znala odgovoriti, če bi jo vprašal? Toliko nerazrešenih stvari je okrog nas, mi pa ne vidimo drugega kot materialni svet, v katerem ni prostora za spoštljivo razmišljanje, kdo smo in kam gremo. Je bilo včeraj bolje, kot je danes? Bo jutri slabše, kot je bilo včeraj? Vsak človek bi moral imeti sfingo, ki bi mu odgovarjala na vprašanja, ga tako umirjala, razvedrila, mu vrnila smisel za lepo, pametno in srečno, kar nas obdaja. Samo vse to naštetu bi morali v sebi prepoznati, oplemenititi, o tem spregovoriti. Mi smo namreč sfinga.

RAZMIŠLJAM

Milan Vincetič,
pesnik

Jutri bi naša rajnka domovina praznovala sedemdeseti rojstni dan: povsod bi družno vihrale po tri zastave, proslave, koračnice, partizanski filmi, slavnostni govori, otvoritve novih dosežkov v gospodarstvu, nove četice pionirjev ter seveda svetel pogled v prihodnost, ki da nas čaka, podobno kot komunizem, kot daljna pika na obzorju.

Rekel sem: domovina. Ker mi Sloveniji več ne znamo reči domovina, pa tudi nekoč prevratnega slogana »moja dežela« se redko spomnimo. Kratko malo pravimo: država Slovenija. Seveda: izpeljanka domovina, ki izhaja iz besede dom, kar pomeni v latinščini »rod, hiša«, je povsem drugačnega zvena kot beseda država, ki pomeni »posest, področje«, sprva pa je pomenila »drža, držanje skupaj, obstojnost«. Država je v bistvu politična tvorba, domovina pa preprosto tam, »kjer hiša mojega stoji očeta«.

Pred slabim četrt stoletjem smo se trkali po prsih, da se nam je končno »izpolnil tisočletni sen«. Smelo smo zakrmarili v krasen nov svet, ki je obetal »zgodbo o uspehu« in paradiz »druge Švice«. Država je medtem pridno odraščala, preživela ošpice in škrlatinko, a pubertetniških bolezni, ki so začele razsajati kot prava pandemija, ni znal nihče več pozdraviti. Ali pa se nam tako le zdi. Ali pa nas samo varajo mediji, ki živijo predvsem na račun špekulativne atraktivnosti.

Ne domovina, temveč država

Tako nam vsak dan servirajo, medtem ko večerjamo, jajcanja iz parlamenta, izbrance ljudstva, ki znajo dokazati tako Higgsov bozon kot pražen sladoleđ, kamere vsaj tedensko zaidejo v sodne dvorane, v katerih obtoženci nastopajo kot veliki bosi, vse pogosteje pa tudi potrkajo na vrata družin ali posameznikov, ki komaj zakrpajo mesec. Ti prizori so že povsem vsakdanji, že tako naveličani, da več ne pritegnejo pozornosti: črne gradnje, usihajoče kmetijstvo, ulični vstajniki, ki snujejo svojo stranko, stavkajoči, prihodi malih evrobirokratov, ki vedno znova zagrozijo, vedno večja bančna luknja, ki so ji botrovale tudi malverzacije mariborske nadškofije, kakšen mali rop, ki se znajde v črni kroniki, ali razbrzdani skok zvezdnika čez plot, polom ali zmaga državne reprezentance, novih sto milijonarjev ali davčnih utajevalcev ...

Na sončni strani Alp torej nič novega. Svet se namreč vrti po svojem ključu, predvsem mimo nas, večina političnih in gospodarskih strategij nastaja zunaj dosega javnosti, razni wikileaks ali Snowdeni pa so le kapljice v morju, ki ga neomajno brazda »veliki brat«. Pa to ni bog, tudi če bi ga pisal z veliko začetnico, temveč čaščenja boga, ki »v banki zlat oltar ima«. Vsi vemo, da ta bajni demon, ki smo mu nekoč rekli »nujno zlo«, naravnava naš utrip in čas: premika kazalce, pomika stoletja, narode in meje, mi pa sklonjenih glav kot na srednjeveških dvorih ne upamo niti zašepetati, da »je cesar nag«.

Po našem koledarju se izteka prva trinajstica tretjega tisočletja. Trinajstica naj bi bila nesrečna že od antike, na Kristusovi zadnji večerji je bilo vsega skupaj trinajst mož, Odisej se je kot trinajsti izmed tovarišev izognil Kiklopu, predstavlja pa tudi »na primer nenehno valjenje navzgor Sifzove skale ali sod, ki ga Danaide ne morejo napolniti«.

Natančno to: vsak dan trmoglavlo valimo v hrib sifzovsko skalo, ki nam tik po vrhom znova zdrsne po pobočju, vsak dan znova, že vsa leta, ki jih pri nas preštevamo, seštevamo in množimo pa samo temne odtenske, čeprav je bilo svetlobe mnogo več. Samo ne zaznamo je, ker ni tako vpadljiva in ker ni niti več pika niti slepa pega na obzorju, vsaj zame, moje domovine.

Zaigrajmo in zapojmo po domače

Za 55 let Radia Murski val 25. druženje glasbenikov in zveste publike

Trenutno najpopularnejši slovenski glasbeniki in nekaj gostov iz sosednje Hrvaške so v petkovem večeru, 22. novembra, v športni dvorani pri soboški tretji osnovni šoli v dobrih štirih urah dodobra ogreli dlani in razigrali okrog dva tisoč src vseh generacij. Del vzdušja so lahko podoživeli tudi poslušalke in poslušalci ob radijskih sprejemnikih

v neposrednem radijskem prenosu. Edinstveni koncert v našem okolju je sicer vsakoletna »dodana vrednost« četrtkove večerne oddaje na Murskem valu Geza se zeza, njen gostitelj Geza Farkaš pa poskrbi, da pridejo vsi tisti, ki so jih poslušalke in poslušalci med letom najraje poslušali. In vsi so se odzvali!

Na sceni zažigali do vrelišča...

Modrijani so obnoredli svet in ostali na zemlji. Ni jim bilo težko priti v Mursko Soboto v petek zvečer, zaigrati dve skladbi, čestitati Murskemu valu ob jubileju in se veseliti s publiko. Blažev nasmeh je dopolnjevala Rokova harmonika. Še en nekoliko večji odmerek njihove glasbe bo v Murski Soboti na voljo že ta petek, ko so gostje koncerta Prekmurske godbe ob njeni 85-letnici v športni dvorani pri prvi soboški osnovni šoli.

Natalija Verboten je navdušila z videzom in nastopom. Njeno energijo so začutili vsi, tudi najmlajši. Kot vse nastopajoče jo je spremljala skupina Atlanta, ki se je predstavila tudi s svojim prvim posnetkom.

Tudi Tanja Žagar je bila v odlični formi. Vsak drug komentar k fotografiji bi bil odveč.

... v zaodrju pozirali in se sproščali

Legendi slovenske in hrvaške glasbene scene, Alfi Nipič in Krunoslav Kičo Slabinac. Prvi hvaležni publiku ob petdeseti obletnici glasbenega ustvarjanja ni pozabil pokloniti Silvestrskemu poljuba, Kičo pa ne svoje največje uspešnice Zbog jedne divne crne žene. In bila je priložnost za obujanje spominov na odru in v zaodrju.

Generacija iz petdesetih prejšnjega stoletja: Jasmin Stavros, Geza Farkaš in Stane Vidmar. Let ne skrivajo, se pa z njimi ne obremenjujejo. Jasmin Stavros se je na koncert pripeljal naravnost iz Splita, Geza je nekaj dni povezoval organizacijske niti dogodka in ga brez znakov utrujenosti na koncu še vodil, Stane Vidmar pa je napisal in uglasbil še eno globoko čustveno pesem, posvečeno mami, pravzaprav vsem mamam.

Vinko Šimek, po dolgem času spet Jaka Šraufciger, v prepoznavni delavski opravi. Najtežje mu je bilo oditi z odra.

Fantje odlične domače vokalne skupine Aeternum, ki so se na odru s pesmijo poklonili nedavno preminulemu hrvaškemu izvajalcu Vinku Coceju, so večer dobro izkoristili tudi za fotografiranje z zbranimi. Nastale so odlične fotografije, prostor za objavo pa je samo za eno. Pa naj bo to druženje z Janezom Lotričem, tenoristom svetovnega slovesa, ki se je nastopajočim v Murski Soboti pridružil takoj po zahtevnih vajah v mariborski operi. Tudi če je še poslovna skrivnost, jo bralcem Pena zaupamo – v bližnji prihodnosti bodo nastopili na skupnem koncertu.

Helene Blagne ni bilo v naš konec že dalj časa. Zdaj je prišla sveža in pomlajena, na odru pa še vedno prva dama. Med čakanjem na nastop sta z Dejanom Vunjakom obujala spomine na njegovega pokojnega očeta Brendija.

Milica Zemljič, prvakinja

Jezi jo, ker sploh ni več prijetnih zgodb

Ljutomerčanka je bila leta 1951, ko je v Beogradu osvojila prvenstvo v peteroboju, izbrana za najboljšo športnico Jugoslavije

Milica Zemljič, rojena Šumak, šteje častitljivih 86 let, a je še vedno pronicljivih misli. Leta 1951 je postala športnica Jugoslavije, nekdanje rajne skupne države, ki bi imela jutri, 29. novembra, rojstni dan. V Beogradu je pred 62 leti osvojila prvenstvo v peteroboju in postavila državni rekord, v Zagrebu je skočila v daljino 542 centimetrov in popravila hrvaški rekord, bila je najhitrejša jugoslovanka v teku na 60 metrov, drugi mesti je osvojila v tekah na 80 in 100 metrov, tretja pa je bila v teku na 200 metrov in v skoku v višino. »Prav za vse so me porabili,« v smehu pravi upokojena učiteljica športne in telesne vzgoje, ki je vse do upokojitve poučevala na ljutomerski

očmi, saj imam precej poslabšan vid in potrebujem pomoč. Še lani sem vozila avtomobil, a ko sem videla, da več ne gre, sem oddala vozniško dovoljenje...

... smem skočiti v besedo? Medtem ko danes beremo in poslušamo o dobičkonosnem razdeljevanju vozniških dovoljenj, ste vi sami uvideli, da vam vožnja ne gre več. Redko srečamo tako poštenost!

Veste, težko sem že avtomobil zapeljala v garažo in dvakrat sem zapeljala na bankino. Otroci so mi rekli, naj imam avtomobil, da bom prihajala k njim na kosilo, pa sem rekla, da ne. Poslušala sem o teh avtošolah in dovoljenjih... Čeprav slabše

Da bodo vojne? To se ne bi smelo zgoditi. Najbrž pa je bila res rešitev, da smo v Sloveniji šli po svoje.

Se vam morda kdaj kolca po Jugoslaviji?

(Odkima.) To so bili čisto drugi časi in je bil čisto drug sistem. Ni primerjave.

Pa danes? Kako živimo?

Preveč je negativnih stvari, ki jih bo težko odpraviti. Tudi tisti, ki jih izvolimo, nas pustijo na cedilu.

Še greste na volitve?

Na zadnje sem šla in bom tudi na prihodnje. Ni me sram priznati, da imam izkaznico Socialnih demokratov. Predvsem mladi bi morali biti

nih nagrad, se pa spominjam, da smo dobili boljšo hrano, jedli smo celo sladkor, kekse in klobase, ki so se takrat dobivali v omejenih količinah in marsikom niso bili dostopni. Seveda smo imeli v tekmovalni sezoni nekatere obroke v restavracijah, kar je bilo za tiste čase nekaj posebnega.

Ste srečali maršala Tita?

Ne. Sem pa v štafeti nastopala na odprtju stadiona Maksimir in med polčasi nogometnih tekem, saj so takrat v Jugoslaviji želeli čim več mladih navdušiti za atletiko in šport nasploh.

Milka Babović, Milica Šumak, Dagda Bogić in Alma Butia je bila po drugi svetovni vojni ekipa, ki

V Zatopekovi družbi

Leta 1932 je v Los Angelesu Mednarodna atletska zveza IAAF imenovala poseben komite ter mu dala nalogo, da preveri možnosti za izvedbo evropskega prvenstva. Prvo je bilo že čez dve leti. Četrto prvenstvo v belgijski prestolnici Bruselj se je raztegnilo na pet dni, udeleženci pa so prišli iz skoraj vseh evropskih držav. Prvič so nastopili tudi slovenski predstavniki, Alma Butia in Milica Šumak, danes Zemljič, pa sta bili s štafeto 4 x 100 metrov šesti. Čeh Emil Zatopek je blestel na dolgih progah, saj je prepričljivo zmagal tako v teku na 5000 kot 10.000 metrov. Osem zlatih medalj je osvojila Velika Britanija.

Leta 1952 ste zboleli.

(Se zamisli.) Septembra so v Ljubljani pripravili atletske troboje Nemčija-Avstrija-Jugoslavija. Bilo je slabo vreme, vendar smo morale nastopiti. Pozneje sem se slabo počutila, se potila in kašljala, zdravniški pregledi pa so pokazali infiltrat na pljučih. Takrat mi je zaradi bolezn umrl tudi bratranec, zato sem v strahu pomislila, da sem neozdravljivo bolna. Sklenila sem, da ne bom več tekmovala. Po zdravljenju v Zagrebu sem se potem vrnila v Ljutomer.

Kdo vas je pravzaprav navdušil za šport?

Odraščala sem kot peti otrok v dvanajstčlanski družini. Moj oče je imel dobre dirkalne konje, otroci pa smo bili vpeti v razne športe. Doma je bila za treniranje konj na voljo štoparica - vedno smo si otroci merili čas med tekom na dvorišču. Telovadili smo še pri takratnem Sokolu. Moji bratje so bili odlični odbojkarji, Ivo celo slovenski reprezentant. Najstarejši brat Drago nas je vse animiral za tekmovalništvo. Tudi mene je daljnega leta 1946 prepričal, da grem tekmoval v Ljubljano in Celje. Spominim se, da sem do Ljubljane potovala vso noč, zato dosežki niso bili najboljši.

Po slovesu od atletike ste spet poučevali.

Nekoč je bilo vse lažje, saj so bili otroci mnogo bolj ubogljivi. Poslušali so navodila in ubogali. Danes je vse bolj težko, pa tudi veliko več moraš paziti. Nekoč si morda lahko povzdignil glas v šoli, danes to skoraj ni več dovoljeno.

Drži stereotip, da so današnji kratkohačniki zaradi razvoja moderne tehnologije, za katero norijo, ukvarjanje s športom potisnili na stran.

Veliko odgovornosti pri tem nosijo starši. Če so vztrajni, potem otroka pripravijo do tega, da se ukvarja s športom, ki lahko veliko prispeva k odraščanju. Tisti, ki poseda pred televizijo ali računalnikom, veliko zamuja, ker daje šport na stran. Se pa že pri majhnem otroku vidi, ali bo iz njega postal športnik.

Rekli ste, da še vedno spremljate športne oddaje.

Rada pogledam ali poslušam prenos z atletskega tekmovanja. Ampak moji dosežki so res smešni, ko poslušam današnje izide (smeh).

Februar boste skoraj zagotovo preživali pred televizorjem. Bo medalja?

Tina je dobra in je na pravi poti. Tudi skakalci lahko visoko posežejo.

Andrej Bedek

Milica Zemljič je prejela pokal za najboljšo jugoslovansko športnico in ima izjemno zbirko spominov iz časov, ko je dominirala na atletskehih stezah.

osnovni šoli. Po naključju je pristala v atletskehih vodah - po koncu druge svetovne vojne je opravila učiteljski tečaj in začela poučevati v Ljutomeru, nato je izkoristila možnost, da je šla na tečaj za takratne telovadne vaditelje v Sarajevo. »Tam smo se usposabljali tudi za inštruktorje mladinskih delovnih brigad. Na tekmovalstvu v Zenici, kjer sem v daljino skočila 4,95 metra, to je bilo brez priprav in treningov, so me opazili profesorji Višje šole za telesno kulturo iz Zagreba.« Ko je Zemljičeva dosegla izvrsten rezultat v skoku v daljino, so profesorji opravljali dela sodnikov. Takoj so jo zvalili v hrvaško prestolnico. Leta 1951, na vrhuncu, je končala na naslovnici osrednjega jugoslovanskega športnega časopisa. Leto dni kasneje je zbolela za pljučnico in je iz strahu predčasno končala obetavno športno pot.

Gospa Milica, kako je danes z zdravjem?

(Nasmeh.) Malo me dajejo kolena, tako da na kakšen daljši sprehod ne morem več. Vseeno se zjutraj malo razmigam. To imam v krvi. Huje je z

vidim, televizijo redno spremljam. Prav včeraj sem jo skoraj izključila, toliko nestrpnosti sem slišala.

Včeraj (z zares imenitno gospo sem se pogovarjal v četrtek, 21. novembra, op. p.) je bilo res pestro! Odstop ministra, interpelacija in dve policijski preiskavi.

Sploh si ne predstavljam, kako to, da imamo vedno nekoga na tapeti. Vedno nekoga obtožujemo. Pravzaprav me že jezi, da ni več nobenih prijetnih zgodb. Kamor koli obrneš gumb na radijskem sprejemniku ali na daljincu odtipkaš za televizijski program, same tragične zgodbe.

Ste takrat, ko ste s svojimi uspehi polnili časopisne strani, kdaj pomislili, kaj bo čez pol stoletja? Da bodo narodi, ki ste jih predstavljali, med seboj krvavo obračunali.

(Najprej je obmolnila.) Kje pa! Ponosne smo bile, da predstavljamo državo, za katero so se ljudje borili. V največjo čast mi je bilo nositi jugoslovanski grb. Da se bo zgodilo to, kar se je? O tem nismo niti sanjali.

veliko bolj aktivni in se ne skrivati, ko je govor o državi.

Kako je bilo v času takoj po drugi svetovni vojni, ko je recimo leta 1947 vladalo še povojno stanje in so bili ljudje lačni, predstavljati državo? Med drugim ste tekmovali na evropskem prvenstvu v Bruslju.

Udeležila sem se tudi tekmovalstva v Izraelu in balkanskih iger v Bukarešti. V Bolgariji sem leta 1947 prvič dobila priložnost nastopiti v reprezentančnem dresu. Sicer sem bila le rezerva v skoku v višino, vendar zelo ponosna, da sem lahko bila del ekipe. Potem sem bila stalna članica jugoslovanske in hrvaške reprezentance ter reprezentance mesta Zagreb. Žal mi je pa, da leta 1952 nismo odpotovali, ker so bili stroški previsoki, na olimpijske igre v Helsinke.

Ste bili kot vrhunska športnica in, brez lažne skromnosti, znana jugoslovanka, saj ste se pojavljali celo na naslovnih časopisov, deležni kakšnih ugodnosti?

Čeprav smo bili vrhunski športniki, smo živeli skromno. Ni bilo denar-

je bila na območju takratne Jugoslavije nepremagljiva v štafeti 4 x 100 metrov. Še danes mnogi govorijo o njej.

Bile smo res izvrstne. Odlično smo se razumele tako na treningih, tekmovalnih kot tudi v zasebnem življenju. Do pred kratkim smo se celo obiskovale. Pogreba našega dolgoletnega klubskega trenerja, pozneje priznanega hrvaškega športnega novinarja Žarka Susića, leta 2010 v Zagrebu smo se udeležile vse štiri, ki smo tako uspešno tekmoval v štafeti. In glej zanimivost - postavile smo se v vrsto tako, kot pred mnogimi leti na tekmovalstvu. To se prej nismo dogovorile. Prišlo je samo od sebe (zavzdihne).

Žarko Susić je bil legendarna jugoslovanska osebnost.

Šlo je za izvrstnega trenerja, predvsem pa spoštovanja vrednega človeka. On je imel vse zasluge za naše uspehe, saj nas je znal držati skupaj in dajati zelo potrebno motivacijo. Odlično nas je pripravil za tekmovalstvo. Bil je tudi več kot sedemdeset let zapisan športnemu novinarstvu.

LEGENDE

Priljubljena soboška grofica

Marija Szapary:
pomagala
je revežem

Franček Štefanec

Meseca avgusta pred 153 leti se je po Murski Soboti in v okoliških vaseh bliskovito razširila novica, da se je v mesto primožila prikupna enainvajsetletna plemkinja Marija Györy (1840–1908). Poročila se je s soboškim grofom Gezo Szaparyjem (1828–1898). Imela je izjemen čut za pomoči potrebno revno prebivalstvo v svojem novem, a dokaj občasnem okolju. In bila je predsednica budimpeškega dobredelnega društva.

Soboto ogrožale povodnji

V času otroštva Marije Györy je bila Sobota »podeželsko mesto s slovenskim 'vindus' prebivalstvom«, je med drugim leta 1836 zapisal o Soboti Elek Fenyés v statistično-zemljepisni publikaciji. Zabeležil je še, da v Soboti živi 665 katolikov, 30 evangeličanov in 98 židov.

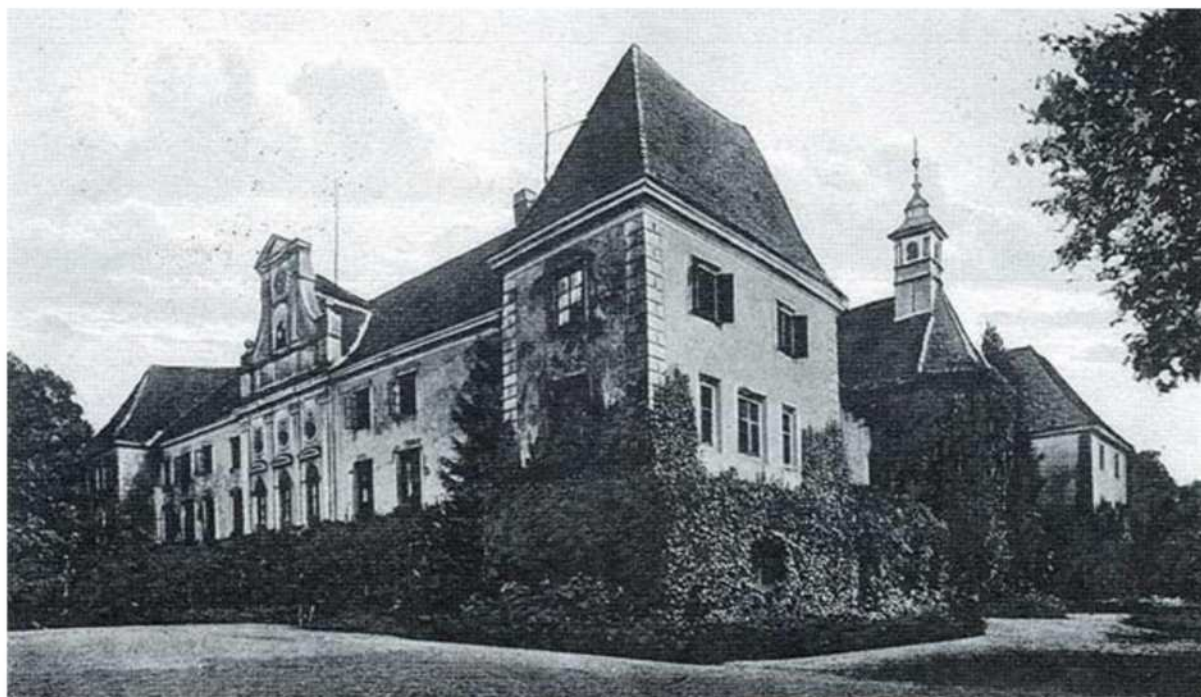
Fenyés omenja soboško katoliško župnijsko cerkev in grajski dvorec z angleškim vrtom. Pri opisovanju je bil konkreten: »Zemljišče je ravninsko in plodno, vendar ga prizadevajo mnoge povodnji, in to tako, da se je po ulicah pogosto treba premikati na konju, tudi čiste vode ni moč piti.« Potem poudarja, da je prebivalstvo siromašno in oproščeno tlake. Omenja še tradicijo soboških znanih živinskih sejmov. A o tukajšnjem plemstvu zapiše: »V Murski Soboti je sedež veleposestva, ki ga posedujeta grof Jožef Szapary in grofovska družina Bathanyjev.«

V Kronologiji mesta Murska Sobota, ki jo je objavil Franc Kuzmič v Zborniku soboškega muzeja leta 2007, je zapisano, da naj bi bila leta 1842 v Soboti ustanovljena prva javna lekarna in v mestu je začelo delovati prvo večje trgovsko podjetje. Leta 1858 je v mestu že delovala katoliška osnovna šola. Obiskovalo jo je 182 učencev iz Sobote in deset iz okoliških krajev. Pouk je bil v slovenskem, madžarskem in nemškem jeziku. Poučevala sta učitelj in pomožni učitelj. Še isto leto je bila ustanovljena tudi farna šola.

Takšne so bile razmere v Murski Soboti, ko se je priženila plemkinja Marija Györy v Szaparyjev rod. Med prvimi Szaparyji, ki so v 19. stoletju sooblikovali življenje v Murski Soboti, je bil Antal Szapary (1802–1883). Bil je oče Marijinega moža Geze. Antal je bil poročen z Augusto Keglevich Buzin (1808–1879). Rodila sta se jima hči Elizabeta in omenjeni sin Geza.

Vdanost izjemni pobožnosti
Geza Szapary se je poročil desetega avgusta leta 1861 z Marijo Györy. Rojena je bila sedmega oktobra leta 1840 v Nagy Perkaty na Madžarskem. Izhajala je iz imenitnega Györyovega rodu. Imela je sestre grofici Felicitas Hynyady in Terezo Györy. Sestri sta bili rimskokatoliške veroizpovedi in sta bili vdani izjemni pobožnosti.

O soboški grofici Mariji je Darja Kerrec med drugim zapisala: »/.../ Stroga

Szaparyjev grad v Murski Soboti, pogled s severozahodne strani (KATALOG POMURSKEGA MUZEJA MURSKA SOBOTA)

katoliška vzgoja jo je zaznamovala za vse življenje, vendar v pozitivnem smislu, saj si je vse do smrti prizadevala "zanemarjati" prislovični sloves že od rojstva privilegiranih /.../«

Bila je milega in razumevaločega pogleda. S težavo se je privajala življenju v novem okolju, kjer je ta plemiška družina prebivala v glavnem le občasno.

Graščina v Soboti je bila prezidana po približni današnji podobi v prvi polovici 18. stoletja. Grofica Marija si je pogosto našla mirno zatočišče v grajski kapeli. Jožef Smej je leta 1971 zapisal, da to grajsko kapelo omenja stara listina kot tretjo javno kapelo na soboškem območju. Prva javna kapela je bila v Veščici, druga v Rakičanu.

Soboško grajsko kapelo je dala pozidati grofovska družina Szapary. Posvečena je bila Sv. trojici. Imela je lesen oltar s sliko Sv. trojice v sredini. Na vrhu je bila slika sv. Nikolaja, na desni kip sv. Petra, na levi sv. Pavla.

Tu si je torej grofica lahko tešila notranje tegobe skozi ves dan. Sicer pa je bilo najpomembnejše svetišče za Szaparyje stara mestna župna cerkev.

Janoš Slepec (Janos Szelepecz), ki je bil soboški župnik, je zapisal, da je bila soboška katoliška cerkev, ki je bila predhodnica sedanje, gotška stavba iz

štirinajstega stoletja. Pred njo je tam stala še starejša cerkev. O njej govori listina iz leta 1297. Inventarni zapisnik soboške cerkve in župnije iz leta 1859 omenja letnico 1252. Bila naj bi vidna na južni zunanji cerkveni steni. O tem poroča tudi inventarni zapisnik iz leta 1880.

Szaparyjev patronat nad soboško katoliško cerkvijo

Plemiška rodbina Szapary je imela patronat nad katoliško župno cerkvijo. In župnija je vsekakor imela največ prihodka prav od te družine. V zvezi s tem je Darja Kerrec med drugim zapisala, da kadar se je soboški grof hotel prikupiti slovenskemu kleru, je preprosto segel v mošnjo, in to tako globoko, da je župnik ob morebitnih grehah rade volje zamižal. In raje je pridigal drugim vernikom, kako da premalo prispevajo za Cerkev ter nje blagor, v nasprotju s Szaparyjevimi, ki da so v mnogih letih prispevali že preveč denarja.

A Marijin mož grof Geza Szapary naj bi bil, po mnenju plebejskega ljudstva, zelo varčen gospod. Mirno je živel svoje poluradno življenje. Pravo nasprotje je bil njegov prvi sin Ladislav (1864–1939). Bil je zadnji uradni

plemiški lastnik soboške graščine. Na veliko je zapravljal v domovini in v tujem svetu.

To je bilo obdobje, ko so se v Soboti kresale iskre med židi in katoliki. Szaparyji so bili posebej naklonjeni katolikom. V očeh domačinov so se predstavljali kot bogataši. Udeleževali so se lovov in proščenskih pojedinj ter družabnih plesov.

Premožni plemenitaši v revni Soboti

Rodbina Szapary izvira iz kraja Zapar v Veszpremski županiji. Metka Fujs navaja domnevo, da je bila to gotovo premožna družina. Premožnje so si družinski člani pridobili skozi čas s pomembnimi državnimi službami. V Zborniku soboškega muzeja št. 11–12 lahko preberemo, da jim je rodbinsko blagostanje tudi omogočilo odkup plemiča Petra Szaparyja iz turškega ujetništva v Budi. Turki so ga imeli tam zaprtega štiri leta.

In ta rodbina je kupila soboško posest, ki je takrat obsegala mesto Soboto, trg Martjanci, štirideset vasi in štiri pristave s pripadajočim zemljiščem. A je to obilno premoženje dokaj hitro kopnelo zaradi nadaljnjih naku-

pov hiš, zemljišč, umetnin, potovanj, razkošnega življenja.

V obdobju svojih zadnjih grofov je bila Sobota razvijajoče se podeželsko mesto. Tu je bilo vedno več obrtnikov in trgovcev. Ti so bili večinoma židje. Leta 1883 je poteklo 22 let od takrat, ko se je Marija Györy poročila s soboškim grofom Gezo Szaparyjem. Tisto leto se je znašel v Soboti prleški publicist Anton Trstenjak in je svoje videnje mesta opisal: »Sredi koruznega polja stoji Sobota. Ni prav, da pravimo stoji, kajti Sobota čepi sredi prekmurske ravnine. Hiše so itak nizke, zvonik tudi ni visok, in tako se tudi res dozdeva, da Sobota čepi. Trg Sobota je prilično velik, toda nesnažen, kakor je nesnažno vsako židovsko gnezdo. Hiše niso nič lepe, prahu je obilo ob suhem, a blata obilo ob mokrem vremenu /.../. Židi so tu edini vladarji /.../. V rokah imajo vso trgovino /.../. Sobota je še naša, dokler je ljudstvo naše, a ljudstvo je slovensko. Le uradniki so Madžari, a židi so madžarska straža /.../«

Grofica zime preživljala v Budimpešti

Grofico Marijo je vozil soboški kočijaž v lepem vremenu po razvlečenih, prašnih mestnih ulicah, med žitnimi polji; vse tja do reke Mure ali na Goričko. Ljudstvo. Ljudstvo, ki se je takrat znašlo na cesti, na poljih, se je ponižno klanjalo, pozdravljalo prijazno gospo. Ljudstvo je bilo odvisno od posvetne in cerkvene gospode. Težile so ga bolezn, revščina. Večina si je služila kruh s težaškimi deli na grajski veleposesti. Srečnejši so bili hlapci, dekline ali pri redkih mestnih premožnejših družinah. Grajska služinčad si je tu in tam privoščila ostanke hrane z grofovske mize ali si skrivaj prižigala nedogorele koščke grofovih cigar, je nekoč po spominih pripovedoval ostareli prednik Franca Kuzmiča. Ta je sodelavec soboškega muzeja in nam je prijazno pokazal rodbinsko kroniko Szaparyjev. Iz nje smo povzeli tudi opisane rodbinske portrete.

Grofica Marija se je preprostemu ljudstvu zelo priljubila. V glavnem mestni reveži, bolniki, invalidi so jo imeli za svojega angela dobrote in celo za mater Sobote, kjer je v glavnem preživljala le poletja, zime pa v rodbinski palači v Budimpešti. Z notranjo boleči-

Nekdanji soboški hotel Dobraj se še danes ponaša z novodobno baročno fasado. FOTOGRAFIJA IZ ARHIVA VESTNIKA

Kristus ozdravi vodeničnega moža. Verjetno gre za delo beneškega slikarja iz okoli leta 1600. Umetnino hrani Pomurski muzej Murska Sobota, a je bila nekoč last družine Szapary.

Nekdanja soboška grofica Marija Szapary

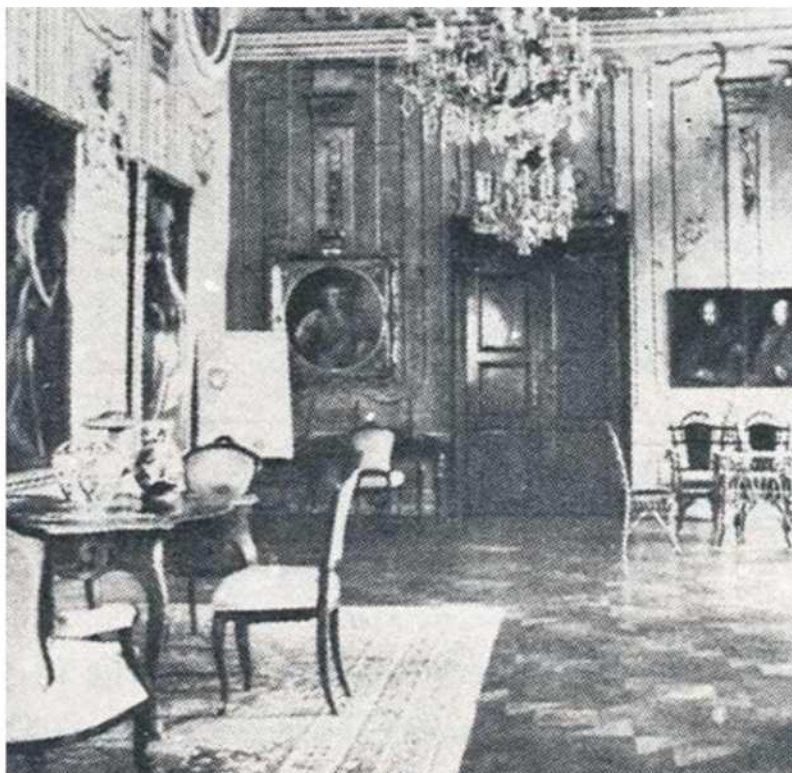
no je doživljala človeške krivice, velike socialne razlike; bedo in razkošje, sredi katerega je sicer tudi sama živela v soboški graščini in v budimpeškem domu ter pozneje občasnno v palači v obmorski Reki.

Revežem je začela kmalu materialno pomagati. In denarno, materialno ter organizacijsko je pomagala soboškemu dobrodušnemu društvu. In več kot šestindvajset let je bila predsednica dobrodušnega društva v Budimpešti. Tam naj bi številnim revežem občasnno tudi sama delila hrano in drugo pomoč. Mnogi miloščine potrebni so moledovali za njeno pomoč v Soboti in v madžarskem glavnem mestu ter drugod.

O grofici je šel glas, da je častna in premožna gospa. O tem je pisal v soboškem Marijinem listu v prekmurščini takratni soboški župnik Janoš Slepcec.

Pogosto preprosto oblečena

Župnik Slepcec je tudi pisal, da se je lepo oblačila tam, kjer je to zahtevala groficična stanovska čast. Nadela si je bleščeč nakit, a je najraje nosila preprosto temno obleko. Preprosto oblečena je obiskovala reveže in hodila v cerkev.

Salon v soboškem gradu z opremo grofov Szapary FOTOGRAFIJA IZ ARHIVA VESTNIKA

Zares je bila nadvse radodarna. Če je na primer potrkal na grajska vrata revež in prosil vbogajme, si je denar sposodila od družinskih članov, če ga sama ni imela. Tako berač ni odšel praznih rok. Z reveži se je pogovarjala o njihovih težavah, boleznih; jim svetovala, jih tolažila, z njimi sočustvovala. Tako je skrbelo za pomoči potrebne tudi v Budimpešti. V Fiumi pa je skrbelo za sirotišnico. Tam so usmiljene sestre varovale številne revne otroke.

Župnik Slepcec je še zapisal, da je grofica Marija počela dobra dela skrivaj. Tako leva roka ni vedela, kaj dela desna. Postala je zelo potrta, ko je požar uničil velik del rodbinske palače in umetnin v Budimpešti.

Odlikovanje od cesarice in Vatikana

Darja Kerec navaja, da je imelo razumevanje grofice Marije za reveže izjemne razsežnosti. Za njeno dobroto so vedele skupine revežev v Budimpešti. Nekoč so se napotili reveži po budimpeški ulici Szep h grofici po hrano. Bila je takšna gneča, da je bil ustavljen javni promet. O grofici Mariji se je dober glas razširil tudi na hrvaško Reko. Tam je dala zgraditi otroško sirotišnico. In bila

je prva Madžarka modre krvi, ki jo je odlikovala cesarica Elizabeta prva z redom najvišjih zaslug. Podobno čast ji je izrekla tudi sveta rimska stolica.

Grofico je težilo dejstvo, da je imela zapravljivega sina Ladislava. Bil je rojen leta 1864, sin Pavle pa leta 1873. Sin Ladislav je bil reški guverner, nato veleposlanik Hortyjeve vlade v Londonu. Ljudstvo ga je imelo za stalno potujočega diplomata. O njegovi zapravljivosti in drugih neobičajnih dejanjih je na veliko pisalo takratno časopisje. Počenjal je različne pustolovščine. S svojo jahto je na primer nameraval objadrti svet, a se mu je kmalu razbila ob indijski obali. Sicer pa je kot veleposlanik obredel veliko sveta z vlakom, kočijami ali z avtomobilom. A v Soboti je bil malokrat.

Umrla za možgansko kapjo

Plebejsko ljudstvo je poimenovalo grofico Marijo Szapary angel dobrote in mnogi so jo imeli za mater. Opazen spomin nanjo je ohranil župnik Slepcec po njeni smrti s pisanjem v različne časopise.

Grofica Marija je umrla v Murski Soboti 27. maja leta 1908. Zvonovi v stari soboški katoliški cerkvi so dolgo in pogosto zvonili v njen spomin, čast, zahvalo. Mnogi so jo po smrti objokovali in zgovorne so tudi besede njenih služabnikov. Eden izmed njih je rekel župniku: »Plavanos moj dragi! Mater smo zgubili. Pokojna so vedeli za naše betege!«

V ponedeljek, 25. maja leta 1908, je grofica tožila, da se slabo počuti. Zdravniki so ugotovili, da jo je zadela možganska kap. Izgubila je govor, ki se ni več povrnil. Tisti večer je dobil župnik sporočilo, da je grofica na smrtni postelji. Takoj se je odpravil k njej. Ni hitel v grad zato, da bi jo po stari katoliški navadi spovedal, le mazilil jo je. Za spoved grofica že nekaj let ni bila več dojemljiva. Imela je duševne težave.

V Marijinem listu je Slepcec ohranil spomin na takratno dogajanje v Soboti: ».../ Ko sem opravil svojo žalostno službo pri njihovi bolniški postelji, sem tam ostal zelo dolgo. Zgledalo je, da so mi noge pribite k tlom. V srce sem si vtisnil njihovo nepozabno lice. Še en dolgi dan so ležali v mukah. V torek zvečer sem znova in poslednjič klečal ob njihovi postelji, ko smo z njihovima sinovima in sestrama njihovo dušo izročili Bogu /.../.« Umrla je okoli pol treh zjutraj.

Slovo od zavetnice soboške katoliške cerkve

Soboški zvonovi so začeli v sredo ob šestih zjutraj oznanjati, da je prenehalo biti srce zavetnice tamkajšnje rimskokatoliške cerkve. Priljubljeno grofico so simbolično objokovali zvonovi in solze si je brisala uboga soboška gmajna. Izjemno žalost je bilo čutiti v Soboti, njeni okolici in širše po takratni avstro-ogrski deželi.

V soboto je bila prepeljana krsta s pokojnico na soboško železniško postajo. Tam so bile opravljene poslednje časti slovesa v imenu Sobočanov. Zbrala se je velika množica od blizu in daleč. Po slovesnem cerkvenem obredu in po uradnih nagovorih so pogrebci odnesli krsto na vlak, ki je potem odpeljal v Sorok Ujvalu, kjer ima Szaparyjeva družina svojo grobnico.

Naslednjega dne, torej v nedeljo dopoldne, je duhovščina brala v kapeli, v katero je bila položena krsta, tihe maše. Okoli poldneva so začeli prihajati številni dostojanstveniki plemenitega rodu. Pripeljali so se iz oddaljenih krajev in izkazali pokojnici poslednjo čast.

V Marijinem listu o poslednjem slovesu piše: ».../ Dr. Ivanoczy Ferenc soboške okrogline esperes i kanonik szo escse ednok blagoslovili mrzlo telo i pocsivanja meszto, po sterom szmo od njih szlobod vzeli i zdaj mo sze z njih zse szamo vu molitvah i szv. mesah szpominali /.../.«

Prodana soboška graščina

Neprekinjeno brezskrbno življenje je bilo vzrok, da je leta 1931, pred veliko nočjo, Marijin sin grof Ladislav Szapary zadnjič bival v soboškem gradu. Celotno grajsko posest je odkupila

Nekdanji soboški grof Geza Szapary v slovesni opravi

občina za 2.125.000 dinarjev. Pohištvo je bilo večinoma prodano čez državno mejo. Ladislav je umrl na Dunaju 12. oktobra leta 1939. Bil je dosmrtni član madžarske Visoke zbornice.

Mlajši Marijin sin Pavel je umrl že tik pred koncem prve svetovne vojne. Živel je bolj umirjeno, manj zapravljiivo. Slovo od soboške grofice Marije je bilo v času, ko je začelo mesto dobivati urbano bolj urejeno podobo. Pozidane so bile zgradbe javnega pomena. In verske skupnosti so gradile nova svetišča. Zgrajena je bila daleč po mestu vidna evangeličanska cerkev. Židje, ki jih je bilo v Soboti vedno več, so si omislili lepo sinagogo. Zgrajen je bil hotel Dobraj, ki se še danes ponaša z

novodobno baročno fasado. In pozidani so bili hranilnica ter druga poslopja. Na mestu prejšnje starožitne rimsko-katoliške oziroma papinske cerkve se je vzpela v nebo nova, katere pročelje krasí grb plemiške družine Szapary. Za patronat in gradnjo je ta družina prispevala veliko denarja.

V soboški graščini je danes Pomurski muzej. V njem je zbrane precej Szaparyjeve zapuščine, a veliko dragocenosti je bilo razprodanih po domovini in v tujini. Ena izmed svojstvenih dragocenosti je oprema sobe, ki je bila posvečena cesarici Mariji Tereziji. Odkupili so jo Avstrijci in je danes na ogled javnosti v enem od graških muzejev.

Baročni portal soboškega gradu je izjemno kamnoseško delo.

Letoviško naselje Makadi Bay je eno izmed največjih ob Rdečem morju. Tamkajšnji hoteli spadajo v verigo Iberostar, letovišče pa vsako leto obiščejo gostje z vsega sveta.

Dobrodošlico na letališču je spremljala pristna egiptovska glasba.

Marina je najbolj urejen del mesta Hurgada.

V hotelih ponujajo storitev all inclusive, ki pomeni, da sta hrana in pijača vključeni v ceno aranžmaja.

Začimbe in dišave prodajajo tudi na kilograme.

govorno natančnost, urejenost, red in čistočo pa Nemci, ki tudi vodijo letoviški kompleks.

Hurgada

Naši gostitelji s Kompasom so vedeli, da novinarji ne bomo zadovoljni samo z ogledom letovišča. Pravi utrip kraja začutiš šele, ko se srečaš s pristnimi domačini. Čeprav je naše potovanje trajalo le dva dni in eno noč, je

bilo dovolj časa, da smo se ustavili še v mestu Hurgada. Od Makadi Baya je oddaljeno trideset kilometrov in šteje skoraj 300.000 prebivalcev. Mesto, ki je bilo včasih le majhna ribiška vasica, je še mlado. Začelo se je razvijati z gradnjo hotelov in letovišč po letu 1980, zato je razdeljeno na tri dele. El Dahar je stari del mesta, Sekalla mestno središče, El Memsha moderni del mesta. Zelo urejena je marina, kjer je bilo veliko jaht, na drugem koncu pristanišča je bila zasidrana velika križarka. Nas je seveda

zanimaj kraj, kjer se izmenja največ informacij, in tržnica se je vsem zdela najprimernejše mesto za zadovoljitev novinarskih potreb. Kljub poznemu dopoldnevu smo ujeli še nekaj ribičev, ki so večino ulova na tržnici prodali že v

zgodnjih jutranjih urah. Ribe niso dišale najbolj prijetno. Opojnější je bil vonj začimb, ki so jih prodajalci ponujali svojim potencialnim kupcem, pri tem pa ves čas barantali za ceno. Začimbe in dišave ter čaji, ki jih doma kupujemo v majhnih vrečkah in ki jih merimo v gramih, so bili na voljo v vrečah in kilogramih. Nedaleč stran so rokodelci vabili k ogledu izdelkov iz alabastra. Njihove police so se šibile pod ročno izdelanimi spominki v obliki egiptovskih piramid, sfing, faraonov pa tudi uporabnih

Ljudje in živali

Ste že videli srnjaka brez rogovja na treh nogah?

Srnjak Piko in Nataša. Do nje ima pri hiši največ zaupanja.

Nataša Zver, veterinarica, zaposlena v veterinarski ambulanti Naberjov v Moravskih Toplicah, je pred tremi leti posvojila nekaj dni starega srnjačka, ki ga je poškodovala kosilnica med košnjo trave. Za ranjenega srnjačka pri Mali Nedelji ji je povedal njen partner Zoran Vebarič, ki je želel pomagati ranjeni živali. Ko se je odločala, sprejeti divjo žival ali ne, je bila v pričakovanju rojstva sina Aljaža in je bila na porodniškem dopustu. Zavedala se je, da je treba takšno mlado žival vsakih nekaj ur hraniti in skrbeti za njo. Z Zoranom sta se junijskega dne odpeljala k Mali Nedelji in sta žival, ki že vsaj dva dni ni nič jedla, vzela domov. V hlevu, kjer so Zverovi nekoč imeli živino, sta uredila prostor za bitje, ki ga je bilo najprej treba nahraniti z mlečnim nadomestkom za koze, obvezno pa zdravstveno oskrbeti. Srnjaček, ki sta ga poimenovala Piko, je imel vreznino na trupu in je bil brez ene noge. Zaradi antibiotikov je ostal pri življenju in s piskajočim oglašanjem čakal na hrano. Od vseh se je najbolje navadil na Natašo, do drugih je postal manj zaupljiv. Vsakega človeka je najbolje prepoznaval

po vohu in tako je še danes. Nataša je povedala, da je bila za nosečnico skrb za Pika kar naporna.

Srnjačka so dali kastrirati, zato mu tudi ni zraslo rogovje in seveda nima paritvenega nagona. Uredili so mu ograjen prostor, vendar ga ni sprejel za svojega.

Natašin sin Aljaž je danes star tri leta in je le malo mlajši od svojega trinožnega prijatelja Pika, ki se rad igra s psoma Rinom in Medžijem. Srnjak pa pogosto zmoti tudi spanec štirih Zverovih mačk, med katerimi je ena slepa.

Nataša se je pred kratkim s partnerjem in sinom vselila v novo hišo pri domačiji, kjer je odraščala. Okolica hiše je brez vsakega cvetja, saj njihov srnjaček vsako cvetno bilko slastno požre. Nataša je pazljiva pri prehrani srnjaka, da se ne bi preveč zredil. Energije porabi bistveno manj kot v naravi, zato ne pretirava s krmo. Največji delež njegove prehrane je paša, občasno pa dobi krmilo za zajce, koruzo, seno, korenček in kakšno jabolko.

 Bojan Zdravec

Spominja na kenguruja brez repa. Že se je oblekel v zimsko dlako. Je siva, po trebuhu in zadku pa bela. Poletna barva pri odrasli srnjadi je rjasto rdeča, pod trebuhom, med zadnjimi nogami in na zadnjici pa rjavkastorumena. Zimska dlaka je tudi votla in zato žival dobro varuje pred mrazom. Spomladanska menjava dlake je v maju in v prvi polovici junija, jesenska pa v drugi polovici septembra in prvi polovici oktobra. Čeprav ima Zverov srnjak Piko le tri noge, je dovolj hiter, da pobegne v hlev, kjer spi.

Ponovno stara dilema. Po glavah so nam rojili samo najpogostejša imena in priimki. Poleg tega smo hoteli našo najmlajšo rubriko v tem letu zaokrožiti z ženami oziroma dekleti. Enostavno ni šlo. Ko smo se že dokopali do ideje, smo ugotovili, da je med Marijanami oziroma Marjanami za en »i« razlike. To pa ni to, kar iščemo. Nato sta se spodaj podpisanemu na ekranu po naključju pojavila ime in priimek Robert Smodiš. Saj ni pomembno, kateri Robert Smodiš je kriv za to. Pomembneje je bilo preveriti, koliko jih »izpljune« privzeti brskalnik, koliko facebook in koliko telefonski imenik. Na sled smo prišli štirim, ki naj bi živeli v Pomurju. Dva sta se takoj odzvala, telefon tretjega je vztrajno ponavljal, da lastnik številke trenutno ni dosegljiv, do četrtega pa bi prišli zaradi narave našega dela prepozno. Lahko pa povemo, da naj bi kot duhovnik živel v Krškem v tamkajšnjem samostanu sester frančiškank brezmadežnega spočetja. Kot zanimivost dodajmo, da je v tistem koncu deželice mogoče najti še dva Roberta Smodiša. Na dolenskem pa živi kar lepo število ljudi s tem priimkom. Najbolj znan je tisti, ki sliši na ime Matjaž. A se njihov priimek poudarja na prvi, medtem ko se naša različica na drugi zlog.

Tudi jaz sem ... Robert Smodiš

Z dvema Robertoma, ki sta nam preostala, smo se srečali kar v podjetju, kjer Robert Smodiš, arhitekt iz Šalamenec, ki živi v Andrejcih, dela. V to podjetje pa velikokrat zaide po službeni dolžnosti tudi njegov soimenjak, serviser računalniške opreme in programer, ki je doma iz Črenšovca. »Spomnim se, ko je prvič klical k nam in se predstavil, pa sem mu gladko odvrnil, da je na tej strani tudi Robi Smodiš,« pripoveduje arhitekt. Da oba bolj kot ne kličejo Robi, najbrž ni treba poudarjati. Fanta nista v sorodu. »Moja veja prihaja iz Radovca,« še pojasni starejši. Mlajši pa doda, da je njegova veja, kolikor se le da izvedeti, ves čas pripadala Črenšovcem in okolici.

Z imenom Robert se dobro razumeta. Oba pa imata podobno zgodbo, kako sta prišla oziroma dobila ime. »Hja, v sedemdesetih je bil popularen Robert Kennedy in kolikor vem, je tudi to vplivalo na moje poimenovanje,« pove tri leta mlajši strojnik, skoraj gradbincec, Robert, ki je postal kot samouk serviser računalniške opreme. Nato arhitekt Robert doda, da je pri njegovih starših svoje opravila še simpatija do Roberta Redforda. Oba pa ugotavljata, da so moški s tem imenom pretežno rojeni v se-

demdesetih letih minulega stoletja ali kakšno leto prej. Kasneje je, kot razkrivajo tudi podatki Statističnega urada Republike Slovenije, to poimenovanje močno zdrknilo po lestvici imen. »Imam pa jaz še eno ime,« prizna starejši, »ime mi je namreč tudi Štefan,« presenečeno vzklikne drugi Robert Smodiš. Še dva soimenjaka. Najbrž jih je več, že začnemo modrovati.

Težav oziroma zmešnjav z imeni nimata veliko. Mlajšemu se je že zgodilo, da je kdo poklical in hotel Roberta Smodiša, a so kmalu ugotovili, da ni pravi Robert. »Mene je, če se ne motim, nekoč nekdo zamenjal z duhovnikom Robertom Smodišem ali pa sem nekoč nekoga srečal, ki mi je dejal, da pozna omenjenega soimenjaka. Nisem najbolj prepričan. Sicer pa zaradi tega nisem doživel kakšnih posebnih težav,« doda starejši Robi. »Se je pa meni že zgodilo in se mi dogaja, da dobim kakšno elektronsko pošto, ki ni namenjena meni, ampak drugemu Robertu,« pa še pojasni mlajši Robi.

Z imenom Robert se dobro razumeta. Oba pa imata podobno zgodbo, kako sta prišla oziroma dobila ime. »Hja, v sedemdesetih je bil popularen Robert Kennedy in kolikor vem, je tudi to vplivalo na moje poimenovanje,« pove tri leta mlajši strojnik, skoraj gradbincec, Robert, ki je postal kot samouk serviser računalniške opreme. Nato arhitekt Robert doda, da je pri njegovih starših svoje opravila še simpatija do Roberta Redforda.

Oba pa se borita s prej omenjenim naglašanjem svojega priimka. »Ko prideš čez Muro si Smodiš in ne Smodiš, ampak naju ne moti,« povesta skorajda soglasno. Sta pa oba, tako v službi kot doma ali med prijatelji, znana kot Robija in ne Roberta. Tako ju menda kličejo samo tisti, ki ju ne poznajo.

Saša Kajdič:

Oseba s širokim pogledom na svet in z občutkom za podrobnosti

»Za človeka ni končne točke osebnostnega in poklicnega razvoja«

Saša Kajdič je mlad Prlek, ki ga je izobraževanje pripeljalo v Ljubljano. Poklicna pot ga od tam vsakodnevno vodi v Novo mesto, kjer je zaposlen kot samostojni tehnolog v Krki, d. d., Novo mesto, podjetju, ki se uvršča v vrh generičnih farmacevtskih podjetij v svetu in je vodilno na slovenskem trgu. Pravi, da je Prlek v Ljubljani, saj je z domačo pokrajino, predvsem pa Ljutomerom, kjer je odrasčal, močno povezan, domače pa se počuti tudi v Novem mestu, saj tam preživi večino dneva. Razpet med temi kraji si utira pot v samostojno življenje, za to pa si je z delom in vztrajnostjo zgradil trdne temelje. Dosežek, ki si ga lahko šteje v čast, je uspešno dokončanje dodiplomskega študija, s čimer so se mu odprla vrata novomeške Krke. Ta je opazila njegov nadpovprečni prispevek k razvoju farmacije in ga za dodiplomsko raziskovalno delo tudi nagradila. Z njeno podporo se je Saša vpisal na doktorski študij biomedicine, smer farmacija. Vsak dosežen cilj mu daje razlog, da strmi k novim, višjim ciljem. Ob vsem tem pa so mu gonilo »pristen človeški stik in dobri medosebni odnosi.

Sanje o raznih poskusih in laboratorijih, ki jih je imel Saša v otroštvu, so danes postale resničnost in tako rekoč obvezna sestavina njegovega vsakdana. Že v osnovni šoli se je rad lotil nevarnejših poskusov, »kot sta na primer taljenje svinca in lom živosrebrnega termometra, da bi opazoval, kako se obnaša tekoča kovina«, ki so mu dali navdih in smisel za kasnejše resno raziskovalno delo. »Če kasneje to otroško iznajdljivost in drznost odgovorno preneseš v svoje raziskovalno delo, lahko to zelo pripomore k tvojim inovativnim dosežkom,« meni Saša, ki se je po uspešno končani Gimnaziji Franca Miklošiča v Ljutomeru kot zlati maturant odločil za zahteven študij biokemije na Fakulteti za kemijo in kemijsko tehnologijo Univerze v Ljubljani. V času študija je bil med petintridesetimi izbranimi študenti iz regije Alpe-Adria, ki so se udeležili uglednega foruma Biocamp, samoiniciativno pa je opravil tudi trimesečno raziskovalno prakso v največjem raziskovalnem centru v Evropi – Forschungszentrum Jülich v Nemčiji. Krona njegovemu študiju je bila diplomska naloga, za katero je opravil zahtevno raziskavo v sodelovanju s podjetjem Krka, za kar je prejel nagrado in priložnost za nadaljnje sodelovanje in podporo pri doktorskem študiju.

Cilj mu je pridobivanje izkušenj in širine

Saša je v študij vložil veliko sprotnega dela in energije, vendar pravi, da ga to področje zanima, zato mu je študij predvsem tešil radovednost: »Študij biokemije mi je dal izjemno širino in dobre temelje za vede o življenju. Vendar v današnjem času ni dovolj, da dobro študiraš, ampak se moraš delodajalcu po končanem študiju dokazati še z marsičim, da ga prepričaš za zaposlitev. Med študijem je pomembno vsakršno udejstvovanje za pridobivanje širine in izkušenj.« Saša je odgovorne v Krki prepričal z uporabnostjo raziskovalnega dela. »To, kar je prepričalo komisijo, je verjetno dobro zastavljeno delo z uporabnimi in koristnimi izsledki ter razvoj oziroma prilagoditev metode, ki jo lahko v podjetju uporabljajo časovno in

Potovanje po Irskem – na travi sestra Nina, prijatelj Marko, Eva in Saša (na desni) FOTOGRAFIJA IZ OSEBNEGA ARHIVA

Potovanje po čudoviti, duhovni in mistični Burmi, kjer sta z dekletom med trekingom dan preživela pri gostoljubni družini v hribih. FOTOGRAFIJA EVA ROZMAN

ekonomsko učinkovito. Diplomsko delo predvsem ni bilo samo sebi namen, ampak smo se osredinili na konkretno problematiko, jo na inovativen način raziskali in rešili ter poskrbeli za možnost nadaljnje uporabe pridobljenega znanja,« pripoveduje. Laičnemu sogovornu pojasni, da so osnove njegove diplomske naloge encimske reakcije. »Encimi so biološki katalizatorji, ki jih najdemo v celicah in v njih opravljajo različne kemijske reakcije, ki so potrebne za obstoj celice in življenje. Brez encimov življenjsko pomembne kemijske reakcije v celicah ne bi

mogle potekati. Encime pa lahko iz celic tudi izoliramo in jih uporabimo v reakcijskih mešanicah, da za nas katalizirajo zelene kemijske reakcije. Tako sem jaz v svoji nalogi uporabljal izolirane encime za proizvodnjo različnih farmacevtskih učinkovin, saj lahko nekatere kemijske reakcije s pomočjo encimov izvedemo veliko učinkoviteje, enostavneje in bolj ekološko kot brez uporabe encimov,« pojasni. Saša se je pred enim letom v Krki tudi zaposlil. Njegov delovni dan je dinamičen in kreativen. Pravi, da je na delovnem mestu razpet med pisarno in proizvodnimi prostori,

kjer večino časa rešuje sprotne probleme, izvaja dolgoročne projekte, sestankuje, pomembna sestavina pa je tudi izobraževanje z delovnega področja.

Pri delu izhaja iz sebe in svojih vrednot

Kljub jasni usmerjenosti v naravoslovje Saša ne zapostavlja drugih področij, saj meni, da so za človekovo širino, odprtost duha in razgledanost pomembni vsi vidiki. Že kot srednješolec je dajal enak pomen tudi drugim predmetom, ki

niso bili del naravoslovja. Dojemljivost za stvari pa mu omogoča, da si postavlja »jasno zastavljene kratko- in dolgoročne cilje in strategije za doseganje teh«. Da zmore slediti zastavljenemu, pripisuje vztrajnosti, ki jo goji pri sebi. »Lahko bi rekel, da imam širok pogled na svet z občutkom za podrobnosti. Ob vsem tem sta mi osnova in gonilo pristen človeški stik in dobri medsebojni odnosi. Človek je lahko srečen le, kadar dela za skupnost in osrečuje druge. Celo znanstveno je dokazano, da so ljudje, ki drugim želijo dobro, nadpovprečno srečni in zadovoljni,« dodaja. V delu, ki ga opravlja, vidi svoj smisel in prihodnost. Cilj, ki si ga je postavil, je, da želi uspešno dokončati doktorski študij in si z dekletom ustvariti dom in družino. Trenutno živi v Ljubljani, kjer se Saša počuti zelo dobro, vseeno pa je čustveno navezan na Prlekijo, o prihodnosti katere velikokrat tudi razmišlja. Ravno poštenost, dobri nameni in medsebojno sodelovanje, ki mu predstavljajo osebno vrednoto, so po njegovem ključni za napredek Prlekije in celotne pomurske regije. Ljudje v Pomurju imajo po njegovem mnenju lastnosti marljivih in zavednih ljudi in ob takih zgledih je odraščal tudi sam. To vidi kot prednost, ki lahko ob še ne izkoriščenih potencialih vodi v uspešno zgodbo. Vendar: »Naša slabost je to, da se premalo zavedamo, da lahko vzamemo škarje in platno v svoje roke. Včasih nam manjka tudi vizije in prav v teh pesimističnih časih je lahko na videz nemogoča vizija vodilo za razvoj.« Ob spletu ugodnih okoliščin Saša za zdaj ne razmišlja o stalni vrnitvi domov, vendar tudi te možnosti ne izključuje: »Videli bomo, kaj bo prinesel čas. Če mi bo uspelo, bi kdaj rad naredil kaj konkretnega in koristnega še za domačo pokrajino.«

Veliko koristnega za domače okolje pa Saša prispeva že zdaj, saj se redno vrača domov ob koncu tedna in je aktiven na kulturnem področju. Je predsednik društva Oktet Arion, poje pa tudi v komornem zboru Orfej v Ljutomeru. Prosti čas, ki mu še ostane, posveti najbližjim, čas med tednom pa si po službi zapolni še s študijem. Proste dni Saša rad izkoristi za potovanja, tudi v oddaljene kraje, vsakodnevno sprostitvev po napornih dneh pa najde v teku, ki mu daje moč za nadaljnje delo. Tega mu nikoli ne zmanjka, saj si ob doseženih vedno postavlja nove cilje. V nasprotju z mnogimi meni, da »za človeka ni končne točke osebnostnega in poklicnega razvoja, saj mora biti cilj pred dosegom nadomeščen z novim, še višjim.«

Mihaela Kalamar

Saša Kajdič prevzema nagrado, ki jo podeljuje Jože Colarič, predsednik uprave Krke, d. d. FOTOGRAFIJA IZ ARHIVA KRKE

Saša Kajdič z mentorjem Alešem Gašparičem, vodjem Oddelka za biokemijo v razvoju in raziskavah Krke, tovarne zdravil, d. d., Novo mesto. FOTOGRAFIJA IZ ARHIVA KRKE

Sanja Kropec (1990)

... ni dvoma, da je dekle iz Poznanovec ambiciozno. Svojo karierno oziroma poslovno pot gradi na temeljih, ki lahko nekoč vodijo tudi v družbenopolitične vode velikega formata. Pravijo, da je predsedovanje domačemu klubu študentov lahko, ni pa nujno, prava odskočna deska. Kljub mladosti je že trenerka za marketing in odnose z javnostmi Zveze ŠKIS za mlajše aktiviste v študentskih klubih. Je študentka magistrskega programa Strateškega tržnega komuniciranja. Poleg tega še vedno rada prime za palico za hokej na travi.

Iztok Horvat (1974)

Radgončan, ki je najbrž eden starejših gostov te rubrike. Zanj pravijo, da je zelo preprost fant, ki poleg avtoličarskega poklica v sebi skriva še marsikateri talent. Že res, da v prostem času rad poprime za računalniško miško in se ukvarja z grafičnim oblikovanjem ali zaigra na orglice, vendar je nase najbolj opozoril z vlogami v radgonski filmski produkciji sokrajana Vasje Rovšnika. S še enim naturščikom Jurijem Husarjem je gledalce prepričal z vidnimi vlogami v filmih Kolesarji v temi in Kolega.

1. Predstavi ga ...

Če bi svojemu življenjskemu slogu morala prisati eno besedo, bi rekla »multifunkcionalnost«. Že nekaj let študijske obveznosti prilagam delu in nabiranju izkušenj na področjih organizacije, odnosov z javnostmi in marketinga tako v Ljubljani kot tudi v Prekmurju, v naporen urnik pa vnašam šport, druženje s prijatelji ter preživljanje prostega časa doma na Goričkem. Študij in delo od mene zahtevata nenehno »priklopljenost« na komunikacijsko tehnologijo, zato mi toliko več pomeni prost konec tedna v naravi brez računalnika in telefona.

2. Se ti mladostne sanje o poklicni karieri uresničujejo?

Čeprav se še redno izobražujem in pripravljam na svojo profesionalno poklicno kariero, bi lahko rekla, da se moje sanje uresničujejo že v tem obdobju. Dobila sem izjemno priložnost v Klubu prekmurskih študentov, kjer lahko vodim skupino pridnih in zagnanih mladih, organiziram prepoznavne projekte, praktično preizkušam svoje znanje, ki sem ga pridobila na fakulteti, ter si nabiram neprecenljive izkušnje in znanja, ki so potrebna za vodenje organizacije, predstavljanje organizacije v javnosti in upravljanje človeških virov. Hkrati sem pred tremi leti postala predstavnica za odnose z javnostmi pri Zvezi ŠKIS, kjer sem napredovala in lansko leto postala vodja protokola in odnosov z javnostmi Škisove tržnice, ki je največja prireditev za mlade na prostem v Sloveniji, in lahko povem, da je to vrhunec moje dosedanje poklicne kariere, saj sem med delom pri projektu spoznala ogromno uspešnih in pomembnih ljudi, predstavnike nacionalnih medijev in tudi ogromno prijateljev. Ob vsem tem mi je letos še uspelo diplomirati in se vpisati na magistrski program strateškega tržnega komuniciranja.

3. Kaj bereš, poslušas, gledas ...

Moram priznati, da berem bolj malo, razen kakšne novice in članke, ki me zanimajo in so povezani z mojim področjem. Na primer Marketing magazin. Poslušam predvsem komercialno glasbo, najbolj znane klubske ritme, včasih pa se na mojem predvajalniku najde tudi kakšna slovenska ali hrvaška glasba. Ob večerih, preden grem spat, zelo rada gledam serije in potem o njih razpravljam s prijateljicami. Moje priljubljene so Gossip girl, Pretty little liars, The lying game, 90210, The Carrie diaries in Switched at birth.

4. Kako preneseš zmago in kako sprejemaš poraz?

Zavedam se, da je zmagati težko in da je v zmago treba vložiti ogromno truda. Priznam poraz, vendar se trudim iz njega nekaj naučiti ter zastaviti cilje in strategijo za napredovanje in zmago v prihodnje. Menim, da je zmago vedno treba proslaviti,

in to v dobri družbi, hkrati pa se zavedam, da je za nadaljevanje uspeha treba delati naprej in svoje dosežke vztrajno nadgrajevati.

5. Kdo so tvoji prijatelji in kako neguješ odnose z njimi?

Moji prijatelji me obkrožajo doma, v Klubu prekmurskih študentov, v Zvezi ŠKIS, pri hokeju na travi, največ časa pa preživim v družbi prijateljic v Ljubljani, kjer skupaj živimo, študiramo in se tudi zabavamo. Čeprav se včasih dolgo ne vidimo, smo v zelo dobrih odnosih, saj vemo, da si lahko zaupamo in se vedno zanesemo druga na drugo. Facebook nam omogoča, da vemo, kaj se dogaja, ko pa se srečamo, pa nadomestimo vse zamujeno.

6. Petkrat najljubše?

– Barva: modra.
– Dan v tednu: sobota.
– Blagovna znamka: Apple.
– Pijača: bela kava.
– Cvet: potonika.

7. Jan Plestenjak je nekoč repal, da so najstvari tri? Ali veš morda, katere tri so naj?

Zame? Zdravje, ljubezen in dobra hrana.

8. Tvoje sanjske počitnice in tvoje še neuresničeno potovanje?

Sanjske počitnice bi si želela preživeti na Bora Bori v eni od luksuznih hišic na vodi, stran od »civilizacije« in napornega vsakdana. Moja želja, ki bi jo rada uresničila, kakor hitro bo mogoče, pa je potovanje s fantom v New York, ki bi si ga organizirala popolnoma sama in bi imela priložnost spoznavati mesto, kot ga doživljajo domačini.

9. Pregovor pravi, da prva ljubezen nikoli ne zarjavi ...

... le če jo neguješ z medsebojnim spoštovanjem, razumevanjem in potrpežljivostjo.

10. Kakšen bi bil tvoj recept, da bi se Slovenija izvila iz primeža moralne in finančne krize?

Težka naloga. Sprva bi bilo verjetno potrebnih nekaj konstruktivnih sprememb v zakonodaji, vezanih na predvsem na zaposlovanje in zagon slovenskega gospodarstva. Menim, da lahko močna in uspešna slovenska podjetja pripomorejo k zmanjšanju brezposelnosti, ki je trenutno še posebej kritično med mladimi. S primernimi ukrepi bi država lahko spodbujala zaposlovanje in podjetništvo med mladimi, kar bi nam omogočilo, da tudi mi znanje in energijo vložimo v doseganje skupnih ciljev za boljše prihodnost. Prav tako ima zniževanje plač pri zaposlenih po mojem mnenju ravno obraten učinek od zelenega. Večji dohodek prebivalstva bi vplival na povečanje porabe, to pa bi vplivalo na rast prihodkov slovenskih podjetij ter sredstev države.

1. Predstavi ga ...

Družaben, pravičen, miroljuben, zabaven in se zelo rad pogovarjam. Petje, ples in ustna harmonika so moji življenjski konjički. Poleg družine se rad srečujem tudi s prijatelji, ki imajo v mojem življenju velik pomen.

2. Se ti mladostne sanje o poklicni karieri uresničujejo?

Počasi. Upam pa, da mi bo nekega dne uspelo še več. Upanje ne umre nikoli (smeh).

3. Kaj bereš, poslušas, gledas ...

Moji najljubši knjigi sta Ledena prevara ter Angeli in demoni Dana Browna. Zelo rad poslušam filmsko glasbo skladateljev, kot so Ennio Morricone, Hans Zimmer in Klaus Badelt. Poleg te glasbe se rad sproščam tudi ob klasični kantriglasbi. Ob vsem tem kasu rad gledam znanstvenofantastične filme. Še posebej tiste s tematiko o vesolju.

4. Kako preneseš zmago in kako sprejemaš poraz?

Vsak poraz je nov zagon do zmage. Pošteno je, če nasprotniku sežeš v roke in mu čestitaš ob njegovi zmagi. Vse zmage pa rad delim z družino in prijatelji.

5. Kdo so tvoji prijatelji in kako neguješ odnose z njimi?

Moji prijatelji so ljudje, ki jih zelo spoštujem in bi jih z veseljem srečeval vsak dan.

Odnose ohranjam z druženjem, poštenostjo, spoštovanjem in medsebojno pomočjo.

6. Petkrat najljubše?

– Barva: zelena.
– Dan v tednu: petek.
– Blagovna znamka: je nimam.
– Pijača: stisnjeni sokovi iz sadja in pivo.
– Cvet: vsi so lepi.

7. Jan Plestenjak je nekoč repal, da so najstvari tri? Ali veš morda, katere tri so naj?

Iz njegovega videospota je vidno, da so kar »flehtne« te njegove »najstvari so tri« (smeh).

8. Tvoje sanjske počitnice in tvoje še neuresničeno potovanje?

Tedensko križarjenje all inclusive.

9. Pregovor pravi, da prva ljubezen nikoli ne zarjavi ...

... dokler jo dobro mažemo z oljem proti koroziji (smeh).

10. Kakšen bi bil tvoj recept, da bi se Slovenija izvila iz primeža moralne in finančne krize?

Obdavčiti vse religijske organizacije in manj ljudi, ki pošteno zaslužijo! Dokler bo v vsaki vladi pohlep po vladanju, se bo še naprej kradlo. Obsoditi vse, ki so do zdaj kradli in zavajali, ter jim odvzeti, kar ni njihovo. Večji pritisk na sodstvo, da se bodo nekateri primeri prej končali in ne zastarali.

MOJ STIL

Odprta kuhinja

Trojed – ena najstarejših jedi na Slovenskem

Marija Fras iz Paričjaka, upokojena učiteljica kemije in gospodinjstva, je v Prlekijo prišla pred 50 leti iz 35 kilometrov oddaljenih Vitomarcev v Slovenskih goricah. V Prlekiji je spoznala Marjana, poročila sta se in življenje dala trem otrokom. Na Kapeli je družbeno aktivna že od vsega začetka. Večkrat je organizirala kulinarčne razstave, pred kratkim na martinovo. Od nekdaj jo zanima kulinarika, predvsem tiste jedi, ki so jih pripravljali nekoč. Ko se je upokojila, je začela zbirati recepte starodavnih jedi in izdala devet kuharskih knjig: Jedi naših babic, Prleška kuhinja, Sadje v prehrani, Dobra domača prehrana, Zelenjava v prehrani, Stare prleške in prekmurske jedi za naše dni, Med v prehrani, Jedi na žlico ter Kulinarčne dobrote Prlekije, Prekmurja in Porabja.

O tem, ali so si jedi iz Slovenskih goric, Prlekije, Prekmurja in Porabja podobne, je povedala, da se enostavne jedi iz teh krajev med seboj bistveno ne razlikujejo.

Vstopamo v adventni čas in z njim so povezani praznovanja in navade prehranjevanja. Specialistka za etnokulinariko je o prehrani naših prednikov na sveti večer in božič povedala: »Na dan pred božičem, 24. decembra, je bil od nekdaj zapovedan post. Za kosilo so gospodinje pripravile jedi s smetano (krompirjevo juho, fižolovo, gobovo z ajdovo kašo itn.) in pogače s sirom (s skuto). Najpogosteje so bile na mizi kvase-nice, krapci, zavitki, kmečka pogača in podobno. Nekaj pogač je ostalo za popoldansko malico in večerjo.

Marija in Marjan Fras s triedom, jedjo, ki polepša božične praznike.

Na ta dan so imele gospodinje v kuhinji veliko dela. Pekle so črn in bel kruh, božične kekse, tudi take z luknjami, ki so jih otroci obesili na

božično drevo. Za božič so spekle še potice z orehi, makom in marmelado. Za božično kosilo so očistile perutnino.

Po opravljenem delu pri živini so se vsi družinski člani zbrali v hiši. Mlajši in vsi tisti, ki niso imeli dela v kuhinji, so se zbrali v prednji hiši (veliki sobi s krušno pečjo). Bil je družinski praznik, saj so se zbrali vsi člani družine. Oče ali drugi so se nanj pripravljali že ves teden pred božičem, vse so naredili doma iz barvastega kreppapirja (rože, trakove, verige). Drevo so okrasili z božičnimi keksi (zvezde, ptički, srčki itn.), z drobnimi rdečimi jabolki, suhim sadjem, orehi in verigami iz krep papirja. Drevo je bilo postavljeno na mizi v debeli repi ali obešeno na stropu, za ta namen je bil na stropu poseben kavelj. Pod njim na mizi so bile jaslice. Družina je večerjala, ko je bilo drevesce okrašeno, okrog devete ure. Večerja na sveti večer je bila različna, odvisno od premožnosti hiše in navad. Najpogosteje so gospodinje pripravile gibanico v lončenem pekaču.

O prehrani na staro leto: »Zadnjega dneva v letu ali starega leta preprosti ljudje nekdaj niso praznovali. Kljub temu so gospodinje za večerjo pripravile kakšen priboljšek. Skuhale so eno ali več domačih klobas, odvisno od števila družinskih članov. Vsak je dobil četrtino vroče klobase in črn kruh.«

Je res, da lahko kokoš s tacami na novo leto razbrska srečo?

»Dan novega leta je bil in je še povezan s številnimi šegami, čarovanjimi in verovanji. Tudi prehrano so obravnavali podobno: Tako kot na novo leto bomo jedli vse leto. Miza mora biti pogrnjena in nanjo pridejo same dobre jedi. Ne smemo jesti

piščanca ali kokoši, ker razbrskata srečo. Od perutnine prideta v poštev raca ali gos, ker plavata na vodi ter prinašata mir in spokojnost. Priporočljivo je jesti svinjino, ker prašič rije in prinaša srečo. Od drugih dobrot je za novo leto na mizi potica, nadevana z orehi, makom in marmelado.«

Tried/trojed

Marija je za Pen pripravila sladico, ki so jo jedli pred prazniki in je bila nepogrešljiva v adventnem času in za božič. Gre za jed tried, ki je še starejša od potice ali katere druge tradicionalne jedi. Ker je energijsko bogata in lahko prebavljiva, je primerna tudi za starejše in bolnike.

Priprava te jedi je enostavna in hitra. Beli kruh ali žemljo se opeče na štedilniški plošči. Marija pa je namesto kruha ali žemlje uporabila kar kupljen prepečenec. Več kosov je polila z mešanico vina in vode (v razmerju 1 : 1), ki ji je po okusu dodala sladkor, klinčke in cimet. Tekočine je polila toliko, da se je prepečenec dodobra napil. Na koncu ga je okrasila s klinčki.

Za otroke, ki to jed obožujejo in si jo lahko pripravijo sami, so namesto vina dodajali kompotno vodo ali med, v poletnih mesecih pa pretlačene maline in borovnice. Tried je zares sočna jed in enostavna za pripravo, zato si jo v adventnem času kar privoščite.

K prepečencu, polnemu goste sladkobne tekočine, je ponudila suhe slive. Kombinacija vsega tega je odlična.

Bojan Zdravec

Domači vrt

Editin vrt

Vrt Edite Šarkanj iz Černelavec je prostor, kjer Edita preživlja veliko časa. Ko stopite na dvorišče, zagledate najprej urejeno veliko teraso z visokimi posodami. Rastlinje v njih daje čaroben pridih, ki ga dopolnjuje urejena gredica z najrazličnejšimi iglavci pred teraso. Opazi se skrbna roka, ki nenehno presaja, okopava in sadi.

Travniki stare mame so podedovali 1973. leta. Začeli so graditi hišo in istočasno zasajevati drevnino. Lastnica se živo spominja in pripoveduje, kako je gospod Stanko Horvat iz takratnega Vrtnarstva Murska Sobota idejno zasnoval vrt, jo obogatil z nasveti in jim dal začetne napotke za vzdrževanje. Pozneje pa je sama z veliko truda, ljubezni in znanja rastlinam zagotovila ustrezne razmere v svojem vrtu.

Pušpani, oblikovani v krogle, obrobajo zavito potko, ki vodi mimo skalnjaka in pripelje do manjšega ribnika. Čar mu dajejo različne trave, srebrna smreka, tisa, gnezdasta smreka; bodika pa daje živahno barvitost. Na tem vrtu predvsem ne manjka barv. Pozimi lahko občudujemo skimije, s plodovi obložene panešpljice in bodike, poleti zacvetijo številni rododendroni in azaleje, konkurenco pa jim dela snežno bel španski bezeg. Barvitost vrtu pa dajejo tudi številni iglavci. Šarkanjevi pa niso samo ljubitelji okrasnega rastlinja. Tu je sadovnjak z velikimi orehi, češnjami, višnjami, različnimi sortami jablan, s špalirjem hrušk, malinami in ribezom. Edita iglavce oblikuje sama, tudi rez sadnega drevja ji gre od rok. Z veseljem je obiskovala tečaj za obrezovalko.

Tudi za živali je pri Šarkanjevih dovolj prostora. Ribice in zajčki, posebno mesto pa gre kužku Lasku, ki si zasluži

Strokovni nasvet

Jesenska opravila v okrasnem in sadnem vrtu

Drevnino, ki je v posodah, lahko sadimo vse leto. Vse druge rastline sadimo v času mirovanja, to je jeseni ali zgodaj spomladi. Zgodaj jeseni posajena drevnina se še pred zimo dobro vraste. To je zlasti pomembno za vedno zelene listavce in iglavce, ki morajo tudi pozimi sprejemati vodo, da se ne izsušijo. Jeseni posajena drevnina ima pred spomladi sajeno precejšnjo prednost v tem, da je do pomladi že dobro vraščenca. Tudi vrtnice sadimo pozno jeseni, vendar nikoli na mesto, kjer so že bile. Namig: posadite si vrtni nepozebnik, ki bo zacvetel že januarja, če bodo vremenske razmere ugodne.

Zasaditev ob ribniku ustvarja idealen življenjski prostor za ribice. Bodika s plodovi je lepota prav jeseni in pozimi. Zada se skriva prijeten kotiček za kavo.

Prijazen kužek Lasko se v lastničinem naročju očitno dobro počuti. Tudi njemu so rastline očitno pri srcu, saj nikoli ne stopi na gredice.

naslov »prijzen kužek«. Sobivanje živali in rastlinja je v popolnem sozvočju. Tudi simpatičen kotiček za pitje kave je tukaj. Vrtu dajejo poseben poudarek kroglasti cigararji. Pri zahtevnem delu ji vedno pomaga mož Šanji, sin Aleš pa je odgovoren za košnjo zelenice. Edita se s kužkom Laskom vsak dan sprehodi po vrtu, kajti vrt ji daje, poleg petja v pevskem zboru, moč in pozitivno mišljenje. Rastline pa družino obkrožajo tudi v bivalnih prostorih, kjer za okrasno milino poskrbijo tolstice, krasule in palme.

Nataša Juhnov

Olga Varga

Adrian Gomboc

judoist

veliko dobre in pozitivne volje. Ima zelo pozitivno osebnost in ne popušča za milimeter. Vse je podredil vrhunskemu športu. Ob judu sta na njegovem prostočasnem sporedu le še tek in plavanje, pa tudi šolanje v gimnaziji, ki ga opravlja z izpiti. Kaj več ob dveh treningih dnevno niti ni mogoče. Na vprašanje, ali ga je življenje pod okriljem trenerja, ki slovi, da je »mehek kot skala«, kaj spremenilo, izvemo, da ga je. »Mnogi ga zapustijo, ker res ni šale. Strog je in o svojih varovancih ve praktično vse. Vendar Adriana to ne moti. Red in disciplina mu ustrežata. Še s facebooka se je odjavil. Preden je šel na priprave na Korejo in Japonsko, pa je pustil telefon in računalnik doma,« še pojasni njegova mama Adrijana. In prav to je bil razlog, da je tokratna rubrika »To sem jaz« prirejena v »To je on«, saj je Adrian povsem podrejen vrhunskemu rezultatu. Za nas je imel ravno toliko časa, da ga je ujelo Natašino tretje oko. Več ni bilo mogoče, a se je ob vsem tem osemnajstletnik obnašal izjemno olikano, profesionalno in zrelo. Kot da imaš opravka z nekom, ki mu življenjskih izkušenj in preizkušenj ne manjka. Rojen šampion.

jeva mama. Ob ne šole v srednjo vevembru »njihov«. rav je bil deležen vzdržal. Trenerem Fabjanom na še manj pa Adrian. ah so poškodbe. eno veliki želji po ijskih igrah 2016. iki dosega najvišje o truda in pravega

razvoja kot do zdaj lahko poseže v svetovni vrh. Podobno kot Urška Žolnir, Lucija Polavder in drugi. Pred njim pa ni samo ena olimpijada. Glede na njegovo starost ga čakajo vsaj tri. Da se to ne bi zgodilo, je z današnje perspektive povsem neverjetno. »On doseže tisto, kar se odloči, da bo dosegel. Ze pred letošnjim mladinskim svetovnim prvenstvom v Ljubljani mi je dejal, da bo dobil medaljo. To izrazi z

z dvema domovinama

o moči in volje ne le za ukvarjanje s svojimi konjički, ampak omoč najbolj potrebna. V Radencih je to Dosor, Dom m na različnih področjih deluje okrog trideset prostovoljcev.

dobili nove čevlje in obleke. Na veliko petek so barvali pisanke, sicer pa se ni smelo delati nič drugega. Bil je tudi popoln post. Na veliko nedeljo so v cerkvi dobili obhajilo – košček kruha in žličko vina. Babica je razdelila pirhe in otroci so se z njimi igrali in jih zamenjavali.

Otroštvo je bilo lepo, čeprav staršem ni bilo vedno lahko, posebno med vojno ne, pa tudi po njej. Očeta so zaradi obvezne oddaje za nekaj časa celo zaprli, a o tem ni hotel veliko govoriti, s kmeti so takrat grdo ravnali.

Nova domovina je postala Slovenija

Dušanko sta oče in mati hotela obdržati doma, a se je obrnilo drugače. Vpisala se je na srednjo tehniško šolo v Gornjem Milanovcu in nato začela študirati strojništvo. Vmes je spoznala moža Jelka, ki je bil ilustrator pri časopisu Dječje novine, se poročila in na žalost staršev odšla z njim v Slovenijo. Prišla sta v Radence in dobila je službo v svoji

stroki v nekdanji Avtoradgoni kot edina ženska v konstrukcijskem oddelku. Velikokrat se je vračala domov v Srbijo, obiskovala starše ter sestre in brata. Hudo pa ji je bilo, ko sta v vojnem času, v začetku devetdesetih, drug za drugim umrli oče in mati, pa nobenemu ni mogla na pogreb. Po letu 1990 je v konstrukciji postala tehnološki presežek in je začela delati v recepciji, kjer ji je njeno prejšnje znanje pomagalo pri komunikaciji s strankami. Spoznala je tudi, da ji delo z ljudmi ustreza, in tako se ji je odprla nova pot. Zdaj, ko je že upokojena, pravi, se počuti kot na dopustu. Še vedno se rada družijo z nekdanjimi kolegi in vedno jo povabijo, kadar kaj pripravljajo.

Z življenjem je zadovoljna, zlasti pa je ponosna na svoja sinova, ki ju je vzgojila tako, kot so njo njeni starši, z željo, da postaneta izgrajeni osebnosti. Sin Boštjan je magister vojaških znanosti, Miha pa univerzitetni gradbeni inženir, strokovnjak za mostove in dela v tujini. Za leta v pokoju si je načrtovala prijetno

druga materinci – očinci za očete, božična. Ob teh rši otokom morali s slaščicami, oče seči v denarnico.embra so prazno-avetnika, svetega iložnosti so spekli uhalo žito koljevo kevk k blagoslovu. ali tri dni, in ko so oče in sosed lomila ajprej so postregli kosilo so jedli ribe, nt postni čas. Tudi lo lepo. Na cvetno y cerkev. Otroci so

Gostovanje folklorne skupine v Sindelfingenu v Nemčiji

55 let Radia Murski val

Rojen v socializmu, odraščal v kapitalizmu

Zdenko Radič (v svetlem plašču) in njegov šef Tone Grčar (s kravato, klobukom in lopato) sta poskrbela za vse, tudi za zemeljska dela, da sta lahko položila kable in program Radia Murska Sobota novembra leta 1958 spravila v eter, za začetek do bližnjih domov.

Na obisku pri starših v Sokoličih

življenje: da bo veliko brala, hodila v gledališče, na sprehode, se udeleževala pohodov planinskega društva, skrbela za vrt in gojila rože. Hvaležna je prijateljem, ki so ji stali ob strani, pa tudi tistim, ki ji niso in so jo s svojimi dejanji nečesa »naučili«. Pa tudi novima prijateljci-

cama v Dosorju, saj meni, da je velik dosežek, če te kdo sprejme in začutiš, kaj si želi. Pri tem, tako pravi, ji pomaga ukvarjanje z duhovnostjo, v kateri išče vzroke in odgovore na vprašanja, ki jo vznemirjajo.

Bea Baboš Logar

Članice literarnega krožka v Dosorju, od leve proti desni: Ljubica Košar, Irena Jančar, Gizela Sraka, Dušanka Peternelj, Darinka Nahtigal

Soboški gasilski dom oddajnega stolpa, 1958

Bil je čas, ko so ktriko vse ponso množično kupnajsodobnejše radislišnost mariborsoddajnikov pa je bso v soboškem okodločno zahteva slišnost slovensk najbolj oddaljene pa tudi, da omeokolju pripravo laslovenskem in v mza madžarsko mar nam je bilo reče: programa plača obtehniko,« se v inte2008 z njim nareonarka Ella TomšičDrago Beloglavec iz osrednjega ljubPrekmurje pripeljnik in zagotovili je plačal okraj, zaDraga Beloglavca, za vse drugo. Vsi nložnostjo, da bodopravi radijski progza delo in konec nso pošiljali sporočPrvi pomurski r najemniške prostoga gasilskega domcesti, a so po nek morali preseliti v »Ob vsakem večj

n Küznte lejko gradenj, kapapere zriktajstranka mejša v r pamet solij? No, ra decembron glij neg mali Vanek mislin. politične elite, če k tou isto, van pover prestopniki, skorun se trgajo za nas, p deželica na sončnapiščavle pa se ftapl Pa zakoj nan tou a pravi - odvracanje je čiduže več nezap pisker dasti? Nej z mi ne zamejri), ko Ge je fsen, še menievrčkof nenamens Zakoj bi se sekejral ka bolnican pa dr se ka tej nūcajo so sad adijo.« Po eni jof ka pač nekan i milijonček tū, pa m zaj f ton momentitiste lujknje ge se d zmišlavlejo itrej ka

Po košček kruha, po zrno soli, po prgišče besed...

Vsake toliko se zgodi, da Pénova trojka odrine na pot peš ali v zmanjšani zasedbi. To zadnje se nam je sicer večkrat zgodilo, a ne nalašč.

Naši urniki so pač nepredvidljivi. Gostitelj pa ne gre vleči za nos, saj imajo tudi svoj ritem dnevnih opravil, da ne zapišem ritem življenja. Pa vendar. Tokraten obisk je dopuščal veliko prostora za manevriranje s časom. Gospod Edvard Berden oziroma Edi, kakor ga kliče skoraj vsak, ki ga ogovori, živi v neki drugi prestavi. Nič več adrenalinsko, uživaško in razposajeno.

»Jaz imam čas,« je bil njegov odgovor, ko sem mu moral pojasniti, da nas tokrat ne bo, ker je prišlo počez to in potem še ono. A sva z Natašo nato minuli ponedeljek le stopila, dobesečno, do njegovega doma.

k Ediju Berdenu v Mursko Soboto

Vse trofeje hrani v svoji sobici, ki si jo deli z bivšim motokrosistom Kuzmičem. Ni jih malo.

Jernej Šavel
Nataša Juhnov

Hočeš nočeš se navadiš

Lahko bi zapisal do »njegovega« Doma, saj gospod Berden že slaba tri leta živi v Domu starejših občanov Murska Sobota v Gregorčičevi ulici. »Februarja bodo minila tri leta. Če se prav spomnim, sem sem prišel dan ali dva po mojem sedemdesetem rojstnem dnevu. Me je pa 'vpisal' kolega, policist po poklicu, gospod Gaber iz Črnc pri Apačah. Sicer ne vem, kako ali kaj je on 'rihtal', ampak je kar naenkrat prišel pome in sva šla na center za socialno delo. Najprej je bil govor o naselitvi v Veliki Polani, no, na koncu sem pristal tukaj,« razlaga z občasnimi premori, kot da se boji, da bi izpustil kakšen pomemben podatek. Na vprašanje, ali je bila odselitev in naselitev hud zalogaj, pove, da se hočeš nočeš navaditi. »Sekretarica' (tako poimenuje socialno delavko, op. p.) Marta je zares super, pa tudi novi direktor Zoran Hobljaj je 'fajn' dečko. Sicer ga na začetku ni bilo velično pri nas. Zdaj pa nas pride pogosteje pogledat. Jaz sem ga že od začetka 'na veliko' pozdravljal, on pa je samo hladno odzdravil. Zdaj se pozdravlja kot največja 'pajdaša'.«

Edi hrani bogato zbirko časopisnih izrezkov, fotografij z dirk in še česa. Človek kar ne more verjeti, kaj vse se je dogajalo, tudi na soboških ulicah.

Vnuka mulata

Z družino, potomci, nima veliko stika. Ne odzove se na vprašanje, tako kot sva si z Natašo želela, a vseeno pove, da je imel dve ženi in da ima vsega skupaj tri hčerke. Sonjo, Melito in Dolores. Živijo v Frankfurtu, Ljubljani in Murski Soboti. Poleg tega ima tudi tri vnuke in eno vnukinjo. Kot zanimivost pa doda, da sta nemška vnuka mulata. »Nekoliko sem se bal, da bi ji njen mož, ki je temnopolt, vsilil svoje kulturne navade. Saj veste, odnos med možem in ženo. To me je skrbelo,« razmišlja na glas in ob tem nekako potegne pod črto, da se je vse dobro izteklo. K temu pa še doda, kako je dobro, če se od malih nog učiš tuji jezik. Na vprašanje, ali pride kdo od njih na obisk, pa odkrito pove, kako je z obiski. Polje intimne, ki ga spodaj podpisani kot nasprotnik senzacionalni-

stičnega pisanja ne bi omenjal. Odprto družinsko poglavje pa kmalu preusmeri v spomine o tekmovalnih dogodivščinah v tujini. No, da ne bo kdo napak razumel. Skupaj smo se preusmerili v Ediju tako ljubo pripovedovanje o motorističnih dogodivščinah.

»Šverckomerc«

»Uh, če vam iskreno povem, je bilo bolj zanimivo zakulisje teh dirk. Na Češkem, takrat še v Českoslovaški, sem bil kot Slovenec, no, Jugoslovan, velik frajer. To si bil glaven. Ni šlo samo za dirke. Tudi 'švercali' smo. Na primer v steklenicah radenske sem imel rum, viski in podobno. Čehi so bili čisto nori na te pijače. Tako da lahko rečem, da je bil kar dober 'kšeft'. Pa tudi promet

v smeri proti domovini je bil pester. Na primer šotori so bili zelo zanimivo blago. Zelo so bili poceni, res. Če sem ga prodal tukaj, sem ga prodal za relativno velik denar. To je eno. Pa tudi dosti glasbil sem pripeljal domov. Od džeztrobent do saksofonov. V glavnem sem vozil pihala in trobila, ker sem imel znanca, ki je delal v tovarni glasbil. Pa še pripravil mi jih je tako, da so bila videti, kot da so že rabljena. Nekoč me je nekdo s Ptuja 'namigal', naj mu pripeljem neko pištolo. Pa se je še to razpaslo in sem 'prešvercal' toliko orožja, da me je že bilo strah. Kaj hočete, poceni je bilo. Vem, da ni bilo prav,« se spominja. Zabav, pravi, ni bilo toliko, kot bi si mislili. »Veliko je bilo nastavljenih situacij. Zato smo se druženja z ljudmi bolj kot ne izogibali. Saj veste. Oni bi se usedli meni v avto in potem bi jih jaz prepeljal v Avstrijo ali k nam. Do tega mi pa res ni bilo. To bi bilo že preveč.« Dodaja, da je bilo njegovo življenje vendarle prežeto z migranti iz nekdanjega vzhodnega bloka. »Živeli smo na Petanjkih in imeli travnike in njive tako, da smo morali z maloobmejnimi prepustnicami čez mejo. Pa smo spravili nekaj Čehov prek Avstrije v Avstralijo tam, kjer se Kučnica izliva v Muro. Skočili so na prikolico, mi pa smo jim porinili v roke grablje in vile. Češ da delajo za nas.«

Nagrade, da se je kadilo

Edi Berden je dirkal dobrih dvanajst let od leta 1960 do 1972. Dirke so v glavnem potekale v državah socialističnega predznaka, pa tudi v Avstriji v slovitim Zeltwegu. »To so bili lepi časi. Spomnim se dirk na Margitinem otoku v Budimpešti. Prav napisali so ti v vabilu, da naj prideš, da dobiš toliko in toliko denarja pa še nagrado lahko osvojiš. Čehi pa tudi.

Dajali so takšne vsote kron, da se je vse kadilo!« Kljub temu pa v kolektivnem spominu, tudi tistih, ki živimo samo iz pripovedovanj o 'varaških' legendah, ostajajo dirke po Soboti in tista, ko mu je na Reki nepredvidna peška spremenila smer vožnje v bližnje drevo. Njegova motoristična kariera pa je bila bolj kot ne naključna. Kot vajenec avtomehanik je pač bil veliko bolj iznajdljiv od starejših kolegov. Dobesečno golobrad je treniral na dvorišču delavnice. »Sploh sem obvladal prižiganje motorja in zaviranje z obema zavorama. Tomo Raduha, takratni prvi mož motodruštva, je ta moj talent hitro prepoznal.« Sicer pa so bile poškodbe njegove redne spremljevalke. Hiter način življenja pač. »Spomnim se, kako so takrat po Soboti še polivali ceste,

da se ne bi prašilo. Jaz pa sem šel po olje na črpalko. Nekoliko me je zaneslo na cestišču, 'kanta' z oljem je padla, a sem bil dovolj spreten, da sem jo že med vožnjo ujel, toda v tistem trenutku mi je veriga zmlela prste. Vrnil sem se v delavnico, kjer me je oskrbel mojster Dravec. Pa še sreča božja, da je bil tam taksist Rítuper. Naložili so me avto in takoj v bolnico. Tam pa me je oskrbel dr. Vrbnjak. Dva prsta sta šla, druge je rešil.« A je nastopila nova težava, saj ni mogel voziti svojega harleyja davidsona s prikolico. Pa ga je predelal tako, da je plin dodajal z nogo. Ob tem pa našteje še za celo knjigo anekdot.

Nehal postopoma in doživel svoje

Gospod Berden, legenda »Cestovnega prvenstva Jugoslavije«, je v drugi polovici šestdesetih in začetku sedemdesetih krojil sam vrh. V letih 1969, 1970 in 1971 je bil najboljši motorist rajne države. Prvič v četrtlitrskem razredu, nato pa v tisočkubičnem in 125-kubičnem. Vmes pa je, v preostalih kategorijah, redno zapolnjeval mesto podprvaka. Kot že rečeno, se je njegova obetavna kariera – in najbrž kar trojni naslov – končala na reškem Trsatu. Kasneje je dirkal in bil prvak Slovenije s starodobniki. Sam pravi, da je svoje doživel. Spremembe v življenju je sprejel z lahkoto. Tako dirkanje kot vse drugo. A nekako se je težko otresti občutka, da v njem morda le trpi večni »bon vivant«, večni razposajen fant. Kako preživlja dneve, ki so praktično enaki prejšnjemu in jutrišnjemu? Ima sostanovalca Štefana Kuzmiča, ki je nekoč tudi dirkal, a je bil motokrosist. Skupaj sta delala v soboški avtošoli. Tu in tam se še zapelje s svojim motorjem, ki ga ima spravljene v delavnici na domačiji na Goričkem. V Domu, ki je njegov novi dom, pa se rad udeleži telovadbe. Pa tudi delo v lično urejenem vrtičku mu dobro dene. Pravi, da je zadovoljen. »Ne, res sem zadovoljen. V redu je.« Naj tak in tako ostane še veliko let!

Ob eni izmed gredic, ki jih na vrtu doma starejših občasno ureja tudi sam. Pravi, da mu to dobro dene.

Ne, to ni fotografija iz hollywoodskega filma. To ni niti Paul Newman. To je Edi Berden pred začetkom ene izmed mnogih dirk.

Za večjo varnost

Cesto prečkajte le na prehodu

Zlasti starejši ljudje so pogosto žrtve zaradi napak, ki jih delajo sami, ali kršitev prometnih predpisov

Pešci so ena izmed varnostno najbolj izpostavljenih kategorij prometnih udeležencev in so za vozniki osebnih avtomobilov druga najpogostejša žrtev prometnih nesreč. Še posebej pogosto so v nesrečah udeleženi v jesenskih in zimskih mesecih, ko so vremenske razmere neugodne, svetli del dneva pa je krajši.

»Pešci so največkrat žrtve nesreč zaradi neustreznega ravnanja voznikov motornih vozil, ki vozijo z neprilagojeno hitrostjo, pod vplivom alkohola, preblizu desnemu robu vozišča ali vozijo z neočiščenimi ali orošenimi stekli na vozilu,« je povedal Srečko Šteiner, inšpektor za promet. Nesreče pa se zgodijo tudi zaradi napak ali neustreznega ravnanja pešcev. Zlasti starejši so pogosto žrtve prometnih nesreč zaradi svojih napak ali kršitev predpisov. Večina nesreč, ki jih povzročijo starejši, je posledica slabšanja psihofizičnih sposobnosti, neustreznih barv oblačil, neuporabe odsevnihih predmetov in tudi hoje pod vplivom alkohola. Večina nesreč z najhujšimi posledicami med pešci se zgodi na cestah, ki nimajo pločnikov, dokaj pogosto pa je tudi zbitje pešca na prehodu za pešce.

Od leta 2005 do danes je na pomurskih cestah umrlo osem pešcev. Pešci, ki veljajo za ene najšibkejših udeležencev v prometu, povzročijo vsako deveto nesrečo, v kateri so udeleženi. Za večjo varnost pešcev izvajajo policisti številne preventivne in represivne aktivnosti. Policisti opozarjajo pešce, naj poskrbijo, da so v prometu vidni, naj nosijo svetla oblačila in predmete, ki izboljšajo vidnost pešca, kot so odsevni trakovi in kresničke, da upoštevajo prometne predpise, da prečkajo cesto na označenih prehodih za pešce, da hodijo po pločnikih, če ti obstajajo, oziroma ob levem robu in da posku-

Policisti še opozarjajo na specifične razmere na cestah v prihodnjih mesecih, ko bodo v prometu pešci tudi najbolj ogroženi. FOTOGRAFIJA NATAŠA JUHNOV

sijo predvideti ravnanje drugih udeležencev v prometu.

Voznikom pa policisti nalagajo, naj upoštevajo, da so na cestah tudi pešci, zato naj jim odstopijo prednost, naj hitrost prilagodijo razmeram in dosledno upoštevajo omeji-

tve, da na območjih, kjer se običajno zadržujejo pešci, torej pred šolami ali v naseljih, vozijo še previdneje in da zunaj naselij vozijo po sredini voznega pasu, da tako zmanjšajo možnost trka s pešcem, ki hodi ob vozišču.

»Policisti Policijske uprave Murska Sobota vse udeležence v cestnem prometu obravnavamo kot potencialne žrtve prometnih nesreč in ne kot potencialne kršitelje cestnoprometnih predpisov,« pravi prometni policijski inšpektor. Letos je v 896 nesrečah, ki so jih v statistiko vpisali tukajšnji policisti, umrlo osem ljudi, devetnajst pa jih je bilo težje poškodovanih. Voznja v opitem stanju je še vedno pereč problem – vsaka sedma nesreča se zgodi zaradi uživanja al-

Nosite kresničko

Hodim varno, ravnam preudarno je geslo, ki ga morajo upoštevati pešci, tudi sporočajo policisti. Torej: vedno hodimo po pločniku, kjer pa to ni mogoče, hodimo po levi strani ceste. Tako lahko pravočasno opazimo vozilo, ki nam pelje naproti, pa tudi voznik lahko opazi nas. Če nas voznik morebiti spregleda, pa imamo še vedno dovolj časa, da se umaknemo. Kresničke nikoli ne nosimo okoli pasu, saj je avtomobilski žarometi ne bodo obsvetili. Zato jo obesimo za pas ali žep, pri tem pa pazimo, da kresnička lahko prosto niha. Številke: če nosimo temna oblačila, nas vozniki opazijo na razdalji 26 metrov, če imamo svetla oblačila, na 38 metrov, če nosimo kresničko, pa na 136 metrov.

kohola. V letošnjih smrtnih primerih so bili štirje udeleženci, ki so bili vpleteni v prometne nesreče, opiti. »Samo zakonodaja ne bo dovolj,« je še deljal Srečko Šteiner, »vsi moramo namreč prispevati k večji varnosti.«
Andrej Bedek

okc poročila

Izsledili ukraden BMW

Prejšnji teden so tukajšnji policisti izsledili ukraden avtomobil znamke BMW 318, na katerem so bile nameščene poljske registrske tablice. V postopku je bilo ugotovljeno, da je bil osebni avtomobil izmaknjen devetega novembra letos v Italiji. Avtomobili so najpogosteje ukradeni v Italiji oziroma v državah zahodne Evrope, kot kurirji pa jih na Vzhod prevažajo Romuni in Ukrajinci.

V Lendavi ukradli žival

Pred dnevi so lendavski policisti v svoje beležnice zapisali dogodek, ko je nekdo ukradel žival. Pomurski policisti sicer redko ali skoraj nikoli ne obravnavajo primera, ko bi bil ukraden pes ali kakšna druga žival. Tudi informacij o trgovini z živalmi nimajo. Mogoče pa je, da so štirinožni kosmatinci, ki odidejo od lastnikov, končali v rokah kriminalcev, lastniki pa tega ne prijavljajo, ker so prepričani, da je žival le odšla od doma.

Pijan voznik v jarek

Voznik osebnega avtomobila je v Šalamencih zaradi neprilagojene hitrosti v desnem nepreglednem ovinku zapeljal z vozišča v obcestni jarek. Pri tem sta se dva sopotnika lažje telesno poškodovala. V postopku je bilo ugotovljeno, da je voznik vozil osebni avtomobil brez vozniškega dovoljenja in pod vplivom alkohola. Zaradi tega bo zoper njega podana kazenska ovadba na pristojno tožilstvo.

Cevi padle na delavca

V podjetju v Murski Soboti se je delavec med delom s krožno žago porezal po palcu desne roke. V bolnišnici je bilo ugotovljeno, da gre za hudo telesno poškodbo. V podjetju v Renkovcih pa so med zlaganjem na kovinska nosila na delavca padle železne cevi. Ugotovljeno je bilo, da gre za lahko telesno poškodbo.

Domačini pregnali vlomilca

Neznan storilec je pred dnevi vlomil v stanovanjsko hišo v Biserjanah, in to v času, ko so domači spali v zgornji etaži. Storičla so s kraja pregnali lastniki, ki jih je prebudil ropot. Izkušnje kažejo, da so vlomilci, ki si svoje plenilske tarče izbirajo po Pomurju, vedno bolj nasilni in dobro organizirani. Podvigov se lotevajo načrtno in skrbno, saj se združujejo v organizirane skupine ter nosijo zaščitne obleke, rokavice in kape.

Romun ukradel denar

Kriminalisti so ovadili dvaintridesetletnega Romuna, ki je osumljen, da je pri enem od bančnih avtomatov v Murski Soboti z bančno kartico s pravo varnostno (PIN) kodo premagal varnostni sistem bankomata ter z ukazi vstopil v varovano območje. Potem je vnesel ukaz za dvig tisoč dvesto evrov gotovine, vendar je bila transakcija na njegov ukaz prekinjena. Kljub temu mu je uspelo s silo iz bankomata vzeti tisoč dvesto evrov gotovine.

Nenaspani so nevarni

Pomanjkanje spanja je lahko na cesti tako nevarno kot alkohol. Kar petina prometnih nesreč se zgodi zaradi pomanjkanja spanja. Odrasli med 18. in 29. letom pogosteje vozijo zaspani kot starejši vozniki, moški pa pogosteje zaspijo za volanom kot ženske. Podatki kažejo, da so ljudje, ki ponoči spijo šest do sedem ur, dvakrat pogosteje udeleženi v prometnih nesrečah kot tisti, ki spijo osem ur.

Zasegi vozil

Policisti vsak drugi dan zasežejo najmanj en avtomobil

Po uveljavitvi novele občutno povečali število zasegov vozil – Od septembra zasegli 45 vozil

Za zaostreitev kazni za prometne prekrške so se odločili po tragediji na Slovenčevi cesti v Ljubljani maja letos, ko je močno opit voznik, ki je bil tudi brez vozniškega dovoljenja, do smrti povozil dve dekleti. Državni zbor je novelo zakona o pravilih cestnega prometa potrdil petnajstega julija. Po uveljavitvi novele s prvim septembrom so policisti občutno povečali število zasegov vozil. Po podatkih, s katerimi razpolaga Suzana Rauš, predstavnica za stike s javnostmi pomurske policije, so od uveljavitve sprememb za prometne prekrške pa do prejšnjega petka v Pomurju zasegli 45 motornih vozil. Torej: policisti poslej vsak drugi dan zasežejo vsaj en avtomobil. Devetnajstega novembra so jih sicer kar tri. Tisti terek so bila vsa vozila zasežena, ker so policisti storilce zalotili pri hujšem prekršku. »Hujši prekršek je prekršek, za katerega je predpisana stranska sankcija najmanj treh kazenskih točk v cestnem prometu ali stranska sankcija prepovedi vožnje motornega vozila. Za hujši prekršek se šteje tudi vožnja brez veljavne vozniškega dovoljenja za vožnjo vozil tiste oziroma tistih kategorij, v katero spada skupina vozil ali vozilo, ki ga vozi voznik v času prekrška, vožnja vozila v času izvrševanja prenehanja veljavnosti vozniškega dovoljenja oziroma prepoved uporabe vozniškega dovoljenja,«

Voznik lahko zaradi ponavljajoče se prehitre vožnje skozi mesto ali vas hitro ostane brez jeklenega konjička. FOTOGRAFIJA NATAŠA JUHNOV

je povedala tiskovna predstavnica. Za primerjavo: letos do prvega septembra so policisti zasegli osem vozil, leta 2012 pa sto štiriindvajset.

Po noveli zakona o pravilih cestnega prometa lahko policist med drugim vozilo zaseže, če vozniku prepove vožnjo, ta pa jo kljub temu nadaljuje. Prav tako lahko policist vozilo zaseže, če je voznik v naselju v zadnjih dveh

letih najmanj trikrat pravnomočno kaznovan za prekoračitev hitrosti za več kot 30 kilometrov na uro ali če za volan sede voznik, ki ima prepoved vožnje. Prav tako policisti lahko pridržijo voznika, tudi če je ta blizu doma ali zagotovi, da ima varen prevoz do doma. Zaseženo motorno vozilo mora policija takoj oddati sodišču, ki je pristojno za postopek o prekr-

šku, lahko pa do izdaje sodbe o prekršku vozilo hrani policija. Ob zasegu vozila policija odvzame registrske tablice vozila in jih pošlje upravni enoti, kjer ima lastnik vozila prebivališče ali sedež. Upravna enota podatek o zasegu vozila vnese v evidenco registriranih vozil, ob vrnitvi vozila lastniku pa ta vpis izbršiše.
Andrej Bedek

ČE SI UDELEŽENEC ALI PRIČA V PROMETNI NESREČI, ČE SI ŽRTEV ALI OČIVIDEK KRIMINALNEGA DEJANJA, ČE MISLIŠ, DA JE MOTEN TVOJ MIR, ALI ČE MENIŠ, DA LAHKO POLICIJA NA DRUG NAČIN POSKRBI ZA TVOJO VARNOST,

POTEM KLIČI 113!

Srečanje pomurskih turističnih delavcev v Murški Soboti

Kipec štokrlje Pomurske turistične zveze Ernestu Novaku

Plaketi prejeli turistična kmetija Roškar in Katarina Štefanec, podelili še deset priznanj

V hotelu Diana v Murški Soboti je Pomurska turistična zveza organizirala srečanje pomurskih turističnih delavcev, na katerem so podelili tudi priznanja za uspešno delovanje in prizadevnost na turističnem področju. Najvišje priznanje, kipec štokrlje, Pomurske turistične zveze je prejel Ernest Novak.

Za uspešno društveno delovanje v turizmu sta plaketo prejela turistična kmetija Roškar iz Lastomerec in članica Kulturno-turističnega društva Puconci Katarina Štefanec. Priznanja pa so prejeli Terme 3000 Moravske Toplice ob njihovi 50-letnici, Društvo starodobnikov – ljubiteljev starih koles Dimek Beltinci, Gostilna pri Lujzi Dobrovnik, Franc Ivanič iz Turističnega društva Klopotec Kapela, Milan Košnik iz Turističnega društva Cven, Silvo Potočnik iz Turističnega društva Stara Cesta, Jožef Rituper iz

Dobitnik kipeca štokrlje, najvišjega priznanja Pomurske turistične zveze, Ernest Novak FOTOGRAFUE JOŽE GABOR

Predsednica Pomurske turistične zveze Barbara Kolenc je opozorila, da bi morali dati v turizmu več priložnosti mladim.

Leta 2008 so na pobudo Ernesta Novaka začeli podeljevati gostinjskim lokalom promocijsko oznako Tü točimo prekmurski špricer. To oznako ima zdaj sedemdeset lokalov, organizirajo pa tudi ocenjevanje prekmurskih špricerjev. Bil pa je tudi pobudnik za regijsko ocenjevanje vin Prekmurski prvak.

Vinogradniška kulturna krajina in vino sta ožilje turizma

Ernest Novak je ob prejemu kipeca štokrlje povedal: »Vinogradniška kulturna krajina in vino sta ožilje živega organizma, ki ga imenujemo turizem, in veseli me, da moje srce, kakor tudi pri mnogih med nami, poganja ta organizem. Hvala za štokrljo, ki je popotnica, saj popotnike v našem turizmu pričakujemo. Seveda mora biti v našem turizmu dobro delo, da se potem popotnik vrača. Štokrlje se bodo vrnila marca in upam, ker so štokrlje simbol sreče in blagostanja, da bodo to blagostanje prinesle naši Sloveniji. Želim, da bi Pomurska turistična zveza še naprej povezovala vse nas, ki nosimo Pomurje v srcu. Ta kipec štokrlje, ki sem ga prejel, ni samo moja zasluga, ampak vseh, ki smo delovali v različnih društvih in se skupaj trudili. Ob tem bi si izposodil več kot sto let star verz neznanega avtorja: 'Na severni strani bistre Müre je en kos zemle, kere mi je vsaka grūda znana in vsi lidje. Oh, kak velka je ljubezen do te rojstne zemle, kera se Prekmurje zuve.'«

Plaketo je prejela tudi prizadevna članica Kulturno-turističnega društva Puconci Katarina Štefanec.

Zveze kulturnih in turističnih društev Občine Puconci, Jasmina Passero Sotošek – Počitniška domačija in čokoladnica Passero Tešanovci, Majda Šmid – Restavracija M iz Gornje Radgone in Turistično-rekreacijski center Zgornje Konjišče.

Obiskovalce so na prireditvi nagovorili predsednica Pomurske turistične zveze Barbara Kolenc, generalni direktor Direktorata za turizem in internacionalizacijo Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo mag. Marjan Hribar ter predsednik Pomurske turistične zveze Peter Misja. V kulturnem programu sta nastopila glasbenica Tjaša Žalik in recitator Jure Jurinič.

S strokovnim znanjem v turizmu in vinogradništvu

V utemeljitvi podelitve najvišjega priznanja Ernestu Novaku so poudarili, da njegovi začetki dela v turizmu in vinogradništvu segajo v leto 1985, ko je bil med ustanovitelji Društva vinogradnikov Goričko, ki si pod njegovim strokovnim vodstvom ves čas prizadeva tudi za promocijo goriških vin in Prekmurja sploh. Naslednje leto po ustanovitvi društva so skupaj z gasilci iz Gerlinec prvič organizirali prireditev Princesa mošta, vina in kostonjev, nato so bili postavljane klopotece, martinovanje in druge prireditve, leta 1990 pa so v Murški Soboti organizirali prvo silvestrovanje na prostem. Vodil je tudi projektni svet Vinsko-turistične ceste Goričko, sodeloval pri promociji prekmurskih

dobrot in vinorodne pokrajine na različnih prireditvah, od leta 1995 pa so prekmurska društva vinogradnikov na njegovo pobudo organizirala regijsko ocenjevanje vin Prekmurski prvak, ki ga vsako leto organizira drugo društvo vinogradnikov: »Leta 2001 je Društvo vinogradnikov Goričko v okviru Društva za promocijo in zaščito prekmurskih dobrot začelo označevati vrhunska vina iz Prekmurju s promocijsko oznako Diši po Prekmurju, leta 2008 pa so začeli podeljevati gostinjskim lokalom promocijsko oznako Tü točimo prekmurski špricer. To oznako ima zdaj sedemdeset lokalov, organizirajo pa tudi ocenjevanje prekmurskih špricerjev.« Na njegovo pobudo so leta 1995 v okviru Vinogradniškega društva Goričko ustanovili moški pevski zbor, šest let pa je vodil tudi Turistično društvo Murška Soboti.

Izobraževanje in pomoč pri projektih

Pomurska turistična zveza je bila, kot je povedala njena predsednica Barbara Kolenc, ustanovljena leta 1991, prvo srečanje članov pa so organizirali prav tako v hotelu Diana v Murški Soboti. Na tokratno srečanje so povabili tako člane kakor tudi predstavnike lokalnih skupnosti in turističnih podjetij ter organizacij, s katerimi sodelujejo in ki jih pri njihovih aktivnostih podpirajo. Člani zveze so oktobra na seji razpravljali o tem, kaj od Pomurske turistične zveze pričakujejo in kaj narediti, da bi bilo njeno

delo še boljše: »Na sestanku prejšnji mesec so člani zveze med drugim povedali, da od nas pričakujejo pomoč pri mednarodnih projektih, da jih naprejšje opozorimo, jim pomagamo pri pripravi dokumentacije in jim pomagamo poiskati partnerje v tujini. Člane zveze in pomurski turizem nasploh promoviramo na turističnih sejmih in na naši spletni strani, organiziramo pa tudi izobraževanje. Zdaj poteka izobraževanje za turistične vodnike, na katerem se jih izobražuje 28.«

Prvo desetletje sta za povezovanje in aktivnosti turističnih društev skrbeli dva zaposlena, zdaj pa to delo opravljajo nepoklicno. Prejšnja leta so imeli prostore v Moravskih Toplicah, letos pa so se preselili v Murško Soboti v Kardoševo ulico 6, kjer imajo uradne ure v torek, sredo in četrtek med 8. in 12. uro. V nagovoru na prireditvi je predsednica zveze opozorila tudi na problem brezposelnosti mladih, ki bi jim tudi v turizmu morali dati več možnosti za zaposlitev: »Govorimo o turizmu kot razvojni priložnosti regije, vendar je možnosti za zaposlitev mladih malo. Mladi si zaslužijo priložnost, da dokazujejo svoje sposobnosti in ustvarjalnost, vendar je tega premalo in so prisiljeni iti v tujino.«

Razcvet turizma spreminja podobo sveta

Na njene besede se je v svojem nagovoru navezal mag. Marjan Hribar, ki je povedal, da se tudi v slovenskem turizmu zrcalijo razmere v družbi.

Spomnil je, da je turizem odprl vrata na trg delovne sile mnogim iz njegove generacije, kar sedanja mlada generacija gotovo pogreša. Po drugi strani pa svetovni turizem doživlja razcvet in spreminja podobo sveta ter odnose med ljudmi, saj mnogi potujejo iz države v državo: »Iz države v drugo državo zdaj potuje milijarda turistov, leta 2020 naj bi jih bilo že 1,8 milijarde. Pri nas je dosegel turizem v zadnjem desetletju hitrejše rast kot v povprečju države v Evropi. Lani smo imeli od tujih turistov dve milijardi evrov prihodka, leta 2003 le milijardo in letos pričakujemo, da bomo spet imeli rekordno leto po obisku tujih turistov. Res pa je, da je padec števila domačih turistov.«

Predsednik Turistične zveze Slovenije Peter Misja je povedal, da zveza vključuje 600 društev, v katerih mnogo ljudi dela prostovoljno in si prizadeva za turistični razvoj in urejenost svojih krajev. Zveza deluje že 110 let, prva turistična društva pa so se organizirala že pred 130 leti: »Turistična društva veliko prispevajo k razvoju turizma, vendar zelo pogrešamo republiške razpise za sofinanciranje delovanja turističnih društev in sploh denar, ki bi bil namenjen spodbujanju prostovoljnega dela. Z našo akcijo Moja dežela – lepa in gostoljubna damo vsako leto priznanje tistim, ki res veliko naredijo za urejenost naših krajev. Med drugim naša društva vsako leto spomladi organizirajo prostovoljno akcijo čiščenja okolja in čez leto urejajo središča krajev.«

Jože Gabor

turistične prireditve

Gornja Radgona – V petek, 29. novembra, ob 18. uri bo v Mladinskem centru v domu kulture potopisni večer s predavanjem New York, zanimiv za mlade.

Fokovci – V petek, 29. novembra, ob 18. uri bo na OŠ Fokovci dobrodelni bazar, na katerem bodo s prodajo adventnih venčkov in dekoracij zbirali denar za šolski sklad.

Bogojina – V petek, 29. novembra, ob 17. uri bo v telovadnici OŠ Bogojina tradicionalni bazar s ponudbo prazničnih izdelkov.

Lendava – V petek, 29. novembra, ob 15.30 bo v prostorih Kulturnega društva Lendava (Glavna ulica 2) božično-novoletna delavnica.

Gornja Radgona – V petek, 29. novembra, med 8. in 12. uro bo na ploščadi pred ljudsko univerzo Kmečka tržnica s ponudbo pridelkov kmetovalcev iz okoliških krajev in izdelkov ljudske obrti.

Beltinci – V soboto in nedeljo, 30. novembra in 1. decembra, bosta v športni dvorani Osnovne šole Beltinci 22. državno prvenstvo in razstava ptic Slovenije, ki jo pripravlja Društvo za varstvo in vzgojo ptic Slavček Beltinci. V soboto bo razstava na ogled med 9. in 18. uro, v nedeljo pa med 8. in 15. uro.

Moravske Toplice – Od petke, 29. novembra, do nedelje, 1. decembra, bo Adventna tržnica s prazničnimi izdelki lokalnih ponudnikov. V petek bo med 14. in 17. uro, v soboto in nedeljo pa med 9. in 13. uro. Organizator je TIC Moravske Toplice.

Veržej – V soboto, 30. novembra, ob 19. uri bo v domu kulture 7. večer folklorne, tokrat na temo Tak smo fčosih ..., ki ga pripravlja folklorna skupina Leščček iz Veržeja.

Grad – V soboto, 30. novembra, med 9. in 12. uro bo na dvorišču gradu Grad adventni Andrejev sejem. Ob 9. uri bo tudi sveta maša v viteški dvorani gradu z blagoslovom adventnih venčkov. Organizatorja sta JZ Krajinjski park Goričko in Župnijski karitas Grad.

Gornja Radgona – V soboto in nedeljo, 30. novembra in 1. decembra, ob 16. uri bodo v cvetličarni Mirjana adventne delavnice.

Trimlini – V soboto, 30. novembra, ob 14. uri bo v vaškem domu prireditev ob vaškem prazniku. V kulturnem programu bodo nastopili otroci iz Trimlinov ter ljudski pevci iz Csesztrega, Kapce, Petišovec in Trimlinov.

Radenci – V soboto, 30. novembra, ob 19. uri bo na krožišču pri zdravstvenem domu postavitev adventnega venčka z blagoslovitvijo in kulturnim programom v organizaciji Turističnega društva Radenci.

Ljutomer – V soboto, 30. novembra, ob 9. uri bo na Glavnem trgu Božični bazar v organizaciji Lokalne turistične organizacije Prlekija Ljutomer s ponudbo izdelkov ljudske obrti, domačih dobrot, spominkov, voščilnic in podobnega.

Hrastje - Mota – V nedeljo, 1. decembra, ob 13.30 bo v gasilskem domu prireditev za kmečko pečjo, na kateri bo nastop folklorne skupine z gosti v organizaciji KD Janka Divjaka Kapela.

Mele – Do nedelje, 12. decembra, bo v vrtnarstvu Kurbus Velika adventna razstava v lučkah.

Murška Soboti – V Pokrajinski in študijski knjižnici Murška Soboti je na ogled prodajna razstava Olge Varga V soju sveč in venčkov.

Gornja Radgona – V Domu kulture Gornja Radgona je na ogled fotografska razstava članov fotokluba Proportio Divina.

Lendava – V avli gledališke in koncertne dvorane je na ogled razstava fotografij Tiborja Zsitve.

Martjanci – V ponedeljek, 2. decembra, ob 18. uri bodo v vaškem domu ustvarjalne rokodelske delavnice, ki jih Turistično društvo Martin Martjanci organizira vsak ponedeljek.

Grad – V središču vasi Grad je od torka do nedelje med 10. in 18. uro odprto življajski park Vulkanija. V doživetje in predstavitev vulkanov, ki so nekoč bruhali na tem območju, so vključili sodobno tehnologijo.

	ŠTEFAN HAJDINJAK	NIZKE TEKMOVALNE SANI	ZEMELJSKA POLOBLA	IMIDŽ	TRENJE	SLAVNOSTNI MOŠKI SUKNJIČ	INDJ	VODNO ZAJETJE ZA GOJENJE RIB	RASTLINA IZ DALJNJIH DEŽEL
	BRITANSKO LOVSKO LETALO IZ 2. SVET. VOJNE								
	DVORNI URADNIK								
	JUPITROV SATELIT						BRANKO SOBAN		
	BAZIČNA RAZTOPINA					KINEMATOGRAFI			
	JERMEJ V HLAČAH					ČEVELJ S KOLEŠČKI			
						KOŠČEK SUKANCA			
						MELIŠČE			
VESTNIK	GRAD V BLIZINI PARME	VMESNIK	PTICE V LETU FRANÇOŠKI KIPAR (FRANCOIS)			KULTURA, IZOBRAZBA			
						OBER			
ITALJANSKI OPERNI PEVEC (ENRICO)						AMERIŠKI IGRALEC BALDWIN POTRDIŠČE S PODPISOM		SLOVENSKI PISATELJ IN TEOLOG	PROBLEM
KLICANA BARVA KART						AVTOR NOVEL			
						SANITETNI MATERIAL			
POLNILO ZA SLAŠČICE						VARILNI SPOJ		GRŠKA BOGINJA NESREČE LESEN MOSTIČEK	
						1000 KILOGRAMOV			
ZDRAVNIK KIRURGI							SKLADATELJ ARNIC		
							PISATELJ ZUPANČIČ		
SPLIT			DREVESNI PANJ			ORODJE ZA RAHLJANJE ZEMLJE AM. IGRALKA (MARISA)			
			ZNAMENJE						
PREDSTAVITEV, PRIKAZ								KILOVOLT SREDNJA PLAST ŽILNE STENE	
INDIJSKI VODNI BIVOL						EGIPČAN, BOG SONCA		IZUMRLA NOVOZELANDSKA PTICA ŽIVČNOST	
						KIS			
VESTNIK	STROJ ZA SESANJE	TROPSKO DREVO PODROČJE, KI MU VLADA EMIR				PREBIVALEC ANTIČNE LJUBLJANE DEL MOLEKULE			MLADA SLOVENSKA KOŠARKARICA (ŽIVA)
UDAREC S SEKIRO			AVSTRALSKI PEVEC (NICK) PREPROSTO PLOVILO				NIZ MESTO ZNANO PO SIRU KONJSKI TEK		
ERNA MUSER			NIZ OVOJ ZA SPISE IZ TRDEGA MATERIALA			MESTO NA ZAHODU SLOVENIJE SMUČARSKA (TINA)			
BOLEZENSKO ZNAMENJE							IGRALEC (BRANE) PROVINCA V MONGOLIJ		
VELIKO AZJSKO JEZERO						ITALJAN, MOŠKO IME		KUMANOVO	
						ZVONE AGREŽ		DELNIŠKA DRUŽBA	
GLAVNO MESTO BOLIVIJE									
						ASTRONOM			
TRAVA DRUŽE KOŠNJE									
						POMORSKA ALI LETALSKA ENOTA			

horoskop

OVEN 21. 3.-20. 4.

Ta teden bodo v ospredju čustva. Vezanim se obetajo velike težave na partnerskem področju, saj v ljubezni s partnerjem nikakor ne bodo uspeli najti skupnega jezika. Občutek boste imeli, da se je med vaju postavila ogromna ovira, ki je ne znata premostiti.

BIK 21. 4.-21. 5.

Težave na zasebnem področju bodo sprožile celo vrsto sprememb na drugih področjih, te pa vam bodo vse skupaj le še otežile. Težko se boste potolažili, edina rešitev je, da potrpežljivo čakate, da to naporno obdobje mine. Ne glede na to, kaj se bo zgodilo, verjemite, da se bo v prihodnosti izkazalo za dobro.

DVOJČKA 22. 5.-21. 6.

V prvi polovici tedna vas bodo ljudje na vse načine želeli speljati z začetne poti. Pozorni bodite na to in se ne pustite zmešati. Samo vi veste, kaj si želite, in temu boste tudi sledili. V dneh, ko bo Luna v znamenju rib, vas lahko negativno presenetijo izguba na finančnem področju.

RAK 22. 6.-22. 7.

Bolj pozorni kot običajno bodite tudi na tatove. S partnerjem se bosta zapletla v konflikt, iz katerega nikakor ne bosta našla izhoda. Morda je bolje, da vse skupaj prespite in pustite, da čas naredi svoje. Prej ali slej se bo rešitev pokazala sama od sebe. Lahko pa, da vas bo konflikt tako iztiril, da boste resno razmišljali o razhodu. Če menite, da ne morete najti svoje sreče, bo morda res bolje tako.

LEV 23. 7.-23. 8.

V glavi si boste postavljali namišljene meje, kar vam ne bo prav nič koristilo. Z njimi si boste le zaprli že odprta vrata. Če boste začeli delati v novi službi, pazite, da ne boste že takoj predrzni. Pustite, da vam predstavijo svoje pogoje, šele nato predlagajte popravke. Če boste optimistični in aktivni, vas lahko čaka uspešen teden.

DEVICA 24. 8.-23. 9.

Ne dovolite, da vas prevzame pasivnost, saj se samo od sebe ne bo nič zgodilo. Sredi tedna vas utegne zaskrbeti nekaj na finančnem področju, kar se bo, če boste ravnali razumno, hitro razrešilo. Ob vsem tem pa obstaja velika verjetnost, da vas nekdo zaprosi za denar.

TEHTNICA 24. 9.-23. 10.

V tem tednu boste raki odkrili prednosti in slabosti svoje nedavne odločitve. Če jo boste obžalovali, morate vedeti, da poti nazaj ni. Najbolje bo, da se spriznate z njo in verjamete, da vam bo v prihodnosti prišla prav. In res je tako.

ŠKORPIJON 24. 10.-22. 11.

Občutek boste imeli, da vse poteka ravno obratno, kot ste si zamislili. V drugi polovici tedna vam jo lahko zagode tudi Luna, ki se bo zadrževala v ognjenem ovnu. Takrat boste še posebej prenagljeni in lahkoverni. Pazite se vseh tistih, ki bodo okoli vas prodajali meglo. Veliko jih bo.

STRELEC 23. 11.-21. 12.

V nekem položaju se boste odzvali nad vse burno, kar pa ni najbolj pametno. Skušajte uporabiti razumski pristop in se ne razburjajte preveč. S takim načinom boste dosegli veliko več. Na splošno bodo v tem tednu v ospredju malenkosti, ki vas lahko pripeljejo do uspehov in vam razširijo obzorja.

KOZOROG 22. 12.-20. 1.

Sredi tedna se lahko zapletete v konflikt na službenem področju, zaradi katerega utegneta plačati ogromno ceno. Bodite premišljeni in nadzorujte svoje strasti. Imunski sistem bo v tem tednu izredno krepak, prav tako tudi vaše duševno stanje. Zato je to tudi navdse primeren čas, da se lotite stvari, za katere sicer nimate dovolj poguma ali moči. Svet se odpira pred vami, zato ga sprejmite z odprtimi rokami.

VODNAR 21. 1.-19. 2.

Sedanost pri vas trenutno ne bo pomembna, saj se boste nenehno ukvarjali s preteklostjo. Neprestano boste razmišljali o dogodkih, ki bi jih po vašem morali izpeljati drugače. Ne zavedate pa se, da ste izbrali edino pravo pot, zato bodite ponosni nase in na svoje uspehe, čeprav jih morda še ne vidite popolnoma jasno.

RIBI 20. 2.-20. 3.

Na splošno boste v tem tednu popolnoma zaposleni. V službi se boste spoprijeli s pomembnim izzivom, ki ga boste na vsak način želeli odlično opraviti. Ne pustite se zavesti, ko vas bo nekdo od sodelavcev poskušal speljati na kriva pota. Zavedajte se, da imate okoli sebe kar nekaj zavistnežev.

deset razlik

Nagrada za izžrebanega reševalca križanke: majica

Pravilno rešitev - označena polja - napišite in pošljite na dopisnicah na uredništvo Vestnika, Ulica arhitekta Novaka 13, 9000 Murska Sobota, do petka, 6. decembra 2013.

Rešitev:

Ime in priimek, naslov:

sudoku

Vsaka vodoravna vrstica, vsak stolpec in vsak kvadrant 3 x 3 morajo vsebovati številke od 1 do 9.

		2		4		8		
9	5						4	1
			2		3			
	6		9		5		1	
7								4
	3		6		4		5	
			7		6			
4	7						3	5
		6		3		1		

Rešitve iz 46. številke: ERNA LULIK, JAHANJA

Nagrada: Boštjan Antolin, Partizanska ulica 15, 9000 Murska Sobota

Nagrado lahko prevzamete do konca prihodnjega meseca v naročniški službi Podjetja za informiranje v Ulici arhitekta Novaka 13 v Murski Soboti.

Pisma sprejemamo na naslov Vestnik, Ul. arh. Novaka 13, Murska Sobota, e-pošta: vestnik@vestnik.si. Prostorske možnosti za objavo so omejene na 3.500 znakov. Pisem ne lektoriramo.

Špoštovani!

Odzivam se na članek, ki je bil objavljen v vašem Vestniku z naslovom »Človek se preveč vrti okoli samega sebe«.

Že v podnaslovu je predstavljen dr. Kristovič kot – LOGOTERAPEVT. Rada bi pojasnila, da je za naziv logoterapevta potrebno tri- ali štiriletno specialistično izobraževanje, ki ga je treba opraviti v tujini, in ogromno praktičnega dela – 1800 ur pod vodstvom mentorja, izkušenega logoterapevta.

Sama to specializacijo imam in še nekaj ljudi v Sloveniji.

Omenjeni te specializacije nima, torej se je sam oklical za logoterapevta na podlagi doktorata, ki ga je opravil iz družbenih ved na Teološki fakulteti z interdisciplinarnim študijem na FVD in FF. Njegova tema je bila tudi s področja logoterapije, filozofije in sociologije, kar pomeni, da mu pripada strokovni naziv dr. družboslovnih ved in ne dr. logoterapije, kot se predstavlja.

Prav tako nima nobene psihološke in pedagoške univerzitetne izobrazbe, ampak je dipl. univ. teolog.

Toliko v vednost vsem tistim, ki so uporabniki njegovih storitev. Vsak obrtnik ima v pisarni obešeno svojo kvalifikacijo in prav bi bilo, da bi vsem tistim, ki jim ponuja svoje storitve, bila tudi javno dostopna diploma in doktorat Kristoviča, da bi videli, za kaj je v resnici usposobljen.

Lep pozdrav

izr. prof. dr. Zdenka Zalokar Divjak, univ. dipl. psih. spec. logoterapije

Pojasnilo k odgovoru podjetja Noran Plus

V nadaljevanju podajam pojasnila k odgovoru podjetja Noran Plus in direktorja Tomaža Buzetija na članek *Sprašujemo se, ali bo tako tudi, ko umrejo*. Odgovor je bil objavljen v Vestniku 21. novembra.

Tomaža Buzetija sem klical v torek, dva dni pred izdajo članka *Sprašujemo se, ali bo tako tudi, ko umrejo*, ki je izšel 7. novembra. Buzeti se na telefonski klic ni oglasil in niti ni vrnil klica. V nadaljevanju mi je uspelo priklicati Roberta Sobočana, drugega družbenika Noran Plusa, ki na vprašanja, ko sem mu predstavil izjave delavcev in ugotovitve inšpektorata za delo, ni želel odgovarjati, sicer je kršitve v telefonskem pogovoru priznal, ampak se je dogovoril za srečanje z menoj, ki bi moralo biti v sredo, 6. novembra ob 9. uri v njihovi pisarni v Kocljevi ulici v Murski Soboti.

Tik, preden bi se srečanje moralo zgoditi, je sledil klic Tomaža Buzetija, ki je odpovedal dogovor, saj sta, kot je dejal, s Sobočanom nenadoma odšla na službeno pot. Na moje vztrajanje, ali bi si morda lahko vzela toliko časa,

da bi odgovorila na trditve delavcev in ugotovitve inšpekcijskih služb, saj gre za hude obtožbe in številne kršitve, ki je ugotovil inšpektorat za delo, je Buzeti, ko sem naštel, katera vprašanja bi mu zastavil, povedal, da naj vprašanja pošljem na elektronski naslov podjetja, saj bo podal odgovore. Strinjal se je z rokom za odgovore, ki smo ga skupaj, torej ga nisem nikakor zastavil novinar sam, dorekli v telefonskem pogovoru. Petnajst minut po poteklem roku sem potem prejel odgovor podjetja Noran Plus, ki je bil objavljen 7. novembra.

V svojem odgovoru, objavljenem 21. novembra, Tomaž Buzeti sicer le odgovarja na vprašanja, ki sem mu jih po dogovoru z njim 6. novembra zastavil po elektronski pošti. Zaradi sprenevedanja v odgovoru Noran Plusa – »V družbi skrbimo, da je naše poslovanje zakonito. Navedeno lahko seveda v vsakem trenutku preverjajo tudi pristojne inšpekcijske službe.« – pa na tem mestu še enkrat objavim ugotovitve Inšpektorata RS za delo. Inšpektorat za delo RS je namreč v obeh podjetjih, tako GS Internacional, v ozadju katerega se pojavljata priimka Sobočan in Varga, kot Noran Plus, za katerim po uradnih podatkih stojita Sobočan in Buzeti, v zadnjih dveh letih opravil devet inšpekcijskih nadzorov. Šest zaradi kršitve pravic delavcev, kot so izplačila plač, regresa in zaščita delavčevega dostojanstva, in tri zaradi neupoštevanja predpisov varnosti pri delu, saj delavci, ki so sklenili pogodbe o zaposlitvi, niso bili napoteni na zdravniške preglede in niso opravili tečajev varnosti pri delu. Inšpektorat je izdal pet ureditvenih odločb in sedem plačilnih nalogov.

Andrej Bedek, novinar, Vestnik

Po 30-tih letih ugasnilo slovensko društvo v Berlinu

Kot amaterski urednik slovenskih tv oddaj, ki so bile v glavnem mestu ZR Nemčije in njegovi okolici prepoznane pod nazivom Video Slovenija - Berlin, sem po 20-tih letih redne prisotnosti na odprtem kanalu berlinske kableske televizije prišel do zaključka, da je to moje dolgoletno prostovoljno, finančno in predvsem časovno zelo zahtevno delovanje na področju produkcije in predvajanja slovenskih tv oddaj odslužilo svojemu namenu.

Po prihodu na delo v Berlin leta 1968 sem si takoj poiskal tudi možnost za aktivno izkoriščanje prostega časa in se kot navdušen igralec namiznega tenisa priključil takrat obstoječemu društvu jugoslovanskih državljanov UJG in bil v njem soustanovitelj namiznoteniške sekcije, ki je nato pod nazivom TTC Jadran nastopala v ustreznih ligah berlinske namiznoteniške zveze. V maju leta 1982 pa smo v Berlinu živeči Slovenci ustanovili in registrirali svoje slovensko kulturno-prosvetno in športno društvo Slovenija e.V. - Berlin in med seboj izbrali voditelje sekcij na kulturnem in športnem področju. Na športnem področju so se takoj formirale šahovska, kegljska, namiznoteniška in rekreacijska sekcija. Prevezel sem vodenje namiznoteniške sekcije in začel pripravljati posamezne in ekipe turnirje ob takratnih tradicionalnih jugoslovanskih praznikih. Članstvo v omenjenih športnih sekcijah je zelo hitro narasčalo, da so postali društveni prostori premajhni za vse dejavnosti. Tako so športne sekcije začele iskati ustrezne športne dvorane za treninge in želje na ligaška tekmovanja v ustreznih ligah berlinske športne zveze. Tu pa so nastale težave, ker se je naše društvo

imenovalo slovensko kulturno-prosvetno in športno društvo Slovenija, Berlinska športna zveza pa podpira samo čiste športne organizacije ne pa kulturo in prosveto, ki spadajo v druge okvirje. Predlagano nam je bilo, da izbrisemo iz naziva društva kulturo in prosveto ali pa ločimo športne sekcije od omenjenega društva in registriramo samostojno športno društvo Slovenija - Berlin. Po dolgem razmišljanju smo se leta 1985 odločili za ustanovitev in registracijo uradno samostojnega športnega društva SV Slovenija - Berlin ampak pod pogojem, da morajo biti vsi člani športnega društva obvezno tudi člani kulturno-prosvetnega in športnega društva Slovenija. To obvezo, ki pomeni po nemško muš, sem moral kot izvoljeni prvi predsednik športnega društva vnesti v statut športnega društva in ga overiti na berlinski športni zvezi. Sedemkrat sem moral na pogovor glede besede muš, katere v pravi demokraciji ne poznajo. Z pomočjo vodje mojega oddelka v službi, ki je bil hkrati tudi poslanec nemških socialnih demokratov SPD, mi je končno uspelo rešiti omenjeno problematiko. Tako smo dobili na razpolago športne dvorane za treninge in ligaška tekmovanja oz. vse potrebno za nemoteno športno delovanje. Velik pomen smo posvečali druženju in seveda tesnemu povezovanju z domovino Slovenijo. Tako smo že ob praznovanju dneva republike 1985 organizirali močan ekipni namiznoteniški turnir z prisotnostjo moške in mladinske reprezentance Berlina, katerim so se z popolno športno uspešnostjo predstavili naši dragi gostje iz namiznoteniškega kluba NTK Sobotica z mladinsko in člansko ekipo, ki so bili zaradi prehodnega pokala naši uspešni gostje še naslednji dve leti. Podobno pa so delovale tudi naše ostale športne sekcije, med katerimi je bila malo kasneje formirana tudi košarkaška sekcija. Nekaj let kasneje pa je pod okriljem našega društva v ustreznih ligi tekmovala tudi nogometna ekipa slovenske katoliške skupnosti. Vse te omenjene dejavnosti na kulturnem in športnem področju smo financirali z članarino in dohodki naših nekoč zelo bogatih in uspešnih kulturno-zabavnih prireditev. Vse te naše večje dogodke pa smo seveda želeli pokazati tudi ostalim, ki niso bili prisotni in seveda širši berlinski javnosti. V začetku smo najeli kakšnega snemalca, da bi lahko našim gostom iz domovine izročili spominsko kaseto, pozneje pa sem si nabavil amatersko videokamero in prevzel skrb še na tem področju. Po osamosvojitvi naše domovine pa smo začeli v društvu iskati še boljše promocijske prilike za boljše prepoznavnost našega društvenega delovanja in seveda naše mlade države Slovenije, ki je bila in je, na žalost, še pogosto v uglednih medijih Slovaška ali Slavonija. Za ustvarjanje slovenskega radio programa na berlinskem SFB-ju, kje je bila vsaka predvajala minuta ustrezno honorirana je bilo dovolj zanimanja za televizijsko dejavnost, katera se je ponujala na odprtem kanalu berlinske kableske televizije, ki je nudila brezplačno vsakemu članu dve predvajali uri mesečno pa med Slovenci ni bilo velikega zanimanja. Na željo upravnega odbora našega društva, ki je zaradi svoje izredne aktivnosti na kulturnem in športnem področju zagotavljalo gradivo za redne tv oddaje in z tem izkoriščanje celotnega ponujenega predvajane časa, kakor tudi finančno sofinanciralo nemoteno delovanje sem leta 1991 začel z produkcijo slovenskih tv oddaj z že omenjenim nazivom.

Ker mi je za vse omenjene dejavnosti zmanjkalo prostega časa sem po 10-tih letih vodenja športnega društva in namiznoteniške sekcije predal to dejavnost mojim naslednikom in se po-

svetil produkciji slovenskih tv oddaj. Tudi na tem področju sem se uspešno povezal z uredniki slovenske nacionalne televizije, kakor tudi z uredniki slovenskih regionalnih in internih tv postaj iz Kranja, Celja, Velenja, Maribora, Murske Sobotice, Lendave, Beltincev in Pragerskega, ki so z svojimi informativnimi in razvedrilnimi tv prispevki dopolnjevali in bogatili naše slovenske tv oddaje v Berlinu. V 20-tih letih mojega delovanja na tem amaterskem medijskem področju mi je uspelo pripraviti in predvajati 505 v glavnem enournih tv oddaj, s katerimi smo pokazali berlinski javnosti in preko naših slovenskih tv studijev nekatere tudi gledalcem v domovini Sloveniji, kako uspešne in aktivne so vse slovenske institucije v Berlinu.

Koncem junija 2013 je v Berlinu po 30-tih letih izredno uspešnega delovanja ugasnilo eno od največjih in najaktivnejših združenj v zahodni Evropi in z njim seveda uradno tudi naša slovenska tv oddaja na odprtem kanalu berlinske kableske televizije. Ob tej priložnosti se želim zahvaliti vsem, ki so prispevali svoj delež k naši uspešnosti, kot napovedovalci oddaj, voditelji pogovorov, pokrovitelji naših kulturno zabavnih prireditev in seveda urednikom omenjenih tv studijev za dolgoletno zgedno sodelovanje. Hvala tudi Uradu Vlade RS za podporo in trikratno povabilo na seminar urednikov slovenskih medijev po svetu na katerih sem spoznal še druge aktivne rojake po svetu, ki so skrbeli ali še skrbijo za ohranitev slovenstva na tujem, kakor tudi uredništvu Vestnika za objavo tega verjetno preobširnega članka.

Lojze Ozmeč

Bencinski servis OMV Lipovci kurilno olje »OMV Futur Plus« in plinsko olje

dostava na dom informacije in naročila
02 578 85 60, 031 375 476,
02 521 49 80

Arpad Sobočan, s. p., Dolnji Lakoš, Glavna ulica 93, Lendava

ODPLAČAMO LIZING za vaše VOZILO in vam uredimo UGODNEJŠE FINANCIRANJE z izplačilom razlike v gotovini ali vozilo samo odkupimo. Posredujemo za več posojilodajalcev. AVTOMOBILI P. R., Industrijska ul. 9, MB, 02 228 30 20

TAXI SALSIA

031 68 25 75

080 25 75

PRVA BREZPLAČNA ŠTEVILKA TAKSIJA V POMURJU

TAXI SALSIA, Jožef Cvetko, s. p., Lendavska ulica 45 a, Murska Sobota

SANITETNI PREVOZI V BOLNIŠNICE IN ZDRAVILIŠČA V SLOVENIJI IN TUJINI

IZVAJAMO TUDI SAMOPLAČNIŠKE PREVOZE DOMA IN V TUJINI 041 67 44 67

AGROMEHANIKA KRANJ, PRODAJNI CENTER MURSKA SOBOTA, VABI

NA DAN AGROMECHANIKE V SOBOTO, 7. 12., OD 8. DO 14. URE.

IZKORISTITE POSEBNE UGODNOSTI PRI NAKUPIH!

AGROMECHANIKA KRANJ, d. d. PC M. SOBOTA, PLESE 1 TEL. 02 531 18 03, 051 644 421

VESTNIK lahko kupite tudi na večini pošt v Pomurju, bencinskih servisih ter skoraj v vseh trgovinah in trafikah.

*Pomlad se na zemljo vrne,
petje slavcev se zbuđi,
v cvetje zemlja se zagrne,
zame pa pomladi ni.*

V SPOMIN

26. novembra sta minili dve leti
od takrat, ko nas je zapustila
draga mamica in babica

Cvetka Gomboši

Tvoji najdražji

*Tiho, skromno z nami si živela,
za nas in dom vedno si lepo skrbela.*

ZAHVALA

V 81. letu nas je zapustila draga mama,
manca, pramanca, tašča, sestra in teta

Marija Ferenčak

iz Odranec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom,
prijateljem, botrini in vsem, ki ste jo spremljali na njeni zadnji poti,
izrekli sožalje ter darovali vence, sveče in za svete maše.

Hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke,
govornici za besede slovesa, pogrebne podjetju Ferenčak in Stanetu
za odigrano Tišino.

Žaljujoči njeni najdražji

*Ni te več na pragu,
ni te več v hiši,
nihče več tvojega glasu ne sliši,
le trud in delo tvojih pridnih rok ostaja.*

SPOMIN

30. novembra mineva 20 let od takrat,
ko nas je zapustil

Ivan Filipič

mizarski mojster iz Babinec

Hvala vsem,
ki se ga z lepo mislijo spominjate.

Vsi njegovi

*Spomin ...
Edini, ki ostane.
Močan nad vsem.
Edini cvet, ki ne ovane,
edini val, ki se ne razbije,
edina luč, ki ne ugasne.*

ZAHVALA

V 91. letu nas je zapustila naša draga
mama, babica, prababica, tašča in sestra

Marija Baler

iz Mladinske ulice 70 v Bakovcih

Zahvaljujemo se vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti,
še posebno vsem, ki ste jo spoštovali, imeli radi in jo s svojimi obiski
vedno znova razveseljevali.

Srčna hvala vsem za izrečena sožalja, za darovano cvetje,
sveče in svete maše ter vsem, ki ste jo v tako velikem številu
pospremili na njeni zadnji poti.

Hvala pevcem, gospodu župniku, pogrebne podjetju Banfi
in govornici za besede slovesa.

Žaljujoči njeni najdražji

POMURSKO DRUŠTVO ZA BOJ PROTI RAKU
Murska Sobota, Ulica arh. Novaka 2 B,

zbira prostovoljne prispevke občanov in organizacij
na računu pri Novi Ljubljanski banki: 02340-0019232476.

ZA DAROVANA SREDSTVA SE ZAHVALJUJEMO!

Vse informacije lahko dobite po tel.: 031 512 911.

*Že eno leto v tihem grobu mirno spiš,
a v naših srcih še živiš.*

V SPOMIN

Jožef Buček

iz Sotine

Hvala vsem, ki prinašate cvetje in prižigate cvetje.

Hčerka in vnukinja z družinama

*Čeprav spokojno v tišini spiš,
v naših srcih še živiš.*

V SPOMIN

25. novembra je minilo eno leto
od takrat, ko se je poslovila draga mama

Emilija Kovač

od Grada 106

Hvala vsem, ki se je spominjate in postojite ob njenem grobu.

Otroci z družinami

*Ni večje bolečine
kot v dneh žalosti
nositi v srcu
srečnih dni spomine.
(Dante)*

V SPOMIN

26. novembra je minilo eno leto od takrat,
ko se je v cvetu mladosti po dolgi in težki bolezni
od nas poslovil naš najdražji

Matjaž Kerman

iz Bratonec

Hvala vsem, ki ste ga ohranili v srcu,
obiskujete njegov prerani grob, mu prižigate sveče
in prinašate cvetje.

Njegovi najdražji

*Nasmeh tvoj nikoli
ne bo zbledel,
tvoj obraz v spominu
nam večno bo živel.*

ZAHVALA

V 89. letu nas je zapustila draga

Marija Roman

s Hodoša 76

Iskrena hvala vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali
cvetje, sveče in v dobredelne namene, nam pa izrazili sožalje.

Lepa hvala osebju ZD Gornji Petrovci za vso pomoč.

Žaljujoči vsi tvoji najdražji

*Pošle poslednje so moči,
zaspale preutrujene so zdaj oči.*

ZAHVALA

V 91. letu nas je zapustila draga

Helena Kianec

iz Sela 122

Iskrena hvala vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem,
ki ste jo pospremili na zadnji poti, darovali sveče in cvetje
ter nam izrazili sožalje.

Posebej se zahvaljujemo osebju internega oddelka v II. nadstropju
bolnišnice v Rakičanu za vso pomoč, g. škofu Gezi Erniši za pogrebni
obred, pevcem za odpete žalostinke in pogrebne podjetju Banfi.

Žaljujoči: sinovi Ludvik, Štefan in Geza z družinami,
vnukinje Jelka, Simona in Sabina z družinami
ter pravnuki Gregor, Leo, Valentina, Matjaž in Timotej

KOMUNALA
Javno podjetje, d. o. o., Kopaljska ul. 2
Murska Sobota, N. C. 521 37 00

DE POGREBNIŠTVO
Panonska ulica 3
Murska Sobota

**POGREBNE STORITVE UREDITE
VSE NA ENEM MESTU
PO ZELO UGODNIH CENAH!
24-URNA DEŽURNA SLUŽBA:
GSM: 041 631 443**

POGREBNE STORITVE,
OPREMA, VZDRŽEVANJE
POKOPALIŠČ IN ZELENIC
ALEKSANDRA VUČKIČ BANFI s. p.,
Veščica 17, 9000 M. Sobota

**V TEŽKIH TRENUTKIH
VAM SVETUJEMO IN
POSKRIBIMO ZA CELOTNO
ORGANIZACIJO IN
IZVEDBO POGREBA
PO KONKURENČNIH
CENAH.**

24 UR NA DAN:
02 534 80 60, 041 681 515

**KOMPLETNE
POGREBNE
STORITVE**

**UREJANJE
POKOPALIŠČ
IN ZELENIC**

Vladimir Hozjan, s. p., Šulinci 87 a,
tel.: 02 55 69 046, GSM: 041 712 586

Hospic
Slovensko društvo

OPORA - SOČUTJE
v hudi bolezni in smrti

OO Murska Sobota
Z ŽALUJOČIMI
vsak zadnji četrtek v mesecu
ob 17. uri na Slovenski ulici 42
Tel.: 051 456 470

TQM

Telefon za otroke in mladostnike

116 111

Odgovor je pogovor.

**Nova številka,
stari prijatelji.**

**Ko je hudo, me
poklič!**

telefon
Samarijan

080 1113

Neprekinjena moč in dan!
Kia je brezplačna, pomagala ga
Telekom

ozara
SLOVENIJA
NACIONALNO ZDRUŽENJE
ZA KAKOVOST ŽIVLJENJA

OZARA SLOVENIJA,
PISARNA ZA INFORMIRANJE
IN SVETOVANJE,
MIKLOŠIČEV TRG 3,
9240 LIUTOMER

**Kontaktna številka
070 550 665**

Ponujamo pomoč in podporo osebam
s težavami v duševnem zdravju, ljudem
v duševni stiski in njihovim svojcem.

EVROPSKI PARLAMENT
Informacijska pisarna v Sloveniji

sta
Slovenska tiskovna agencija
Slovenian Press Agency

Informacijska pisarna Evropskega parlamenta v Sloveniji vas vabi v sodelovanju s Slovensko tiskovno agencijo in Občino Ljutomer na regionalni forum

Evropske poti in sredstva za razvoj Slovenije.

Forum bo v petek, 29. novembra, ob 10. uri v prostorih Glasbene šole Slavka Osterca Ljutomer.

Sodelovali bodo:

Zofija Mazej Kukovič, evropska poslanka (SDS/ELS),
Ivo Vajgl, evropski poslanec (Zares/ALDE),
mag. Dejan Židan, minister za kmetijstvo in okolje Vlade RS,
Goran Šoster, direktor Prleške razvojne agencije.

Udeležite se razprave o regionalnem razvoju Slovenije, možnostih črpanja evropskih sredstev v finančni perspektivi 2014–2020 in s tem povezanimi vprašanji sprejemanja odločitev v Sloveniji in EU ter o prednostnih razvojnih projektih za podeželje s poudarkom na Prlekiji in Prekmurju!

Wolford je svetovno prepoznavna blagovna znamka prestižnega segmenta, ki izdeluje in prodaja modo z visokim standardom kakovosti, dinamično ustvarjalnostjo in prepričljivo estetiko. Prestiž ima prihodnost. Pospremite nas!

Za proizvodni obrat v Murski Soboti iščemo sodelavca za naslednja delovna mesta:

ELEKTROTEHNIK-MEHANIK (MEHATRONIK) (M/Ž)

Nalage elektrotehnik-mehanika so predvsem vzdrževanje in popraviljanje živalnih strojev ter elektronskih naprav. Odgovorni boste za prilagajanje in spreminjanje nastavitev strojev v skladu z visokimi zahtevami glede kakovosti.

Vaša izobrazba kot elektrotehnik-mehanik (mehatronik) in večletne poklicne izkušnje na področju mehanike, vzdrževanja ali popravila so dobra osnova za sodelovanje. Zaželeno je, da imate znanja s področja finomehanike in vzdrževanja pnevmatičnih in električnih naprav. Če ste tudi samozavestni, imate vodstvene in organizacijske sposobnosti, dobro znanje nemškega jezika, pripravljenost za dvoimensko delo in sposobnost timskega dela, se veselimo vaše prošnje, ki naj bo obširna in jasna.

SKLADIŠČNI EVIDENTIČAR (M/Ž)

Nalage skladiščnega evidentičarja so predvsem odgovornost za prevzem blaga, pripravo potrebnega materiala za proizvodnjo ter zagotavljanje celovitosti odpre in skladnosti rokov. Odgovorni boste tudi za fizično stanje zaloge ter inventuro.

Za izvajanje nalog potrebujete dobro računalniško znanje, zelo dobro znanje nemškega jezika, gospodarno razmišljanje, natančnost in zanesljivost. Zaželeno je, da imate izpit za viličarista. Če ste tudi samozavestni, imate vodstvene in organizacijske sposobnosti, pripravljenost za dvoimensko delo in sposobnost timskega dela, ste nadvse primerna oseba za omenjeno delovno mesto. Veselimo se vaše prošnje, ki naj bo obširna in jasna.

Sodelujte pri zgodbi uspeha družbe Wolford! Potrebujemo vaše strokovno znanje in odločno ukrepanje.

WOLFORD d.o.o. - za gospo Valentino Gregorič
Nemčavci 78 - 9000 Murska Sobotna
Tel: 02 / 535 29 70 - E-pošta: valentina.gregoric@wolford.com

[[Wolford]]

Mi, Nürmont Installations, d. o. o., smo slovensko hčerinsko podjetje skupine Baumüller z nemško matično družbo in eno od vodilnih podjetij na področju novih inštalacij ter premestitve strojev in naprav.

ZA TAKOJŠNJO ZAPOSILITEV IŠČEMO

- industrijske električarje (M/Ž)
- elektrotehniko (M/Ž)

za delo po vsem svetu in podporo našemu slovenskemu timu. Ponujamo vam delovno pogodbo za nedoločen čas pri nadpovprečni plači.

Če imate eno od zgoraj navedenih izobrazb, vsaj eno leto delovnih izkušenj, vozniško dovoljenje kategorije B, lasten avtomobil in vam internacionalna montaža ne predstavlja nobenih ovir, se veselimo vaše popolne in izrazno močne pisne prošnje.

Nürmont Installations, d. o. o., Delavska cesta 10, 3210 Slovenske Konjice, kontaktna oseba: Anita Trikič, tel. 08 200 18 80, faks: 03 576 38 90, e-pošta: anita.trikic@nuermont.com, www.nuermont.si.

NÜRMONT

ENERGIJA PLUS PODARJA VSTOPNICE

TOTI
BIG BAND

15. 12. 2013
SNG Maribor

10 praznih
sedežev
čaka na
vas!

Ime in priimek

Naslov

Kraj

Telefonska številka

Podpis

Izpolnite kupon in ga do 10. 12. 2013 pošljite na naslov Energija plus, d.o.o., Vetrinjska ulica 2, 2000 Maribor. Med vsemi poslanimi kuponi bomo izžrebali 10 nagradencev, ki prejmejo brezplačno vstopnico za koncert. Več o žrebanju na www.energijaplus.si.

ENERGIJA PLUS

Diši po praznikih

www.posta.si

ADVENTNE SVEČE 4/1, različne barve 1,81 €/kos

OKENSKÉ NALEPKÉ 2,26 €/kos

RAZGLLEDNICE 0,35 €/kos

OTROŠKE ROKAVICE 3,90 €/kos

MIKLAVŽEVA POBARVANKA darilo: samolepilne nalepke 2,99 €/kos

DARILNA VREČKA velikost A 4 z motivom parklja ali A 5 z motivom Miklavža 0,71 €/kos

Na poštah vas že čaka bogata ponudba božično-novoletnih voščilnic in razglednic, darilo za vaše najdražje in izdelkov za okrasitev vašega prazničnega doma. Obiščite nas tudi na božično-novoletnih stojnicah v trgovskih centrih City Park Ljubljana, Supernova Koper, Europark Maribor in BTC City Murska Sobotna.

Info: Prodajni katalog ali www.posta.si

Zanesljivo vsepovsod
POŠTA SLOVENIJE
POŠTA IN FINANCE

Vestnikovi naročniki dobijo **VEČ!**
VSE O AKCIJI NA NASLOVNICI

pomurje.si

BOLJŠA STRAN SPLETA

med okuse po ...

Izrežite članke iz Vestnika, in ko jih boste imeli vseh 12, jih boste lahko zamenjali za knjižico nasvetov, ki jo boste pri kuhi zagotovo potrebovali vsak dan!

glasbene
lestvice na
radiu murski valLESTVICA NARODNOZABAVNE GLASBE
GLASBA NAŠEGA SRCA

1. NE DAM SRCA – Veseli svatje
2. NA SONČNI STRANI ULICE – Vihar
3. NAŠ SI PONOS – Ansambel Petka
4. SAMSKI FANT – Štajerski fakini
5. SOBICA ZA DVA – Juhej

PREDLOGA

MIDVA – Biseri
PO BELIH POTEH – Pegaz

LESTVICA SLOVENSKE
ZABAVNE GLASBE
7 VELIČASTNIH

1. HOČEM TJA – Panda
2. SVET JE TVOJ – Nina Pušlar
3. NEBESA – Katarina Mala
4. TO SO TE REČI – Manca Špiš
5. MESTO IDEJ – Anavrin

PREDLOGA

ZIBAJ ME – Vlado Kreslin
NOV DAN – Muff

NAJBOLJŠIH SEDEM TUJIH SKLADB
NA MURSKEM VALU NSTSNMV

1. HIGHER THAN THE SUN – Keane
2. IT'S MY PARTY – Jessie J.
3. BONFIRE HEART – James Blunt
4. I GUESS – Balladero

5. HOLES – Passenger

PREDLOGA

WALKING ON AIR – Katy Perry
TEMPLE – Kings Of Leon

Majico Murskega vala dobi:
Tanja Geder, Pertoča 39 A.
Nagrada čaka v naročniški
službi Podjetja za informiranje.

Kupon št. 48

Glasujem za skladbo

Glasba našega srca:

7 Veličastnih:

NSTSNMV:

Ime in priimek, naslov:

Izpolnjen kupon pošljite na dopisnicah do torka, 3. decembra 2013, na naslov: Murski val, Ulica arh. Novaka 13, 9000 Murska Sobota, za glasbene lestvice.

RADIO
MURSKI VAL
94,6 • 105,7 Mhz

Petek, 29. novembra

Od jutra do večera: Murski val praznuje in vabi na praznično torto!

- 19.15 V Mladem valu plesalca v slovenski mladinski reprezentanci Maša Bencak in Žan Vrhovski

Sobota, 30. novembra

- 10.15 Potepajte se z nami: povabila na dogodke in prireditve v domači pokrajini

- 17.00 Osrednja poročila na Murskem valu

Nedelja, 1. decembra

- 10.30 Nedeljska križanka z Bojanom Rajkom

- 15.00 Adventni koledarček: od zadnjih dni letošnjega leta se bo v decembru poslavljaj Dušan Radič in delil darilca

- 18.00 Na narodni farmi: ansambel Pegaz in Maja Seršen

Ponedeljek, 2. decembra

- 9.15 Pomurski poslanci na Murskem valu z gostiteljico Natašo Brulc Šiftar

- 14.15 Za zdravje: Nataša Pitz, dr. interne medicine, o sladkorni bolezni

- 18.00 MV-dur: Luj Šprohar in album Bančniki

Torek, 3. decembra

- 45.45 Ljubljansko zvočno pismo Aleša Kardelja

- 12.30 Potrošniški nasvet: možnost odpisa delnega ali celotnega plačila davka za fizične osebe

- 18.00 Srebrne niti: pred kongresom prostovoljstva v Pomurju

Sreda, 4. decembra

- 10.15 Župan na obisku: Anton Kampuš o aktualnem v radgonski občini

- 11.15 Trn v peti z Natašo Brulc Šiftar

- 18.00 Biba buba baja: kaj berejo otroci na soboški tretji osnovni šoli?

Četrtek, 5. decembra

- 11.15 Reportaža tedna: med zbiratelji

- 14.30 Domača plošča: Aeternum

pomurje.si
BOLJŠA STRAN SPLETA

silvestrski koncert SILVESTROVO ZA VAS IN NAS S TV AS

snemanje silvestrske oddaje
v nedeljo, 22. decembra 2013 ob 19. uri
hotel DIANA, Murska Sobota

info: 521 30 30

HOTEL DIANA
Svečana večerja
cena 15 EUR

DRUŠTVO ANONIMNIH
ALKOHOLIKOV
SLOVENIJE

Anonimni alkoholiki smo skupnost moških in žensk, ki si delimo izkušnje, moč in upanje, da bi lahko rešili svoj skupni problem in pomagali drugim iz alkoholizma.

Na območju Pomurja se srečujemo v

- Murski Soboti vsak torek ob 19. uri v prostorih veroučnih učilnic pri RK cerkvi sv. Nikolaja (kont. št.: 031 548 875) in
- Gornji Radgoni vsak ponedeljek ob 16. uri v Domu dr. Antona Trstenjaka (kont. št.: 040 627 946).

napovednik prireditev

Gledališče

MURSKA SOBOTA

V ponedeljek, 2. decembra, ob 16.30 in 19.00 bo v gledališču Park stand-up komedija Udar po moško 2 z Denisom Avdičem in Vidom Valičem.

MORAVSKE TOPLICE

V soboto, 30. novembra, ob 18. uri bo v gasilskem domu (spodnjem) komedija Gledališke skupine Slikepaprijlike KUD Belčinci Zacumprana Ančka.

SVETI JURIJ OB ŠČAVNICI

V petek, 29. novembra, ob 19. uri bo v Kobekovi dvorani Kulturnega in upravne središča premiera mladinske predstave Ljubiteljskega dramskega društva Sveti Jurij ob Ščavnici.

Odprtje razstave

MURSKA SOBOTA

V četrtek, 28. novembra, ob 18. uri bo v Klubu PAC odprtje likovne razstave Primož Trubar.

V ponedeljek, 2. decembra, ob 18. uri bo v Pokrajinski in študijski knjižnici odprtje razstave članov skupine Kobra II.

RADENCI

V četrtek, 28. novembra, ob 18.30 bo v avli Dosorja odprtje slikarske razstave del Lidije Ulbin Pod lokom obzorja. Razstava bona ogled do 28. decembra.

Glasba

MURSKA SOBOTA

V petek, 29. novembra, ob 19. uri bo v Športni dvorani OŠ I slavnostni koncert ob 85-letnici Prekmurske godbe Bakovci pod dirigentskim vodstvom Željka Ritlopa. Ob gostu, ansamblu Modrijani, bodo nastopili še mažoretke bakovske godbe, Ingrid Müller, Kristijan Crnica in Duško Radič, voditelj bo Boštjan Rous.

V soboto, 30. novembra, ob 19. uri bo v gledališču Park koncert ljudske glasbe Gorški klantoš z gosti.

RADGONA

V soboto, 30. novembra, ob 19.45 bo v Zehnerhausu koncert prekmurske skupine Balladero.

GORNJA RADGONA

V četrtek, 28. novembra, ob 13. uri bo v koncertni dvorani Glasbene šole Gornja Radgona recital vrhunske pianistke Adriane Magdovske, v petek, 29. novembra, ob 18. uri pa bodo klavirske delavnice za učence pod vodstvom Adriane Magdovske.

BELTINCI

V soboto, 30. novembra, ob 19. uri bo v kulturnem domu koncert Prekmurskih rogov, s katerim bodo počastili obletnico rojstva Jožeta Grleca (1913–2000).

TURNIŠČE

V petek, 29. novembra, ob 17. uri bo v telovadnici OŠ Turnišče koncert ob 10-letnici

Otroškega pevskega zbora Vrtca Turnišče. Ob njem bodo kot gostje nastopili še otroški in mladinski pevski zbori iz Dobrovnika, Bistrice, Murske Sobote, Žiškovca in Turnišča.

PUCONCI

V četrtek, 28. novembra, ob 19. uri bo v Zeleni dvorani dobrodolni koncert Pesem za svetli trenutek, ki ga pripravlja ZKTD Občine Puconci. Nastopili bodo Mejaši, Nika Zorjan, D'Kwaschen Retashy in drugi. Izkupiček bo namenjen za nakup nadomestnega bivališča bratoma Bašič iz Šalamenec.

Predavanje

LENDAVA

V petek, 29. novembra, ob 18. uri bo v čitalnici Knjižnice Lendava predstavitev novih folklornih oblik Kulturnega društva Miška Kranjca Velika Polana. Folklorni kostumi so rekonstrukcija oblačil iz prve polovice 19. stoletja v Prekmurju. Predstavitve bo vodil etnolog dr. Bojan Knific.

STARA NOVA VAS

V četrtek, 28. novembra, ob 18. uri bo v vaško-gasilskem domu v organizaciji Športnega društva Stara Nova in v sodelovanju z Zvezo društev Moja Mura predavanje Načrtovanje HE na reki Muri? Predavali bodo Željko Šalamun, Stojan Habjanič, Simon Balažič in Tine Mlinarič.

LENDAVA

V četrtek, 28. novembra, ob 10. uri bo v Mestni hiši prireditve v okviru vseslovenskega projekta Teden medgeneracijskega učenja, na kateri bo predaval dr. Danilo Türk.

BAKOVCI

V soboto, 30. novembra, ob 18. uri bo v prostorih picerije Imperija skupščina Zveze društev moja Mura. Ob tem bodo organizirali tudi predavanje ravnatelja javnega zavoda Medžimurska priroda Križovec iz hrvaškega Medžimurja Siniša Goluba, ki bo predstavil nastanek, delovanje in izkušnje zavoda Medžimurska priroda in razvojne načrte sosedov, ki živijo ob Muri.

MURSKA SOBOTA

V četrtek, 28. novembra, ob 19. uri bo v binkoštni cerkvi (Ciril-Metodova ulica 1 A) predavanje Andreasa Berglesowa Iz smrti v življenje! – resnična zgodba, ki vas ne pusti ravnodušne.

Dogodek

MURSKA SOBOTA – Hiša Sadeži družbe

V okviru medgeneracijskih delavnic bo v četrtek, 28. novembra, ob 9. uri kuharska delavnica Dagnje na buzari (Gizela Sapač, Ljiljana Delič), ob 16.30 delavnica Ali hrana vpliva na naše počutje (Breda Dular), ob 17.30 pa skupinski tretma Izcelitev – energijska kopel (Alojz Ruhitelj). V petek ob 14. uri bo Trening socialnih veščin za moške, ki izvajajo nasilje nad ženskami (DNK), ob 16.30 delavnica Smutiji za dobro počutje, energijo, toploto in zdravje

nedeljska križanka na murskem valu

Oddaja bo na sporedu v nedeljo, 1. decembra 2013, med 10.30 in 12.00.

Izpolnjeno križanko nalepite na dopisnico, pripište svoje podatke in pošljite do 31. decembra 2013 na naslov Radio Murski val, Ul. arh. Novaka 13, 9000 Murska Sobota, s pripisom nedeljska križanka. Avtobus Križkraž bodo dopolnili štirje izžrebanci.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									

(Breda Dular), ob 17. uri pa predavanje in predstavitev knjige Primorci in Istrani v Prekmurju (Stanko Bensa).

LENDAVA

V Medgeneracijski hiši Sofija Lendava bo v četrtek, 28. novembra, ob 17.30 pravljična joga, ob 18.30 pa joga za odrasle (obojje vodi Tatjana Baligač). V petek ob 18. uri bo kulinarčna delavnica Praznična vegetarijanske pojedina (Terezija Vida). V ponedeljek ob 17. uri bo pravljična joga (Lara Požonec), v torek ob 18. uri izdelovanje praznične namizne dekoracije (Elizabeta Tibaut), v sredo ob 18. uri pa potopisno predavanje Indonezija (Matjaž Vučurinec).

SPODNJI KAMENŠČAK

V mladinskem centru Prlekija bo v torek, 3. decembra, Ta veseli dan kulture. Ob 18. uri bo kulturni večer ob obletnici rojstva dr. Franceta Prešerna s filmsko projekcijo Kdo je šef? in Mura-Drava bike ter glasbo.

RAZKRIZJE

V nedeljo, 1. decembra, ob 14. uri bo v kulturnem domu osrednja Karitasova humanitarna prireditev Klic dobre te v organizaciji Škofijskega karitasa Murska Sobota. Pripravili bodo trinajst nastopov otroških, mladinskih in odraslih kulturnih skupin.

RADENCI

V petek, 29. novembra, ob 18. uri bo v Kongresni dvorani hotela Radin Dobrodolni koncert za srečo naših otrok, ki ga pripravlja Društvo prijateljev mladine Radenci. Nastopili bodo otroci iz Občine Radenci in gostje, izkupiček pa bo namenjen otrokom iz socialno šibkejših družin.

CMUREK

V soboto, 30. novembra, ob 10. uri se bo začel pri mostu na Tratah (nekdanji mejni prehod) poznojesenski sprehod ob Muri do Sladke Vrha in nazaj. Sprehod bosta vodila Stojan Habjanič in Simon Balažič, ki bosta govorila o trajnostnem razvoju ob Muri in njeni ekološki sanaciji.

GABERJE

V petek, 29. novembra, ob 19. uri bo v Izobraževalno-zdravilnem centru delavnica Gong kopel in joga.

GRADIŠČE

V soboto, 30. novembra, in nedeljo, 1. decembra, bo v prostorih TD Gradišče ob nogometnem igrišču adventna razstava izdelkov članic TD Gradišče in pomurske ustvarjalke z Otoka zakladov.

OREHOVCI

V nedeljo, 1. decembra, ob 9. uri bo v gasilskem domu Majolkin boljši sejem.

GORNJA RADGONA

V torek, 3. decembra, ob 16.30 in 18.00 bodo v Vrtcu Manka Golarja novoletne delavnice.

Razstave

MURSKA SOBOTA

V Galeriji Murska Sobota in v Pomurskem muzeju Murska Sobota je na ogled razstava kiparskih del Draga Tršarja z naslovom Portreti. Razstavi bosta na ogled do 15. januarja. V Galeriji Murska Sobota bo v torek, 3. decembra, Ta veseli dan kulture s prostim vstopom na ogled razstave med 9. in 19. uro. Ob 10. uri bo kiparska delavnica Sladki in slani portreti, ob 17. uri predavanje Antropološke razsežnosti portreta. Ob 18. bo javno strokovno vodstvo po razstavi portretov v galeriji, ob 19. uri pa v pomurskem muzeju. Vodil bo direktor Galerije Murska Sobota Robert Inhof.

Film

Cineplexx MURSKA SOBOTA

(28. novembra–4. decembra)

Dostavljavec (18.50)

Komedija Gremo mi po svoje 2 (16.00, 18.00, v soboto in nedeljo še 14.00)

Znanstvenofantastičen film Igra lakote: Kruto maščevanje (20.00)

Animirani film Jelenček Niko 2 (17.15, v petek še 15.40, v soboto in nedeljo še 15.40 in 14.00)

Akcijska komedija Konec je tu (20.50)

Komedija Nesramni dedi (v petek in soboto 22.55)

Triler Svinjarija (v petek in soboto 22.50)

Znanstvenofantastičen film Thor: Svet teme (od četrta do nedelje 18.00, 20.20, v petek, soboto in nedeljo še 15.50, v soboto in nedeljo še 22.40)

(Napovedi kulturnih in turističnih prireditev pošiljajte na elektronski naslov: joze.gabor@vestnik.si.)

Četrtek:
pretežno
jasno
-4 | 3

Petek:
zmerno
oblačno
-4 | 4

Sobota:
oblačno
-2 | 3

Nedelja:
pretežno
jasno
-2 | 4

Ponedeljek:
pretežno
jasno
-3 | 6

vreme

Andrej Velkavrh

Končno se je vendarle ohladilo na za ta letni čas primerne temperature. V četrtek bo pretežno jasno. Zjutraj bo hladneje kot pretekli dnevi, saj ne bo več severnega vetra. V petek bo dopoldne pretežno jasno, popoldne bo nekaj več oblačnosti. Najbolj oblačna bo sobota, a padavin v Prekmurju ne bo, kakšna malenkost morda bolj proti zahodu Slovenije. Potem se bo spet zjasnilo in v nedeljo in ponedeljek bo precej jasno vreme. Morda bo zjutraj nekaj megle kje po nižinah.

Zmrzuje pri malo nad ničlo

V preteklih dneh ste morda opazili kakšen zanimiv pojav. Ste? No, predvsem sem mislil na temperaturo in z zmrzovanjem povezane pojave. Pihal je okrepljen severnik in imeli smo res suh zrak. Relativna vlaga je bila okoli dvajsetodstotna, kar je po nižinah bolj redko. Čeprav temperatura zaradi vetra ponoči ni padla pod ničlo ali je bilo kje malo pod njo (no, seveda so bili kraji, kjer je bilo hladneje, predvsem v zatišnih legah), pa je voda na prostem zmrznila. Kako je to mogoče, saj voda začne zmrzovati pri ničli, pa še takrat ne zmrzne vedno?!

Kadar je zrak suh, bil pa je celo zelo suh, se stvari malce spremenijo. V zelo suhem zraku predmeti, snovi ali kakor koli jim že rečemo, hitro izgubljajo energijo s sevanjem. Seva vsako telo, tudi človeško, le da sevaajo predvsem v območju infrardečih valovnih dolžin, česar z našimi očmi seveda ne moremo videti. Če telo seva, oddaja energijo. In prav za sevanje v območju infrardečih valovnih dolžin je ključnega pomena, kako suh je zrak. Vodna para pa tudi morebitne vodne kapljice (oblaki, megla) namreč skoraj povsem absorbirajo, vpijejo to sevanje in ga izsevajo nazaj na Zemljo. Če pa je zrak suh, kot je bil pri nas v preteklih dneh, pa sevanje »odide« v vesolje in telo se na tak način hitreje ohlaja, ker izgublja, oddaja svojo energijo, toploto. Če je seveda temperatura bolj pod ničlo, se telo še bolj ohladi, a tudi pri temperaturi okoli ničle ali malo nad njo je ohlajanje izrazito in lahko voda, vsaj na površini, zmrzne.

vestnikov koledar

Č – 28. november	JAKOB
P – 29. november	RADIVOJ
S – 30. november	ANDREJ
N – 1. december	MARIJAN
P – 2. december	BLANKA
T – 3. december	FRANC
S – 4. december	BARBARA

V petek, 29. novembra, sonce vzide ob 7. uri in 21 minut, zaide ob 16. uri in 19 minut. Tako bo dan dolg osem ur in 58 minut. V torek, 3. decembra, ob 1. uri in 21 minut bo na nebu nastopila prazna luna - mlaj.

fotografija tedna

Jaz bi sicer razstavo Olginih umetnin naslovlila malce drugače ... »Kako domiselno porabiti pokovko ali kikirikije« recimo. A Olga Varga, ustvarjalca adventnih in drugih venčkov – venček lahko namreč na vratih, steni ali oknu visi kar tako – jo je naslovlila »V soju sveč in venčkov«. Našli boste venčke iz klasičnih materialov, kot so storži, pa orehi, žir, bela omela, zimzelena bršljan, kot tudi take bolj ne- navadne. Ne boste verjeli, a venček se da narediti tudi iz koruzne pokovke, divjih orehov, papirčkov za mafine, školjk, filtrov za kavo in podobnih materialov. Letos je Olga veliko uporabljala tudi filc, saj je moderen: »Filc prinaša posebno toplino. Sama sicer rada ustvarjam tudi s storžki, kot so borovi, pa plodovi ambrova, uporabiti pa se da skoraj vse. Recimo olupke jabol, koščice breskev, makove glavice ...«

Razstavo si lahko v čitalnici Pokrajinske in študijske knjižnice v Murski Soboti ogledate do sobote, 30. novembra.

V. T. FOTOGRAFIJA NATASA JUHNOV

Predpraznična pobuda

Namesto vojne naj bo ob praznikih mir

Ideja ene osebe, za katero stojijo prav tako samo posameznice – »Smo mame, ki nam ni vseeno«

»Spoštovani župan in občinski svetniki! Veliko let ste z ognjemeti ob različnih dogodkih, tudi novem letu, zvočno in svetlobno onesnaževali nebo, strašili živali in kurili denar, ki bi ga lahko namenili za plačilo položnic socialno ogroženim družinam. Kdo ima letos srce, da bo ta denar namenil za plačilo terjatev svojih občanov? Odločate vi, župani in svetniki. Kdor bo sledil tej gesti, bo ljudi razbremenil skrbi in šele takrat spoznal eksplozijo sreče, ki jo lahko človek da človeku. Kaj boste izbrali vi v vaši občini? Za nekajminutno pokanje v barvah se nameni preveč davkoplačevalskega denarja. Ljudje v tem trenutku najbolj potrebujejo prav kruh, igre so že zastopane v politiki.« je pismo, ki je po ideji ene osebe romalo v poštne nabiralnike vseh slovenskih županov.

Rešila nas bo le medsebojna pomoč

Alida Blažič iz Ajdovščine: »Moj namen je razširiti idejo. Najprej. Ker pri nas nekaj časa traja, da ljudje usvojijo najprej idejo, ki šele po nekaj časa preide v dejanja.« Zato je Alida – ki je pobudnica ideje o praznovanju novega leta brez ognjemetov in drugih večjih stroškov okraševanja – idejo dala najprej samo na facebook: »Ker so se moje prijateljice zelo strinjale, smo skupaj dobile idejo, da bi to razširile. Večinoma smo mame, ki nam ni vseeno. In dogovorile smo se, da pošljemo apel vsem slovenskim občinam.

Šele takrat spoznamo eksplozijo sreče, ko človek da človeku. FOTOGRAFIJA NATASA JUHNOV

Na facebooku smo odprle profil z naslovom 'Novoletni prazniki brez okrasov in pirotehnik', kjer objavljamo tudi vse odzive, ki nam jih pošiljajo občine.« In? Kako se župani odzivajo?

Alida: »Nekatere manjše občine so že odgovorile, sploh tiste, ki ognjemetov nimajo. A mi kažemo s prstom tudi na druge stroške, kot so: preveč lučk, predolgo osvetljevanje, šotori, drage

glasbene skupine ... tu je milijon skritih stroškov. Namesto da bi denar namenili ljudem, ki imajo zapadle obveznosti za električno energijo ali vodo, pa ne morejo plačati. Ker potem pride do tega čudnega kroga: zaradi tega, ker ljudje ne morejo plačati, čeprav hodijo v službo, trpijo tudi podjetja, ki so jim drugi dolžni. In mislim, da bomo morali to presekati. A ne bo šlo drugače kot z medsebojno pomočjo. Če ljudje ne bomo pomagali drug drugemu, krize ne bomo preživeli.«

Pomp ne prinaša sreče

Pravi, da sicer nima prevelikih pričakovanj, kar se tiče uresničitve ideje: »Ampak sčasoma pa bi lahko zamenjali te vedenjske vzorce in končno začeli ločevati pomembno od nepomembnega. Sploh, ko vidimo, koliko stroškov je z nekimi dejanji, ki so povrh vsega še škodljiva. Ne le za okolje in živali, tudi za otroke in druge ljudi. Enkrat bi končno lahko dojeli, da sreče ne prinaša pomp. Nasprotno. Srečo prinaša, ko nekomu drugemu nekaj daš.«

Srečni smo lahko tudi, ker in ko je mir, zato Alida poziva vse, naj ne mečejo v stran denarja za petarde: »Vsakoletno pokanje s petardami in ognjemeti me spominja na vojno. To je čista imitacija vojne. Grozno. In prav vedno pomislim, da pa bi nekdo ta denar, ki ga vržemo stran za neumnosti, potreboval.«

Vida Toš

Naročite svoj izvod časopisa Vestnik

narocnina@vestnik.si

Cena izvoda časopisa za naročnika je 1,90 evra. Naročilo velja do pisnega preklica.

Naročnino bom plačeval za obdobje: trimesečno, polletno, letno.

Obvezujem se ostati naročnik časopisa vsaj eno leto. Za nagrado prejmem Vestnikovo majico.

Ime in priimek:

Rojstni podatki:

Naselje, kraj, številka:

Davčna številka:

Datum:

Poštna številka:

Pošta:

Podpis:

Podjetje za informiranje, d. o. o., spoštuje vašo zasebnost in zagotavlja visoko raven varovanja podatkov. Podjetje za informiranje se zavezuje, da bo vaše podatke skrbno hranilo in jih uporabljalo samo z namenom analiziranja naročnikov, tržnih raziskav ter predstavitev izdelkov in storitev. Podjetje za informiranje, d. o. o., ter jih brez vaše privolitve ne bo posredovalo tretjim osebam. Posameznik lahko po 73. členu Zakona o varstvu osebnih podatkov kadarkoli zahteva, da Podjetje za informiranje, d. o. o., trajno ali začasno preneha uporabljati njegove osebne podatke za namene neposrednega trženja. Podjetje za informiranje, d. o. o., je dolžno v 15 dneh ustrezno preprečiti uporabo osebnih podatkov za namen neposrednega trženja in o tem v nadaljnjih 5 dneh obvestiti registrirane uporabnike, ki je to zahteval. Stroške vseh dejavij v zvezi s tem poravnava Podjetje za informiranje, d. o. o.

VESTNIK

Terme 3000
MORAVSKE TOPLICE
praznujejo 50-letnico.

Četrtek je dan za VESTNIK in za kopanje po polovični ceni v Termah 3000.

Ob predložitvi kupona z zadnje strani Vestnika dobite 50 % popusta ob nakupu celodnevne ali popoldanske odrasle in otroške kopalne vstopnice za bazenski kompleks Term 3000. Ta odlična ponudba velja le v četrtek, ko izide Vestnik. Tega dobite tudi pri blagajni Term 3000.

Akcija traja do konca leta 2013.

En kupon velja za največ 2 odrasle osebi in 2 otroka. Vsi drugi popusti se izključujejo in se ne seštevajo.